

Bestemmingsplan Buitengebied

Tek.nr. HA0002AA nr. 1 t/m 4 computerplan: ja

Vastgesteld d.d. 29 november 2000

Toelichting		
162	bladzijden à	0,20
0	afbeeldingen zwart à	0,20
0	afbeeldingen blauw/zwart	0,60
0	kleurkopieën A-4 à	2,50
6	kleurkopieën A-3 à	3,30
0	Bijlagen blz à	0,20
plankaart 1x ongekleurd		
	omslag met plastic showtas à	2,25
	omslag zonder showtas à	1,70
	plastic sheet (voorkantje) à	1,00
	4-rings map à	6,50
	tijdschriftbox à	9,00
voorschriften totaalbedrag		
anders		
datum, tijd		
totaal exclusief BTW en porto		

Paraaf	
Bernard	
Cees	
Jos	

Aangemaakt

	Auteur	Typiste
15-09-1993/18-10-1993/05-11-1993/18-11-1993	RL/BA	nb

Aangepast

30-09-1994/24-10-1994	RL/RvH/RJB	nb
09-01-1995	RL	nb
10-03-1995 (tl. op vs eerst)	PR	nb
15-03-1995	PR	mh
20-08-1997 (overleg)	JH	dk
10-03-1999 (omzetten in nwe lay-out)		ld
10-08-1999	BA	ld
16-09-1999 (vanaf blz. 65 aangep.)/22-09-1999	BA	dk/ld
19-12-2000	HH	nb

Laatste print

maandag 18 december 2023 woensdag 20 december 2000 , 3:29:05 uur	nb
---	----

Opmerkingen

18-11-1993	S/Sieverink: 3x (tbv bespreking op 30-11)
28-10-1994	AZ/RO, H. Sieverink: 3x ongekl.
16-01-1995	AZ/RO, H. Sieverink: 15x ongekl.
17-03-1995	College: 2x ongekl. + 1x gekl.
21-03-1995	College: 1x gekl. + 27 x ongekl.

	t.b.v. PPC: 1x gekl. + 21x ongekl.
26-03-1996	Buro Waardenburg, Culemborg: 1x ongekl. + rek. f 73,45 excl.
11-07-1996	Proj.team NO Verbinding (NS), Utrecht: 1x ongekl. + rek.
12-08-1999	College: 4x gekl. + inspr. + stickervel
24-08-1999	Sieverink: kosten doorgegeven 1x gekl. = f 112,26 excl. BTW (op basis van 1 kleurenkopie A3 + 5 A3 zwart/wit)
13-09-1999	Sieverink: 15x (bestelling) BA meegenomen
30-09-1999	Sieverink: 20x (prijs doorgegeven f 135,46 excl. honorarium,BTW, porti (f 7,50 1x)
07-10-1999	Sieverink: 6x
19-10-1999	Sieverink: 5x
15-12-1999	Sieverink: 5x
09-03-2000	provincie Overijssel/dhr van Maurik: 1x

GEMEENTE HAAKSBERGEN

bestemmingsplan
Buitengebied

Toelichting

november 2000

Inhoudsopgave

1. Inleiding	1
1.1. Algemeen	1
1.2. Gebiedsbegrenzing	1
1.3. Planvoorbereiding	2
1.4. De bij het plan behorende stukken	3
1.5. Leeswijzer	3
2. Beleidskader	5
2.1. Rijksbeleid	5
2.1.1. Vierde Nota over de Ruimtelijke Ordening Extra	55
2.1.2. Structuurschema Groene Ruimte	66
2.1.3. Nota Structuurverandering varkenshouderij	77
2.1.4. Nota Belvedere	88
2.1.5. Nota Natuur voor mensen, mensen voor natuur	99
2.2. Provinciaal beleid	11
2.2.1. Streekplan Twente 1990	1144
2.2.2. Waterhuishoudingsplan Overijssel 1992-1995	1343
2.2.3. Milieubeleidsplan Overijssel 1995-2003	1545
2.2.4. Beleidsplan Natuur en Landschap Overijssel 1992-1998	1646
2.2.5. Notitie Recreatie bij de boer	1848
2.3. Waterbeheersplannen	19
2.3.1. Waterbeheersplan 1997-2000	1949
3. Onderzoek	21
3.1. Ontstaansgeschiedenis	21
3.1.1. Geologie	2124
3.1.2. Occupatiegeschiedenis	2222
3.2. Bodem en waterhuishouding	25
3.2.1. Bodem	2525
3.2.2. Waterhuishouding	2626
3.3. Landschap en cultuurhistorie	2928
3.3.1. Landschapstypen	2928
3.3.2. Archeologie en monumenten	3234
3.3.3. Landgoederen	3332
3.4. Landbouw	3433
3.4.1. Externe productieomstandigheden	3433
3.4.2. Landbouwstructuur	3635
3.4.3. Milieuregelgeving en landbouw	4039
3.4.4. Perspectieven voor de agrarische sector	4443
3.5. Natuur	4645
3.5.1. Huidige situatie	4645
3.5.2. Toekomstperspectief	4847
3.6. Recreatie	4948
3.6.1. Verblijfsrecreatie	4948

3.6.2. Dagrecreatie	4948
3.7. Overige functies	5049
4. Gemeentelijk beleid	5655
4.1. Planopzet en gebiedsbestemmingen.....	5655
4.2. Landbouw	6059
4.2.1. Algemeen	6059
4.2.2. Bebouwing	6160
4.2.3. Nieuwvestiging en verplaatsing	6463
4.2.4. Productierichtingen	6564
4.2.5. Inrichtingssituatie	6665
4.3. Natuur, landschap en cultuurhistorie	6766
4.3.1. Algemeen	6766
4.3.2. Natuur en landschap	6867
4.3.3. Cultuurhistorie	7170
4.4. Recreatie	7170
4.4.1. Verblijfsrecreatie	7170
4.4.2. Dagrecreatie	7574
4.5. Wonen	7675
4.6. Niet-agrarische bedrijvigheid	7776
4.6.1. Algemeen	7776
4.6.2. Bestaande bedrijven	7877
4.6.3. Uitbreidingsmogelijkheden	7978
4.7. Hergebruik van vrijkomende agrarische bedrijfsbebouwing	7978
4.8. Overige functies	8180
4.9. Relatie met milieuregelgeving.....	8382
4.9.1. Afstemming	8382
4.9.2. Ammoniak	8483
4.9.3. Onderscheid grondgebonden en niet-grondgebonden	8685
4.9.4. Stankhinder	8685
4.9.5. Milieuhygiënische zonerings	8685
5. Toetsingskader flexibiliteitsbepalingen en handhaving	9089
5.1. Toetsingskader flexibiliteitsbepalingen.....	9089
5.1.1. Algemeen	9089
5.1.2. Richtinggevende kwaliteiten	9089
5.1.3. Afweging	9291
5.2. Handhaving	9493
5.2.1. Preventieve handhaving	9594
5.2.2. Repressieve handhaving	9594
6. Toelichting op de voorschriften	9897
6.1. Inleiding	9897
6.2. Nadere toelichting op de voorschriften	101400

7. Overleg

[114443](#)

- 7.1. Inspraak ex artikel 6a WRO [114443](#)
7.2. Overleg ex artikel 10 Bro '85..... [115444](#)

Bijlagen

1. Rijks- en gemeentelijke monumenten
2. Verblijfs- en dagrecreatie
3. Tot woning bestemde zomerhuisjes
4. Niet-agrarische bedrijvigheid
5. Geraadpleegde bronnen

1.

Inleiding

1.1. Algemeen

Het voor dit plan geldende bestemmingsplan buitengebied van de gemeente Haaksbergen is vastgesteld op 9 juni 1970. Gedeputeerde Staten hebben het plan bij besluit d.d. 4 oktober 1971 grotendeels goedgekeurd; aan enkele delen van de plankaart en de voorschriften is goedkeuring onthouden. Tegen het besluit van Gedeputeerde Staten is beroep ingesteld bij de Kroon. In het Kroonbesluit, d.d. 23 februari 1978 is aan delen van de plankaart en van de voorschriften (deels ambtshalve) goedkeuring onthouden. Door de onthouding goedkeuring was, nog los van de formele herzieningsplicht in het kader van artikel 30 WRO, een partiële herziening dringend gewenst. Op 27 oktober 1981 is deze artikel-30-herziening door de gemeenteraad vastgesteld. Gedeputeerde Staten hebben bij besluit van 27 april 1983 de partiële herziening grotendeels goedgekeurd. Tegen het Gedeputeerde Statenbesluit is geen beroep aangetekend bij de Kroon, waardoor de artikel-30-herziening derhalve op 27 april 1983 rechtskracht verkreeg.

Gelet op de ontwikkelingen die sinds het opstellen van de artikel-30-herziening hebben plaatsgevonden en de beleidswijzigingen op de verschillende overheidsniveaus was een integrale herziening van het bestemmingsplan buitengebied wenselijk. Sinds de vaststelling van het hiervoor vigerende bestemmingsplan is het beleid van het Rijk en van de provincie in aanzienlijke mate veranderd. Ook het beleid op gemeentelijk niveau is veranderd, mede naar aanleiding van wijzigingen van de maatschappelijke inzichten en de veranderingen in het beleid van Rijk en provincie. Daarnaast is op veel plaatsen in het buitengebied het ruimtegebruik gewijzigd. Zo is het aantal agrarische bedrijven afgenomen en is de ruilverkaveling Haaksbergen in uitvoering. Tegen deze achtergrond heeft het gemeentebestuur het stedenbouwkundig adviesbureau Witpaard-partners uit Zwolle opdracht gegeven voor het opstellen van een integrale herziening van het bestemmingsplan buitengebied. Het voorliggende plan is daarvan het resultaat.

1.2. Gebiedsbegrenzing

Het plangebied beslaat in principe het totale buitengebied van de gemeente Haaksbergen. De kernen Buurse (inclusief het woongebied aan de Alsteedseweg), Haaksbergen en Sint Isidorushoeve zijn buiten de planopzet gelaten. Voor wat betreft de kern Haaksbergen is in het algemeen de begrenzing van de vigerende bestemmingsplannen aangehouden. Daarnaast zijn ook het toekomstige bedrijventerrein Stepelo, de uitbreiding van het woongebied Hassinkbrink en het recreatieterrein Scholtenhagen buiten het plangebied gehouden. De toekomstige woon- en werkgebieden, die in het structuurplan zijn aangegeven, maar waarvoor nog geen concrete bestemmingsplanprocedure is gestart, zijn wel opgenomen in dit bestemmingsplan buitengebied. De bestemmingsregeling voor deze gebieden is afgestemd op de bestaande situatie.

De bestemmingsplannen voor de kaasboerderij aan de Alsteedseweg, het sloperijbedrijf aan de Veldzichtweg en voor het oostelijke deel van de Noordsingel zijn buiten de planopzet gelaten vanwege de specifieke (gedetailleerde) bestemmingsregeling voor deze terreinen (kaasboerderij en sloperijbedrijf) danwel met het oog op het nog niet definitief afgerond zijn van de planprocedure (Noordsingel). De overige partiële herzieningen, wijzigingsplannen en artikel-19-situaties die onherroepelijk zijn geworden zijn opgenomen in dit plan. Op deze manier wordt planologische versnippering van de regelgeving voor het buitengebied voorkomen. Ook de verblijfsrecreatieterreinen, waarvoor afzonderlijke plannen vigeren, zijn opgenomen in het bestemmingsplan buitengebied.

1.3. Planvoorbereiding

In de voorbereidingsfase is een ambtelijke werkgroep ingesteld, die het planproces heeft begeleid. In deze werkgroep waren het gemeentelijk apparaat en het stedenbouwkundig adviesbureau vertegenwoordigd. De tussentijdse resultaten van de planvorming zijn steeds in de werkgroep besproken.

Als basis voor de planvorming is een uitgebreid inventariserend onderzoek uitgevoerd. Door middel van een aantal veldonderzoeken (waarbij alle voorkomende bebouwing en de kwaliteiten van landbouw, natuur en landschap gedetailleerd zijn geïnventariseerd), een enquête onder alle agrarische bedrijven (met name als basis voor de toekenning van de bouwmogelijkheden aan de agrarische bedrijven) en een uitgebreide literatuurstudie, zijn alle van belang zijnde functies in kaart gebracht. Vervolgens is per functie beschreven welke ontwikkelingen in de planperiode te verwachten zijn. Daarbij is met name met de plaatselijke landbouworganisaties, als belangrijkste categorie gebruikers van het buitengebied, uitvoerig overleg gevoerd over de te verwachten ontwikkelingen en eventuele wensen voor de bestemmingsregeling.

Na het afsluiten van het onderzoeksgedeelte is een "tussenstap" ingelast met betrekking tot de planvorm. In dit stadium is een notitie opgesteld waarin twee planvormen zijn uitgewerkt voor een deel van het plangebied (een zone tussen Haaksbergen en Buurse). Daarbij is, ter vergelijking met een traditionele planopzet, een model met een globale agrarische gebiedsbestemming uitgewerkt, waarbij het traditionele onderscheid tussen de verschillende categorieën agrarisch gebied achterwege is gebleven en waarbij de agrarische bouwpercelen globaal zijn aangeduid. Het tweede model had betrekking op een nog meer globale regeling, met een landschapsecologische invalshoek. De notitie "planvormen" is in de ambtelijke werkgroep besproken. Met het oog op de mogelijkheid dat gekozen zou worden voor een meer globale bestemmingsregeling is ambtelijk overleg gevoerd met de provincie. De resultaten van dit gesprek waren in beginsel positief. Van de zijde van de provincie werd daarbij aangedrongen op een zorgvuldige motivering van de planvorm en -invulling, met name wanneer voor een van de streekplansystematiek afwijkende regeling gekozen zou worden. Voorop dient te staan dat de voorkomende waarden en belangen, samenhangend met de diverse functies, zo goed mogelijk worden veiliggesteld. Vervolgens is de notitie "planvormen" in de commissie VRO en het College van Burgemeester en Wethouders aan de orde geweest. Zowel ambtelijk als bestuurlijk is een voorkeur uitgesproken voor de planvorm met een globale agrarische gebiedsbestemming en een indicatieve aanduiding van de agrarische bouwpercelen. Op basis van de uitspraken van het College en de commissie VRO is vervolgens het gemeentelijk beleid verwoord, is de toelichting gecompliceerd en zijn bestemmingsplankaarten en voorschriften uitgewerkt.

Vervolgens heeft het gemeentebestuur het plan in de inspraak gebracht. De inspraakreacties zijn verwerkt in een aparte notitie, waarvan de belangrijkste uitkomsten zijn samengevat in hoofdstuk 7. Parallel aan de inspraakprocedure is, in het kader van artikel 10 van het Besluit op de Ruimtelijke Ordening 1985, overleg gevoerd met de Provinciale Planologische Commissie (het Groot Beraad) en de overige daarvoor in aanmerking komende instanties. Inspraak en overleg heeft in 1995 plaatsgevonden. Met name het noodzakelijke aanvullende onderzoek met betrekking tot de zomerhuizen en de bestuurlijke besluitvorming daarover vormen de reden dat de planafroning is vertraagd. In oktober 1999 is het ontwerpbestemmingsplan ter inzage ge-

legd. Tevens is in dat stadium de toelichting geactualiseerd. Vanwege het groot aantal ingediende zienswijzen (2.236 zienswijzen, ingediend door 280 personen/instellingen) is het bestemmingsplan - circa één jaar na de 1e terinzagelegging - uiteindelijk op 29 november 2000 door de gemeenteraad vastgesteld.

1.4. De bij het plan behorende stukken

Het voorliggende bestemmingsplan buitengebied is vervat in de volgende stukken:

- ♦ *een plankaart (tek.no. Hksb-314) bestaande uit 6 bladen, waarvan drie met de verschillende bestemmingen en aanduidingen (schaal 1:10.000), één blad met de dwarsprofielen (schaal 1:200), één blad met het renvooi en één blad met de gronden waarvoor de in het plan opgenomen "wijzigingsbevoegdheid natuurontwikkeling" geldt;*
- ♦ *voorschriften.*

Op de plankkaarten zijn de bestemmingen van de in het plan begrepen gronden en opstallen aangegeven. In de voorschriften zijn regels en bepalingen opgenomen, teneinde de uitgangspunten van het plan zeker te stellen. Daarbij is getracht met de mogelijkheden die de Wet op de Ruimtelijke Ordening in de artikelen 11 en 15 biedt, in de toekomst wellicht noodzakelijke aanpassingen planologisch op een eenvoudige wijze te kunnen realiseren.

Het plan gaat vergezeld van deze toelichting, waarin het aan het plan ten grondslag liggende onderzoek wordt beschreven. Bovendien is in de toelichting het gemeentelijk beleid beschreven en wordt een toelichting gegeven op de voorschriften.

1.5. Leeswijzer

Hoofdstuk 2 van deze toelichting gaat in op het beleidskader. Hierin wordt het ruimtelijk relevante beleid van het Rijk, de provincie en de in het plangebied werkzaam zijnde waterschappen beschreven. Hoofdstuk 3 doet verslag van de resultaten van het gevoerde onderzoek naar de bestaande situatie en toekomstige ontwikkelingen. In hoofdstuk 4 worden de gemeentelijke beleidsuitgangspunten, welke ten grondslag liggen aan het bestemmingsplan, uiteengezet. Ook wordt in dit hoofdstuk een vertaling gemaakt naar de bestemmingsregeling. In hoofdstuk 5 is aangegeven hoe met de in het plangebied aanwezige landschappelijke, natuurlijke en cultuurhistorische waarden wordt omgegaan bij de flexibiliteitsbepalingen en het aanlegvergunningstelsel. De hoofdstukken 4 en 5 zijn met name van belang voor de toepassing van het bestemmingsplan. Aangegeven wordt wat de gemeentelijke beleidsintenties zijn en hoe in de praktijk met het plan zal worden omgegaan bij de toetsing van concrete ontwikkelingen. In hoofdstuk 6 is een toelichting op de voorschriften opgenomen. In hoofdstuk 7 zijn de resultaten van het zogenaamde artikel 10-overleg en de inspraak opgenomen.

2.

Beleidskader

In de keuze van het te voeren ruimtelijk beleid dient een gemeente rekening te houden met het door het Rijk en de provincie uitgestippelde beleid. Dit geldt vooral daar waar het bovengemeentelijke belangen betreft, zoals bijvoorbeeld bijzondere natuurlijke of landschappelijke waarden. Het is daarom van belang om nader in te gaan op het ruimtelijk relevante rijks- en provinciaal beleid met betrekking tot het plangebied. Daarnaast moet het te voeren gemeentelijk beleid voor het buitengebied ook worden afgestemd op waterbeheersplannen van de in het plangebied werkzaam zijnde waterschappen.

4.1.2.1. Rijksbeleid

De ruimtelijk relevante beleidsnota's voor het landelijk gebied op rijksniveau zijn: de Vierde Nota over de Ruimtelijke Ordening Extra (1993), het Structuurschema Groene Ruimte (1995), de Nota Structuurverandering varkenshouderij (1997), de Nota Belvedere (1999) en de Nota Natuur voor mensen, mensen voor natuur (2000).

4.1.4.2.1.1. Vierde Nota over de Ruimtelijke Ordening Extra

De Vierde Nota over de Ruimtelijke Ordening Extra (VINEX) geeft het nationaal ruimtelijk beleid tot het jaar 2015¹. Voor de landelijke gebieden is een zogenaemde Koersbepaling van toepassing, die als doel heeft het duurzaam handhaven en/of ontwikkelen van de ruimtelijke kwaliteit van de landelijke gebieden. In aansluiting op de in het landelijk gebied onderkende ruimtelijke processen worden vier mogelijke ontwikkelingskoersen onderscheiden: de groene, gele, blauwe en bruine koers. Het Kabinet spreekt per gebied een voorkeur voor een koers uit.

Voor de gemeente Haaksbergen zijn twee koersen van toepassing. Voor het oostelijk deel van de gemeente (globaal het gebied ten oosten van de kern Haaksbergen) geldt de blauwe koers. Voor het westelijk deel geldt de bruine koers. De gewenste ontwikkelingsrichting voor de blauwe koersgebieden is een sterke ruimtelijke en in delen ook een economische integratie van verschillende functies, waarbij de specifieke regionale kwaliteiten richtinggevend zijn. Voor de bruine koersgebieden geldt: ontwikkeling van landbouw in een ruimtelijk mozaïekpatroon met andere functies, waarbij landbouw de overheersende functie zal zijn. Aan provincies en gemeenten wordt gevraagd ruimtelijk beleid op te stellen passend binnen de uitgezette Koersbepaling.

Voor een aantal gebieden is het rijksbeleid gericht op actieve ondersteuning van de strategie handhaving, aanpassing of vernieuwing van de ruimtelijke structuur. Twente is één van deze geselecteerde gebieden, waar voor de strategie handhaving is gekozen. Voor het blauwe koersgebied betekent dit dat het accent ligt op: a. handhaving, aanleg en onderhoud van landschapselementen en natuur; en b. planologische bescherming van de waardevolle landschappelijke structuur. Voor het westelijk deel van de gemeente - met de bruine koers - ligt het accent op inrichtingsmaatregelen die de productieomstandigheden voor de landbouw verbeteren.

¹ Een Vijfde Nota Ruimtelijke Ordening is in voorbereiding. In 1999 is een Startnota Ruimtelijke Ordening verschenen. Naar verwachting wordt de Vijfde Nota Ruimtelijke Ordening in de loop van 2001 vastgesteld.

Met opmaak: opsommingstekens en nummering

Met opmaak: opsommingstekens en nummering

4.1.2.2.1.2. Structuurschema Groene Ruimte

Met opmaak: opsommingstekens en nummering

Het Structuurschema Groene Ruimte (1995) bevat concrete ruimtelijke beleidsuitspraken voor land- en tuinbouw, natuur, landschap en cultuurhistorie, openluchtrecreatie, toerisme, bosbouw en visserij, inclusief een samenhangend pakket van maatregelen voor de uitvoering van het beleid. Het Structuurschema geeft aan hoe we tot het jaar 2000 (met een doorkijk naar 2010) omgaan met de belangrijkste veranderingen in het landelijk gebied en welke keuzen daarbij door het Kabinet worden gemaakt¹.

Hoofddoelstelling voor de groene ruimte is het voldoende ruimte bieden voor het voortbestaan dan wel het ontwikkelen van de verschillende functies in het landelijk gebied, en daarbij de identiteit en de gebruikswaarde zo goed mogelijk te behouden of te ontwikkelen. Als invulling van deze hoofddoelstelling is ruimtelijk beleid geformuleerd voor de sectoren en voor een aantal thema's. Aan provincies en gemeenten wordt gevraagd de geformuleerde beleidslijnen te laten doorwerken in de streek- en bestemmingsplannen.

Het ruimtelijk beleid voor de *land- en tuinbouw* moet voldoende mogelijkheden bieden voor uitbreiding en nieuwvestiging van agrarische bedrijven en veranderend agrarisch grondgebruik. Randvoorwaarden zijn de Koersbepaling landelijke gebieden uit de VINEX en het agrarisch milieubeleid. Voor de veehouderij in Zuid- en Oost-Nederland is specifiek ruimtelijk beleid geformuleerd.

Ten aanzien van *natuur* is in het Structuurschema de ruimtelijke doorwerking en de realisering van het beleid voor de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) concreet aangegeven. De bos- en natuurgebieden het Lankheet, het Buurserzand, het Haaksberger-/Buurserveen en het Witte Veen zijn binnen de EHS aangegeven als kerngebieden. Tussen het Haaksberger-/Buurserveen en het Lankheet is een verbindingszone aangegeven. Voor de landbouwgronden binnen de kerngebieden zullen Rijk en provincie zich inspannen de concrete begrenzing van de relatienotagebieden af te ronden. Voor de kerngebieden geldt een basisbescherming. Met de basisbescherming wordt beoogd de handhaving van onder andere het bodemreliëf, de waterhuishouding en de kwaliteit van bodem, water en lucht. Het Rijk staat geen ingrepen toe in en in de onmiddellijke nabijheid van kerngebieden die de waarden en ontwikkelingsmogelijkheden aantasten. Alleen bij een zwaarwegend maatschappelijk belang kan hiervan worden afgeweken. Verder is binnen de Ecologische Hoofdstructuur een goede afstemming nodig tussen recreatie en natuur. Nieuwe voorzieningen voor de verblijfsrecreatie en toeristische attracties worden er in beginsel geweerd.

Voor *landschap* geldt een algemeen beleid en een specifiek beleid voor bepaalde elementen, structuren en gebieden. Het Buurserzand en een zone samenhangend met de Buurserbeek maken onderdeel uit van het "bestaand nationaal landschapspatroon". Voor onderdelen van het nationaal landschapspatroon staat duurzame instandhouding en verdere ontwikkeling voorop. De wezenlijke kenmerken en waarden van het nationaal landschapspatroon mogen niet worden aangetast. Het gebied ten oosten van de kern Haaksbergen maakt in zijn geheel deel uit van

¹ Inmiddels wordt ook al gesproken over een "tweede Structuurschema Groene Ruimte". Wanneer deze uitgebracht gaat worden is nog niet duidelijk.

een gebied met de aanduiding "behoud en herstel bestaande landschapskwaliteit". Aantasting van deze gebieden moet worden voorkomen. Alleen bij een zwaarwegend maatschappelijk belang kan hiervan worden afgeweken.

Het ruimtelijk beleid ten aanzien van *openluchtrecreatie en toerisme* is gericht op het instandhouden van de zogenaamde recreatief-toeristische basisstructuur. De gemeente Haaksbergen maakt deel uit van een recreatief-toeristisch gebied (Twente). Het beleid is erop gericht de basisstructuur zowel in omvang als kwaliteit in stand te houden. Daartoe biedt het Rijk onder andere ruimte voor ontwikkeling van recreatieve voorzieningen in ruimtelijke plannen en een financiële ondersteuning voor het bevorderen van recreatief (mede)gebruik in het kader van landinrichting.

Zandgebieden in Zuid- en Oost-Nederland is één van de thema's in het Structuurschema. De gemeente Haaksbergen maakt deel uit van het zandgebied in Oost-Nederland. Op deze zandgronden is sprake van een sterke concentratie van veehouderijbedrijven en ligt een belangrijk deel van de Ecologische Hoofdstructuur. Dit brengt veel spanning op het gebied van milieu (bodem, water, lucht) en ruimte (concurrentie om de grond) met zich mee. Het beleid is gericht op zowel het tot stand brengen van een duurzame veehouderij als een duurzame natuur. Voor een duurzame veehouderij wordt verplaatsing van rundveehouderijbedrijven naar met name Noord-Nederland en Zeeland als een oplossing gezien. In en rond de Ecologische Hoofdstructuur is aanvullend beleid nodig ter verbetering van de milieukwaliteit. Dit aanvullend beleid verloopt langs drie sporen: a. strategische begrenzing van de EHS; b. aanvullend ammoniakbeleid; en c. actief aankoopbeleid.

Bufferbeleid voor de Ecologische Hoofdstructuur is noodzakelijk om de gewenste natuurwaarden in de EHS te creëren en in stand te houden. In de randen van de EHS en zonodig daarbuiten zullen maatregelen getroffen moeten worden gericht op het tegengaan van negatieve effecten van verzuring, eutrofiëring, verdroging en verstoring. De afweging van wensen en mogelijkheden vindt plaats in het regionale en lokale ruimtelijke ordenings-, milieu- en waterbeleid.

4.1.3.2.1.3. Nota Structuurverandering varkenshouderij

In de Nota Structuurverandering varkenshouderij (1997) wordt het beleidskader gegeven voor de noodzakelijke herstructurering van de varkenshouderij. Eén van de problemen van de varkenshouderij is de sterke concentratie van varkens in bepaalde regio's. Hierdoor gaat niet alleen de kwaliteit van natuur en landschap achteruit, maar is de sector ook veterinair gezien erg kwetsbaar. De kans op uitbreken van dierziekten is hierdoor groot.

Als "oplossing" geeft het Rijk in de nota een ruimtelijk kader voor ontwikkeling van de varkenshouderij. Het principe "schone gebieden schoon houden" is daarbij het uitgangspunt. Dit principe is c.q. wordt langs drie sporen uitgewerkt: a. eisen bij het verhandelen van varkensrechten; b. ruimtelijke vastlegging in een partiële herziening van de VINEX en het Structuurschema Groene Ruimte; en c. ruimtelijke reconstructie van de concentratiegebieden.

Met opmaak: opsommingstekens en nummering

Ad a.

In de Herstructureringswet¹, die op 1 september 1998 in werking is getreden, is het begrip varkensrechten geïntroduceerd. Hiermee wordt op elk bedrijf het maximum aantal varkens vastgelegd. Verhandelen van varkensrechten is toegestaan binnen de in de Herstructureringswet onderscheiden concentratiegebieden, te weten het Concentratiegebied Oost en Zuid. Ook is verhandeling toegestaan buiten de concentratiegebieden. Niet toegestaan is het om varkensrechten te verplaatsen van binnen een concentratiegebied naar buiten, van buiten een concentratiegebied naar binnen of van het ene concentratiegebied naar het andere.

Ad b.

Het Kabinet vindt een verdere ontwikkeling van de intensieve veehouderij buiten de concentratiegebieden ongewenst. Middels een partiële herziening van de Vierde Nota over de Ruimtelijke Ordening Extra en het Structuurschema Groene Ruimte zal dit beleidsvoornemen ruimtelijk worden verankerd.

Ad c.

De gemeente Haaksbergen maakt deel uit van het Concentratiegebied Oost. Een zogenaamde reconstructie van de concentratiegebieden moet een bijdrage leveren aan het verminderen van het risico voortvloeiend uit de hoge varkensdichtheid. Ook wordt in de nota genoemd dat de problematiek van bedrijven gelegen in de nabijheid van de Ecologische Hoofdstructuur zal worden meegenomen. De beleidsvoornemens voor de reconstructie zijn inmiddels verder uitgewerkt. In december 1998 heeft oud-Minister Apotheker van LNV de ontwerp-Reconstructiewet naar de Tweede Kamer verzonden. Belangrijke onderdelen van het wetsvoorstel zijn: varkensvrije zones van minimaal één kilometer breed, het aanwijzen van (meest) kwetsbare voor verzuring gevoelige bos- en natuurgebieden en ontwikkelingsgebieden voor de veehouderij. Minister Brinkhorst heeft zes regio's verzocht te kijken hoe de bedoelde reconstructie zou kunnen worden ingevuld. De pilot 'het Hart van Twente' is het eerste experiment met reconstructie in de provincie Overijssel. De Reconstructiewet wordt waarschijnlijk begin 2002 van kracht. Na vaststelling van een reconstructieplan - negen maanden na inwerkingtreding van de wet - zal duidelijk(er) zijn wat de wet concreet gaat betekenen voor het omgevingsbeleid van de landelijke gebieden. Gemeenten zullen, met andere overheden en maatschappelijke geledingen, nauw betrokken zijn bij het opstellen van reconstructieplannen.

1.1.4.2.1.4. Nota Belvedere

De "Nota Belvedere; Beleidsnota over de relatie cultuurhistorie en ruimtelijke inrichting" - opgesteld in 1999 - beoogt de alom aanwezige cultuurhistorische waarden sterker richtinggevend te laten zijn bij de inrichting van Nederland. De Nota Belvedere vormt een belangrijke bouwsteen voor de Vijfde Nota over de Ruimtelijke Ordening (in ontwikkeling). Daarnaast zal het beleid uit de Nota Belvedere zijn vertaling moeten krijgen in het beleid van onder meer gemeenten. Daartoe worden in de nota voorstellen gedaan en richtingen aangegeven waarin antwoorden gezocht kunnen worden.

¹ In de Herstructureringswet is ook een kortingspercentage vastgesteld (per 1 september 1998 was deze 10%) op het maximum aantal te houden varkens. Echter, door uitspraken van de rechter is dit kortingspercentage inmiddels weer van de baan: korting mag namelijk alleen als er een schadevergoeding tegenover staat.

Met opmaak: opsommingstekens en nummering

De centrale doelstelling van het beleid luidt: “De cultuurhistorische identiteit wordt sterker richtinggevend voor de inrichting van de ruimte, en het rijksbeleid zal daarvoor goede voorwaarden scheppen”. Zuid-Twente is aangemerkt als één van de 70 Belvedere-gebieden, dat wil zeggen een van de meest cultuurhistorisch waardevolle gebieden. Voor deze gebieden staat het versterken en benutten van de cultuurhistorische identiteit en de daarvoor bepalende kwaliteiten voorop.

In een bijlage bij de Nota Belvedere zijn van alle Belvedere-gebieden gebiedsbeschrijvingen opgenomen, waarin de voor de ruimtelijke en historische samenhang belangrijkste fysieke dragers zijn aangegeven. Voor Zuid-Twente zijn de belangrijkste fysieke dragers:

- ♦ *de escomplexen en verspreid liggende essen met hoge archeologische verwachtingswaarde;*
- ♦ *de samenhangende kenmerken van het esdorpen- en kamptonginningslandschap (met name de kleinschaligheid, grote escomplexen, verspreid liggende eenmansessen en kampen, beekjes, historische boerderijen);*
- ♦ *de met het landschap verweven landgoederen en buitenplaatsen;*
- ♦ *textielfabrieken en zouttorens.*

4.1.5.2.1.5. Nota Natuur voor mensen, mensen voor natuur

Met de Nota ‘Natuur voor mensen, mensen voor natuur’ (Nota natuur, bos en landschap in de 21^e eeuw) - uitgebracht in juli 2000 - wordt de aanpak van het natuurbeleid voor de komende tien jaar geschetst (met een doorkijk naar 2020). De nota is een bouwsteen voor de Vijfde Nota Ruimtelijke Ordening, het tweede Structuurschema Groene Ruimte en het vierde Nationaal Milieubeleidsplan.

‘Natuur voor mensen en mensen voor natuur’ staat centraal in de nota. Het kabinet kiest hiermee voor een verbreding van het natuurbeleid, om beter recht te doen aan de betekenis van natuur voor de samenleving. Investeren in natuur is belangrijk voor de natuur zelf, maar ook voor het welzijn van de mens. Het kabinet wil het huidige beleid versterken en vernieuwen. Dat betekent waar nodig zelf verantwoordelijkheid nemen, maar ook anderen meer dan voorheen op hun verantwoordelijkheden aanspreken.

Uit het gevoerde natuurbeleid trekt het kabinet de conclusie dat we met het natuurbeleid op de goede weg zijn, maar dat daadwerkelijke realisatie van gestelde doelen en het benutten van de kansen die zich voordoen een stevige extra inzet vergen. In essentie komt dit neer op het volgende:

- ♦ De realisatie van de Ecologische Hoofdstructuur met kracht voortzetten en op onderdelen versterken. Dat wil zeggen: de vaart erin houden en sterker inzetten op de natte onderdelen en op verbetering van de ruimtelijke samenhang en de milieukwaliteit.
- ♦ Versterking van de landschappelijke identiteit en kwaliteit en het voortzetten en verder uitbouwen van het beleid met betrekking tot groen om de stad. Daarbij wordt sterk ingezet op meervoudig ruimtegebruik en een ontwikkelingsgerichte landschapsaanpak.
- ♦ Stevige inzet op behoud en duurzaam gebruik van biodiversiteit, zowel internationaal als in eigen land.

Met opmaak: opsommingstekens en nummering

Afbeelding 1.
Provinciaal beleid

Het kabinet heeft de inhoudelijke ambities van het natuurbeleid uitgewerkt in vijf perspectieven (streefbeelden). De vijf perspectieven zijn: 'Nederland Internationaal-Natuurlijk', 'Nederland Groot(s)-Natuurlijk', 'Nederland Nat-Natuurlijk', 'Nederland Landelijk-Natuurlijk' en 'Nederland Stedelijk-Natuurlijk'. De perspectieven zijn nader geconcretiseerd tot beleidsprogramma's (met doelen, maatregelen en middelen).

4.2.2.2. Provinciaal beleid

Op provinciaal niveau zijn het Streekplan Twente 1990, het Waterhuishoudingsplan Overijssel 1992-1995, het Milieubeleidsplan Overijssel 1995-2003 en het Beleidsplan Natuur en Landschap Overijssel 1992-1998 richtinggevend¹. Daarnaast heeft de provincie in mei van dit jaar de Notitie 'Recreatie bij de boer' voorlopig vastgesteld. Op afbeelding 1 (pagina 10) worden de ruimtelijk relevante onderdelen van het provinciaal beleid weergegeven.

Met opmaak: opsommingstekens en nummering

4.1.1.2.2.1. Streekplan Twente 1990

Het provinciaal ruimtelijk beleid voor het plangebied is verwoord in het Streekplan Twente 1990. Voor het landelijk gebied richt het provinciaal beleid zich op een goede ruimtelijke ontwikkeling, waarbij de verschillende aan het landelijk gebied gebonden vormen van ruimtegebruik evenwichtig tot hun recht komen. De provincie heeft dit uitgangspunt vertaald in een ruimtelijke hoofdstructuur, welke de hoofdlijnen voor de gewenste ontwikkeling aangeeft. De ruimtelijke hoofdstructuur voor het landelijk gebied is nader uitgewerkt in een zonering voor het landelijk gebied, die op de streekplankaart is weergegeven en een belangrijk toetsingskader vormt voor bestemmingsplannen buitengebied.

Met opmaak: opsommingstekens en nummering

Zonering landelijk gebied

De zonering landelijk gebied betreft landbouw, natuur en landschap, bos, recreatie en toerisme en bodem en water. In ieder van de zones, te weten zone landelijk gebied I tot en met IV, zijn hoofdaccenten en accenten gelegd voor wat betreft de verschillende functies en elementen. Hoofdlijn is, dat gaande van zone I naar zone IV er een afnemend gewicht is van de landbouw, tegenover een toenemend gewicht van natuur en landschap en bodem en water. Op afbeelding 1 (pagina 10) staat de zonering voor het plangebied weergegeven. De zonering is globaal en betreft gebiedseenheden van minstens 40 à 50 hectare. Bossen van enige omvang staan op de streekplankaart apart aangeduid. Hierna worden de kenmerken en (hoofd-)accenten van de te onderscheiden zones in het landelijk gebied beschreven.

Zone "*landelijk gebied I*" kenmerkt zich door cultuurgronden in een grootschalig landschap. In de zone ligt het hoofdaccent op agrarische ontwikkeling. Accenten zijn gelegd bij landschap en recreatief medegebruik. Ontwikkeling van de landbouw wordt in zone I gestimuleerd en nieuwvestiging van agrarische bedrijven is mogelijk. De landbouw heeft ruime ontwikkelingsmogelijkheden. Wel moet rekening gehouden worden met de schaal van het landschap en wordt bij voorkeur aangesloten bij bestaande bebouwing. Ook is in de zone ruimte voor tijdelijke productieplantingen (bos). De openheid en grootschaligheid van het landschap dienen te worden

¹ Nieuwe provinciale plannen voor de beleidsterreinen ruimte, water en milieu zijn momenteel in ontwikkeling. De ontwerpplannen zijn in mei 2000 ter visie gelegd. Naar verwachting worden de nieuwe plannen eind 2000/begin 2001 vastgesteld door Provinciale Staten.

gehandhaafd. Plaatselijk voorkomende gebieden met belangrijke natuur- en/of landschapswaarden dienen in stand te worden gehouden.

De agrarische gebieden in zone "*landelijk gebied II*" zijn veelal kleinschalig van karakter, maar betreffen ook gebieden met een meer open karakter. In het tweede geval gaat het met name om essen en beekdalen. De in deze zone opgenomen gronden zijn van landschappelijke, cultuurhistorische en deels natuurlijke betekenis. Hoofdaccent in deze zone is agrarische ontwikkeling met behoud en ontwikkeling van het kleinschalige landschap en recreatie. De in de zone voorkomende beeksystemen en lijnvormige en grote bouselementen vervullen een belangrijke rol in het patroon van ecologische verbindingen. Nieuwvestiging van agrarische bedrijven is mogelijk. Dit geldt ook voor nieuwvestiging en uitbreiding van bestaande recreatieve en toeristische voorzieningen. Wel dienen locaties in de nabijheid van waardevolle groenstructuren zorgvuldig te worden afgewogen.

De in zone "*landelijk gebied III*" opgenomen gebieden zijn verschillend van structuur en opbouw: gronden in agrarisch gebruik, landgoederen, beeksystemen en reliëf. Het landschap is veelal kleinschalig van karakter. Waarden van natuur en landschap zijn in ruime mate aanwezig. Hoofdaccent in deze gebieden wordt gelegd bij landschap, natuur en bosontwikkeling. De in de zone opgenomen gebieden zijn deels van essentiële betekenis in de Ecologische Hoofdstructuur. Accenten worden gelegd bij landbouw en recreatief medegebruik. Ontwikkeling in de landbouw is mogelijk, voor zover niet strijdig met de ontwikkeling van natuur en landschap. De bebouwings- en uitbreidingsmogelijkheden dienen met zorg te worden afgewogen. Nieuwvestiging van agrarische bedrijven is in deze zone in beginsel niet aanvaardbaar. Uitbreiding van bestaande recreatieve en toeristische bedrijven om economische redenen wordt toegestaan, voor zover niet strijdig met natuur- en landschapswaarden. Nieuwvestiging is niet aanvaardbaar, met uitzondering van golfbanen. De bossen rondom het Witte Veen en het bosgebied het Lankheet zijn aangegeven als multifunctioneel bos.

Gebieden van grote ecologische betekenis zijn in zone "*landelijk gebied IV*" opgenomen. Het betreft (waardevolle) hoogvenen, heideterreinen, bossen, bronnen en beeksystemen. Voor deze gebieden geldt als hoofdaccent natuur, landschap en bosontwikkeling. Aan de kwaliteit van bodem en water worden strenge eisen gesteld in verband met de hoge natuurwaarden van de gebieden. Verrijking van bodem en water en verzuring dienen te worden tegengegaan. Als uitgangspunt voor zone IV geldt: het bereiken en/of in stand houden van een natuurlijke toestand. De aanwezige landbouw is in deze zone dan ook gehouden aan randvoorwaarden van natuur en landschap. Een zorgvuldig op de natuurkwaliteiten afgestemd (extensief) recreatief medegebruik wordt bevorderd. Bestaande recreatieve en toeristische bedrijven kunnen worden gehandhaafd, voor zover niet strijdig met behoud en/of ontwikkeling van natuur en landschap. Uitbreiding en nieuwvestiging is niet aanvaardbaar.

Bufferzones

Waar zone landelijk gebied I grenst aan zone III of IV kan er sprake zijn van een wederzijdse negatieve beïnvloeding. Als dit het geval is, is het noodzakelijk om voor het overgangsgedebied tussen de beide zones een beleid te voeren, gericht op bescherming van de waarden in zone III of IV. Gemeenten dienen bij de uitwerking van de zonering hier aandacht aan te besteden.

Recreatieconcentratiepunt

Op de streekplankaart is het recreatiegebied Scholtenhagen aangemerkt als recreatieconcentratiepunt met een regionale functie. Het recreatiegebied ligt ten zuiden van de kern Haaksbergen, net buiten het plangebied. Versterking van de huidige regionale functie wordt door de provincie gestimuleerd.

Verkeer en vervoer

Eén van de doel- en taakstellingen van de provincie is de aanleg van de Rijksweg 15/18 als autosnelweg. Deze weg gaat de stedelijke knooppunten Arnhem/Nijmegen en Enschede/Hengelo, via de Achterhoek, verbinden. Op de streekplankaart staan drie tracévarianten aangegeven. Alledrie doorsnijden ze het buitengebied van de gemeente Haaksbergen. Ze liggen ten westen van de kern Haaksbergen.

Euregio

Vooraf in het directe grensgebied hebben ruimtelijke ontwikkelingen en beleid hun invloed over de grens. Afstemming en een samenhangend beleid is noodzakelijk. De provincie stimuleert dit in samenwerking met de Nederlandse en Duitse gemeenten in het grensgebied in het verband van Euregio, en zoveel mogelijk in samenwerking met de Duitse deelstaten. Het betreft onder andere beleid ten aanzien van grensoverschrijdende natuurgebieden en -projecten. Een van de doelstellingen is het realiseren van één groot aaneengesloten, grensoverschrijdend natuurgebied: Ammeloër Venn-Haaksberger-/Buurserveen-Buurserzand-Usselerveld (circa 2000 hectare).

Afstemming met natuur- en landschapsbeleid

In 1994 heeft afstemming plaatsgevonden met het Beleidsplan Natuur en Landschap Overijssel (BNLO), neergelegd in een partiële herziening van het Streekplan Twente 1990. Voor de provincie geldt de Provinciale Ecologische Hoofdstructuur (PEHS) uit het BNLO (zie paragraaf 2.2.4.) als streefbeeld: het beleid is erop gericht binnen 30 jaar een stabiele duurzaam te behouden PEHS te realiseren. Daartoe blijft de streekplanzonering van kracht. De zonering landelijk gebied biedt, mits deze adequaat vertaald wordt in bestemmingsplannen, voldoende bescherming voor de PEHS. Alleen voor de zogenaamde prioritaire natuurontwikkelingsgebieden worden (nieuwe) planologische beperkingen opgelegd. Het beleid voor deze gebieden is gericht op het weren van nieuwe grootschalige ontwikkelingen als woningbouw, industrie en wegenvbouw/infrastructuur en grote bebouwingscomplexen. Enschede-zuid, dat voor een klein gedeelte in de gemeente Haaksbergen is gelegen, is één van de prioritaire natuurontwikkelingsgebieden. De te ontwikkelen verbindingzones, die op afbeelding 1 (pagina 10) staan aangegeven, zijn indicatief. Bij grootschalige ontwikkelingen moet de locatiekeuze zo zijn dat de gewenste ecologische verbinding redelijkerwijs nog kan worden gerealiseerd.

4.1.2.2.2. Waterhuishoudingsplan Overijssel 1992-1995

Het provinciaal waterhuishoudingsplan bevat de hoofdlijnen en uitgangspunten van het provinciaal beleid met betrekking tot de kwantiteit en kwaliteit van het grond- en oppervlaktewater. Het waterhuishoudingsplan is vastgesteld in 1991 en was oorspronkelijk geldig voor de periode 1992-1995. In verband met het ontwikkelen van nieuw provinciaal omgevingsbeleid voor de terreinen ruimte, water en milieu is de geldigheidsduur van het waterhuishoudingsplan door Pro-

Met opmaak: opsommingstekens en nummering

vinciale Staten met vier jaar verlengd (tot en met 1999).

Het provinciaal beleid is gericht op een duurzame ontwikkeling van watersystemen en een duurzaam gebruik ervan door de mens. Via streefbeelden (gewenste situatie ten aanzien van watersystemen) is richting gegeven aan de gewenste oplossing van gesignaleerde waterhuishoudkundige problemen. Het gaat daarbij onder andere om de volgende problemen: verontreiniging van oppervlaktewater, aantasting van de ecologische infrastructuur, verdroging van de natuur en conflicterende gebruiksfuncties van oppervlaktewater. In de planperiode dient een stap in de richting van de streefbeelden worden gezet. Daartoe worden in het waterhuishoudingsplan onder andere functies toegekend aan onderdelen van watersystemen. Aan elk van de te onderscheiden functies zijn milieukwaliteitseisen gesteld.

Functies

Aan water in de gemeente Haaksbergen zijn de volgende functies toegekend: oppervlaktewater voor de openbare drinkwatervoorziening, water voor natuur, water voor de landbouw, viswater en effluent ontvangend oppervlaktewater.

Oppervlaktewater voor de openbare drinkwatervoorziening

De functie oppervlaktewater voor de openbare drinkwatervoorziening is toegekend aan het Rutbekerveld, waar sinds 1 januari 2000 waterwinning plaatsvindt (zie paragraaf 2.2.3.).

Water voor natuur

De functie water voor natuur, die zowel betrekking heeft op grond- als oppervlaktewater, is toegekend aan watersystemen welke geheel of gedeeltelijk gelegen zijn in de in het Waterhuishoudingsplan aangeduide "zeer kwetsbare natte natuurgebieden" en de "kwetsbare natte gebieden met natuurwaarden". Deze gebieden komen voor de gemeente Haaksbergen overeen met de bos- en natuurgebieden het Lankheet, Haaksberger-/Buurserveen, Buurserzand en Witte Veen en de beken Buurserbeek, Hagmolen-/Hegebeek en Zoddebeek. Dit betekent dat de verdroging in deze gebieden moet worden teruggedrongen en dat de waterkwaliteit, inrichting en beheer van de waterlopen moet worden gericht op verbetering van de PEHS.

Water voor de landbouw

In een groot deel van het plangebied vervullen de watersystemen een functie voor de landbouw. Andere functies kunnen beperkingen opleggen aan deze functie, vooral daar waar de functie water voor natuur voorop staat. Oppervlaktewater dat voldoet aan de algemene milieukwaliteit is bruikbaar voor (bijna) alle vormen van landbouw.

Viswater

Aan de Buurserbeek is de functie "water voor zalmachtigen" toegekend. De overige wateren hebben de functie "water voor karperachtigen". Beheer en inrichting van viswateren dienen afgestemd te worden op de voorkomende visgemeenschappen.

Effluent ontvangend oppervlaktewater

De functie effluent ontvangend oppervlaktewater is toegekend aan de Drekkersstrang en de Buurserbeek. Met deze functietoekenning wordt aangegeven dat lozing van effluent (gezuiverd afvalwater) hier niet gewenst is.

In het Streekplan zijn de ruimtelijk relevante aspecten van het waterhuishoudingsplan geïntegreerd. Waterschappen dienen het beleid met betrekking tot de kwantiteit en kwaliteit van oppervlaktewateren nader uit te werken.

4.1.3.2.2.3. Milieubeleidsplan Overijssel 1995-2003

Met opmaak: opsommingstekens en nummering

Het Provinciaal Milieubeleidsplan van Overijssel is in februari 1995 vastgesteld. Het plan is geldend voor de periode 1995-1999 en geeft een richtinggevende doorkijk tot 2003. Het Milieubeleidsplan zelf heeft geen directe rechtsgevolgen voor derden. Deze zijn wel verbonden aan de Provinciale Milieuverordening (PMV) die de provincie gelijktijdig met dit plan heeft gewijzigd.

In het Provinciaal Milieubeleidsplan (PMB) vormt het streven naar duurzaamheid het hoofdmotief waarop de doel- en taakstellingen voor de milieuthema's en voor betrokken groeperingen zijn gebaseerd. Het PMB kent drie hoofdaccenten die bij de uitvoering van het milieubeleid prioriteit krijgen. Deze hoofdaccenten zijn: het beleid voor milieubeschermingsgebieden, de verwijdering van afvalstoffen en het doelgroepenbeleid voor industrie. In het kader van het bestemmingsplan buitengebied is met name het beleid voor milieubeschermingsgebieden van belang.

Milieubeschermingsgebieden zijn gebieden "waarin de kwaliteit van het milieu of van één of meer onderdelen daarvan bijzondere bescherming behoeft". In de milieubeschermingsgebieden is een op het gebied toegesneden maatwerk aan maatregelen nodig om die kwaliteit te behouden en te verbeteren. In Overijssel komen sectorale en integrale milieubeschermingsgebieden voor.

Sectorale milieubeschermingsgebieden

Sectorale milieubeschermingsgebieden zijn gebieden die vanwege hun specifieke functie of karakter extra bescherming behoeven. Hiertoe behoren milieubeschermingsgebieden met de functie waterwinning en milieubeschermingsgebieden met de functie stilte. De bescherming bestaat uit de wettelijke plicht tot het stellen van regels voor deze gebieden (in een PMV) alsmede een planologische bescherming.

Rutbekerveld

Via wijziging van de PMV 1995 (1997) is het Rutbekerveld aangewezen als milieubeschermingsgebied met de functie waterwinning. In het gebied, dat circa 65 hectare groot is en waarvan een klein "strookje" binnen het plangebied ligt, vindt al jaren zandwinning plaats. Op 1 januari 2000 is het infiltratiebekken overgedragen aan de Waterleidingmaatschappij Overijssel. Vanaf die datum wordt er grondwater gewonnen ten behoeve van de drinkwatervoorziening.

Buurserzand, Haaksberger-/Buurserveen

De natuurgebieden Buurserzand en Haaksberger-/Buurserveen zijn aangewezen als milieubeschermingsgebied met de functie stilte. Deze gebieden hebben als doel: het waarborgen van rust en stilte met het oog op het behoud van bepaalde ecosystemen en ten behoeve van de extensieve recreatie. In het algemeen geldt binnen de aangewezen gebieden een streefwaarde van 40 dB(A). In gebieden waar het bestaande geluidsniveau lager is, geldt dat lagere niveau als maatstaf. Het beleid van de provincie richt zich in eerste aanleg op het behoud van genoemde niveaus (stand-still-beginsel), het wegnemen/saneren van situaties die het gewenste

geluidsniveau overschrijden en voorts op het realiseren van voorzieningen c.q. maatregelen die de gebieden qua functie beter geschikt maken. De provincie vraagt aan gemeenten om bij de besluitvorming ten aanzien van nieuwe ontwikkelingen in en nabij deze gebieden het stilte-aspect mee te wegen.

Integrale milieubeschermingsgebieden

Het Overijsselse beleid in integrale milieubeschermingsgebieden heeft tot doel de in deze gebieden bijzondere c.q. kwetsbare waarden te beschermen door relevante milieuproblemen terug te dringen dan wel te voorkomen. Een integrale aanpak van de verschillende milieubedreigingen, met name verzuring, vermessing, verdroging en verspreiding, is noodzakelijk. Per gebied wordt, in overleg met betrokkenen zoals gemeenten, waterschappen en de doelgroep landbouw, aanvullend stimuleringsbeleid opgesteld. Op basis van een Plan van Aanpak wordt bepaald welke maatregelen nodig zijn om de bijzondere kwaliteit van de gebieden te behouden en te verbeteren. Als eerste wordt een dergelijk plan voor een zevental gebieden opgesteld en uitgevoerd. Dit zijn de zogenaamde prioritaire integrale milieubeschermingsgebieden. Zuid-Twente is één van deze gebieden.

Milieubeschermingsgebied Zuid-Twente

Het prioritaire integraal milieubeschermingsgebied Zuid-Twente bestond oorspronkelijk uit een cluster van voormalige bodembeschermingsgebieden, waaronder het bosgebied Lankheet in de gemeente Haaksbergen, alsmede het milieubeschermingsgebied met de functie stilte (Buurserzand, Haaksberger-/Buurserveen). In 1995 is gestart met het gebiedsgericht milieubeleid in Zuid-Twente. Besloten is toen stimuleringsbeleid niet alleen toe te passen in de clusters, maar in geheel Zuid-Twente. De gemeente Haaksbergen maakt daarmee in z'n totaliteit deel uit van het milieubeschermingsgebied Zuid-Twente. De verwevenheid van landbouw en natuur en cultuurhistorische waarden is bepalend voor het gezicht van Zuid-Twente. De bijzondere milieukwaliteit staat echter onder druk. In het gebiedsgericht milieubeleid is zowel ruimte voor herstel van het milieu, sociaal-economische verbeteringen, als voor versterking van natuur- en landschapskwaliteiten. Sinds 1996 zijn allerlei stimuleringsprojecten opgezet gericht op kwaliteitsverbetering van Zuid-Twente; op het terrein van landbouw, milieu, natuur en landschap en recreatie en toerisme.

4.1.4.2.2.4. Beleidsplan Natuur en Landschap Overijssel 1992-1998

In het Beleidsplan natuur en landschap Overijssel 1992-1998 (BNLO)¹ geeft de provincie aan hoe natuur- en landschapswaarden in onderlinge samenhang behouden en verder ontwikkeld kunnen worden. De doelstellingen van het provinciale natuur- en landschapsbeleid zijn:

- ♦ duurzaam behoud, herstel en ontwikkeling van de karakteristieke natuur- en landschapswaarden; en
- ♦ het bevorderen van de mogelijkheden om de natuur en het landschap op een verantwoorde wijze te beleven.

Voor de toekomst van belangrijke ecosystemen is de ontwikkeling vereist van een samenhangend stelsel van grote natuurgebieden die met elkaar verbonden zijn door verbindingszones.

¹ In 1996 heeft een evaluatie plaatsgevonden van het BNLO, besloten is de werkingsduur van dit plan te verlengen.

Met opmaak: opsommingstekens en nummering

Het provinciale natuur- en landschapsbeleid richt zich in de eerste plaats op de totstandkoming van dit stelsel: de Provinciale Ecologische Hoofdstructuur (PEHS). De PEHS bestaat uit:

- kerngebieden: grotere bestaande natuurterreinen, landgoederen, bossen en waardevolle agrarische cultuurgronden (Relatienotagebieden);
- natuurontwikkelingsgebieden: cultuurgronden die reële perspectieven bieden voor het ontwikkelen van natuurwaarden of voor het aanzienlijk verhogen ervan;
- verbindingzones: een stelsel van kleine gebieden en/of lijnvormige elementen die uitwisseling van soorten tussen verschillende kerngebieden mogelijk maken.

Op afbeelding 1 (pagina 10) staan de globale grens van de PEHS, inclusief een globale ligging van de in de 2^e fase te begrenzen relatienota- en natuurontwikkelingsgebieden en de te ontwikkelen verbindingzones aangegeven. Concreet betekent dit voor Haaksbergen dat gestreefd wordt naar: a. het hydrologisch afronden van de gebieden Buurserzand, Haaksberger-/Buurserveen en Witte Veen; b. het verbinden van het natuurgebied Buurserzand met het Haaksberger-/Buurserveen; en c. het realiseren van ecologische verbindingzones langs de Hagmolen-/Hegebeek, de Buurserbeek en de Zoddebeek.

Het streven is de PEHS binnen 30 jaar te realiseren. In de kerngebieden streeft de provincie naar een duurzaam behoud maar ook herstel en ontwikkeling van de na te streven natuurwaarden. In de natuurontwikkelingsgebieden streeft de provincie naar het tot (verdere) ontwikkeling brengen van natuurwaarden van (inter)nationale betekenis. In verbindingzones richt de provincie haar beleid op de instandhouding en/of ontwikkeling van de migratiemogelijkheden van dieren en plantensoorten.

Buiten de PEHS staan hoofdzakelijk andere dan de natuur- en landschapsfuncties voorop en komen meer algemene natuur- en landschapswaarden voor. Deze waarden worden primair in stand gehouden door het milieu-, water- en ruimtelijke ordeningsbeleid.

Aankoop, inrichting en (particulier) beheer zijn belangrijke middelen om het natuur- en landschapsbeleid te verwezenlijken. De in de tweede fase te begrenzen Relatienotagebieden in de gemeente Haaksbergen liggen inmiddels vast. In april 2000 is het nieuwe Natuurgebiedsplan/beheersgebiedsplan Zuid-Twente vastgesteld. In dit plan is de begrenzing en de natuurdoelen van de te ontwikkelen natuurgebieden en de beheersgebieden in Zuid-Twente vastgesteld. Het plan is de basis voor het verlenen van subsidies aan beheerders om de doelen op het gebied van natuur en landschap te verwezenlijken. Voor de verbindingzones van nationaal/provinciaal belang is aangegeven hoeveel hectare nieuwe natuur beschikbaar is voor stapstenen of een natuurzone. Ook is aangegeven voor welke doelsoorten ze moeten functioneren en zijn inrichtingsconcepten gegeven.

Het Streekplan is afgestemd op het BNLO. Met uitzondering van de prioritaire natuurontwikkelingsgebieden, waar grootschalige ontwikkelingen worden geweerd, worden geen nieuwe planologische beperkingen opgelegd (zie paragraaf 2.2.1.).

4.1.5.2.2.5. Notitie Recreatie bij de boer

Met opmaak: opsommingstekens en nummering

In de notitie Recreatie bij de boer - voorlopig vastgesteld door GS op 23 mei 2000 - geeft de provincie haar visie ten aanzien van het ontwikkelen van recreatie-activiteiten op agrarische bedrijven, ook wel agrotourisme genoemd. De provincie spreekt zich uit over vier vormen van agrotourisme¹: kamperen bij de boer, kampeerboerderijen, boerderijkamers en dagrecreatieve/toeristische activiteiten. Van gemeenten wordt verwacht dat zij voor de in de notitie behandelde vormen van agrotourisme een passende regeling opnemen. Hierna wordt ingegaan op hoe de provincie denkt over de vier vormen van agrotourisme.

Kamperen bij de boer - Kleinschalig kamperen zoals bedoeld in de Wet op de Openluchtrecreatie past binnen het provinciaal ruimtelijk beleid. De Handleiding en beleidsregels sluit het plaatsen van stacaravans uit en het toestaan van kampeermiddelen bij burgerwoningen wordt in het algemeen niet aanvaardbaar geacht.

Kampeerberoeijerijen - Ten aanzien van kampeerberoeijerijen is het van belang onderscheid te maken tussen exploitatie als nevenactiviteit van het agrarisch bedrijf, respectievelijk als hoofdactiviteit. Het exploiteren van een kampeerberoeijerij als nevenactiviteit past binnen het provinciaal beleid. Naar de mening van de provincie kan van een ondergeschikte nevenactiviteit worden gesproken als het gaat om korte verblijven van bepaalde groepen op een agrarisch bedrijf met een overwegend seizoensgebonden karakter, waarbij de agrarische bedrijfsvoering de hoofdactiviteit vormt. Een kampeerberoeijerij als hoofdactiviteit wordt beoordeeld als een verblijfsrecreatief bedrijf en zal afzonderlijk getoetst moeten worden aan het provinciaal ruimtelijk beleid.

Boerderijkamers - Het verhuren van enkele in pandige recreatieverblijven, als nevenactiviteit op een functionerend agrarisch bedrijf, past binnen het provinciaal beleid. De volgende criteria dienen in acht te worden genomen:

- ♦ geen vrijstaande appartementen c.q. zomerhuisjes, maar meerdere appartementen per bedrijfsgebouw;
- ♦ het bedrijfsgebouw moet binnen een beperkte afstand van het hoofdbedrijfsgebouw zijn gesitueerd, de provincie denkt aan een afstand van 25 meter;
- ♦ de oppervlakte van een zelfstandige boerderijkamer mag niet meer bedragen dan 50 m² en van de boerderijkamers in totaal 200 m²;
- ♦ het aantal slaapplekken mag niet meer bedragen dan 15.

Hierbij wordt uitgegaan van bestaande bebouwing. De verhuur van boerderijkamers is het gehele jaar toegestaan.

Dagrecreatieve/toeristische activiteiten - Ook voor dagrecreatieve activiteiten op het agrarisch bedrijf vormt het Streekplan in het algemeen geen belemmering. De provincie is van mening dat voor kleinschalige voorzieningen op het bouwperceel ten behoeve van activiteiten die een sterke verwevenheid hebben met en ondersteunend zijn aan de agrarische activiteiten geen nadere

¹ Het product "bed-en-breakfast", waarbij logies wordt aangeboden binnen de woning met medegebruik van keuken en sanitair van de woning, is niet meegenomen in de notitie. De provincie beschouwt deze vorm als een zodanig kleinschalig en aan de woonfunctie gekoppeld product welke in het algemeen niet apart geregeld hoeft te worden. De provincie is van mening dat dit op een agrarisch bouwperceel bij recht kan worden toegestaan.

afweging nodig is. De provincie denkt daarbij aan rondleidingen op het agrarisch bedrijf, verkoop aan huis en aan een zelfplukboerderij. Hiervoor zal volstaan kunnen worden met een kleine ontvangstruimte en een toilettenblok binnen de bestaande bebouwing. Uitgebreidere voorzieningen voor dagrecreatieve activiteiten die ondergeschikt blijven aan de agrarische hoofd-functie moeten per geval beoordeeld worden in het kader van een vrijstellings- of wijzigingsbevoegdheid.

4.3.2.3. Waterbeheersplannen

Het plangebied is het beheersgebied van twee waterschappen: het Waterschap Regge en Dinkel en het Waterschap Rijn en IJssel. Het Waterschap Rijn en IJssel is enige jaren geleden ontstaan als gevolg van een reorganisatie. De voormalige waterschappen De Schipbeek en Van de Berkel maken tegenwoordig deel uit van het Waterschap Rijn en IJssel. Omdat het laatstgenoemde waterschap nog geen waterbeheersplan heeft opgesteld, wordt in deze paragraaf alleen ingegaan op het waterbeheersplan van het Waterschap Regge en Dinkel.

4.1.4.2.3.1. Waterbeheersplan 1997-2000

Het noordelijke deel van de gemeente Haaksbergen (globaal het gebied ten noorden van de Buurserbeek) ligt binnen het beheersgebied van het Waterschap Regge en Dinkel. In het Waterbeheersplan 1997-2000 heeft het Waterschap Regge en Dinkel haar beleid en beheer ten aanzien van zowel de waterkwaliteit als de waterkwantiteit vastgelegd. Het waterbeheersplan is een uitwerking van het provinciaal waterhuishoudingsplan (zie paragraaf 2.2.2.). Gemeenten worden geacht rekening te houden met het waterbeheersplan: bestemmingsplannen en het waterbeheersplan moeten op elkaar zijn afgestemd.

Waterschap Regge en Dinkel houdt zich in de eerste plaats bezig met integraal waterbeheer. Hieronder wordt verstaan: "het hebben en houden van een veilig en bewoonbaar land en het ontwikkelen en instandhouden van ecologisch gezonde waterhuishoudkundige systemen die een duurzaam gebruik garanderen". Eén van de belangrijkste pijlers van het waterbeheersplan is de functietoekenning aan waterlopen. Onder een functie wordt verstaan de bestemming in waterhuishoudkundige zin van het in en op de bodem vrij aanwezige water, met het oog op de daarbij betrokken belangen. Op basis van de functie van een waterloop worden onder andere specifieke voorwaarden en doelstellingen gegeven ten aanzien van ecologische aspecten en de inrichting en het beheer van waterlopen.

Functies

Voor het bestemmingsplan buitengebied zijn de functies "water voor landbouw", "water voor natuur en landbouw" en "water voor natuur" van belang¹.

Water voor landbouw

De functie "water voor landbouw" is toegekend aan het grootste deel van alle leggerwaterlopen

¹ Het Waterschap Regge en Dinkel heeft de provinciale functiebenaming 'water voor natuur' opgesplitst in twee aparte functies: 'water voor natuur en landbouw' en 'water voor natuur'. Hier is voor gekozen omdat het in het beheersgebied nauwelijks voorkomt dat waterlopen uitsluitend in natuurgebieden lopen, zonder dat ze van elders toestromend (opervlakte)water van landbouw ontvangen.

Met opmaak: opsommingstekens en nummering

Met opmaak: opsommingstekens en nummering

in het plangebied. De inrichting, het beheer en het onderhoud van deze waterlopen, die in het beheer zijn bij het waterschap, zijn afgestemd op een duurzaam landbouwkundig gebruik in samenhang met instandhouding of herstel van een gezonde levensgemeenschap.

Water voor natuur en landbouw

Waterlopen met de functie "water voor natuur en landbouw" staan aangegeven op een overzichtskaart. De volgende waterlopen (veelal beken) in het beheersgebied van het Waterschap Regge en Dinkel, behoren tot deze categorie: Drekkersstrang, Hagmolenbeek en Hegebeek. Deze beken vullen zowel een belangrijke functie voor de natuur als voor de landbouw. Het streefbeeld (voor de komende twintig jaar) voor deze beken is "een zo natuurlijk mogelijk waterhuishoudkundig systeem, afgestemd op aanwezige dan wel te ontwikkelen hoge biodiversiteit en gebiedseigen samenstelling".

Water voor natuur

In het plangebied hebben een ven in het Witte Veen, de Bommelasvennen in het Buurserzand en de Veldsnijdersven (onderdeel uitmakend van het natuurgebied het Stepelerveld) de functie "water voor natuur". Het streefbeeld voor de vennen met de functie water voor natuur luidt als volgt: "voedselarme, ondiepe en geïsoleerde wateren, gevoed door regenwater en/of grondwater met kenmerkende en soortenrijke flora en fauna".

3.

Onderzoek

Bij de herziening van het bestemmingsplan buitengebied moeten Burgemeester en Wethouders, ingevolge artikel 9 van het Besluit op de Ruimtelijke Ordening 1985, onderzoek verrichten naar de bestaande situatie en naar toekomstige ontwikkelingen binnen de gemeente. Dit hoofdstuk doet verslag van dit onderzoek. De resultaten van het onderzoek vormen een belangrijke inbreng bij de afweging van de verschillende belangen in het plangebied en, in het verlengde daarvan, in de bestemmingsregeling.

Paragraaf 3.1. gaat in op de ontstaansgeschiedenis van het plangebied, dat wil zeggen geologie en occupatiegeschiedenis. In paragraaf 3.2. wordt ingegaan op bodem en waterhuishouding. In de daarop volgende paragrafen komen de voorkomende functies en waarden aan bod. Aan de orde komen: landschap en cultuurhistorie, landbouw, natuur, recreatie en overige functies.

4.1.3.1. Ontstaansgeschiedenis

De gemeente Haaksbergen behoort tot het zogenaamde oostelijk dekzandgebied. In de geologische perioden het Saalien, het Weichselien en het Holoceen is in dit gebied "materiaal" van verschillende samenstelling en afkomst afgezet of gevormd. Ook is de mens bepalend geweest voor het huidige landschapspatroom.

4.1.4.3.1.1. Geologie

In de voorlaatste ijstijd, het *Saalien* (circa 150.000 jaar geleden), bereikte het landijs vanuit Scandinavië ons land. Tijdens de grootste uitbreiding bedekte het landijs Nederland tot globaal de lijn Haarlem-Utrecht-Nijmegen. Grote ijslobben drukten de eerder gevormde afzettingen omhoog tot heuvelruggen (stuwwallen) en onder het ijs werd een grondmorene (keileem) afgezet. In de gemeente Haaksbergen is bij Stepelo en ten oosten van de kern Haaksbergen sprake van kleine hoogten gevormd door het landijs, zogenaamde grondmoreneruggen. Verder is in die periode op de meeste plaatsen keileem afgezet: het is in het algemeen als een zwak-golvende tot vlakke afzetting achtergebleven. Keileem kan zowel bestaan uit materiaal dat door het ijs van grote afstand is aangevoerd (bijvoorbeeld zwerfstenen van noordelijke herkomst) als uit materiaal dat uit de lokale ondergrond is opgenomen. Op een aantal plaatsen ligt de keileem ondiep, soms zelfs aan het oppervlak. Keileem is slecht doorlatend. Tijdens het afsmelten van het landijs zijn smeltwaterafzettingen (fluvioglaciale afzettingen) gevormd. Het smeltwater heeft dalen uitgeschuurd en laagten opgevuld.

In de laatste ijstijd, het *Weichselien*, bereikte het landijs Nederland niet. Wel heerste er een koud klimaat. Tijdens het Weichselien zijn de afzettingen uit het Saalien sterk gewijzigd door erosie en/of overdekkingen die hoofdzakelijk uit zand bestaan (dekzand). Gedurende het Weichselien traden in het gebied periglaciale verschijnselen op en werden eolische afzettingen gevormd.

Doordat de ondergrond permanent was bevroren, kon het neerslag- en smeltwater niet wegzakken maar moest oppervlakkig afvloeien. Door dit water werden in hooggelegen gebieden dalen uitgeschuurd. Ook zijn in deze periode vorstheuvels of pingo's ontstaan. Deze ontstonden doordat op lagere plaatsen, waar de permafrost (permanent bevroren ondergrond) was onderbroken, ijslenzen werden gevormd. Deze "groeiden" en drukten het omringende materiaal weg.

Met opmaak: opsommingstekens en nummering

Met opmaak: opsommingstekens en nummering

Er ontstond een heuvel met ijskern, de zogenaamde pingo. Na het verdwijnen van de permafrost smolten ook de resterende delen van de ijskernen. Op deze manier ontstonden komvormige laagten die aanvankelijk waren omgeven door een ringwal. Vaak is de ringwal echter weggevaaid en ontbreekt deze geheel of gedeeltelijk. In de gemeente Haaksbergen komen een aantal van deze laagten (pingoruïne zonder randwal) voor, zoals de vennen in het Witte Veen.

Gedurende het Midden- en Laat-Weichselien werden door de wind dekzanden afgezet. In het oostelijk dekzandgebied als een dun laagje over de oudere afzettingen. Plaatselijk ontstonden dekzandruggen en -koppen. Deze dekzandruggen en -koppen zijn voornamelijk ontstaan in het Laat-Weichselien (jonger dekzand). In de gemeente Haaksbergen is sprake van twee ongeveer evenwijdig lopende dekzandruggen; vanuit de kern Haaksbergen in noordwestelijke richting. Dekzandkoppen zijn voornamelijk afgezet ten zuiden van de kern Haaksbergen en ten oosten van Buurse.

Tienduizend jaar gelden, toen er een aanmerkelijke klimaatsverbetering optrad, begon het *Holoceen*. De afzettingen uit het Holoceen bestaan uit beekafzettingen en stuifzanden. Ook vond op daarvoor geschikte plaatsen (hoog)veenvorming plaats. Beekafzettingen, zoals bijvoorbeeld in het dal van de Hagmolenbeek, bestaan voornamelijk uit lemig zand en klei. Op drassige plekken in de beekdalen is broekveen gevormd. Stuifzanden zijn vooral een gevolg van menselijke activiteit, zoals branden, kappen, plaggensteken en het weiden van vee. Door het beschadigen van de vegetatie kon de zandige ondergrond gaan verstuiven. In het Buurserzand komen een aantal stuifzandgebieden voor. Later zijn ze vaak weer bebost. Op een aantal natte, hooggelegen plekken is veen ontstaan dat voornamelijk is opgebouwd uit veenmossen (hoogveen). Doordat de afwatering niet optimaal was, kon ontwikkeling tot oligotroof veen plaatsvinden. Het grootste deel van het hoogveen is in een latere periode afgegraven. Een groot overgebleven hoogveenrestant in de gemeente Haaksbergen is het Haaksberger-/Buurserveen.

4.1.2.3.1.2. Occupatiegeschiedenis

Bij de ontginning heeft de mens zich aan de bestaande verschillen in reliëf, afwatering en bodemgesteldheid aangepast en daardoor een cultuurlandschap gecreëerd dat bij de bestaande vormen aansloot. Men kan daarbij oude ontginningsgronden en markegronden onderscheiden. De markegronden zijn later, vanaf 1850, ontgonnen.

Hoewel het beoefenen van landbouw is begonnen vóór het begin van de jaartelling, zijn de eerste landbouwnederzettingen hoofdzakelijk ontstaan in de middeleeuwen (vanaf circa 1000 na Christus). De landbouwbedrijven bestonden destijds uit drie elementen: bouwland, grasland en woeste grond. Voor het bouwland koos men de drogere terreingedeelten: de dekzandruggen en -koppen. Rondom de bouwlanden werden houtwallen aangelegd als vee- en wildkering. Voor de weidegronden gaf men de voorkeur aan lage, vochtige terreinen waar zonder bemesting gras wilde groeien en die tevens voldoende draagkracht hadden. Zulke gronden werden voornamelijk aangetroffen in de beekdalen. Woeste gronden werden met name gebruikt voor het steken van plaggen, die gebruikt werden voor bemesting van de bouwlanden.

In de dekzandgebieden werden de landbouwbedrijven gesticht op plaatsen waar weidegronden en gronden geschikt voor akkerbouw kort naast elkaar voorkwamen. De woeste grond mocht op

Met opmaak: opsommingstekens en nummering

grotere afstand liggen. In het plangebied troffen de ontginners op veel plaatsen een dekzandgebied aan dat gekenmerkt werd door zeer veel kleine ruggen en koppen met daartussen beekdalen. De kleine ruggen en kopjes werden in gebruik genomen door één of enkele boeren, waardoor de zogenaamde eenmansesjes ontstonden. De aangrenzende lager gelegen gronden in de beekdalen werden in gebruik genomen als weiland. Op de grens van het beekdal en de dekzandruggen en -koppen werden (zand)wegen aangelegd. Aan de hoge zijde van de weg werd de boerderij gebouwd. Daar waar grote, aaneengesloten oppervlakten hoge gronden voorkwamen, ontstonden (al vroeg) grote escomplexen, de zogenaamde dorpsessen. Een voorbeeld hiervan is de es bij Buurse.

De bedrijfsvoering is eeuwenlang gericht geweest op verhoging van de vruchtbaarheid van de bouwlanden. Daarvoor had men veel mest nodig. Daartoe werd het vee iedere nacht in de potstal gehuisvest waarin als strooisel plaggen werden gebruikt, afkomstig van de woeste gronden. De plaggenmest werd jaarlijks op de bouwlanden gebracht, waardoor ze kunstmatig opgehoogd werden. Op de sterkst bemeste bouwlanden kunnen de mestdekken meer dan 1 meter dik zijn.

Voor de bedrijfsvoering was de oppervlakte woeste gronden van wezenlijk belang. Het toezicht op de woeste gronden berustte bij de Marke. De hoeven met recht op het gebruik van woeste gronden werden aangeduid als "gewaarde hoeven". Een "ware" was het aandeel dat men had in de woeste gronden en gaf recht op het weiden van vee, op plaggen- en turfsteken en op het halen van brand- en timmerhout. In het gebied van de woeste gronden waren "velden", "broeken" (lagere gronden in de beekdalen) en "venen" te onderscheiden. Door turfwinning is de oorspronkelijke veenlaag op de meeste plaatsen in zijn geheel verdwenen.

Geleidelijk aan voldeed de toestand van onverdeelde markegronden niet meer en streefde men naar verdeling. Op grond van de Markewet van 1806 werden alle marken verdeeld. Na de verdeling ging de aloude bedrijfsvoering gewoon door. Na de opkomst van de kunstmest (1850) kwam hier verandering in. Plaggenmest was niet meer noodzakelijk voor de bedrijfsvoering en "het veld" verloor daardoor zijn betekenis. De daar gelegen gronden konden worden ontgonnen tot bouw- en grasland. Soms werd de voorkeur gegeven voor het planten van bos, voornamelijk naaldhout.

Vanouds kwam in het plangebied het gemengde landbouwbedrijf voor. Elk bedrijf beschikte over hoge en/of middelhoge gronden en over lage gronden. Op de hoge gronden kwam akkerbouw voor, op de lage gronden weidebouw. Na de tweede wereldoorlog heeft er een sterke ontmenging van het gemengde bedrijfstype plaatsgevonden. De veehouderij ging een overheersende positie innemen. Bouwlanden werden omgezet in grasland. Op de nu nog aanwezige bouwlanden worden overwegend gewassen geteeld die ten goede komen aan de eigen veestapel. Het belangrijkste gewas is snijmaïs met daarnaast rogge. Ook zijn sinds de tweede wereldoorlog ten behoeve van de landbouw cultuurtechnische werken uitgevoerd. Wegen werden verhard, de ontwatering van percelen werd verbeterd en beken werden gekanaliseerd ten behoeve van de landbouw.

Afbeelding 2
Bodemkaart

Met opmaak: opsommingstekens en nummering

4.2.3.2. Bodem en waterhuishouding

3.2.1. Bodem

De bodem in het plangebied bestaat uit zandgronden, waarin een aantal verschillende bodemtypen is ontwikkeld. In de gemeente Haaksbergen zijn een viertal hoofdbodemtypen te onderscheiden: podzolgronden, dikke eerdgronden, kalkloze zandgronden en moerige gronden. Daarnaast komen in het plangebied een aantal associaties voor. Op afbeelding 2 (pagina 24) staan de verschillende bodemtypen weergegeven. De afbeelding is een vereenvoudigde weergave van de bodemkaart van Nederland, schaal 1:50.000 (Blad 34 Oost Enschede). Hierna worden de voorkomende bodemtypen en hun verspreiding beschreven.

Podzolgronden

Podzolgronden zijn gronden waarin een duidelijke inspoelingslaag, een zogenaamde podzol-B-horizont, aanwezig is. Deze laag is ontstaan door inspoeling van organische stof, al dan niet tezamen met ijzer- en aluminiumverbindingen. De podzolgronden in het plangebied behoren tot de *humuspodzolgronden* en worden veldpodzolgronden genoemd. Bij veldpodzolgronden ontbreken de ijzerhuidjes op de zandkorrels direct onder de B2-horizont. Dit duidt erop dat de gronden zijn ontstaan onder natte omstandigheden. De humushoudende bovengrond is dunner dan 30 cm. Plaatselijk komt keileem in de ondergrond voor (beginnend tussen 40 en 120 cm.). Een aanzienlijke oppervlakte van het plangebied wordt ingenomen door humuspodzolgronden (veldpodzolgronden). Veldpodzolgronden zijn namelijk ontstaan op de oorspronkelijke woeste gronden (de velden), waar plaggen werden gestoken ten behoeve van de agrarische bedrijfsvoering.

Dikke eerdgronden

Dikke eerdgronden zijn gronden met een humushoudende bovengrond die dikker is dan 50 cm. Ze bestaan in het plangebied uitsluitend uit zand en worden *enkeerdgronden* genoemd. De enkeerdgronden komen op de hoger gelegen dekzandruggen en –koppen voor (de oude bouwlanden), door de vroegere jaarlijkse ophoging met plaggenmest hebben de gronden een dikke humushoudende bovengrond gekregen. Nabij de kern Buurse komt een groot aaneengesloten bouwlandcomplex voor. Ten westen van de kern Haaksbergen komen de enkeerdgronden zeer verspreid liggend voor. De dikte van de humushoudende bovengrond loopt uiteen van 50 tot meer dan 120 cm.; veel voorkomend zijn dikten van 70 à 90 cm.

Kalkloze zandgronden

Kalkloze zandgronden zijn gronden waarvan het minerale deel binnen 80 cm. diepte voor meer dan de helft uit zand bestaat en die geheel of over aanzienlijke diepte kalkloos zijn. De kalkloze zandgronden zijn onderverdeeld in eerd- en vaaggronden. In het plangebied komen beide bodemtypen voor. *Eerdgronden* hebben een minerale eerdlaag: een goed ontwikkelde donker gekleurde bovengrond van 15 tot 50 cm dik. De eerdgronden hangen nauw samen met de beekdalen. In het dekzandgebied zijn het overwegend doorlopende laagten tussen hoger gelegen humuspodzolgronden en enkeerdgronden, of grote oppervlakten van lage broekgebieden. *Vaaggronden* zijn kalkloze zandgronden waarin de bovengrond slechts zwak (vaag) is ontwikkeld. De gronden komen overeen met (kleine) stuifzandgebieden, die later veelal bebost zijn.

Moerige gronden

Moerige gronden zijn gronden met een 10 à 40 cm. dikke, moerige (minimaal 15% organische stof) bovengrond of met een 10 à 40 cm. dikke, moerige tussenlaag die binnen 40 cm. begint. In het plangebied gaat het om een moerige bovengrond en is in de zandondergrond een podzol-B ontwikkeld, de gronden worden daarom *moerige podzolgronden* genoemd. De gronden komen voornamelijk in het Haaksberger-/Buurserveen voor, waar oorspronkelijk een veenlaag is ontwikkeld. Het gaat hier om vergraven gronden. De moerige laag is er verstoord en niet overal meer aanwezig.

Associaties

Associaties (samengestelde legenda-eenheden) zijn aangegeven wanneer de bodemgesteldheid op korte afstand zo sterk wisselt, dat de afzonderlijke eenheden op de gebruikte schaal niet betrouwbaar zijn weer te geven. In het plangebied kunnen de volgende associaties worden onderscheiden:

- ♦ *Associatie veldpodzolgronden, enkeerdgronden en beekerdgronden;*

Deze associatie wordt aangetroffen ten westen van de kern Haaksbergen. De enkeerdgronden (kleine, losse percelen) zijn hooggelegen. In de lagere delen tussen de enkeerdgronden liggen beekerdgronden, maar ook veldpodzolgronden.

- ♦ *Associatie venige beekdalgronden;*

De gronden van deze associatie worden in een aantal beekdalen aangetroffen. In het plangebied gaat het om een verlaten stroombedding van de Buurserbeek. De gronden hebben veelal een gelaagde profielopbouw van zand, zavel of klei en veen, waarbij al deze componenten niet in elk bodemprofiel aanwezig zijn.

- ♦ *Associatie veen in ontginning;*

Met deze associatie zijn de gronden in het Haaksberger-/Buurserveen aangegeven, een hoogveengebied waar de turfwinning is gestaakt. Het gebied wordt momenteel als natuurreservaat beheerd. Onderscheid kunnen worden turfgaten, gescheiden door niet-verveende stroken (legakkers) waarop de turf te drogen werd gezet. Soms is het veen weggegraven tot onder het huidige waterpeil, waardoor een waterplas is ontstaan; door verlanding zijn daarin veengronden gevormd. De niet-vergraven gedeelten zijn voornamelijk veenmosveengronden. Opvallend is dat het Buurserveen hoog ligt ten opzichte van de omgeving. Uit de geologische kaart blijkt dat in de zandondergrond een schotelvormige oude kleilaag aanwezig is.

- ♦ *Associatie met huisvuil opgehoogde gronden.*

Deze gronden worden aangetroffen rondom een vuilstortberg ten zuiden van Enschede. De laag met huisvuil is 20 à 40 cm. dik. Vervolgens is de vuilnis bedekt met een laagje grond, dat op veel plaatsen dunner is dan 20 cm. Voor de agrarische bedrijven, die erop zijn gesticht, hebben de gronden bijzondere bezwaren, omdat bij bijvoorbeeld het ploegen telkens weer resten stadsvuil naar boven worden gehaald.

4.1.2.3.2.2. Waterhuishouding

De waterhuishouding hangt nauw samen met de hoogteligging en de helling van het terrein. Het plangebied helt van zuidoost naar noordwest. Bij de rijksgrens in het zuidoosten is de hoogte circa 35 à 40 meter + NAP. In het noordwesten van het plangebied is de hoogte globaal tussen de 15 à 20 meter + NAP. Hierdoor wateren de beken ook af in die richting. In de loop der eeuwen is er veel aan de beken gegraven en zijn ze om verschillende redenen verlegd. Hierna

Met opmaak: opsommingstekens en nummering

worden de huidige afwateringsgebieden beschreven. Ook wordt in deze paragraaf ingegaan op de grondwaterstanden.

Afwateringsgebieden

Op figuur 3.1. staan de huidige afwateringsgebieden weergegeven. In het plangebied gaat het om de afwateringsgebieden Berkel en de Slinge, Buurserbeek/Schipbeek en Twenthekanaal.

Figuur 3.1. Huidige afwateringsgebieden

Berkel en de Slinge - Het meest zuidelijke deel van het plangebied watert af op de Berkel. De afwatering wordt verzorgd door het Waterschap Rijn en IJssel.

Buurserbeek/Schipbeek - Het afwateringsgebied van de Buurserbeek/Schipbeek bestaat uit twee gedeelten en is in beheer bij het Waterschap Rijn en IJssel (voorheen bij Waterschap De Schipbeek). Vanaf de rijksgrens tot aan de Nieuwe Sluis bij Diepenheim watert aan beide zijden een smalle strook gronden af op de Buurserbeek. Daarna wordt de beek de Schipbeek genoemd. Met een grondduiker gaat de Schipbeek onder het Twenthekanaal door, waar het andere deel van het afwateringsgebied ligt. De Schipbeek voert het water bij Deventer af in de IJssel.

Twenthekanaal - Het meest noordelijke deel van het plangebied watert af op het Twenthekanaal, dat in 1932 gegraven is. Oorspronkelijk was dit gebied het stroomgebied van de Regge. Het voornaamste brongebied van de Regge lag bij Haaksbergen, waar een aantal beekdalen ontspringt. Ook de Buurserbeek waterde oorspronkelijk af op de Regge. Vanaf Buur-

se liep de beek toen noordwaarts door het dal waarin nu onder andere de Rutbeek ligt¹. De oude loop is nog duidelijk in het veld zichtbaar als een smalle, grotendeels met veen opgevulde doorlopende laagte. De afwatering in dit gebied wordt verzorgd door het Waterschap Regge en Dinkel.

Grondwater

Daar waar geen storende lagen in de ondergrond worden aangetroffen, heeft het grondwatervlak een flauwe helling naar het noordwesten, evenwijdig aan de algemene terreinhelling. Het niveau en de fluctuatie van het grondwater zijn bepalende factoren voor het gebruik van de grond. Niveau en fluctuatie worden uitgedrukt in zeven klassen, die grondwatertrappen worden genoemd. Elke grondwatertrap wordt gedefinieerd door de diepte van de gemiddelde hoogste (GHG) en de gemiddelde laagste (GLG) grondwaterstand (zie tabel 3.1.).

Tabel 3.1. Definiëring van de grondwatertrappen

Grondwatertrap (Gt)	I	II	II*	III	III*	IV	V	V*	VI	VII
GHG in cm beneden maaiveld	(<20)	(<40)	25-40	<40	25-40	>40	<40	25-40	40-80	>80
GLG in cm beneden maaiveld	<50	50-80	50-80	80-120	80-120	80-120	>120	>120	>120	(>160)

* = droger deel, dat wil zeggen met een GHG dieper dan 25 cm beneden maaiveld

De in het plangebied voorkomende grondwatertrappen hangen nauw samen met de hoogteligging en de bodemgesteldheid. Lage grondwaterstanden (Gt VI en VII) komen voor op de hogere dekzandruggen en -koppen waar dikke eerdgronden zijn ontstaan. Op de humuspodzolgronden komen grondwatertrappen van III tot en met VII voor. In de beekdalen komt overwegend grondwatertrap III voor. De moerige gronden en de associatie veen in ontginning kennen de hoogste grondwaterstanden: grondwatertrap I, II en III. Gronden met Gt I worden alleen aangetroffen in de afgegraven gedeelten binnen de associatie veen in ontginning.

De waterhuishouding in het Haaksberger-/Buurserveen onderscheidt zich duidelijk van het omliggende gebied. Opvallend is dat het Haaksberger-/Buurserveen hoog ligt ten opzichte van haar omgeving en dat er hoge grondwaterstanden voorkomen. Uit de geologische kaart blijkt dat onder het gebied oude klei voorkomt (tertiaire klei, mogelijk ook keileem). Uit boringen is gebleken dat het kleipakket als een schotel onder het Haaksberger-/Buurserveen ligt. Doordat het kleipakket slecht doorlatend is, komen er in het gebied hoge grondwaterstanden voor.

¹ In de late Middeleeuwen (omstreeks 1400) is de Buurserbeek door de stad Deventer ten behoeve van haar handel op Westfalen door middel van de gedeeltelijk gegraven Buurserbeek/Schipbeek met de Gelderse IJssel in verbinding gebracht.

4.3.3.3. Landschap en cultuurhistorie

3.3.1. Landschapstypen

De wijze waarop de mens de bodem in gebruik heeft genomen heeft geleid tot vier verschillende landschapstypen, die ook nu nog, zij het in verschillende mate, in het landschap te herkennen zijn. Op afbeelding 3 staat de ligging van de verschillende landschapstypen weergegeven. Voor een nadere toelichting op de wijze waarop de mens de bodem in gebruik heeft genomen kan paragraaf 3.1.2. geraadpleegd worden.

Het esdorpenlandschap

Daar waar grote, aaneengesloten oppervlakten hoge gronden voorkwamen, ontstonden vanaf de middeleeuwen grote bouwlandcomplexen (essen). Rondom de essen ontstonden de grotere woonconcentraties. De essen zijn ook nu nog te herkennen: ze hebben een glooiend, bol en veelal open karakter. De randen van de essen zijn plaatselijk steil. In de gemeente Haaksbergen zijn vier gebieden als esdorpenlandschap te typeren. Het escomplex rond de kern Buurse is het grootst. Het gebied heeft een zeer duidelijk glooiend karakter, waarbinnen relatief veel steilranden voorkomen. Bebouwing komt zowel op de es, als aan de randen voor. De es zelf bestaat namelijk uit een aantal kleinere hoogten, gescheiden door lagere stroken waarin de wegen en boerderijen liggen. Het Harmôle, ten zuidoosten van de Buurser es, is een klein escomplex dat in het verleden door een viertal agrarische bedrijven werd gebruikt. De kern Haaksbergen is van oorsprong ook een esdorp. Ten zuidoosten van de huidige kern zijn de kenmerken van het esdorpenlandschap nog duidelijk aanwezig (de Honesch). Bij Stepelo tenslotte komt ook een escomplex voor, met een aantal fraaie steilranden. De wegen over de es zijn nog onverhard.

Het kampen- of hoevenlandschap

De twee ongeveer evenwijdig lopende dekzandruggen ten westen en noordwesten van de kern Haaksbergen vormen de basis voor de ontwikkeling van het kampen- of hoevenlandschap. De kleinere dekzandruggen en -koppen werden als bouwland in gebruik genomen door één of enkele boeren, waardoor de zogenaamde eenmansesjes ontstonden. Langs deze esjes liggen veelal kronkelige wegen (aangepast aan de topografie van het terrein), waaraan de boerderijen staan en waarlangs ook de lage graslanden liggen. Veel van de oorspronkelijke beplantingen (rondom de eenmansesjes en de weilanden) zijn in de loop der jaren grotendeels verdwenen. Ook het verleggen van wegen en het normaliseren van beken heeft de oorspronkelijke structuur van het hoevenlandschap aangetast.

De jonge ontginningen

De gebieden die tot de jonge ontginningen worden gerekend bestonden omstreeks 1800 uit uitgestrekte heiden met vennen, bossen, deels verveende hoogvenen en stuifzanden en vormden de in gemeenschappelijk bezit en gebruik zijnde gronden, die buiten de essen waren gelegen en als "het veld" werden aangeduid. Na de opkomst van de kunstmest (1850) konden de gronden worden ontgonnen tot bouw- en grasland. Aanvankelijk op de overgang van de "oude ontginningen" naar de velden. Na 1880 zette de ontginning zich in een versneld tempo voort, met de jaren dertig als hoogtepunt. Er ontstond een rationeel ingericht agrarisch ontginningslandschap. Langs veelal rechte wegen ontstonden verspreid nieuwe agrarische bedrijven, waarbij de kavels in rechthoekige percelen werden opgedeeld. Reliëf en opgaande beplanting komt er

Met opmaak: opsommingstekens en nummering

nauwelijks voor. Tot de jonge ontginningen horen ook de lagere delen van de beekdalen (de "broeken"), die door verbetering van de af- en ontwatering in gebruik konden worden genomen. Op een aantal plaatsen in het jonge ontginningsgebied werd de voorkeur gegeven voor het planten van bos, voornamelijk naaldhout. Zo ontstonden een aantal kleine en grote boscom

Afbeelding 3
Landschapstypen

plexen, zoals het Lankheet. Verreweg de grootste oppervlakte van het plangebied behoort tot de jonge ontginningen. In de benaming van de cultuurgronden komt de naam "veld" veelvuldig voor (Buurserveld, Bramerveld, Stepelose Veld); wat duidt op de oorspronkelijke functie van de gebieden.

De niet-ontgonnen gebieden

Een aantal gebieden zijn niet ontgonnen ten behoeve van agrarisch gebruik. Ze zijn behouden gebleven als bosgebied, heideterrein of hoogveenrestant. De twee grootste niet-ontgonnen gebieden zijn het Haaksberger-/Buurserveen en het Buurserzand. Het Haaksberger-/Buurserveen is een oorspronkelijk hoogveengebied. Het grootste gedeelte is verveend ten behoeve van de turfwinning. De turfwinning is echter op een gegeven moment volledig stilgezet. Een hoogveenrestant is overgebleven: turfgaten, gescheiden door niet-verveende stroken (legakkers). In 1969 werd het overgebleven veengebied tot reservaat aangewezen en onder het beheer van Staatsbosbeheer gesteld. Het Buurserzand is een overgebleven heideterrein met stuifzandcomplexen. Het natuurterrein is sinds 1929 eigendom van Natuurmonumenten. Het was een schenking van de Enschedese textielfamilie Van Heek, die het terrein aankocht bij de markeverdeling. Het Witte Veen, ten oosten van de kern Buurse, is een niet-ontgonnen heide- en veengebied met een aantal vennen.

4.1.2.3.3.2. Archeologie en monumenten

Hoewel de bewoningsgeschiedenis van vóór de middeleeuwen van de gemeente Haaksbergen nog zeer onvolledig is, staat wel vast dat het gebied door de eeuwen heen voortdurend bewoond is geweest. Dit geldt met name voor het oostelijk deel van de gemeente en dan vooral in de omgeving van Buurse, waar de bewoningssporen zich concentreren. De hooggelegen gronden langs de Buurserbeek hebben van oudsher bewoners aangetrokken. Omdat de meeste hooggelegen gronden in dit gebied als bouwland in gebruik werden genomen en bedekt raakten met een dik esdek, onttrekken veel van de archeologische sporen zich vooralsnog aan onze waarneming. Ook elders in de gemeente kunnen zich onder de essen nog archeologische overblijfselen bevinden.

De oudste aanwijzing voor menselijke bewoning wordt gevormd door een vuurstenen artefact uit het Midden-Paleolithicum (circa 50.000 voor Chr.), gevonden in een nieuwbouwwijk van Haaksbergen. Vanaf het Mesolithicum (9000 voor Chr.) zal er sprake zijn geweest van een min of meer continue bewoning. De mens was in die tijd voor zijn bestaan uitsluitend aangewezen op wat de natuur voortbracht (wild, wilde vruchten). In de periode erna, het Neolithicum (5300-2100 voor Chr.), werd de jacht als belangrijkste voedselbron verruild voor een landbouwbestaan. Men woonde gedurende een aantal jaren op dezelfde plek. Wanneer de akkers in de nabije omgeving uitgeput raakten, verhuisde men naar een andere plek.

Uit de Bronstijd zijn behalve een enkele nederzetting ook de overblijfselen van enige begraafplaatsen gelokaliseerd. Deze grafveldjes, urnenvelden genoemd, dateren uit een late fase van de Bronstijd en het begin van de IJzertijd (1100-500 voor Chr.). Uit de IJzertijd zijn ook bewoningssporen aangetroffen. Een nederzetting rond het begin van de jaartelling, gelegen onder een es bij Buurse, is enige jaren geleden opgegraven.

Met opmaak: opsommingstekens en nummering

Terreinen waar bewoningssporen zijn aangetroffen of waar archeologische sporen worden verwacht, zijn door de Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek (ROB) aangewezen als archeologisch waardevol. In het plangebied komen twee archeologische meldingsgebieden en een aantal attentiegebieden voor (zie afbeelding 3 pagina 30). Voor de meldingsgebieden wordt gestreefd naar een ongestoord behoud van de daarin aanwezige sporen. In het plangebied betreft het een terrein nabij het buurtschap Honesch, waar nederzettingsvondsten uit de Vroege Middeleeuwen (400-700 na Chr.) zijn gedaan en een terrein (Buurse-Harmöle) met bewoningssporen uit de Late Bronstijd. Archeologische attentiegebieden zijn gebieden waar op grond van gedane vondsten en/of ligging danwel bodemkundige samenstelling de aanwezigheid van archeologische sporen kan worden verwacht. Bij eventuele grondwerkzaamheden moet de ROB tijdig worden geattendeerd en moet hen de gelegenheid worden geboden tot het doen van oudheidkundige waarnemingen. Alle langs de Buurserbeek gelegen essen zijn aangemerkt als attentiegebied. Dit geldt ook voor een terrein in het Buurserveen, waarin resten van een veenbrug zijn aangetroffen.

Vanaf de Late Middeleeuwen (1000-1500 na Chr.) zijn de eerste landbouwnederzettingen ontstaan. Veel kastelen en havezathen zullen eveneens hun oorsprong hebben gehad in die tijd, zoals het kasteel Blankenburg in Haaksbergen en de havezathen "Hof te Langelo" en "De Oldenhof" in Buurse. Noemenswaardig is verder de Harrevelderschans, langs de Buurserbeek, een verdedigingswerk uit omstreeks 1590. Het betreft een aarden vierkante omwalling met op de hoekpunten aarden bastions, omgeven door een 8 meter brede gracht. De schans is opgeworpen tijdens de 80-jarige oorlog. In 1976 is hij gedeeltelijk gerestaureerd.

Een aantal karakteristieke oude gebouwen, voornamelijk boerderijen, zijn aangewezen als Rijks- of gemeentelijk monument. Bijlage 1 bevat een overzicht van alle Rijks- en gemeentelijke monumenten in het buitengebied van de gemeente Haaksbergen. Op afbeelding 3 (pagina 30) kan afgelezen worden waar de bouwkundige monumenten liggen. De boerderij "De Bommelas" is een boerderij uit het midden van de vorige eeuw, die in de oorspronkelijke staat bewaard is gebleven (een zogenaamd "los hoes", waarin men leefde in één ruimte met het vee). De boerderij dankt zijn naam aan de vroegere boer, die de boerderij bewoonde. Hij bezat namelijk een kar, die al rijdend zo op de wielen schommelde, dat hij de naam Bommelas kreeg.

4.1.3.3.3. Landgoederen

In de gemeente Haaksbergen liggen circa 20 landgoederen (zie tabel 3.2). Over het algemeen bestaan ze uit een aantal hectaren bos en uit agrarische gronden. Het grootst is landgoed "het Lankheet", de totale oppervlakte bedraagt circa 450 hectare. De eigenaren en beheerders van de landgoederen zetten zich in om de aanwezige waarden te behouden en waar mogelijk te versterken. Bedrijfsmatig vormen landgoederen een eenheid. Met de inkomsten uit de ene gebruiksvorm (bijvoorbeeld landbouw) worden de beheerskosten op andere delen (bijvoorbeeld onderhoud bos- en natuurgebieden en gebouwen) gedekt.

De meeste landgoederen zijn gerangschikt onder de Natuurschoonwet (NSW). De Natuurschoonwet - stamt uit 1928 - heeft als doel de instandhouding van landgoederen en daarmee het behoud van natuurschoon in Nederland. De wet biedt landgoedeigenaren fiscale tegemoet-

Met opmaak: opsommingstekens en nummering

komingen, mits zij het natuurschoon op hun landgoed in stand houden en het landgoed open stellen.

Tabel 3.2. Landgoederen in de gemeente Haaksbergen

naam	oppervlakte (in ha)				bebouwing (aantal)			
	bos	natuur	agraris	anders	woning	boerderij	schuur	anders
Möldenhook	13		23		3	1	4	
De Fraach	3		14		1	1	3	
Harinksbos	7		1		1		3	
Assink	50		20		1	1	3	
Ziepe	34		5		2		4	
Vöske, Kievit, Elderink, Broak	24	4	16		2		4	1
Waarrecht	60	5	5					1
Jordaansbos	7		1	2	1		3	
Horste	7	1	3	1	1		1	
Piepersbos	6							
Huttensmid	21		5		2		1	
Jordaanshoeve	8		35			1	4	
Harmöle	20	5	35		3	1	3	
Molenveld	4	5	2		1		1	
Lankheet	250	120	80		8	1	8	
Aaftink	20		20			1	3	
Twickel	10		10					
Molenhoek	9		5	1	1		3	

4.4.3.4. Landbouw

Landbouw is de grootste grondgebruiker van het buitengebied. Deze paragraaf gaat achtereenvolgens in op de externe productieomstandigheden voor de landbouw, de landbouwstructuur in de gemeente Haaksbergen, milieuregelgeving en landbouw en perspectieven voor de agrarische sector.

4.1.1.3.4.1. Externe productieomstandigheden

Onder de externe productieomstandigheden voor de landbouw wordt verstaan de verkaveling, waterhuishouding en de ontsluiting van de landbouwgronden. In het grootste gedeelte van het plangebied is de ruilverkaveling Haaksbergen in uitvoering; een gebied ten zuidwesten van de kern Sint Isidorushoeve en het Lankheet is buiten het ruilverkavelingsblok gelaten. In het kader van deze ruilverkaveling worden c.q. zijn de externe productieomstandigheden voor de landbouw aanzienlijk verbeterd. De uitvoering is inmiddels al zover gevorderd dat het merendeel van de voorzieningen op het gebied van waterhuishouding en ontsluiting al zijn gerealiseerd. Ook is het Plan van Toedeling ter visie gelegd. De kavelaanvaardingswerken zijn al bijna afgerond.

Met opmaak: opsommingstekens en nummering

Met opmaak: opsommingstekens en nummering

Verkaveling

Ten behoeve van de ruilverkaveling Haaksbergen is onderzoek gedaan naar de verkavelingssituatie. Er kunnen een drietal deelgebieden worden onderscheiden: het oude hoevenlandschap, Buurse en omgeving en het overige gedeelte van het ruilverkavelingsgebied (de jonge ontginningsgebieden). Geconcludeerd kan worden dat de verkavelingssituatie in de jonge ontginningsgebieden het meest gunstig is: 60% van de agrarische bedrijven in de jonge ontginningsgebieden heeft meer dan 60% van de bedrijfsoppervlakte aansluitend aan de bedrijfsgebouwen (andere twee gebieden respectievelijk 25% en 15%), het gemiddeld aantal kavels is er lager (3) en het merendeel van de percelen (65%) heeft een regelmatige vorm. De gemiddelde verkavelingssituatie moet echter als ongunstig worden beoordeeld en behoeft dringend verbetering. Dit is met name van belang voor de melkveehouderij. Voor melkveehouderijbedrijven is het gewenst dat het melkvee gedurende het gehele zomerseizoen op de huiskavel geweid kan worden. Daarvoor moet tenminste 60% van de bedrijfsoppervlakte aaneengesloten aan de bedrijfsgebouwen liggen. De verbetering in de verkavelingssituatie - in het kader van de ruilverkaveling - zal dan ook vooral gericht zijn op het zoveel mogelijk samenvoegen van de verspreid gelegen kavels aan de huiskavel. Voor zover deze samenvoeging niet mogelijk is, wordt gestreefd naar de vorming van één veldkavel. Met het oog op een goede landbouwkundige exploitatie wordt er verder naar gestreefd de te vormen percelen binnen de kavels tenminste 3 hectare groot te maken. Hierbij wordt rekening gehouden met bestaande topografische grenzen zoals houtwallen, sloten en steilranden. Om zo groot mogelijke huiskavels te creëren is verplaatsing van een aantal agrarische bedrijven noodzakelijk.

Waterhuishouding

Vóór de waterhuishoudkundige verbeteringen in het kader van de ruilverkaveling was c.q. is de grondwaterstand voor verschillende gebieden te hoog. Uit onderzoek is gebleken dat op 15% van de landbouwgronden min of meer ernstige wateroverlast kan optreden. Ongeveer 35% van de oppervlakte is wisselend te droog en te nat. Om knelpunten in de waterhuishouding op te heffen wordt - in het kader van de ruilverkaveling - de detailontwatering (kavelsloten, drainage of begreppeling) en plaatselijk ook de hoofdafwatering verbeterd. Ook worden enkele kleine waterlopen, de zogenaamde verdichtingswaterlopen, aangelegd. De exacte plaats van de verdichtingswaterlopen is afhankelijk van het Plan van Toedeling. Daarnaast zijn in het ruilverkavelingsplan een aantal stuwen opgenomen teneinde het beschikbare water langer te kunnen vasthouden. Bij het opstellen van plannen voor de waterhuishouding is gezocht naar mogelijkheden waarbij zo min mogelijk hoeft te worden gewijzigd aan de tracés en profielen van landschappelijk en natuurwetenschappelijk waardevolle beken. Ook is er naar gestreefd natuurwetenschappelijk waardevolle terreinen te vrijwaren voor gevolgen van de verlaging van de grondwaterstand in de landbouwgebieden.

Ontsluiting

Vóór de verbeteringen aan het wegennet voldeden een groot aantal wegen niet aan de eisen, die het agrarisch verkeer tegenwoordig aan wegen stelt. Dit geldt voornamelijk voor de onverharde wegen. Deze zijn onder natte omstandigheden vaak slecht berijdbaar. Ook zijn een aantal verharde wegen te smal of is de verharding van onvoldoende kwaliteit. In het kader van de ruilverkaveling Haaksbergen worden een aantal nieuwe weggedeelten aangelegd ter vervanging van huidige tracés, worden een aantal zandwegen verhard en worden een aantal verharde we-

gen gereconstrueerd. Als gevolg van samenvoeging van de verspreid gelegen kavels wordt het openbaar wegennet ruimer, de totale weglengte neemt af.

4.1.2.3.4.2. Landbouwstructuur

Met opmaak: opsommingstekens en nummering

Teneinde een goed beeld te krijgen van de landbouwstructuur in de gemeente Haaksbergen gaat deze paragraaf in op: het grondgebruik, aantal bedrijven en bedrijfstypen, oppervlakte cultuurgrond, economische omvang en verbrede landbouw. Ook wordt ingegaan op ontwikkelingen, die de afgelopen tien jaar hebben plaatsgevonden. Bij het onderzoek naar de landbouwstructuur is gebruik gemaakt van gegevens van de CBS-landbouwstellingen van 1988, 1993 en 1998.

Grondgebruik

In 1998 is de totale oppervlakte cultuurgrond kadastrale maat¹ in de gemeente Haaksbergen 6.244 hectare. In tabel 3.3 staat het grondgebruik in de gemeente Haaksbergen in 1998 weergegeven. Circa 65% van de gronden (3.982 hectare) is in gebruik als grasland. Op de overige cultuurgronden worden voornamelijk akkerbouwgewassen geteeld. Bij de akkerbouwgewassen gaat het met name om de teelt van snijmaïs. Op circa 85% van de bouwlanden wordt snijmaïs verbouwd.

Tabel 3.3. Grondgebruik in de gemeente Haaksbergen (1998)

	Oppervlakte (in hectaren)
akkerbouwgewassen	2.184
grasland	3.982
tuinbouw	12
braakland en snelgroeïend hout	5
totaal cultuurgrond (gemeten maat)²	6.183

Aantal bedrijven en bedrijfstypen

De gemeente Haaksbergen telt in 1998 455 land- en tuinbouwbedrijven. Het gaat hierbij zowel om hoofd- als nevenberoepsbedrijven. De CBS-gegevens hebben betrekking op agrarische bedrijven die ten tijde van de landbouwtekening een productieomvang hadden van meer dan 3 nge³. Drie nge komt ongeveer overeen met 3 melkkoeien of 65 vleesvarkens.

Uit tabel 3.4. blijkt dat in 1998 circa 63% van de agrarische bedrijven getypeerd kan worden als graasdierbedrijf. Dit zijn agrarische bedrijven met als hoofdactiviteit het houden van runderen, schapen, geiten en/of paarden. Een bedrijf wordt tot een bepaald hoofdtype gerekend wanneer

¹ De oppervlakte cultuurgrond kadastrale maat is de oppervlakte inclusief wegen, sloten en houtwallen van maximaal vier meter breed, die de oppervlakte doorsnijden of begrenzen.

² De oppervlakte cultuurgrond gemeten maat is de netto beteelbare oppervlakte, inclusief voren en paden die voor de teelt noodzakelijk zijn.

³ De omvang van een agrarisch bedrijf of een afzonderlijke productierichting wordt in een economische eenheid uitgedrukt: de Nederlandse grootte-eenheid (nge). Eén nge vertegenwoordigt in een bepaald jaar een vastgesteld bruto standaard saldo (bss). De bss-norm wordt per gewas of diersoort berekend als verschil tussen de opbrengst en bepaalde specifieke kosten (hoofdzakelijk directe variabele kosten). Een bss-norm komt dus overeen met een bepaalde hoeveelheid saldo onder gemiddelde omstandigheden.

de economische omvang van de genoemde activiteit meer is dan tweederde van de totale bedrijfsomvang. Wanneer geen hoofdtype kan worden onderscheiden, wordt het bedrijf gerekend tot de combinaties (gewassen-, dier- en dieren-gewassencombinaties). Combinaties komen in de gemeente Haaksbergen ook veel voor (zie tabel 3.4). Bij de hokdierbedrijven gaat het voornamelijk om varkenshouderijbedrijven.

Tabel 3.4. Aantal agrarische bedrijven per hoofdbedrijfstype in 1988, 1993 en 1998

	Aantal bedrijven		
	1988	1993	1998
Akkerbouwbedrijven	16	12	18
Tuinbouw- en blijvende teeltbedrijven	11	11	8
Graasdierbedrijven	296	317	287
Hokdierbedrijven	77	58	59
Combinaties	106	101	83
Totaal	506	499	455

Het totaal aantal bedrijven in de gemeente Haaksbergen is de afgelopen tien jaar met 51 gedaald. Dit is een daling van 1% per jaar. In de periode 1993-1998 is de daling van het aantal agrarische bedrijven het sterkst geweest (1,8% per jaar).

Oppervlakte cultuurgrond

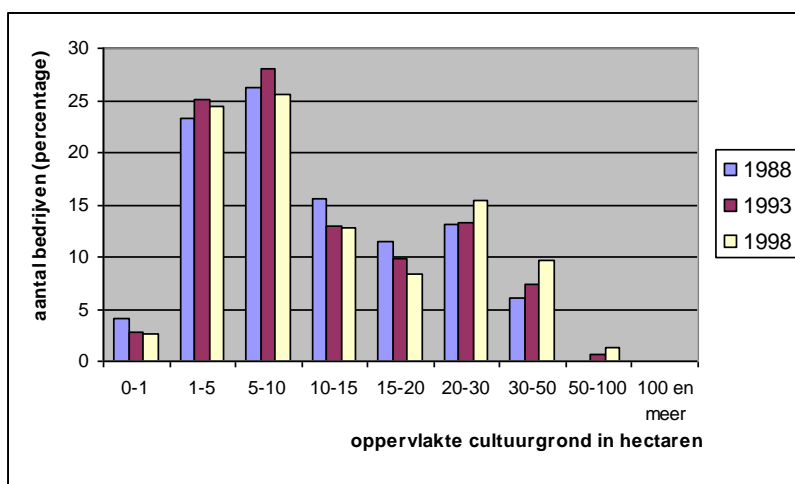
Tabel 3.5. geeft inzicht in de bedrijfsgrootte, dat wil zeggen de verdeling van de telplichtige agrarische bedrijven naar de oppervlakte cultuurgrond.

Tabel 3.5. Agrarische bedrijven en hoeveelheid cultuurgrond in 1988, 1993 en 1998

Jaar	Aantal bedrijven	Oppervlakte cultuurgrond in hectaren								
		0-1	1-5	5-10	10-15	15-20	20-30	30-50	50-100	100 en meer
1988	506	21	118	133	79	58	66	31	-	-
1993	499	14	125	140	65	49	66	37	3	-
1998	455	12	111	116	58	38	70	44	6	-

Uit de tabel kan afgelezen worden dat circa 50% van de agrarische bedrijven 1 tot 10 hectare cultuurgrond in gebruik hebben (zie ook figuur 3.2). Dit is voor zowel 1988, 1993 als 1998 het geval. Wel is qua bedrijfsgrootte een lichte stijging zichtbaar. In 1988 had 6% van de agrarische bedrijven (31) een oppervlak van meer dan 30 hectare in gebruik. In 1998 is dit 11% (50).

Figuur 3.2. Agrarische bedrijven en hoeveelheid cultuurgrond in 1988, 1993 en 1998

Economische omvang

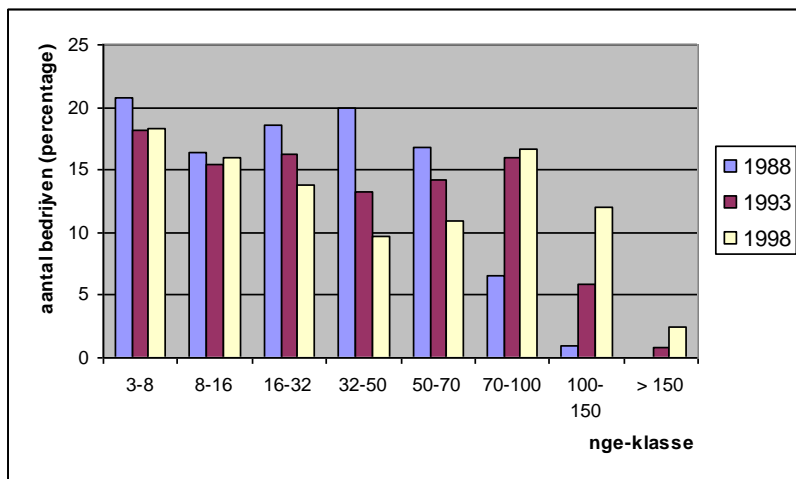
De economische omvang van agrarische bedrijven kan uitgedrukt worden in het aantal nge (Nederlandse grootte-eenheid). Door het Landbouw Economisch Instituut (LEI) wordt als vuistregel voor een volwaardig bedrijf¹ 50 nge aangehouden. In tabel 3.6 is de economische omvang van de agrarische bedrijven in Haaksbergen weergegeven over de jaren 1988, 1993 en 1998. In figuur 3.3. is de procentuele verdeling naar nge-klasse weergegeven.

Tabel 3.6. Economische omvang van de agrarische bedrijven in de gemeente Haaksbergen

Nge-klasse	Omschrijving bedrijfsgrootte	Aantal bedrijven		
		1988	1993	1998
3-8 nge	"zeer klein"	105	91	83
8-16 nge	"aanvullend inkomen"	83	77	73
16-32 nge	"nevenberoep"	94	81	63
32-50 nge	"klein eenmansbedrijf"	101	66	44
50-70 nge	"volwaardig"	85	71	50
70-100 nge	"groot eenmansbedrijf"	33	80	76
100-150 nge	"groot"	5	29	55
> 150 nge	"zeer groot"	-	4	11
Totaal aantal bedrijven		506	499	455

¹ Een volwaardig bedrijf is een bedrijf waarin een volwaardige arbeidskracht gedurende het gehele jaar een volledige dagtaak vindt en dat voldoende bestaansmogelijkheden biedt om duurzaam bij wijze van hoofdberoep te worden geëxploiteerd.

Figuur 3.3. Agrarische bedrijven naar nge-klasse in 1988, 1993 en 1998

Vergeleken met tien jaar geleden heeft er een verschuiving plaatsgevonden naar grotere bedrijfsomvang. In 1988 was 25% van de agrarische bedrijven als "volwaardig" tot en met "zeer groot" aan te merken. In 1998 is dit 42%, waarbij het percentage bedrijven in de klasse van 70 tot 100 nge het hoogst is. Het aantal grote bedrijven (meer dan 100 nge) is in de gemeente Haaksbergen in 1998 66 (14%). Landelijk gezien is in 1998 25% van de bedrijven groter dan 100 nge. De gemeente Haaksbergen zit dus ver onder het landelijk gemiddelde. Dit geldt overigens ook voor de regio Twente: 16% van de bedrijven in Twente is groter dan 100 nge.

Verbrede landbouw

Een landelijke trend is dat agrariërs in toenemende mate andere niet-agrarische activiteiten gaan ontplooiën. De mogelijkheden een aanvullend inkomen te verwerven liggen binnen de landbouw zelf, zoals het zelf bereiden en verkopen van kaas en andere zuivelproducten. Daarnaast kunnen agrariërs bijvoorbeeld recreatie en toerisme combineren met hun bedrijf. In de gemeente Haaksbergen worden dergelijke activiteiten ook ontplooid (zie tabel 3.7). In de CBS-landbouwtelling van 1998 is de rubriek "verbrede landbouw" voor het eerst opgenomen. Overigens zijn agrariërs niet verplicht dit onderdeel in te vullen. Het verschil tussen beheerslandbouw en natuurbeheer en -productie is dat in het eerste geval een beheersovereenkomst is afgesloten met de Dienst Landelijk Gebied. Bij natuurbeheer en -productie zijn overeenkomsten afgesloten met andere instanties, zoals Natuurmonumenten of Staatsbosbeheer.

Tabel 3.7. Agrarische bedrijven met niet-agrarische activiteiten (1998)

	Aantal agrarische bedrijven
Met beheerslandbouw	6
Met natuurbeheer en -productie	1
Die zelf producten verwerken	2
Met huisverkoop	10
Met verblijfsaccommodatie	9
Met ontvangstmogelijkheden	5
Met stalling en verhuur	6
Met zorgtaken	2

Ontwikkelingen 1988-1998

In de periode 1988-1998 hebben de volgende ontwikkelingen plaatsgevonden:

- Daling van het aantal agrarische bedrijven. In tien jaar is het aantal bedrijven met 51 gedaald. De laatste vijf jaar is de daling het sterkst geweest (1,8% per jaar).
- Schaalvergroting. De "blijvers" zijn voornamelijk in economische omvang toegenomen. Toch is landelijk gezien het aantal grote bedrijven nog relatief laag.

4.1.3.3.4.3. Milieuregelgeving en landbouw

De Nederlandse landbouw is intensief. Om een hoge productie te kunnen realiseren voeren landbouwbedrijven veel mineralen aan via (kunst)mest en veevoeders. Er worden ook mineralen afgevoerd via de producten, maar landelijk gezien is de aanvoer beduidend groter dan de afvoer. Het teveel aan mineralen verdwijnt grotendeels via overbemesting van de grond als nitraat en fosfaat naar het grond- en oppervlaktewater en de ammoniak die vrijkomt uit dierlijke mest verdwijnt naar de lucht. Deze mineralenverliezen verslechteren de kwaliteit van water, bodem en lucht. Ter bescherming van het milieu heeft de overheid beleid en regelgeving opgesteld. Ook is beleid opgesteld ten aanzien van stank, dat afkomstig is van veehouderijbedrijven en hinder kan veroorzaken voor omwonenden.

Voor de varkenshouderij is een herstructurering noodzakelijk (zie paragraaf 2.1.3.). De gemeente Haaksbergen ligt in het zogenoemde Concentratiegebied Oost, waar een reconstructie wordt voorgesteld. Op dit moment is nog niet duidelijk wat het wetsvoorstel Reconstructie concreet gaat betekenen voor de varkenshouderijbedrijven in het plangebied. In deze paragraaf wordt dan ook niet op het wetsvoorstel Reconstructie ingegaan.

Mest

Problematiek

De veehouderij in Nederland wordt in het algemeen gekenmerkt door een hoge intensiteit: veel dieren op weinig grond. De veehouderij produceert daardoor meer dierlijke mest dan nodig is voor de bemesting van de gewassen. Overbemesting van de grond is dan het gevolg. Dit is voornamelijk het geval in het zuiden en oosten van het land: de concentratiegebieden van intensieve veehouderij. De gemeente Haaksbergen maakt deel uit van het Concentratiegebied Oost.

Met opmaak: opsommingstekens en nummering

Beleid en regelgeving

Sinds halverwege de jaren '80 is een beleid gevoerd om de mest- en ammoniakproblematiek aan te pakken. Hierbij is gekozen voor een gefaseerde aanpak. De eerste fase had tot doel de milieubelasting te stabiliseren. Daartoe werd de mestproductie aan een maximum gebonden door het introduceren van mestproductierechten en werden gebruiksnormen voor dierlijke mest ingevoerd. In de tweede fase is getracht de milieubelasting te doen afnemen. Daartoe werden de gebruiksnormen verder aangescherpt. Ook is de mestafzet gestimuleerd: mestdistributie (het transporteren van mest naar gebieden met een behoefte aan dierlijke mest) en de export van pluimveemest is op gang gekomen. Grootschalige mestverwerking is echter nauwelijks gerealiseerd.

In de derde fase mest- en ammoniakbeleid (1995-2000) zal de einddoelstelling van het beleid, namelijk evenwichtsbemesting in 2000, gerealiseerd moeten worden. Het beleid voor de derde fase is neergelegd in de Integrale Notitie mest- en ammoniakbeleid (1995). Voor alle agrarische bedrijven geldt een zogenaamd basispakket van maatregelen, dat bestaat uit:

- ♦ *een uitrijverbod van mest in de herfst en in de winter (van 1 september tot 1 februari);*
- ♦ *de verplichting om mest emissie-arm aan te wenden;*
- ♦ *een verplichte afdekking van mestopslagen.*

Daarnaast is per 1 januari 1998 het mineralenaangiftesysteem (MINAS) ingevoerd. In de periode 1998-2002 moeten alle bedrijven met een veebezetting van meer dan 2,5 grootvee-eenheid¹ (gve) per hectare of meer aangifte doen van hun mineralenverlies. Dit houdt in dat geregistreerd moet worden hoeveel mineralen (stikstof en fosfaat) op een bedrijf worden aangevoerd, vooral in de vorm van kunstmest en veevoer, en hoeveel er wordt afgevoerd, vooral in de vorm van producten en mest. Het verschil tussen aan- en afvoer is het verlies naar het milieu. Wanneer het verlies groter is dan de verliesnorm, dit is het verlies wat acceptabel wordt geacht, volgt een heffing op basis van de mineralenaangifte. De verliesnormen zullen in de loop van de jaren steeds verder worden aangescherpt. In 2002 wordt de grens voor het moeten doen van een mineralenaangifte verlaagd naar 2,0 gve per hectare. Bij gebruik van dierlijke mest op bedrijven onder de veebezettingsgrens is een aanvoerregistratie verplicht en gelden er aanvoernormen (maximum hoeveelheid aan te voeren mest per hectare).

Het is de verwachting dat de fosfaatproductie in de periode 1998-2002 zo groot is, dat niet alle mest in Nederland binnen de normen kan worden afgezet. De rijksoverheid levert daarom extra inspanningen om vraag en aanbod van dierlijke mest met elkaar in evenwicht te brengen, zoals het investeren in schone technologie en het uit de markt nemen (opkopen) van mestproductierechten.

¹ Eén grootvee-eenheid (gve) komt overeen met de hoeveelheid mineralen die één melkkoe jaarlijks produceert (41 kilogram fosfaat). Voor het bepalen van het aantal gve van een bedrijf tellen alle dieren mee die onder de mestwetgeving vallen: rundvee, varkens, kippen, kalkoenen, schapen, geiten, vossen, nertsen, eenden en konijnen. Het aantal gve per diersoort is gebaseerd op de jaarlijkse fosfaatproductie van de diercategorie.

Mestregelgeving en betekenis voor het plangebied

In de gemeente Haaksbergen komen veel veehouderijbedrijven voor. In 1998 waren 287 bedrijven te typeren als graasdierbedrijf en 59 als hokdierbedrijf. Verder zullen de meeste combinaties ook vee houden. Een aantal veehouders heeft te weinig grond hebben om hun dierlijke mest milieuverantwoord aan te wenden op het eigen bedrijf. Dit geldt in ieder geval voor de hokdierbedrijven. De mest moet dan van het bedrijf worden afgevoerd en worden getransporteerd naar mesttekortgebieden, wat extra kosten met zich meebrengt. Alle bedrijven met een veebezetting van meer dan 2,5 gve per hectare moeten aangifte doen van hun mineralenverlies. Ondernemers hebben verschillende mogelijkheden om schoner te produceren. Bijvoorbeeld door te extensiveren, dat wil zeggen door minder dieren per hectare grond te houden. Dit is mogelijk door het melkquotum met minder dieren vol te melken, door het afstoten van weinig rendabel (vlees)vee en/of door het aankopen van grond. In 1998 is al een lichte daling van het percentage bedrijven met meer dan 2,5 gve per hectare zichtbaar. Mogelijk dat deze tendens zich in de toekomst verder doorzet. Door de mestwetgeving is het beschikken over grond belangrijker geworden. De mestregelgeving zet de grondmarkt verder onder druk.

Ammoniak

Problematiek

De ammoniak die vrijkomt uit dierlijke mest verdwijnt naar de lucht. Om de ammoniakbelasting op bos- en natuurgebieden te verlagen moet de ammoniakemissie van de landbouwbedrijven omlaag. Zonder emissie-beperkende maatregelen komt ammoniak vrij uit de stallen en de mestopslag en bij het uitrijden van de mest. Een kwart van de ammoniak die vrijkomt, komt vlakbij de bron neer. Veehouderijbedrijven die dicht bij een bos- of natuurgebied liggen veroorzaken daarom een veel grotere ammoniakbelasting op dit bos- of natuurgebied dan vergelijkende bedrijven (met eenzelfde ammoniakemissie) die verder hier vandaan liggen. Daarnaast zijn niet alle bos- en natuurgebieden even gevoelig voor ammoniak. De grondsoort en de vegetatie zijn hierbij bepalend.

Beleid en regelgeving

Het accent van het ammoniakbeleid ligt op emissiereductie. De doelstelling is een emissiereductie van 70% in de periode 2000-2005 ten opzichte van 1980. Mest moet daarom in ieder geval emissie-arm worden uitgereden en mestopslagen moeten worden afgedekt. Op bedrijven met een veebezetting hoger dan 2 gve per hectare geldt tevens dat de ammoniak-emissie uit de stal moet worden teruggebracht. Er gelden daarom speciale eisen ten aanzien van de huisvesting. Buiten de concentratiegebieden gelden minder strenge staleisen dan in de concentratiegebieden. De staleisen worden in de milieuvergunning vastgelegd. Bestaande stallen hoeven niet meteen aan de nieuwe eisen te voldoen (pas vanaf 2005).

Naast de genoemde verplichtingen ten behoeve van het verminderen van de ammoniakemissie worden in de Interimwet Ammoniak en Veehouderij (1994) regels gesteld ten aanzien van ammoniakdepositie. Het beleid richt zich op bescherming van voor verzuring gevoelige gebieden. Daartoe bevat de wet normen voor de ammoniakdepositie waar bij bedrijfsontwikkeling aan voldaan moet worden.

Ammoniak en betekenis voor het plangebied

Naast het gegeven dat veehouderijbedrijven te maken krijgen met eisen ten aanzien van huisvesting, geldt er in de gemeente Haaksbergen op basis van de Interimwet Ammoniak en Veehouderij een Ammoniakreductieplan (ARP) en een Verordening voor Verzuring Gevoelige Gebieden (vvgg). In de vvgg is bepaald welke gebieden worden aangemerkt als zijnde voor verzuring gevoelig. De voor verzuring gevoelige gebieden spelen een rol in de afweging of nieuwvestiging of bedrijfsontwikkeling van veehouderijbedrijven plaats kan vinden. De regels hiervoor zijn vastgelegd in het ARP.

Stankhinder

Problematiek

Veehouderijbedrijven kunnen stankhinder veroorzaken voor de omgeving. De mate van stank hangt samen met de diersoort, de hoeveelheid dieren en de afstand tot een "geurvoelig object". In het buitengebied worden onder "geurvoelige objecten" bijvoorbeeld verstaan (burger)woningen en objecten voor verblijfsrecreatie.

Beleid en regelgeving

Met het doel stankhinder van veehouderijen voor de omgeving te voorkomen of te beperken is in 1985 de richtlijn "Veehouderij en Hinderwet" van kracht geworden. De richtlijn beoogt op een zo objectief mogelijke wijze inzicht te geven in de te verwachten overlast rondom een veehouderij, door enerzijds rekening te houden met het soort vee en de bedrijfsgrootte, en anderzijds rekening te houden met de hindergevoeligheid van de omwonenden. Daartoe is een zogenaamde afstandsgrafiek van toepassing. Bij bedrijfsuitbreiding dient de grafiek als volgt gebruikt te worden. Allereerst dient op basis van het soort vee en het aantal stuks vee (gewenst) het aantal mestvarkeneenheden van het veehouderijbedrijf te worden bepaald. Vervolgens dient gekeken worden naar de hindergevoeligheid van de omgeving. Er kunnen vier omgevingscategorieën worden onderscheiden, I tot en met IV, waarvan IV de minst gevoelige is (agrarische bedrijfswoningen). Vervolgens kan in de afstandsgrafiek worden afgelezen welke afstand moet worden aangehouden bij een gegeven omgevingscategorie. Indien aan die afstand niet kan worden voldaan, dan kan de bedrijfsuitbreiding niet plaatsvinden en kan dus de milieuvergunning niet verleend worden. Niet alleen geldt de afstandsgrafiek bij bedrijfsuitbreiding of nieuwvestiging. Ook het omgekeerde geldt. Veehouderijen mogen namelijk door nieuwe ontwikkelingen niet belemmerd worden in hun bedrijfsvoering.

In de praktijk levert deze richtlijn nogal eens problemen op. De uitbreidingsruimte van agrarische bedrijven is onder druk komen te staan. Voor agrariërs is met name het toenemend aantal burgerwoningen een probleem. Voor burgerwoningen geldt namelijk een hogere omgevingscategorie dan voor agrarische bedrijfswoningen. Verder komt het nogal eens voor dat aan functieveranderingen in het buitengebied geen groen licht kan worden gegeven. Deze problemen worden inmiddels door de Rijksoverheid erkend. In 1996 heeft het Rijk een nieuwe stankrichtlijn ontwikkeld, de Richtlijn Veehouderij en Stankhinder 1996. Een verbetering met de "oude richtlijn" is met name dat een gebiedsgerichte beoordeling plaats kan vinden, een enkele burgerwoning hoeft dan niet tot een hogere omgevingscategorie te leiden. Aangezien de Raad van State van mening was dat de nieuwe stankrichtlijn onvoldoende gemotiveerd was, is de nieuwe richtlijn voor het grootste deel ongeldig verklaard. Dit betekent dat gemeenten op de meeste onder-

delen weer moeten terugvallen op de oude richtlijn uit 1985.

Bovenstaande geeft in hoofdlijnen het nu geldende stankbeleid weer. Het stankbeleid is echter volop in ontwikkeling. Zoals het er nu naar uit ziet wordt het stankbeleid strenger. Ook wordt gesproken over een soepeler stankbeleid in de concentratiegebieden. Echter, hoe de regeling er precies uit gaat komen te zien, is tot op heden nog niet bekend.

Stankhinder en betekenis voor het plangebied

In het buitengebied van de gemeente Haaksbergen neemt het aantal burgerwoningen toe. Dit kan beperkingen opleveren voor de uitbreidingsmogelijkheden en nieuwvestiging van (intensieve) veehouderijbedrijven.

1.1.4.3.4.4. Perspectieven voor de agrarische sector

In paragraaf 3.4.2. zijn de landbouwkundige ontwikkelingen van de afgelopen tien jaar beschreven. Er is sprake geweest van een afname van het aantal agrarische bedrijven; de daling van het aantal agrarische bedrijven is de afgelopen vijf jaar het sterkst geweest. Verder is er in de gemeente sprake van schaalvergroting. In 1988 had 6% van de bedrijven een bedrijfsomvang van meer dan 30 hectare, in 1998 was dat 11%. Ook is er voor wat betreft de economische omvang sprake van groei. Steeds meer bedrijven zijn te karakteriseren als "volwaardig" tot en met "zeer groot" (in 1998: 42%).

Verwacht mag worden dat deze ontwikkelingen doorgaan; zeker gezien het feit dat in 1998 meer dan de helft van de bedrijven als niet-volwaardig is aan te merken. Of de afname van het aantal bedrijven nog zo sterk zal zijn als de afgelopen tien jaar is moeilijk te voorspellen. Dit geldt eveneens voor de schaalvergroting. Voor de niet-volwaardige bedrijven wordt het steeds moeilijker te kunnen blijven voortbestaan. Veel van die bedrijven zullen het agrarisch bedrijf als nevenactiviteit of aanvullend inkomen blijven uitoefenen of zullen uiteindelijk besluiten het agrarisch bedrijf te beëindigen. Ook komt het steeds vaker voor dat agrariërs niet-agrarische of aan het agrarische bedrijf verbonden activiteiten ontplooiën.

Naast de omvang van de agrarische bedrijven is het toekomstperspectief ook afhankelijk van het feit of het bedrijf een opvolger heeft. Ook zijn marktontwikkelingen en ontwikkelingen op het gebied van milieuregelgeving mede bepalend voor de perspectieven van de agrarische sector. In onderstaande wordt ingegaan op marktontwikkelingen en de milieuregelgeving.

Marktontwikkelingen

De Nederlandse landbouw is de laatste jaren steeds meer gericht op de Europese markt. Sinds 1975 is de landbouwproductie in de Europese Unie (toen Europese Gemeenschap) met bijna 2,5% per jaar gegroeid. Terwijl de vraag slechts toenam met 1% per jaar. De EU ontwikkelde zich tot exporteur van landbouwproducten. Door de, in vergelijking met het wereldprijsniveau, hoge productprijzen binnen de Europese Unie verstrekt de Europese Unie exportsubsidies. Deze exportsubsidies betekenen een steeds grotere "belasting" van de Europese landbouwbevoegdheid. Mede hierdoor is voor een aantal productgroepen overgegaan op een stelsel van quota (bijvoorbeeld het melkquotum in de rundveehouderij) en het stimuleren van areaalinkrimping

Met opmaak: opsommingstekens en nummering

Afbeelding 4
Vegetatie

(akkerbouw). In het kader van de Agenda 2000 van de Europese Unie zal in de toekomst de prijsondersteuning verder verminderd worden. Van de drie hoofdproducten - granen, rundvlees en melk - gaan de prijzen drastisch omlaag. De inkomensdaling wordt gedeeltelijk gecompenseerd door hogere en nieuwe dier- en hectarepremies.

Daarnaast is op de markt sprake van een toenemende vraag naar kwaliteit en naar een verbreding van het assortiment. Hier liggen met name voor de bedrijven met vleesvee mogelijkheden om tot een hoogwaardiger product te komen. De consument wil hier ook meer voor gaan betalen. Steeds vaker stellen consumenten niet alleen hoge eisen aan de producten zelf, maar ook aan de manier waarop ze zijn geproduceerd. Op steeds meer agrarische bedrijven wordt gewassen biologisch geteeld, ook zijn de "scharrelhouderijen" in opkomst.

Milieuregelgeving

Ter bescherming van het milieu is de agrariër verplicht forse investeringen te doen. Door het geldende uitrijverbod in de winter moet mest opgeslagen worden in een afgedekte mestopslag. Ook moet mest emissie-arm worden aangewend. Veehouderijbedrijven die hun mest niet op het eigen bedrijf kunnen aanwenden moeten zorgen voor mestafzet, wat kosten met zich meebrengt. Daarnaast moet de huisvesting voldoen aan strenge eisen ter vermindering van de ammoniak-emissie en worden er ten aanzien van welzijn ook eisen gesteld. De milieu- en welzijneisen worden steeds strenger. Verliesnormen worden aangescherpt, waardoor agrariërs maatregelen moeten nemen. Alleen de grotere bedrijven kunnen de benodigde investeringen ten behoeve van milieu en welzijn nog opbrengen. Schaalvergroting is vaak noodzakelijk. Door de ingestelde quota en rechten zullen bedrijven echter ook hierin moeten investeren.

4.5.3.5. Natuur

Verspreid over het plangebied komt een aantal gebieden voor van verschillende grootte, die grotendeels bestaan uit struikheide en/of dopheide. Met name de vochtige tot natte heidetypen behorende tot de dopheide-associatie, die binnen het Noordwest-Europese heideareaal een beperkt verspreidingsgebied bezit, is onder andere in Twente in de aanwezige terreinen nog optimaal ontwikkeld.

4.1.4.3.5.1. Huidige situatie

In het plangebied ligt een drietal grote, uiterst waardevolle natuurgebieden: het Buurserzand, het Haaksbergerveen en het Witte Veen. Daarnaast komt in het zuidwesten van het plangebied een groot bosgebied voor, het Lankheet. Verder komen in het agrarisch cultuurlandschap kleinere bos- en natuurgebieden voor. In onderstaande worden de (belangrijkste) voorkomende bos- en natuurgebieden in het plangebied beschreven. Op afbeelding 4 (pagina 44) is de ligging van de verschillende gebieden aangegeven, alsmede een indicatie van de voorkomende waarden.

Buurserzand

Het Buurserzand is circa 350 hectare groot en bestaat uit fraaie en uitgestrekte, zowel droge als natte, heidevelden met veel jeneverbessen, afgewisseld met bospartijen en enige vennen. De jeneverbessen stammen uit het begin van deze eeuw. Deze ontstonden op plekken waar de vegetatie geheel verdwenen was. Op de droge terreindelen groeit struikheide; op de lagere, natte stukken groeit dopheide. Dopheide komt in het gebied het meest voor. Op de vochtige dop-

Met opmaak: opsommingstekens en nummering

Met opmaak: opsommingstekens en nummering

heidevegetatie groeien ook klokjesgentiaan, zonnedauw, beenbreek en het zeldzame ijslandse mos. Ook voor vogels is het Buurserzand een belangrijk terrein. De Twentse Vogelwerkgroep inventariseerde er in 1998 de vogels. Er werden 106 verschillende soorten vogels geteld, waaronder een aantal Rode-lijst-soorten. Op de heide ging het om patrijs, nachtzwaluw, roodborsttapuit en geelgors. In het bos kwam onder meer de groene specht als Rode-lijst-soort voor. Het gebied is in beheer bij Natuurmonumenten. Teneinde de heide open te houden vindt, naast maaien en plaggen, begrazing plaats door een Duitse schaapskudde (Moorschnucken).

Haaksbergerveen

Het Haaksberger- en Buurserveen is een grotendeels vergraven hoogveencomplex van circa 500 hectare. Het gebied is in beheer bij Staatsbosbeheer. De hogere delen, waar weinig of geen turf is gestoken, zijn begroeid met dopheide of vochtige struikvegetaties. In het lage centrale gebied bevinden zich zeer drassige, vroeger uitgeveende plaatsen, waar zich een fraaie veenmosvegetatie heeft ontwikkeld. In het hoogveen worden minimaal twaalf soorten veenmos aangetroffen. Daarnaast komen in het Haaksbergerveen onder andere veenbes, lavendelheide, beenbreek, zonnedauw en orchideeën voor. Dankzij inrichtingswerken (dammen) wordt voor grote delen van het veen het water goed vastgehouden; een essentiële voorwaarde voor de hergroei van hoogveen. Naast heide en hoogveen komt voornamelijk aan de randen van het Haaksbergerveen bosopslag (voornamelijk berk) en aangeplant naaldbos (met grove den) voor. Een aantal percelen direct gelegen aan het natuurgebied hebben een vegetatie die toeneemt naar een schraallandvegetatie. Het gebied biedt aan diverse vogels een broedmogelijkheid; zeker daar waar het natte heide betreft (wulp, tureluur). Ook voor niet-broedvogels vervult het Haaksbergerveen een functie, bijvoorbeeld als rust- c.q. overnachtingsplaats voor trekvogels (grauwe gans, kraanvogel). Verder is het gebied het biotoop van de heikikker, adder, gladde slang, hagedissen en vele insectensoorten.

Witte Veen

Het Witte Veen is een natuurgebied van circa 250 hectare met onder andere vochtige en natte heiden met voedselarme vennen en veengaten overgaand in droge heide en bossen. Ook komen enkele orchideeënrijke hooilanden voor. In het noorden loopt de diep ingesneden en meanderende Hegebeek. Het gebied wordt beheerd door Natuurmonumenten. Het veen zet zich in Duitsland voort en geniet ook daar een zekere bescherming als natuurreserveaat. De fauna van dit terrein is bijzonder rijk. Naast de talrijke broedvogelsoorten kunnen als doortrekker genoemd worden kraanvogel, rietgans, regenwulp en velduil. In een deel van het natuurreserveaat vindt begrazing plaats door Schotse Hooglanders. Mede door de grote afwisseling in natuur- en landschapselementen vormt het Witte Veen het basisbiotoop van de boomkikker.

Lankheet

Het Lankheet is een aaneensloten bosgebied van circa 400 hectare met hoofdzakelijk naaldbos. Het bos is ontstaan na de ontginning van een omvangrijk heidegebied. Het Lankheet is een al wat ouder bos en heeft dientengevolge voor een naaldbos plaatselijk een rijke ondergroei. Naast naaldbos komt er droog en vochtige loofbos voor en enkele heideterreintjes met droge en vochtige heidevegetaties en vennen. In het gebied zijn enkele landbouwenclaves gelegen.

Overige bos- en natuurgebieden

Naast de hiervoor genoemde natuurgebieden komt er verspreid door de gemeente een aantal kleinere bos- en natuurgebieden voor. De oppervlakte van deze gebieden beslaat enkele hectaren tot circa 50 hectaren. Een aantal van deze gebieden is in beheer bij een natuurbeschermingsinstantie of maakt onderdeel uit van een landgoed. Voor een deel sluiten de gebieden direct aan bij een van de grote bos- en natuurgebieden. Van de overige gebieden heeft een aantal terreinen bijzondere natuurwaarden. Dit zijn met name de niet-ontgonnen veen- en heidegebiedjes, de bosjes met heidevegetaties en de vochtige bosjes langs de beken. Het gaat om de bosjes bij Hengevelde, het bos bij Rondeel, het heideperceel bij Elsmors, het Veldsnijdersveen, het Buurserveld, de Markslag, de bosjes bij Harmöle, het Hakvoort, het Zuiderzendvelderveld, heide en bos bij Molenveldsbrug. Deze gebieden zijn aangegeven op afbeelding 4 (pagina 44).

Beken

Enkele beken vertegenwoordigen bijzondere natuurwaarden. Met name de Hegebeek, de Hagmolenbeek en een deel van de Drekkersstrang zijn zeer waardevol vanwege het natuurlijke karakter en de aanwezigheid van een grote soortenrijkdom in de omliggende natuurgebiedjes. De beken kunnen een ecologische verbindingfunctie vervullen. De Buurserbeek is vooral waardevol vanwege de vegetatie aan de oever en de grazige vegetaties op de brede kades. Er komen soorten voor als grote egelskop, zwanebloem, mattenbies, echt walstro, kleine bevernel en grasklokje. De redelijke waterkwaliteit in de beken biedt mogelijkheden voor een groot aantal waterplanten.

4.1.2.3.5.2. Toekomstperspectief

In onze moderne maatschappij zijn door allerlei economische ontwikkelingen de kwaliteiten van natuur en landschap in het algemeen achteruitgegaan. Door de inspanningen van de overheid, verscheidene organisaties en vele vrijwilligers zijn reeds positieve resultaten geboekt om de kwaliteiten te verbeteren. In dit kader zijn met name de Relatienotagebieden en de Ruilverkaveling Haaksbergen aan de orde.

Begin jaren negentig heeft de provincie in het kader van de Relatienota het Beheersplan Haaksbergen vastgesteld. In het beheersplan zijn de beheersdoelstellingen en de begrenzingen van de beheers- en reservaatgebieden vastgelegd. Het gaat met name om landbouwgronden die aansluiten bij het Haaksbergerveen, het Buurserzand en het Witte Veen. Vanwege de biologische en hydrologische relaties is het beleid er op gericht het beheer van de gronden te betrekken bij de natuurgebieden. Voor beheersgebieden geldt dat agrariërs op vrijwillige basis een beheersovereenkomst kunnen afsluiten. Reservaatsgebieden kunnen, eveneens vrijwillig, worden verkocht aan de overheid. Inmiddels is dit beleid voortgezet. In april van dit jaar is het nieuwe Natuurgebiedsplan/beheersgebiedsplan Zuid-Twente vastgesteld. Het Beheersplan Haaksbergen is hierin geïntegreerd. Nog meer landbouwgronden zijn in het nieuwe plan aangewezen voor "nieuwe natuur". Ook is voor de geplande ecologische verbindingzones aangegeven hoeveel hectare nieuwe natuur hiervoor beschikbaar is. In het kader van de Ruilverkaveling Haaksbergen zullen een aantal gronden worden toegewezen aan natuurbeschermingsinstanties.

Met opmaak: opsommingstekens en nummering

4.6.3.6. Recreatie

Het plangebied is te karakteriseren als een afwisselend landschap dat varieert van grote natuurterreinen, besloten agrarisch gebied tot open agrarisch gebied. De recreatieve aantrekkelijkheid van het westelijk deel van de gemeente wordt met name bepaald door de besloten landschappelijke opbouw (houtwallen, microreliëf), terwijl in het oostelijk deel de grote natuurterreinen bepalend zijn voor de recreatieve aantrekkelijkheid.

Met opmaak: opsommingstekens en nummering

4.1.1.3.6.1. Verblifsrecreatie

Voor de verblifsrecreatie is de gemeente Haaksbergen van grote betekenis. Met name in het oostelijk deel van de gemeente (ten oosten van de Eibergsestraat/Enschedesestraat) komen veel verblifsrecreatieve voorzieningen voor. Naast een zestal reguliere kampeerterreinen en een aantal kamphuisen kent Haaksbergen het kamperen bij de boer. Daarnaast komen in de gemeente een groot aantal zomerhuisjes voor: twee zomerhuisjesterreinen en een groot aantal verspreid liggende zomerhuisjes, voornamelijk langs de Buurserbeek. De zomerhuisjesterreinen liggen bij Buurse (Aamweg/Hambree, 71 zomerhuisjes) en ten zuiden van de kern Haaksbergen (Oostendorperweg, 40 zomerhuisjes). De gemeente kent 161 verspreid liggende zomerhuisjes. Overigens moet geconstateerd worden dat een aantal van deze zomerhuisjes op dit moment permanent wordt bewoond.

Met opmaak: opsommingstekens en nummering

4.1.2.3.6.2. Dagrecreatie

Het plangebied kent geen grote intensief gebruikte recreatieve attracties. Het gebied kent slechts een aantal kleinere dagrecreatieve voorzieningen: twee maneges, twee schietterreinen, een schietbaan, een perceel dat gebruikt wordt door de scouting, een motorcrossterrein en een hondendressuurterrein. Een bijzondere attractie is de toeristische spoorlijn van Haaksbergen naar Boekelo.

Met opmaak: opsommingstekens en nummering

Op dagrecreatief gebied vervult het plangebied met name een functie voor fietsen, wandelen en paardrijden. Verder wordt langs de Buurserbeek intensief de hengelsport bedreven. Met name het oostelijk deel van de gemeente is recreatief aantrekkelijk. Het betreft hier niet alleen de grote natuurgebieden, maar ook de tussenliggende gebieden. Vooral de inwoners van Haaksbergen en Enschede-Zuid richten zich met hun recreatieve activiteiten op dit gebied. Maar ook van elders komen recreanten naar dit gebied om hier te fietsen, te wandelen, paard te rijden of te vissen.

Voor fietsers en wandelaars zijn diverse routes uitgezet. In de natuurgebieden worden regelmatig excursies georganiseerd. Ook lopen er meerdere lange-afstandswandelpaden (LAW) door het plangebied: Euregiopad (I/II), Overijsselpad (van Haaksbergen naar Havelte), het Gelrepad (van Haaksbergen naar Bennekom) en het Noaberp pad (langs de Nederlands-Duitse grens). Voor automobilisten lopen twee autoroutes van de ANWB door de gemeente, namelijk de Hamalandroute en de Zuid-Twenteroute.

In het kader van de ruilverkaveling Haaksbergen is ook aandacht besteed aan recreatie. De voorzieningen ten behoeve van het recreatief medegebruik zijn verbeterd. Gerealiseerd is onder andere een aantal vrijliggende fiets-, wandel- en ruiterspaden.

4.7.3.7. Overige functies

In deze paragraaf wordt ingegaan op de overige voorkomende functies in het plangebied. Het betreft: wonen, niet-agrarische bedrijvigheid, bijzondere maatschappelijke functies, infrastructuur en nutsvoorzieningen. Op afbeelding 5 (pagina 50) zijn alle niet-agrarische functies gelokaliseerd inclusief de verblijfs- en dagrecreatie.

Wonen

In het buitengebied komen tientallen burgerwoningen voor, het betreft circa 600 adressen. Rondom de kern Haaksbergen is sprake van een duidelijke concentratie van burgerwoningen. Maar het gaat ook om verspreid liggende woningen in het buitengebied. Meestal betreft het voormalige agrarische bedrijfswoningen al dan niet met daarbij behorende bedrijfsgebouwen.

Niet-agrarische bedrijvigheid

In het buitengebied komt ook niet-agrarische bedrijvigheid voor. Een aantal bedrijven heeft een duidelijke relatie met de landbouw, zoals de loonbedrijven. De aard van de andere bedrijvigheid is zeer uiteenlopend. In een aantal gevallen gaat het om kleinschalige activiteiten, ondergeschikt aan de woon- of agrarische functie. In bijlage 4 wordt een lijst gegeven met de voorkomende niet-agrarische bedrijvigheid in het buitengebied van de gemeente Haaksbergen.

Bijzondere maatschappelijke functies

Een aantal terreinen en gebouwen heeft een bijzondere maatschappelijke functie. Concreet gaat het om:

- ♦ een openbare basisschool aan de Hasseltweg;
- ♦ een gebouw van de Stichting Belangengemeenschap (HOLA), eveneens aan de Hasseltweg;
- ♦ de museumboerderij "De Bommelas";
- ♦ de Sterrenwacht in Buurse; en
- ♦ twee begraafplaatsen: één aan de Waarveldweg (ten oosten van de kern Haaksbergen), de ander aan de Alsteedseweg (Buurse).

Infrastructuur

Belangrijke regionale ontsluitingswegen zijn de rijksweg N15 (Eibergsestraat/Enschedesestraat) en de provinciale wegen N347 (Goorsestraat) en N739 (Hengelsestraat). Daarnaast zijn er enkele wegen met een bovenlokale functie: de Buurserstraat/Haaksbergseweg/Alsteedseweg, de Broekheurnerweg en de Rietmolenweg. Het westelijk deel van het plangebied wordt doorkruist door een militaire laagvliegroute. Op afbeelding 6 (pagina 52) is een en ander inclusief de nutsvoorzieningen weergegeven.

Nutsvoorzieningen

Het plangebied wordt doorkruist door twee hoogspanningsleidingen. Het betreft de 110 kV-lijn Goor-Haaksbergen en de eveneens 110 kV-lijn Eibergen-Haaksbergen. Beide lijnen sluiten aan op een trafostation aan de rand van de kern Haaksbergen (net buiten het plangebied). Daarnaast liggen in het plangebied twee aardgastransportleidingen. Het gaat hier om de 8-inch leiding Hengelo-Ulf en de 6-inch leiding naar Haaksbergen. In het uiterste noordwesten ligt een

Afbeelding 5
Niet-agrarische functies

straalverbindingstraject. Het betreft een gedeelte van de straalverbinding Arnhem-Beckum. Voor dit gedeelte geldt een obstakelvrije hoogte van 66 meter ten opzichte van NAP. Ten oosten van Sint Isidorushoeve is sprake van een rioolwaterzuiveringsinstallatie, waarvan het aantal inwonersequivalenten lager is dan 100.000. Ten zuiden van Buurse ligt een reinwaterkelder, bestemd voor de opslag van drinkwater.

Afbeelding 6
Infrastructuur

4.

Gemeentelijk beleid

In hoofdstuk 3 zijn de in het plangebied voorkomende functies en waarden beschreven en in kaart gebracht. Met het ruimtelijk relevante beleidskader (hoofdstuk 2) vormt hoofdstuk 3 de basis voor het te voeren gemeentelijk beleid voor het buitengebied. Dit hoofdstuk beschrijft de gemeentelijke beleidsuitgangspunten die ten grondslag liggen aan het bestemmingsplan buitengebied van de gemeente Haaksbergen. Deze beleidsuitgangspunten zijn vertaald naar de (gebieds)bestemmingen en bijbehorende voorschriften.

De beleidsuitgangspunten zijn "ingesprongen", cursief en vet weergegeven. Onder elk uitgangspunt staat een nadere toelichting: waarom wordt dit beleidsuitgangspunt gehanteerd? En: wat betekent dit voor de bestemmingen?

In paragraaf 4.1. wordt allereerst ingegaan op enkele algemene beleidsuitgangspunten met betrekking tot de planopzet en worden de gebiedsbestemmingen kort toegelicht. Vervolgens (paragraaf 4.2. tot en met 4.8.) wordt ingegaan op de beleidsuitgangspunten voor de voorkomende functies en waarden in het plangebied. Tot slot wordt in paragraaf 4.9. ingegaan op de manier waarop in het bestemmingsplan buitengebied omgegaan wordt met milieuaspecten.

4.1.4.1. Planopzet en gebiedsbestemmingen

In deze paragraaf wordt ingegaan op de doelstellingen van het bestemmingsplan buitengebied en de wijze waarop invulling wordt gegeven aan de realisatie van deze doelstellingen.

De hoofddoelstelling voor het bestemmingsplan buitengebied kan als volgt worden geformuleerd: "het handhaven en vergroten van de ruimtelijke kwaliteit in het plangebied, zowel voor nu als voor in de toekomst".

In het bestemmingsplan buitengebied worden concrete, bindende randvoorwaarden geformuleerd gericht op het handhaven en vergroten van de ruimtelijke kwaliteit in het buitengebied. Zowel inhoud als vorm van het bestemmingsplan zijn sterk bepalend voor de effectiviteit van het instrument. Inhoudelijk dient het plan zo te worden opgezet dat de voorkomende kwaliteiten in het buitengebied zo goed mogelijk veilig worden gesteld en dient een duidelijk toetsingskader te worden aangereikt waaraan ontwikkelingen kunnen worden getoetst.

Onder ruimtelijke kwaliteit wordt - conform de Vierde Nota over de Ruimtelijke Ordening - verstaan: de gebruikswaarde, de belevingswaarde en de toekomstwaarde. De bestemmingsregeling in het bestemmingsplan buitengebied is gericht op het optimaliseren van deze drie aspecten in onderlinge samenhang. De bestaande gebruikswaarde voor met name de landbouw, maar ook voor natuur en recreatie dient te worden verzekerd. Daarbij is sprake van een wisselwerking tussen de functies. Ook de belevingswaarde (landschap) van het plangebied dient in het bestemmingsplan buitengebied te worden veilig gesteld. Belevingswaarde en gebruikswaarde beïnvloeden elkaar: landschappelijke kwaliteit kan randvoorwaarden stellen aan landbouw of recreatie terwijl andersom een bepaald landbouwkundig of recreatief gebruik het landschap een ander aanzien geeft. Voor wat betreft de toekomstwaarde dient het buitengebied ook in de toekomst op de gewenste wijze gebruikt en beleefd te kunnen worden. De bestaande waarden van het gebied dienen te worden veilig gesteld voor de toekomst. Bij de invulling van de bestemmingsregeling in het bestemmingsplan buitengebied kan niet altijd en overal sprake zijn van een maximalisatie van de gebruikswaarde en de belevingswaarde. Het gaat er om te

Met opmaak: opsommingstekens en nummering

komen tot een optimale afstemming. Met het oog op het handhaven en vergroten van de ruimtelijke kwaliteit in het plangebied zal een evenwichtige belangenafweging dienen te worden gemaakt, waarin recht wordt gedaan aan de diverse belangen. Daarbij zullen met name kwetsbare waarden, die strikt plaatsgebonden zijn (bijvoorbeeld bijzondere natuur- en cultuurhistorische waarden) en die moeilijk of niet te vervangen zijn, in bepaalde situaties randvoorwaarden vormen voor minder kwetsbare en minder plaatsgebonden waarden.

Naast de inhoudelijke hoofddoelstelling en de uitwerking daarvan is een aantal praktische doelstellingen van belang, gericht op de toepassing van het bestemmingsplan. Het gaat daarbij om de volgende doelstellingen:

- ♦ ***een zo groot mogelijke rechtszekerheid voor de gebruikers van het plangebied;***
- ♦ ***een zo groot mogelijk draagvlak in het plangebied;***
- ♦ ***een zo groot mogelijke mate van handhaafbaarheid;***
- ♦ ***een zo groot mogelijke mate van hanteerbaarheid.***

De opzet en de wijze van uitwerking van het bestemmingsplan buitengebied is mede bepalend voor de effectiviteit van het instrument. Daarmee is de planopzet en -uitwerking tevens van belang voor de ruimtelijke kwaliteit in het plangebied.

De hierboven geformuleerde doelstellingen zijn erg belangrijk voor de toepassing van het bestemmingsplan. Rechtszekerheid is essentieel om de bestaande kwaliteiten en de diverse belangen veilig te kunnen stellen en om daarbij waarborgen te kunnen bieden voor de toekomst. Op basis van het bestemmingsplan dient zo goed als mogelijk en verantwoord is duidelijk te zijn welke ontwikkelingen binnen de bestemmingsregeling wel en welke niet mogelijk zijn. Dat geldt enerzijds voor ontwikkelingen die rechtens mogelijk zijn. Anderzijds is het eveneens van belang dat een duidelijk kader wordt aangereikt voor de toepassing van de flexibiliteits- en globaliteitsbepalingen. Daarnaast is een grote rechtszekerheid ook van invloed op het draagvlak voor het bestemmingsplan. Een groot draagvlak voor het gemeentelijk ruimtelijk beleid en de bestemmingsregeling is essentieel voor het veilig stellen van de voorkomende waarden en de handhaafbaarheid van het bestemmingsplan. Het handhaven van de ruimtelijke kwaliteit in het plangebied hangt eveneens sterk samen met de hanteerbaarheid van het plan.

Belangrijke middelen om een groot draagvlak te creëren, een zo groot mogelijke mate van handhaafbaarheid en hanteerbaarheid en een zo groot mogelijke rechtszekerheid te bewerkstelligen zijn duidelijkheid en helderheid voor wat betreft plansystematiek en -uitwerking. Tegelijkertijd dienen de gebruikers van het buitengebied de mogelijkheid te hebben op bepaalde ontwikkelingen te reageren en dient derhalve sprake te zijn van een flexibele regeling. Daarbij zal niet meer worden geregeld dan met het oog op een goede ruimtelijke ordening nodig is.

Het gemeentebestuur heeft de systematiek van het bestemmingsplan afgestemd op: het creëren van een zo groot mogelijk draagvlak voor het bestemmingsplan, de herkenbaarheid van de plankaart in relatie tot de terreinkenmerken van het plangebied, bescherming van de waarden van natuur en landschap en de mogelijkheden om met name met betrekking tot de landbouw wat meer flexibiliteit te bieden. Daarbij is sprake van een trendbreuk met de systematiek van het hiervoor vigerende bestemmingsplan.

Een bezwaar van de gangbare onderverdeling in agrarische bestemmingen ("agrarisches gebied", "agrarisches met landschappelijke waarde" en "agrarisches gebied met landschappelijke en natuurlijke waarde"), is dat de voorkomende kwaliteiten niet rechtstreeks op de kaart zijn te herkennen, maar zijn geglobaliseerd tot zones. In het voorliggend plan is gekozen voor een meer directe en genuanceerde aanduiding van de voorkomende kwaliteiten in het plangebied. Welke kwaliteiten in een bepaald gebied richtinggevend zijn voor de bestemmingsregeling is direct van de bestemmingsplankaart af te lezen.

Een belangrijk oogmerk van de gekozen bestemmingssystematiek is om de regeling zo veel mogelijk op de kenmerken van de afzonderlijke functies toe te spitsen. Wat dat betreft is er een belangrijk onderscheid tussen de functies landbouw en recreatie enerzijds en natuur, landschap en cultuurhistorie anderzijds. De met de drie laatstgenoemde functies samenhangende waarden zijn vaak gevoelig en kwetsbaar voor ontwikkelingen van andere functies. Bovendien is vervanging veelal niet (op korte termijn) mogelijk. De bescherming van de voorkomende waarden van natuur, landschap en cultuurhistorie is om die reden specifiek en gedetailleerd geregeld.

Landbouw en recreatie zijn functies die sterk onderhevig zijn aan maatschappelijke ontwikkelingen. Met name de landbouw is de laatste tientallen jaren zeer sterk in beweging. Het maatschappelijke en beleidsmatige krachtenveld nopen de landbouw als bedrijfstak en de individuele bedrijven tot steeds verdergaande aanpassingen. Een en ander betekent dat de landbouw zo veel mogelijk in staat moet zijn om in te spelen op de verschillende ontwikkelingen. Daartoe dient in het bestemmingsplan een zekere flexibiliteit te worden ingebouwd. In het voorliggende plan is dat op een aantal onderdelen gebeurd, zowel naar de bebouwing op de agrarische bedrijven als naar het grondgebruik van de cultuurgronden. Overigens gelden daarbij in bepaalde gebieden, met het oog op de kwaliteiten van natuur en landschap en cultuurhistorische waarden, bijzondere randvoorwaarden.

Tegen de hiervoor beschreven achtergronden is gekozen voor een duidelijk en zo eenvoudig mogelijke bestemmingssystematiek, met als belangrijkste kenmerk een globale agrarische gebiedsbestemming en concrete aanduidingen, door middel waarvan specifieke landschappelijke en natuurlijke kwaliteiten worden veilig gesteld. Voor wat betreft de zonering is daarbij uitgegaan van een agrarische gebiedsbestemming en een bestemming bos en natuurgebied. Daarmee is voor een systematiek gekozen waarbij de ruimtelijke karakteristiek (en verschijningsvorm) primair bepalend is (zijn) voor de bestemmingstoekenning. Door per gebied de voor de bestemmingsregeling bepalende kwaliteiten aan te geven kan de bestemmingsregeling aanmerkelijk worden verfijnd en worden afgestemd op de specifieke gebiedskenmerken.

Binnen de bestemming "agrarisches cultuurgebied" zijn ook de agrarische bedrijven, de voorkomende ontsluitingswegen en de waterlopen opgenomen, die met name een functie ter ontsluiting en ter afwatering van het agrarische gebied hebben. Ook ondergeschikte recreatieve paden zijn in de agrarische gebiedsbestemming opgenomen. Hierbij dient te worden opgemerkt dat waterlopen met belangrijke (potentiële) natuur- en landschapswaarden apart zijn bestemd. Voor de instandhouding van de overige watergangen biedt de Keur van de waterschappen voldoende waarborgen. Ook de belangrijkste ontsluitingswegen in het plangebied hebben een aparte bestemming gekregen. De instandhouding van karakteristieke onverharde wegen in het

plangebied wordt gewaarborgd doordat het verhard en van zandwegen binnenplannen niet is toegestaan.

Op grond van verschillen in landschappelijke kwaliteit en de daarmee samenhangende natuurlijke waarden, is binnen de agrarische gebiedsbestemming onderscheid gemaakt in "gebied A" en "gebied B". Binnen "gebied A" geldt dat de uitoefening van het agrarisch bedrijf prioriteit heeft. Secundair zijn deze gronden bestemd voor de bescherming van natuur- en landschapswaarden. Binnen "gebied B" is bescherming van de voorkomende natuur- en landschapswaarden van even groot belang als de agrarische functie van de gronden. Binnen "gebied B" geldt daartoe de vereiste van een aanlegvergunning voor het kappen of rooien van opgaande beplanting. De binnen "gebied B" voorkomende landschapselementen zijn namelijk mede bepalend voor de ruimtelijke kwaliteit van de betreffende gebieden.

Naast het onderscheid in twee varianten zijn binnen de agrarische gebiedsbestemming ook de landschappelijke kwaliteiten, die samenhangen met het voorkomen van microreliëf, afzonderlijk in beeld gebracht. Het gaat daarbij om de essen en steilranden. De gebieden met de aanduiding "microreliëf" worden beschermd door de vereiste van een aanlegvergunning voor ruimtelijke ingrepen die het microreliëf kunnen aantasten. Daarnaast worden door middel van de aanduiding "hydrologische bufferzone" aanliggende natuurterreinen beschermd tegen een verdergaande verdroging. Voor werkzaamheden die van invloed kunnen zijn op de waterhuishouding, is in deze gebieden een aanlegvergunning vereist. Voor de aanduiding "microreliëf" en "hydrologische bufferzone" zal in concrete situaties moeten worden beoordeeld of ruimtelijke ingrepen toelaatbaar zijn. De aanduiding "nieuwvestiging uitgesloten" is opgenomen ter bescherming van aangrenzende belangrijke natuurwaarden en de relatieve openheid.

Teneinde te kunnen beoordelen of een aanlegvergunning (binnen de agrarische gebiedsbestemming) al dan niet kan worden verleend is in hoofdstuk 5 een toetsingskader opgenomen. Afhankelijk van de variant (gebied "A" of "B"), de ruimtelijke ingreep en de in het geding zijnde belangen kan met behulp van dit toetsingskader een afweging worden gemaakt.

Aan de in het plangebied voorkomende bossen en natuurgebieden is de bestemming "bos en natuurgebied" toegekend. Net als bij de agrarische gebiedsbestemming zijn bestaande wegen, paden en waterlopen 'medebestemd'. De belangrijkste wegen en de waterlopen met (potentiële) natuur- en landschapswaarden hebben een aparte bestemming gekregen. Binnen de bestemming "bos en natuurgebied" worden nader onderscheiden: "bos", "bos met natuurlijke waarde" en "natuurgebied". De nadere aanduiding "bos" is toegekend aan de zogenaamde multifunctionele bossen, waarbinnen de productie-, recreatieve en/of natuurlijke functie nevensgeschikt zijn. Binnen "bos met natuurlijke waarde" en "natuurgebied" staat het behoud en de bescherming van natuurlijke waarden voorop. Andere belangen zijn hieraan ondergeschikt. Ter bescherming van de voorkomende waarden in de bestemming "bos en natuurgebied" is een aanlegvergunningstelsel opgenomen. Voor normale exploitatie-werkzaamheden, werkzaamheden waarvoor een vergunning is vereist krachtens de Natuurbeschermingswet en werkzaamheden die worden uitgevoerd in het kader van een vastgesteld beheersplan, behoeft geen aanlegvergunning te worden aangevraagd. In hoofdstuk 5 wordt nader ingegaan op het gebruik van het aanlegvergunningstelsel.

De bestemmingsplankaart en de bestemmingsregeling worden op grond van het bovenstaande teruggebracht tot ruimtelijke kwaliteiten en gebiedseenheden die in het gebied direct waarneembaar zijn, hetgeen de herkenbaarheid van de plankaart vergroot. Door de duidelijkheid en de helderheid van de aangegeven bestemmingsregeling voor het agrarisch gebied en door het feit dat de flexibiliteit voor de landbouw is vergroot en tegelijkertijd de kwaliteiten van natuur en landschap zijn veilig gesteld, zal het draagvlak voor de regeling toenemen. Dat geldt eveneens voor de handhaafbaarheid en de hanteerbaarheid van het plan. Belangrijk daarbij is dat de kwaliteiten die richtinggevend zijn voor de bestemmingsregeling direct van de plankaart zijn af te lezen.

4.2.4.2. Landbouw

4.2.1. Algemeen

Het gemeentebestuur hecht erg veel belang aan het voortbestaan van een economisch gezonde en draagkrachtige landbouw in de gemeente.

De landbouw is van oudsher de belangrijkste grondgebruiksvorm in het plangebied, zowel voor wat betreft het ruimtebeslag als het economisch belang. De landbouw bevindt zich nadrukkelijk in een spanningsveld dat voor een groot deel wordt bepaald door het Europese en Nederlandse landbouwbeleid en door marktontwikkelingen. In hoofdlijnen heeft dit beleid enerzijds betrekking op economische aspecten (markt- en prijsbeleid), anderzijds op natuur- en milieu-aspecten (bijvoorbeeld het mestbeleid). Zoals in hoofdstuk 3 al is aangegeven zijn in verband met de gesignaleerde ontwikkelingen aanpassingen van de bedrijfsvoering op individuele bedrijven noodzakelijk. Een en ander vraagt aanzienlijke investeringen, waardoor de bedrijfsresultaten in het algemeen in de meeste productierichtingen onder druk staan. Tegen deze achtergrond is het voor agrarische bedrijven van groot belang dat creatief en flexibel op de ontwikkelingen kan worden gereageerd.

In het bestemmingsplan buitengebied zal de landbouw zo veel mogelijk ruimte worden geboden om zich te kunnen ontwikkelen en aan te passen aan de veranderende omstandigheden. Daarbij moet worden aangetekend dat in het kader van de ruimtelijke ordening slechts in beperkte mate - in de randvoorwaardenscheppende sfeer - kan worden bijgedragen aan het veiligstellen van de positie van de landbouw in de gemeente. Het beleid van het Rijk en de Europese Unie is in veel grotere mate bepalend. Bovendien vormen de belangen en waarden van met name natuur en landschap voor een deel het kader waarbinnen landbouwontwikkelingen plaats kunnen vinden.

In het kader van het bestemmingsplan buitengebied kan op een aantal ruimtelijk relevante aspecten van de agrarische bedrijfsvoering worden ingespeeld. Het gaat daarbij om de volgende aspecten:

- ♦ bebouwing (paragraaf 4.2.2.);
- ♦ nieuwvestiging en verplaatsing (paragraaf 4.2.3.);
- ♦ productierichtingen (paragraaf 4.2.4.);
- ♦ inrichtingssituatie (paragraaf 4.2.5.).

Met opmaak: opsommingstekens en nummering

4.1.2.4.2.2. Bebouwing

Met opmaak: opsommingstekens en nummering

Aan bestaande, bedrijfsmatige agrarische activiteiten zullen bouwmogelijkheden worden geboden.

In de bestemmingsregeling wordt met betrekking tot bestaande agrarische activiteiten onderscheid gemaakt tussen bedrijfsmatige en niet-bedrijfsmatige activiteiten. Twee factoren zijn daarbij van belang. In de eerste plaats dient sprake te zijn van agrarische activiteiten. In de tweede plaats dienen de agrarische activiteiten bedrijfsmatig te worden uitgeoefend. Als basis voor de afweging of sprake is van bedrijfsmatige agrarische activiteiten is gebruik gemaakt van gegevens uit de agrarische bedrijfsenquête, die ten behoeve van dit bestemmingsplan buitengebied is uitgevoerd.

Agrarische activiteiten

Als agrarische activiteiten worden in het bestemmingsplan buitengebied aangemerkt: akkerbouw, (intensieve en grondgebonden) veeteelt (waaronder begrepen paardenfokkerijen) en tuinbouw (in de volle grond en onder glas; sier- en groenteteelt). Het gaat om activiteiten die primair gericht zijn op de plantaardige en/of dierlijke productie, al dan niet in directe relatie tot de bodem.

Boomkwekerijen worden gerekend tot de tuinbouwbedrijven. Onder een boomkwekerijbedrijf wordt verstaan een bedrijf dat primair gericht is op de productie van bomen, struiken en heesters. Als detailhandel voorkomt, is dat ondergeschikt en uitsluitend gericht op verkoop van het eigen kweekgoed en vaak op zeer beperkte tijden.

Hoveniersbedrijven worden niet als agrarisch bedrijf beschouwd. Hoveniersbedrijven zijn namelijk primair gericht op het ontwerpen, aanleggen en verzorgen van tuinen en plantsoenen. Plantaardige productie staat hier niet voorop. De hoveniersactiviteiten vinden niet op het vestigingsadres plaats, maar op locatie. Op het vestigingsadres kan aanvullend plantgoed worden gekweekt, ten behoeve van de verwerking elders. Voor wat betreft de bebouwing is met name sprake van opslag van het benodigde materieel.

Een tuincentrum is, in tegenstelling tot een boomkwekerij of hoveniersbedrijf, primair gericht op detailhandel van plantgoed, bestratingen, erfafscheidingen, tuinmeubilair en dergelijke. Agrarische productie vindt niet of in zeer geringe, ondergeschikte mate plaats. Een tuincentrum wordt daarom niet als een agrarisch bedrijf beschouwd.

Wanneer geen sprake is van plantaardige en/of dierlijke productie, is in principe geen agrarisch bouwperceel toegekend. Dat onderscheid is, behalve voor het hoveniersbedrijf en het tuincentrum, ook van belang voor de paardenhouderij. Voor wat betreft de zogenaamde gebruiksgesrichte paardenhouderij of paardenverzorgingsbedrijven is geen sprake van agrarische productie. Deze tak van paardenhouderij is namelijk met name gericht op het recreatieve/sportieve gebruik danwel de verzorging van de paarden. Het gaat daarbij in veel gevallen om enkele paarden en/of pony's. Het betreft dan veelal een voormalige boerderij die als woning in gebruik is, waarbij een weiland is gelegen, waar enkele paarden worden gehouden. Dergelijke activiteiten komen niet in aanmerking voor een agrarisch bouwperceel. Dit geldt ook voor (grotere) maneges.

Wanneer sprake is van een paardenstoeterij of -fokkerij is wel een agrarisch bouwperceel toegekend.

Bedrijfsmatige activiteiten

Voor wat betreft het onderscheid tussen bedrijfsmatige en niet-bedrijfsmatige agrarische activiteiten is een aantal criteria gehanteerd. Voor de bedrijfsmatige activiteiten gelden de volgende voorwaarden:

- er dient sprake te zijn van een productieomvang van 10 sbe of meer;
- er mag geen sprake zijn van uitsluitend hobby-activiteiten;
- er dient voor wat betreft de ruimtelijke verschijningsvorm sprake te zijn van een agrarische functie.

Op basis van de agrarische bedrijfsenquête en de veldinventarisatie is een inschatting gemaakt ten aanzien van de hierboven genoemde aspecten¹. Om in aanmerking te komen voor een agrarisch bouwperceel dient sprake te zijn van dierlijke en/of plantaardige productie en dient een zeker inkomen te worden gegenereerd uit deze activiteiten. Hierbij is het zogenaamde sbe-criterium gebruikt, die zowel door het CBS als het LEI wordt gehanteerd. Aan de hand van dit criterium wordt van een agrarisch bedrijf gesproken als de productie-omvang 10 sbe (standaard-bedrijfseenheden) of meer bedraagt. Ter illustratie kan worden opgemerkt dat een dergelijke productieomvang wordt bereikt met bijvoorbeeld 4 melkkoeien, 67 schapen of 77 vleesvarkens.

Op basis van de enquête is een inschatting gemaakt van de aard en de omvang van de agrarische activiteiten. Het gaat daarbij onder andere om de aard en de omvang van de veestapel, de bij het bedrijf behorende oppervlakte grond en het soort gewassen, het deel van het totale inkomen dat afkomstig is van de agrarische activiteiten en de arbeidsbezetting. In een aantal situaties kan op basis van de aangegeven factoren worden geconcludeerd dat sprake is van hobby-activiteiten. Met name in die gevallen waarbij relatief geringe aantallen paarden en schapen voorkomen is kritisch bezien of het wel gaat om bedrijfsmatige activiteiten. Aanvullend is de ruimtelijke verschijningsvorm van de bebouwing in de afweging betrokken. De aard van de bebouwing is in veel gevallen indicatief voor het al dan niet bedrijfsmatig uitoefenen van agrarische activiteiten.

Op basis van de hiervoor genoemde criteria wordt aan zeer geringe activiteiten en hobby-activiteiten geen agrarisch bouwperceel toegekend. Als ook aan zeer kleine agrarische bedrijfjes en hobby-activiteiten agrarische bouwmogelijkheden zouden worden toegekend, kan een toename van bebouwing en een verdichting van het agrarisch gebied optreden. Als neveneffect zou de gronddruk verder toe kunnen nemen. Een en ander zal negatieve gevolgen hebben voor de bestaande, bedrijfsmatige agrarische activiteiten in het buitengebied.

Toekenning agrarisch bouwperceel

Om te voorkomen dat te ruime mogelijkheden ontstaan voor het oprichten van bebouwing is de

¹ Omdat het plan enige tijd stil heeft gelegen is in 1999 opnieuw een inschatting gemaakt met betrekking tot de hier aangegeven aspecten.

bestemmingsregeling gedifferentieerd. Aan kleine bedrijven worden minder bouwmogelijkheden toegekend dan aan grotere.

Primair bepalend voor het toekennen van een agrarisch bouwperceel en de omvang van de toegekende bouwmogelijkheden is de omvang (uitgedrukt in sbe's) en de aard van de productie. De bedrijfsomvang en de aard van de productierichtingen op agrarische bedrijven bepalen voor een belangrijk deel de behoefte aan bebouwing. Een grotere productieomvang betekent in het algemeen een grotere behoefte aan bebouwing. Overigens gelden in het algemeen voor de verschillende bedrijfstypen verschillende gemiddelde bouwvolumes. Voor bijvoorbeeld een volgrondstuinbouwbedrijf is in principe minder bebouwing nodig dan voor een veehouderij- of akkerbouwbedrijf.

In principe is de volgende indeling gehanteerd voor de bouwbloktoekening:

- 10 - 40 sbe: bouwmogelijkheden tot een bouwperceel van 0,25 hectare;
- 40 - 100 sbe: bouwmogelijkheden tot een bouwperceel van 0,5 hectare;
- > 100 sbe: bouwmogelijkheden tot een bouwperceel van 1 hectare.

Een dergelijk onderscheid is in overeenstemming met het provinciaal beleid. Op basis van de agrarische bedrijfsenquête en recente gegevens uit het gemeentelijk milieuvergunningenbestand is per agrarisch bedrijf de productieomvang bepaald.

Met name voor de agrarische bedrijven die zich op de overgang van de ene klasse naar de andere bevinden is aanvullend op de productieomvang een aantal andere factoren in beschouwing genomen, op basis waarvan de bouwmogelijkheden, naar redelijkheid, zijn toegekend. Het gaat daarbij onder andere om de inkomenssituatie, de tijdsbesteding op het bedrijf, de leeftijd van het bedrijfshoofd en de plannen met het bedrijf.

Binnen het bouwperceel dient in principe alle bij het agrarisch bedrijf behorende bebouwing te worden opgericht. Het gaat daarbij om de bedrijfswoning, de stallen, werktuigbergingen, voedersilo's en mestopslagplaatsen. Sleufsilos (kuilvoerplaten) kunnen ook buiten het bouwperceel worden opgericht. Onder bepaalde voorwaarden kunnen mestopslagplaatsen ook buiten het bouwperceel toe worden gestaan. Het gaat daarbij om situaties waarbij de ruimte op het bouwperceel te klein is of waar om andere, bijvoorbeeld milieuhygiënische, redenen realisatie van deze voorzieningen op het agrarisch bouwperceel niet mogelijk is. Daarbij zal een nadere toetsing plaatsvinden van de toelaatbaarheid. Uitgangspunt is dat de bedrijfsbebouwing op het agrarisch bouwperceel wordt geconcentreerd.

Tweede agrarische bedrijfswoning

Een bedrijfswoning is noodzakelijk voor een goede agrarische bedrijfsvoering. Per agrarisch bouwblok is daarom in principe één bedrijfswoning toegestaan. Een tweede agrarische bedrijfswoning is alleen toegestaan indien dit noodzakelijk is uit oogpunt van doelmatige agrarische bedrijfsvoering. De Notitie Microplanologie (1991) geeft aan in welke gevallen een tweede bedrijfswoning noodzakelijk is. De noodzaak dat ook een tweede arbeidskracht op het erf moet wonen, moet volgens de notitie blijken uit de aard, omvang en continuïteit van het agrarisch bedrijf. In principe komen alleen veehouderijbedrijven met een arbeidsbehoefte van meer dan 1,75 volwaardige arbeidskrachten (vak) in aanmerking voor de bouw van een tweede bedrijfswoning.

Voor wat betreft de agrarische bouwpercelen wordt voor een flexibele bestemmingsregeling gekozen.

Het systeem uit het hiervoor vigerende bestemmingsplan buitengebied, waarin de agrarische bouwpercelen concreet zijn begrensd, wordt in het algemeen als vrij star ervaren. Wanneer bijvoorbeeld gronden grenzend aan het bouwperceel worden ge- of verkocht, kan dat betekenen dat andere mogelijkheden ontstaan voor het oprichten van bebouwing. Weliswaar is het mogelijk om door middel van vrijstellingsbepalingen flexibiliteit in te bouwen, in hoofdzaak ligt in dit systeem echter vast waar nieuwe agrarische bedrijfsbebouwing moet worden opgericht. Vanuit landbouwkundig oogpunt is het wenselijk om op het moment dat sprake is van nieuwbouw op het bedrijf te kunnen bepalen waar de bebouwing zal worden opgericht. Tegen deze achtergrond is het gemeentebestuur van mening dat binnen bepaalde randvoorwaarden zoveel mogelijk flexibiliteit dient te worden geboden met betrekking tot bouw mogelijkheden op het agrarisch bouwperceel. Het agrarisch bouwperceel is daarom in het voorliggende plan niet hard begrensd, maar indicatief op de plankaart aangegeven. Daarbij is overeenkomstig de hiervoor aangegeven driedeling door middel van een cijfer aangegeven of sprake is van een klein (3), een middelgroot (2) of een groot agrarisch bedrijf (1). In de voorschriften worden de bouw mogelijkheden geregeld, voor wat betreft de omvang en de plaats van de bebouwing. Met het oog op specifieke landschappelijke en natuurlijke kwaliteiten van het gebied kunnen nadere eisen worden gesteld aan de locatie waar bebouwing wordt opgericht en de nokrichting van de bebouwing. Daarbij zal het belang van de bouwactiviteiten worden getoetst aan de in het geding zijnde kwaliteiten. In hoofdstuk 5 wordt nader ingegaan op de wijze waarop de toetsing zal plaatsvinden.

1.1.3.4.2.3. Nieuwvestiging en verplaatsing

Nieuwvestiging van volwaardige agrarische bedrijven en verplaatsing van bestaande agrarische bedrijven is, binnen bepaalde randvoorwaarden, mogelijk. Daarbij heeft vestiging op een bestaand agrarisch bouwperceel altijd de voorkeur.

Met het oog op toekomstige ontwikkelingen is het niet reëel om de situatie voor wat betreft de voorkomende agrarische bedrijven te fixeren op de bestaande situatie. In dit bestemmingsplan wordt daarom ruimte geboden voor nieuwvestiging van volwaardige agrarische (grond en niet-grondgebonden) bedrijven en verplaatsing van bestaande agrarische bedrijven.

Nieuwvestiging en verplaatsing van agrarische bedrijven - het toekennen van een nieuw agrarisch bouwperceel - betekent in het algemeen een verdere verdichting en versterking van het buitengebied. Ruimtelijk en landschappelijk gezien is dit in het buitengebied niet wenselijk. In dit bestemmingsplan wordt daarom een terughoudend beleid gevoerd met betrekking tot een verdere toename van bebouwing in het buitengebied. Om die reden verdient vestiging in bestaande agrarische bedrijfsgebouwen de voorkeur boven nieuwbouw. Nieuwvestiging en verplaatsing van paardenfokkerijen is in dit plan uitgesloten. Hiertoe is door het gemeentebestuur besloten omdat de gemeente hier met enige regelmaat mee wordt geconfronteerd en dit - indien toegestaan - leidt tot een verdere verdichting van het buitengebied. Er is daarom besloten paardenfokkerijen alleen toe te staan in voormalige agrarische bedrijfspanden, dat wil zeggen agrarische bedrijfspanden die in het hiervoor geldende bestemmingsplan buitengebied een agrarisch

Met opmaak: opsommingstekens en nummering

bouwperceel hadden. Omdat het aantal agrarische bedrijven dalende is, komen voldoende locaties vrij waar zich een volwaardig paardenfokkerijbedrijf kan ontwikkelen.

Het toekennen van een nieuw bouwperceel is alleen voorbehouden aan volwaardige agrarische bedrijven. Glastuinbouwbedrijven worden in het bestemmingsplan niet beschouwd als agrarisch bedrijf. Het nieuwvestigen van een glastuinbouwbedrijf is in het buitengebied van Haaksbergen niet mogelijk.

In bepaalde gebieden is met het oog op de voorkomende natuur- en landschapswaarden realisatie van bebouwing en dus ook de nieuwvestiging en verplaatsing van agrarische bedrijven ongewenst. Het gaat daarbij om de gebieden die op de bestemmingsplankaart zijn aangeduid met "microreliëf", "hydrologische bufferzone" en "nieuwvestiging uitgesloten". Ook is op grond van milieu-aspecten (geluid en veiligheid) nieuwvestiging uitgesloten in de zones "geluidzone industrieterrein", "veiligheidszone" en "hinderzone RWZI".

Nieuwvestiging en verplaatsing van bestaande agrarische bedrijven wordt onder bepaalde randvoorwaarden mogelijk gemaakt. Daarbij wordt aangesloten bij de richtlijnen die door de directeur Landbouw, Natuur en Openluchtrecreatie (LNO) in de "Notitie Microplanologie (1991)" zijn beschreven. De volgende randvoorwaarden worden gehanteerd:

- ♦ het te vestigen bedrijf biedt aan tenminste één volwaardige arbeidskracht werk en inkomen (volwaardigheids criterium); of
- ♦ er bestaat voldoende zekerheid dat het agrarisch bedrijf binnen een redelijke termijn tot een volwaardige omvang uit zal groeien (als het een nieuw te starten bedrijf betreft);
- ♦ de ondernemer is in hoofdberoep aan het bedrijf verbonden;
- ♦ de bedrijfsopzet is zodanig dat het bedrijf ook op langere termijn perspectief biedt als een zelfstandig agrarisch bedrijf (duurzaamheids criterium);
- ♦ nieuwbouw leidt niet tot onevenredige aantasting van het landschap of kan door nieuwe aanplant verantwoord in het landschap worden ingepast.

Kort samengevat dient er in bedrijfseconomisch opzicht binnen een redelijke termijn sprake te zijn van een volwaardig en duurzaam agrarisch bedrijf. Dit houdt in zijn algemeenheid in dat de productieomvang van het te vestigen agrarisch bedrijf en het daarmee samenhangende arbeidsinkomen voldoende moet zijn voor minimaal één volwaardige arbeidskracht. Ook moet nieuwvestiging van een agrarisch bedrijf inpasbaar zijn met het oog op natuur en landschap. Naast bovengenoemde randvoorwaarden overeenkomstig de Notitie Microplanologie dient een nieuwvestiging ook milieuhygiënisch toelaatbaar te zijn. Per concrete situatie zullen genoemde randvoorwaarden bij de beoordeling worden betrokken. Op deze manier wordt voorkomen dat een marginaal agrarisch bedrijf zich vestigt in het buitengebied, waarmee het feitelijk (op termijn) om de vestiging van een woonfunctie gaat.

1.1.4.4.2.4. Productierichtingen

Het bestemmingsplan buitengebied bevat een zo groot mogelijke vrijheid voor wat betreft de agrarische bedrijfsvoering. Alleen in bijzondere gevallen worden beperkingen gesteld.

Met opmaak: opsommingstekens en nummering

Teneinde voldoende flexibel te kunnen inspelen op toekomstige ontwikkelingen in de landbouw en het landbouwbeleid is het wenselijk dat bestaande agrarische bedrijven zo eenvoudig mogelijk kunnen omschakelen naar andere productierichtingen. Zowel voor wat betreft het grondgebruik als het gebruik van de bebouwing op het agrarisch bedrijf wordt in het bestemmingsplan buitengebied in het algemeen geen onderscheid gemaakt tussen de verschillende agrarische productierichtingen. Voor de volgende productierichtingen is een uitzondering gemaakt:

- boomkwekerij;
- tijdelijke bossen met een productiefunctie;
- glastuinbouw.

De teelt van boomkwekerijgewassen is een intensieve teelt. Om deze reden worden boomkwekerijen uitgesloten op agrarische cultuurgronden met de aanduidingen "nieuwvestiging uitgesloten" en "hydrologische bufferzone". Uit landschappelijk oogpunt is de teelt van boomkwekerijgewassen niet bezwaarlijk. Over het algemeen gaat het namelijk om gewassen (sierconiferen, sierheesters, vaste planten), die circa één meter hoog worden.

Tijdelijke bossen met een houtproductiefunctie (ook wel snelgroeiend bos genoemd) zijn ruimtelijk gezien anders van aard dan de overige agrarische grondgebruiksvormen. Het gaat daarbij om opgaande beplantingen, die gedurende het gehele jaar aanwezig zijn. De aanwezigheid van deze teelten heeft duidelijk andere landschappelijke consequenties voor de omgeving dan gras- of akkerland. Om die reden wordt snelgroeiend bos alleen mogelijk gemaakt door middel van een vrijstellingsbevoegdheid. In bepaalde gebieden wordt deze grondgebruiksvorm op voorhand uitgesloten. Het gaat daarbij om de met "gebied B", "microreliëf", "hydrologische bufferzone" en "nieuwvestiging uitgesloten" aangeduide gronden, met het oog op de voorkomende landschappelijke en natuurlijke waarden.

Het stichten van een glastuinbouwbedrijf is in het gehele buitengebied niet mogelijk. Volwaardige glastuinbouwbedrijven telen hun gewassen namelijk onder circa 10.000 m² staand glas. Uit landschappelijk oogpunt zijn dergelijke bedrijven niet wenselijk. Bovendien is het ook niet reëel als buiten de concentratiegebieden van glastuinbouw een glastuinbouwbedrijf ontstaat. Wel is het oprichten van kassen binnen het bouwperceel - via vrijstelling - mogelijk ter ondersteuning van de teelt, bijvoorbeeld bij boomkwekerijen.

Verder acht het gemeentebestuur bepaalde kleinschalige, niet-agrarische nevenactiviteiten op agrarische bedrijven toelaatbaar. Concreet denkt de gemeente hierbij aan de verkoop van (eigenbereide) producten van de boerderij en aan stalling van caravans. Ook kleinschalige recreatieve activiteiten vindt de gemeente toelaatbaar, zoals het kleinschalig kamperen en het realiseren van boerderijkamers (zie paragraaf 4.4.). In de bestaande bebouwing wordt een en ander in het algemeen aanvaardbaar geacht, mits ondergeschikt aan de agrarische bedrijfsvoering.

4.1.5.4.2.5. Inrichtingssituatie

De landbouw in het plangebied dient de mogelijkheid te hebben om de inrichtingssituatie aan te passen aan veranderende inzichten en wensen.

Met opmaak: opsommingstekens en nummering

Juist nu de bedrijfsresultaten van de landbouw door diverse oorzaken onder druk staan is het van groot belang dat door individuele of groepen agrarische ondernemers de externe productieomstandigheden kunnen worden aangepast, zodat efficiënter en goedkoper kan worden geproduceerd. Het gaat daarbij met name om het aanleggen en dempen van waterlopen, het aanleggen van drainage en het aanpassen van perceel- en kavelgrenzen. Het belang van dergelijke aanpassingen is de laatste jaren verder toegenomen. In het plangebied worden de externe productieomstandigheden in ruilverkavelingsverband aanzienlijk verbeterd. Ook na het afronden van het ruilverkavelingsproject zal de noodzaak voor het optimaliseren van de inrichtingssituatie aanwezig blijven.

In het bestemmingsplan buitengebied zullen slechts in die gebieden waar dat in verband met natuur, landschap en cultuurhistorie noodzakelijk is, beperkingen worden opgelegd aan de landbouwkundige verbeteringsmogelijkheden.

Verkavelings-schuren

In het kader van de Ruilverkaveling Haaksbergen worden er kavelaanvaardingswerken uitgevoerd. Uitgangspunt bij de toewijzing van gronden is dat deze gronden 'schoon' worden opgeleverd. De eventueel op de kavels aanwezige schuilstallen worden gesloopt, ongeacht de wens van de nieuwe eigenaar om deze schuilstal te behouden. De schuilstallen zijn na herverdeling van de gronden namelijk in de meeste gevallen niet meer noodzakelijk voor de agrarische bedrijfsvoering. In dit kader heeft de landinrichtingscommissie het gemeentebestuur verzocht mee te werken aan het slopen van circa 30 schuilstallen en hiervoor in de plaats 4 te herbouwen. Op 4 plaatsen bleek nieuwbouw van een verkavelingsstal nog wel noodzakelijk te zijn voor de agrarische bedrijfsvoering. Omdat met de sloop een belangrijke kwaliteitsverbetering (opschoning) van het buitengebied bereikt wordt, heeft het gemeentebestuur besloten hieraan mee te werken. De locaties van de 4 te herbouwen schuilstallen zijn op de plankaart aangeduid met "verkavelings-stal", de schuilstallen hebben een bebouwingsoppervlakte tussen de 50 en 75 m².

4.3.4.3. Natuur, landschap en cultuurhistorie

4.3.1. Algemeen

Het gemeentelijk beleid ten aanzien van natuur, landschap en cultuurhistorie richt zich primair op het veiligstellen van de bestaande waarden.

Een aantal gebieden in het plangebied is natuurwetenschappelijk, landschappelijk en/of cultuurhistorisch waardevol. Het gaat zowel om een aantal grotere bos- en natuurgebieden als om elementen die verweven zijn - zij het in verschillende mate - met het agrarisch gebruik (kleinere natuur- en /of landschapselementen, microreliëf, archeologisch waardevolle gebieden).

Het bestemmingsplan richt zich op het behoud van de bestaande waarden. Deze zijn in het plan bestemd of aangeduid en zijn randvoorwaardenstellend voor ruimtelijke ontwikkelingen. In deze paragraaf wordt nader toegelicht welke waarden in het plan een aparte bestemming of aanduiding krijgen en wat hierbinnen is toegestaan. Voor de te ontwikkelen natuurgebieden die in het Natuurgebiedsplan/beheersgebiedsplan Zuid-Twente concreet zijn begrensd, is in het plan een "wijzigingsbevoegdheid natuurontwikkeling" opgenomen. Op deze manier kan de bestemming

Met opmaak: opsommingstekens en nummering

van deze gronden op een eenvoudige manier, mits voldaan wordt aan een aantal randvoorwaarden, gewijzigd worden in de bestemming "bos en natuurgebied".

4.1.2.4.3.2. Natuur en landschap

Met opmaak: opsommingstekens en nummering

In deze paragraaf wordt ingegaan op het gemeentelijk beleid ten aanzien van de bestaande bossen en natuurgebieden, de natuur- en landschapswaarden in het agrarisch gebied, de waardevolle beken en de landgoederen.

Bossen en natuurgebieden

De bestaande bossen en natuurgebieden zijn in principe als zodanig bestemd¹. Daarbij is, zoals hiervoor al is aangegeven, onderscheid gemaakt in drie aanduidingen binnen de overkoepelende bestemming "bos en natuurgebied", samenhangend met de hoofdfunctie van de betreffende gronden. De multifunctionele bossen met accent op houtproductie, recreatief medegebruik en/of de landschappelijke waarde, waarbinnen geen sprake is van een bijzondere vegetatie zijn nader aangeduid als "bos". De gebieden met belangrijke natuurwaarden (waarbinnen in de regel extensief recreatief medegebruik mogelijk is) en waar natuur de hoofdfunctie is, zijn, wanneer de vegetatie met name door houtopstanden wordt bepaald, aangeduid als "bos met natuurlijke waarde". Wanneer het primair om heide-, hoogveenvegetaties en schraallanden gaat, is de aanduiding "natuurgebied" toegekend. Het onderscheid tussen de bossen met natuurlijke waarde en de overige bossen is primair gebaseerd op de zeldzaamheid en de kwaliteit van de voorkomende vegetatie. De bestemmingsregeling is afgestemd op de specifiek voorkomende waarden. Afbeelding 4 en de hieraan ten grondslag liggende inventarisatiegegevens zijn bepalend geweest voor de nuancering op de plankaart.

Voor het afzonderlijk bestemmen van de bossen en natuurgebieden is een ondergrens aangehouden van ongeveer 2 hectare. Bij het opnemen van deze oppervlaktemaat speelt een aantal factoren een rol. In de eerste plaats is een oppervlaktemaat bepaald om een zo eenduidig mogelijke regeling te creëren. Dat daarbij gekozen is voor de grens van 2 hectare hangt samen met het feit dat gebiedjes met een dergelijke oppervlakte in de regel een duidelijk landschappelijke functie hebben in een gebied. Kleinere gebiedjes zijn ook met het oog op een zekere globaliteit niet afzonderlijk bestemd (tenzij sprake is van bijzondere landschappelijke en/of natuurlijke waarde).

Natuur- en landschapswaarden in het agrarisch gebied

Naast de afzonderlijk bestemde bossen en natuurgebieden is ook de bestemmingsregeling voor het agrarisch gebied afgestemd op de voorkomende waarden. Daarbij kan op basis van het onderzoek worden geconcludeerd dat in het agrarisch cultuurgebied slechts zeer incidenteel sprake is van bijzondere natuurwaarden. De vegetatie van de voorkomende lijnelementen en niet expliciet bestemde bosjes is algemeen. Deze elementen hebben met name landschappelijke betekenis en betekenis voor de broedvogels. Binnen de agrarische gebruikspcelen is in het algemeen geen sprake van bijzondere vegetatietypen. Gelet op deze situatie is de bestem-

¹ Tot de bestaande bossen en natuurgebieden worden niet gerekend gronden die in het kader van de Ruilverkaveling Haaksbergen aan natuurbeschermingsinstanties zullen worden toebedeeld. De aktepassering heeft namelijk nog niet plaatsgevonden (in de loop van 2001). De gemeente loopt hier niet op vooruit.

mingsregeling voor het agrarisch cultuurgebied met name op de voorkomende landschappelijke waarden afgestemd. Overigens zijn daarmee ook de meer algemene, aan de betreffende elementen gekoppelde natuurwaarden veiliggesteld. Daartoe zijn, zoals al eerder is aangegeven, de voor de bestemmingsregeling bepalende kwaliteiten afzonderlijk onderscheiden en geregeld. Het gaat daarbij om de volgende aanduidingen:

- "gebied B"
- "microreliëf";
- "hydrologische bufferzone"; en
- "nieuwvestiging uitgesloten".

Agrarische gronden, die uit landschappelijk oogpunt waardevol zijn, zijn in het plan aangeduid als "gebied B". Ze zijn over het algemeen relatief kleinschalig (hoge dichtheid aan landschapselementen), kennen microreliëf en/of zijn gelegen in de nabijheid van bos- en natuurgebieden. In de doeleindenomschrijving is geregeld dat voor "gebied B" geldt dat de agrarische functie van de gronden nevens geschikt is aan natuur en landschap. In de aanlegvoorschriften is een gebiedsdekkend aanlegvergunningstelsel opgenomen voor het verwijderen van bomen en andere houtopstanden (boomgroepen, houtwallen en -singels). Houtopstanden worden hiermee niet alleen beschermd middels de kapverordening en de Boswet. De gemeente acht deze extra bescherming noodzakelijk ten behoeve van de landschappelijke waarde van deze gronden.

Zoals in paragraaf 4.2.1. ook al is gesteld, wordt in het bestemmingsplan zoveel mogelijk ontwikkelingsruimte geboden aan de landbouw. Natuur- en landschapswaarden vormen een belangrijk kader waarbinnen landbouwontwikkelingen plaats kunnen vinden. De gemeente acht het niet gewenst de bestaande situatie voor wat betreft de landschapselementen te fixeren. Een zekere agrarische ontwikkeling wil de gemeente niet uitsluiten. Tegen deze achtergrond zijn de landschapselementen onder een gebiedsdekkend aanlegvergunningstelsel gebracht. Middels een dergelijk aanlegvergunningstelsel kan in concrete situaties een afweging worden gemaakt tussen de landschappelijke en natuurlijke waarden en andere, met name agrarische, belangen. Voor kapaanvragen geldt het toetsingskader zoals beschreven in hoofdstuk 5. Het aanlegvergunningstelsel is een aanvulling op de gemeentelijke kapverordening.

De nadere aanduiding "microreliëf" is opgenomen voor de escomplexen. De openheid van de essen en de waarneembaarheid van de glooiingen is een belangrijke landschappelijke kwaliteit van deze gronden. De essen zijn over het algemeen relatief open en (deels) onbebouwd. Behoud van openheid, reliëf en steilranden staat hier voorop. Dit betekent onder andere dat in dit gebied een aanlegvergunning vereist is voor het egaliseren, afgraven en ophogen van gronden. Ook wordt een verdere verdichting en verstening voorkomen. Er mogen bijvoorbeeld geen nieuwe agrarische bedrijven worden gesticht. Daarnaast zijn mestopslagplaatsen buiten het bouwperceel niet toegestaan.

Ter bescherming van vochtige tot natte natuurwaarden, die erg gevoelig zijn voor verdroging, is de aanduiding "hydrologische bufferzone" opgenomen. Agrarische percelen met deze aanduiding vervullen een uiterst cruciale rol in de totale hydrologie van de daar aanwezige veengebieden. De hydrologische bufferzones zijn gebaseerd op onderzoek dat is uitgevoerd in het kader van de Ruilverkaveling Haaksbergen. In de 1^e fase Relatienota maken deze gronden deel uit van de reservaatgebieden.

Voor gronden met de aanduiding “hydrologische bufferzone” zijn ingrepen in de waterhuishouding gekoppeld aan een aanlegvergunningstelsel. Verbeteringen op het gebied van de waterhuishouding mogen er niet toe leiden dat de aangrenzende natuurgebieden hier schade van ondervinden. Een verdere intensivering van het grondgebruik, zoals de teelt van boomkwekerijgewassen, wordt niet toegestaan.

De aanduiding “*nieuwvestiging uitgesloten*” is opgenomen voor agrarische gronden die binnen of aangrenzend aan belangrijke bos- en natuurgebieden liggen. Ze maken onderdeel uit van de Provinciale Ecologische Hoofdstructuur (PEHS). Gelet op de hoge kwaliteiten (relatieve openheid) en de aanliggende belangrijke natuurwaarden wordt een verdere verstening en verdichting tegengegaan. Dit betekent dat nieuwvestiging van agrarische bedrijven hier wordt uitgesloten, er geen mestopslagplaatsen buiten het bouwperceel mogen worden opgericht en dat snelgroeiend bos niet mag worden aangeplant. Ook geldt er een verbod op de teelt van boomkwekerijgewassen. Op deze manier worden ontwikkelingen, die de realisering van de PEHS frustreren, tegengegaan.

Waardevolle beken

Aan beken, die uit landschappelijk en natuurlijk oogpunt waardevol zijn, is de bestemming “water met landschappelijke en natuurlijke waarde” toegekend. Deze bestemming is enerzijds ingegeven door de concrete kwaliteiten van deze beken en anderzijds afgestemd op geplande ecologische verbindingzones (zie afbeelding 1). De bestemming geldt voor de volgende beken: de Drekkersstrang, de Hagmolen-/Hegebeek, de Buurserbeek, de Zoddebeek en de Koffygoot. Van de laatstgenoemde beek loopt alleen een stukje van de bovenloop door de gemeente Haaksbergen. De provincie Gelderland is voornemens deze beek te ontwikkelen tot ecologische verbindingzone.

Voor beken met de bestemming “water met landschappelijke en natuurlijke waarde”, die overigens geldt voor de beken zelf en de oeverstroken, zijn aanlegvoorschriften opgenomen ter bescherming van de landschappelijke en natuurlijke waarde. De gemeente loopt niet vooruit op eventuele verwerving van langs de beken gelegen gronden in het kader van natuurontwikkeling. Dit betekent dat gronden die nu (nog) in agrarisch gebruik zijn niet bij de bestemming “water met landschappelijke en natuurlijke waarde” worden betrokken.

Landgoederen

De landgoederen in de gemeente Haaksbergen bestaan over het algemeen uit een aantal hectaren bos en agrarische gronden (zie paragraaf 3.3.3.). Er is geen sprake van duidelijke, goed ontwikkelde landgoederen, in de zin van kenmerkende landhuizen/buitenplaatsen met een parkachtige tuinaanleg en lanenstelsel. Om deze reden zijn de landgoederen bestemd naar grondgebruiksvorm en de aanwezige landschappelijke en/of natuurlijke waarden. Ze worden net als de andere gronden in het buitengebied benaderd. Ruimtelijk gezien kunnen de landgoederen immers niet afzonderlijk worden onderscheiden. De gemeente gaat ervan uit dat de toegekende bestemmingen en aanduidingen voldoende ruimte bieden voor een adequate exploitatie van het landgoed.

4.1.3.4.3.3. Cultuurhistorie

Het gemeentebestuur acht behoud van de voorkomende cultuurhistorische waarden.

De rijks- en gemeentelijke monumenten (zie bijlage 1) zijn, voor zover het daarbij gaat om gebouwen, apart op de bestemmingsplankaart aangeduid. In de bestemmingsregeling zijn voorschriften opgenomen teneinde de karakteristieke verschijningsvorm te kunnen handhaven.

Voor wat betreft de archeologisch waardevolle terreinen zijn de meldingsgebieden van belang. In overleg met de Rijksdienst voor Oudheidkundig Bodemonderzoek is voor meldingsgebieden de dubbelbestemming "archeologisch waardevol terrein" opgenomen. In deze regeling is een specifiek aanlegvergunningstelsel opgenomen, gericht op het behoud van de voorkomende waarden. Attentiegebieden behoeven vanwege de onzekerheid met betrekking tot de voorkomende archeologische waarden, dan wel het relatief geringe belang van de voorkomende waarden, geen planologische regeling.

4.4.4.4. Recreatie

Het gemeentelijk beleid met betrekking tot recreatie is onder te verdelen in beleid met betrekking tot de verblijfsrecreatie en beleid met betrekking tot de dagrecreatie.

4.1.4.4.4.1. Verblijfsrecreatie

Een verdere uitbreiding van de verblijfsrecreatie wordt in het algemeen niet voorgestaan. Wel streeft de gemeente naar kwaliteitsverbetering van de bestaande voorzieningen, dat wil zeggen differentiatie en een zo breed mogelijk aanbod.

In het buitengebied van de gemeente Haaksbergen komen een groot aantal verblijfsrecreatieve voorzieningen voor, voornamelijk campings en zomerhuisjes. De voorzieningen concentreren zich met name in het oostelijk deel van de gemeente. Door de aanwezigheid van deze voorzieningen is sprake van een vrij grote recreatieve druk, die nadelig kan zijn voor natuur en landschap, de landbouw en de leefbaarheid van het gebied.

Vanwege de grote recreatieve druk wordt een verdere uitbreiding van de bestaande verblijfsrecreatieve bedrijven in het algemeen niet voorgestaan. Ook worden in het plan geen mogelijkheden geboden voor nieuwe verblijfsrecreatieve bedrijven. De gemeente streeft alleen naar kwaliteitsverbetering van de bestaande voorzieningen en een verbreding van het aanbod. Agrotourisme - in het kader van plattelandsontwikkeling - vindt de gemeente een positieve ontwikkeling. Bovendien kan agrotourisme een bron van neveninkomsten vormen voor agrariërs. Op het gebied van verblijfsrecreatie denkt de gemeente daarbij aan kleinschalig kamperen en boerderijkamers. Het zogenaamde "bed-en-breakfast", waarbij logies en ontbijt wordt aangeboden binnen de woning, wordt in het bestemmingsplan niet apart geregeld. Dit product is namelijk zodanig kleinschalig en aan de woonfunctie gekoppeld, dat deze bij recht kan worden toegestaan.

Met opmaak: opsommingstekens en nummering

Met opmaak: opsommingstekens en nummering

Met opmaak: opsommingstekens en nummering

Ten aanzien van het kleinschalig kamperen heeft de gemeente in 1996 de "Beleidsnotitie Openlucht recreatie, Kamperen" vastgesteld, die hierna wordt toegelicht. Vervolgens wordt ingegaan op het gemeentelijk beleid ten aanzien van boerderijkamers.

De zomerhuisjes in het buitengebied worden positief bestemd. Gezien het feit dat een aantal zomerhuisjes al sinds langere periode permanent bewoond wordt, en de gemeente hier niet tegen heeft opgetreden, is een aantal zomerhuisjes als woning bestemd. Het zomerhuisjesbeleid wordt in deze paragraaf ook apart toegelicht.

Kleinschalig kamperen

Op 1 november 1995 is de Wet op de Openlucht recreatie (WOR) in werking getreden, die voornamelijk betrekking heeft op het kleinschalig kamperen. De WOR vervangt de Kampeerwet en is een zogenaamde raamwet. Gemeenten krijgen de vrijheid om de in de WOR gegeven regels naar eigen inzicht in te vullen. De gemeente Haaksbergen heeft tezamen met de gemeenten in de Regio Twente gestalte gegeven aan het te voeren WOR-beleid. Het gemeentebestuur heeft zelf ook een aantal afwegingen gemaakt om te komen tot het nieuwe beleid. Punten die bij de afweging meespelen zijn natuur- en landschapswaarden en het voorkomen van wildgroei binnen de sector.

In 1996 heeft het College van Burgemeester en Wethouders de "Beleidsnotitie Openlucht recreatie, Kamperen" vastgesteld. Het gemeentelijk beleid ten aanzien van het kleinschalig kamperen is daarmee als volgt:

- ♦ op een kleinschalig kampeerterrein zijn maximaal 10 kampeermiddelen toegestaan, dit aantal kan gedurende de vakantieperiode verhoogd worden tot maximaal 15;
- ♦ kleinschalig kamperen is alleen toegestaan bij een agrarisch bedrijf (gekoppeld aan een agrarisch bouwperceel);
- ♦ kleinschalig kamperen is toegestaan in de periode van 15 maart tot en met 31 oktober;
- ♦ op kleinschalige kampeerterreinen zijn geen stacaravans toegestaan;
- ♦ kleinschalige kampeerterreinen dienen landschappelijk te worden ingepast;
- ♦ kleinschalige kampeerterreinen dienen over goede sanitaire voorzieningen te beschikken (AMvB inzake hygiëne, gezondheid en veiligheid);
- ♦ in de bestaande agrarische gebouwen mag ten behoeve van het kleinschalig kamperen een 'slecht weer'-ruimte en toilet/douche worden gerealiseerd van maximaal 150 m²;
- ♦ kleinschalige kampeerterreinen zijn niet toegestaan aansluitend aan of behorend bij een kampeerterrein waarvoor al een vergunning, vrijstelling of ontheffing is verleend.

De WOR biedt in tegenstelling tot de Kampeerwet de mogelijkheid om het kleinschalig kamperen los te koppelen van het agrarisch bedrijf. Het gemeentebestuur heeft besloten de koppeling met het agrarisch bedrijf en het agrarisch bouwperceel in stand te houden. Aan dit besluit liggen verschillende redenen ten grondslag. Een belangrijke reden is dat voorkomen moet worden dat het landschap aangetast wordt doordat overal kleine kampeerterreintjes ontstaan. Daarnaast speelt mee dat een groot deel van de mensen die kiest voor kleinschalig kamperen, dit doet op grond van de oorspronkelijke productformule: kamperen bij de boer. Het product kamperen bij de boer voegt voor hen iets toe aan de gewone kampeerterreinen. De koppeling met een agrarisch bouwperceel betekent dat er alleen mag worden gekampeerd op een agrarisch bouwper-

ceel of op een aanliggend perceel gelegen op maximaal 100 meter van de bebouwing op het bestaande bouwperceel.

Bedrijfsbeëindiging is geen grond voor intrekking of het niet meer verlengen van een ontheffing voor kleinschalig kamperen. Het College van Burgemeester en Wethouders kan een ontheffing voor een periode van één jaar gedurende maximaal vijf jaren afgeven, zodat in geval van bedrijfsbeëindiging in ieder geval nog gedurende de ontheffingsperiode doorgegaan kan worden met kampeeractiviteiten.

Overigens is in de WOR geregeld dat een kleinschalig kampeerterrein niet aangemerkt wordt als stankgevoelig object, agrariërs in de omgeving worden hierdoor niet belemmerd in hun bedrijfsvoering.

Boerderijkamers

De gemeente Haaksbergen is voorstander van - in het kader van plattelandsontwikkeling - het realiseren van boerderijkamers. Onder boerderijkamers wordt verstaan enkele inpandige recreatieverblijven op een functionerend agrarisch bedrijf. Bij beëindiging van het agrarisch bedrijf, zal ook de verhuur van boerderijkamers moeten stoppen.

Boerderijkamers kunnen gerealiseerd worden via vrijstelling. De vrijstellingsbevoegdheid kan niet worden toegepast bij agrarische bedrijven met aanduiding "agrarisch bedrijf 3". Hier is voor gekozen vanwege de beperkte omvang van deze bedrijven. Van een volwaardig agrarisch bedrijf kan niet worden gesproken. Mede om problemen met handhaving te voorkomen, is gekozen een "agrarisch bedrijf 3" van boerderijkamers uit te sluiten.

Boerderijkamers moeten gezien worden als nevenactiviteit bij een agrarisch bedrijf. Om deze reden is de oppervlakte, die ten behoeve van boerderijkamers kan worden aangewend (overeenkomstig het provinciaal beleid), beperkt tot 200 m². De oppervlakte per boerderijkamer mag niet meer bedragen dan 50 m². Teneinde permanente bewoning van boerderijkamers te voorkomen mag geen vrijstaand appartement worden gerealiseerd. Daarnaast vindt de gemeente het niet gewenst dat iedere boerderijkamer een eigen keukenblok en sanitaire voorzieningen krijgt.

Zomerhuisjes

De bestaande zomerhuisjes in het plangebied worden positief bestemd. In een aantal gevallen is, gelet op de bestaande situatie en jurisprudentie, een recreatieve bestemming in de ogen van het gemeentebestuur niet reëel en is gekozen voor een woonbestemming.

Een aantal zomerhuisjes in de gemeente wordt momenteel permanent bewoond. De gemeente heeft dit gedoogd. Gezien deze ontstane situatie en gelet op een aantal andere uitgangspunten (criteria) is het niet reëel aan alle zomerhuisjes een recreatieve bestemming te geven. De gemeente heeft na de inspraakperiode van dit bestemmingsplan daarom een onderzoek uitgevoerd naar de zomerhuisjes en heeft uiteindelijk besloten aan een aantal zomerhuisjes een woonbestemming toe te kennen.

De zomerhuisjes zijn aan de hand van de volgende criteria beoordeeld:

1. *Verschijningsvorm;*

Gedoeld wordt hier met name op de visuele indruk die een zomerhuisje maakt. Een rol daarbij spelen:

- de grootte; minimaal 250 m³;
- de gebruikte materialen;
- de staat van degelijkheid en onderhoud;

2. *Bouwbesluit;*

Voldoet het zomerhuisje aan hoofdstuk III van het Bouwbesluit, te weten "technische voorschriften omtrent de staat van bestaande woningen en woongebouwen".

3. *Bereikbaarheid;*

Gelet is op de toegankelijkheid vanaf de openbare weg. Een rol daarbij spelen:

- de mogelijkheid voor ambulance en brandweer om het zomerhuisje te bereiken;
- de kwaliteit van de toegangsweg vanaf de openbare weg tot de toegang van een zomerhuisje, deze dient het gehele jaar gewaarborgd te zijn.

4. *Ligging;*

Hierbij is gelet op de uitstraling ten opzichte van de directe omgeving. Aspecten die daarbij aan de orde zijn gekomen zijn:

- milieuhinder;
- landschappelijke inpassing;
- visuele hinder.

5. *Permanente bewoning.*

Permanente bewoning is aan te tonen aan de hand van inschrijving in het bevolkingsregister, aangevuld met kennis uit eerdere opnamen van de gemeente en bewijzen van de bewoners. De duur van de permanente bewoning kan eveneens een rol spelen. Aan zomerhuisjes die voor 1 januari 1997 permanent bewoond worden is, indien voldaan wordt aan de criteria, een woonbestemming toegekend. Dit geldt ook voor de zomerhuisjes die door de huidige bewoners na 1 januari 1997 permanent bewoond werden maar die vóór die datum reeds door anderen ononderbroken permanent bewoond zijn geweest.

Een nadere toelichting op een aantal criteria volgt hierna.

Ad 1. *Verschijningsvorm*

Wat de grootte betreft is een ondergrens van 250 m³ aangehouden. Voor de beoordeling of een zomerhuisje als woning aangemerkt kan worden doet het niet ter zake of het zomerhuisje van hout of van steen is. Een woning hoeft niet persé van steen te zijn om aan alle technische eisen uit het Bouwbesluit te kunnen voldoen.

Voor de toets of een zomerhuisje groter is dan de vereiste 250 m³ is uitgegaan van NEN 2580, met dien verstande dat:

- a. de begane grondvloerconstructie niet meegerekend wordt bij de inhoudsberekening;
- b. aangebouwde bijgebouwen die niet rechtstreeks vanuit het zomerhuisje bereikbaar zijn niet meegerekend zijn.

Voorgaande komt neer op het volgende:

- de inhoud is berekend aan de hand van buitenwerkse maten (buitenwanden en dak);
- de inhoud van een vrijstaand bijgebouw is niet meegenomen bij de inhoudsberekening;
- wanneer een aanbouw alleen via de buitenlucht bereikbaar is, is de inhoud van dit gedeelte buiten beschouwing gelaten;
- de inhoud van een kelder is meegenomen bij de inhoudsberekening;
- een veranda of een overkapt gedeelte welke niet geheel met wanden is omsloten (een zogenaamde buitenruimte) is niet meegenomen bij de inhoudsberekening.

Ad 4. Ligging

Wanneer een zomerhuisje aan alle overige criteria voldoet maar in een gebied met de bestemming "bos en natuurgebied" en aanduiding "natuurgebied" ligt, houdt dit zomerhuisje de bestemming "zomerhuizen". Bestemmen tot woning zou namelijk een aantasting van deze gebieden betekenen.

Ad 5. Permanente bewoning

Sommige zomerhuisjes voldoen wel aan de criteria 1 tot en met 4, maar worden niet permanent bewoond. Deze zomerhuisjes worden niet als burgerwoning bestemd.

Pas als aan alle vijf criteria wordt voldaan, wordt aan het betreffende zomerhuisje in dit bestemmingsplan een woonbestemming toegekend. Zomerhuisjes die aan alle criteria voldoen kunnen, afhankelijk van hun grootte en ligging, een bepaalde uitbreidingsmogelijkheid krijgen. Indien een zomerhuisje nu reeds een grotere inhoud dan 450 m³ heeft, kan dit zomerhuisje een uitbreidingsmogelijkheid krijgen tot 600 m³. Voorwaarde is hierbij wel dat dit zomerhuisje aan een verharde weg moet liggen. Zomerhuisjes, die aan alle criteria voldoen en die aan een onverharde weg (openbaar of niet-openbaar) liggen, krijgen een uitbreidingsmogelijkheid tot 450 m³. Indien deze zomerhuisjes een grotere inhoud dan 450 m³ hebben, mogen deze zomerhuisjes niet verder uitbreiden.

De zomerhuisjes gelegen op het zomerhuisjesterrein Oostendorperweg krijgen, ondanks dat deze huisjes groter dan 450 m³ zijn, vanwege het feit dat ze allen aan een onverharde (niet-openbare) weg liggen geen uitbreidingsmogelijkheid tot 600 m³.

In bijlage 3 worden de tot woning bestemde zomerhuisjes opgesomd. Van de in totaal 272 zomerhuisjes zijn er in dit bestemmingsplan 81 tot woning bestemd.

4.1.2.4.4.2. Dagrecreatie

In het landelijk gebied komt een aantal dagrecreatieve voorzieningen voor. Primair kan daarbij onderscheid worden gemaakt tussen de locatiegebonden (en meer intensieve) en de routegebonden recreatieve voorzieningen.

Met opmaak: opsommingstekens en nummering

Voor de bestaande voorzieningen luidt het gemeentelijk beleid als volgt:

De bestaande locatiegebonden dagrecreatieve voorzieningen van enige omvang worden specifiek bestemd danwel aangeduid. De routegebonden recreatieve voorzieningen worden in de gebiedsbestemmingen opgenomen.

Het plangebied kent een aantal locatiegebonden dagrecreatieve voorzieningen. In bijlage 2 worden ze genoemd. In de gevallen waar duidelijk sprake is van een recreatieve hoofdfunctie, is de bestemming "actieve recreatie" toegekend, waarbij door een aanduiding specifiek is aangegeven om welke activiteit het gaat. In gevallen waarbij sprake is van recreatief medegebruik van een bos of van het agrarisch cultuurgebied, is de betreffende activiteit specifiek aangeduid binnen de bestemming. In dit plan geldt dat bijvoorbeeld voor het schietterrein bij Sint Isidorushoeve. Het bos is hier ruimtelijk gezien de bepalende functie; het recreatieve gebruik is hieraan ondergeschikt. Bovendien wordt het betreffende terrein slechts gedurende relatief korte perioden gebruikt als schietterrein.

De routegebonden recreatieve voorzieningen zijn, voor zover ze voorkomen in samenhang met de wegen in het plangebied en voor zover de betreffende wegen specifiek zijn bestemd, opgenomen in de wegbestemming. Overigens gaat het hierbij in de meeste gevallen om fietspaden met tevens een verkeersfunctie. De overige recreatieve paden en kleinschalige voorzieningen zijn niet specifiek bestemd. Ze maken deel uit van de bestemming "agrarisch cultuurgebied" of van de bestemming "bos en natuurgebied".

De gemeente staat verder positief ten opzichte van dagrecreatieve en toeristische activiteiten op het agrarisch bedrijf. Gedacht kan worden aan het geven van rondleidingen, visvijvers, zelfplukboerderijen en huisverkoop. Dergelijke activiteiten kunnen een belangrijke bijdrage leveren aan het recreatieve/toeristische product van een bepaalde regio. De gemeente maakt daarom het realiseren van ontvangstruimten ten behoeve van genoemde activiteiten mogelijk. De gemeente is daarbij van mening dat een ontvangstruimte van maximaal 100 m² (binnen bestaande bebouwing) voldoende is. De activiteit moet kleinschalig blijven.

4.5.4.5. Wonen

De voorkomende woningen in het plangebied worden positief bestemd.

Aan alle adressen in het plangebied waar een permanente woonfunctie ruimtelijk bepalend is, is de bestemming "woondoeleinden" toegekend. Het betreft veelal voormalige agrarische bedrijfs-woningen. Ook aan een aantal zomerhuisjes is de bestemming "woondoeleinden" toegekend (zie paragraaf 4.4.1.).

In het hiervoor vigerende bestemmingsplan buitengebied zijn de woningen niet bestemd, en daarmee onder het overgangsrecht geplaatst. De woonfunctie is echter de laatste jaren steeds belangrijker geworden in het landelijk gebied en, hoewel soms problematisch in verband met de uitbreidingsmogelijkheden voor agrarische bedrijven, inmiddels algemeen erkend. Hierbij moet opgemerkt worden dat het al dan niet positief bestemmen van de woningen geen enkele invloed heeft op de uitbreidingsmogelijkheden van agrarische bedrijven. Uit jurisprudentie op milieu- en

Met opmaak: opsommingstekens en nummering

ruimtelijke ordeningsgebied blijkt dat het feitelijk voorkomen van een woonfunctie bepalend is voor de uitbreidingsmogelijkheden, en dus niet de positieve bestemming van de voorkomende woningen. Dit betekent dat het toekennen van bijvoorbeeld een agrarische bedrijfsbestemming de omliggende agrarische bedrijven niet meer uitbreidingsmogelijkheden biedt.

Indien in ruimtelijk opzicht aan de woonfunctie ondergeschikte bedrijfsmatige activiteiten voorkomen, dan is de bestemmingsregeling primair op de woonfunctie afgestemd. Bij de beschrijving van het gemeentelijk beleid ten aanzien van niet-agrarische bedrijvigheid (paragraaf 4.6.) wordt hier nader op ingegaan. Daarnaast heeft een aantal woningen de aanduiding "monument".

Voor wat betreft de woningen in het plangebied is nadrukkelijk niet gekozen voor een globale aanduiding, zoals voor de agrarische bedrijven is opgenomen. De woonfunctie is een niet aan het buitengebied gebonden functie, ondanks het feit dat het buitengebied steeds nadrukkelijker een woonfunctie krijgt. Juist gelet op het steeds groter wordende aantal woningen is het wenselijk dat de woonbestemming zo scherp mogelijk omgrensd wordt. Om die reden is gekozen voor een gedetailleerde bestemmingsregeling, waarbij de bestemmingsgrenzen hard op de kaart staan aangegeven.

Voor de woningen wordt in het algemeen, in overeenstemming met het provinciaal beleid, een maximale inhoudsmaat van 600 m³ opgenomen. Voor een aantal voormalige zomerhuisjes geldt een maximale inhoudsmaat van 450 m³. Voor woningen met een inhoud van meer dan 600 m³ is de inhoud op het tijdstip van de tervisielegging van het ontwerp-bestemmingsplan maatgevend voor de bestemmingsregeling. Met een vrijstellingsmogelijkheid kunnen woningen geschikt gemaakt worden voor dubbele bewoning. Indien het woningen betreft die kleiner zijn dan 600 m³ kan de inhoud ten behoeve van woningsplitsing worden vergroot tot 700 m³.

1.6.4.6. Niet-agrarische bedrijvigheid

4.6.1. Algemeen

Voortzetting van de in het plangebied voorkomende bedrijvigheid wordt van groot belang geacht met het oog op de werkgelegenheid in de gemeente. Als de betreffende activiteiten ter plaatse planologisch acceptabel zijn, danwel als gelet op de voorgeschiedenis sanering of verplaatsing niet reëel is, dan is een positieve bestemming toegekend. Voor vestiging van niet-agrarische bedrijvigheid geldt een terughoudend beleid.

Niet-agrarische bedrijven zijn bedrijven die niet of in geringe mate functioneel zijn gebonden aan het buitengebied. Omdat deze bedrijven bijdragen aan de werkgelegenheid in de gemeente, is het wenselijk dat de bestaande niet-agrarische bedrijven positief worden bestemd. Ook is het wenselijk dat aan deze bedrijven beperkte uitbreidingsruimte wordt geboden. Nieuwvestiging van niet-agrarische bedrijven op nieuwe locaties leidt tot een ongewenste druk (uit oogpunt van natuur, landschap en verkeer) op en verstening van het buitengebied. Ook zou de landbouw hierdoor kunnen worden belemmerd. Nieuwvestiging van niet-agrarische bedrijvigheid is in het buitengebied daarom uitgesloten. Het plan biedt wel mogelijkheden binnen vrijkomende

Met opmaak: opsommingstekens en nummering

agrarische bedrijfsbebouwing (kleinschalige vormen van) niet-agrarische bedrijvigheid te ont-plooien. Het beleid hiervoor wordt beschreven in paragraaf 4.7.

4.1.2.4.6.2. Bestaande bedrijven

Met opmaak: opsommingstekens en nummering

Conform het provinciaal beleid worden bestaande, niet-functioneel aan het buitengebied ge-bonden bedrijven, in beginsel positief bestemd. Dit geldt niet wanneer er sprake is van zeer ge-ringe, aflopende of recent op onrechtmatige wijze ontstane bedrijvigheid, danwel wanneer ge-zien de geringe investeringen verplaatsing naar een bedrijventerrein reëel is.

De gemeente Haaksbergen voert een actief beleid met betrekking tot niet-agrarische bedrijvigheid in het buitengebied. Dat heeft er onder andere toe geleid dat een aantal niet-agrarische bedrijven is verplaatst danwel beëindigd. Enkele jaren geleden is een start gemaakt met het op-stellen van een bestemmingsplan voor de in het buitengebied voorkomende niet-agrarische be-drijvigheid. Vanwege verschillende redenen is het niet tot de vaststelling van het betreffende plan gekomen. Wel heeft het concept-bestemmingsplan "niet-agrarische bedrijvigheid in het buitengebied" ten grondslag gelegen aan het voorliggende bestemmingsplan buitengebied.

Met het oog op de bestemmingsregeling voor de niet-agrarische bedrijvigheid is nader onder-zoek verricht naar de voorkomende niet-agrarische functies. Voor een deel van de bedrijvigheid in het buitengebied is in het verleden al een toegesneden planologische regeling getroffen. Voor de bedrijven, die niet op basis van een planologische procedure in het buitengebied zijn gevestigd, is kritisch bezien of voortzetting van de activiteiten reëel is danwel of sanering of verplaatsing wenselijk is. Factoren die hierbij nadrukkelijk een rol spelen zijn de aard en schaal van de activiteiten in relatie tot natuur, landschap en verkeer.

Bepalend voor de bestemmingsregeling is de vraag in hoeverre de voorkomende niet-agrarische activiteiten ruimtelijk gezien als hoofd- of als ondergeschikte functie kunnen worden aangemerkt. Daarbij worden drie situaties onderscheiden:

- ♦ de bedrijvigheid is de hoofdfunctie, met veelal een ondergeschikte woonfunctie en eventueel een aan de bedrijfsactiviteiten ondergeschikte agrarische functie (bestemming "bedrijfs-doeleinden", "agrarisch hulpbedrijf", "tuincentrum", "horeca" of "grenswinkel");
- ♦ de bedrijvigheid is ondergeschikt aan de woonfunctie (bestemming "woondoeleinden");
- ♦ de bedrijvigheid is ondergeschikt aan de agrarische bedrijfsfunctie (aanduiding "agrarisch bedrijf 1", "2" of "3").

Wanneer de bedrijvigheid de hoofdfunctie is, is met een passende bestemming de voorkomen-de bedrijvigheid vastgelegd. Met een nadere aanduiding wordt de aard van de bedrijvigheid vastgelegd (bijvoorbeeld landbouwmechanisatiebedrijf, lm). Dit is ook gedaan voor niet-agrarische activiteiten die ondergeschikt zijn aan de woonfunctie of agrarische bedrijfsfunctie.

Bijlage 4 geeft een overzicht van de in het plangebied voorkomende bedrijvigheid en de plano-logische regeling. Evenals voor de bestemming "woondoeleinden" is de niet-agrarische bedrij-vigheid scherp begrensd. Het gaat hier immers om functies die niet-functioneel of in geringe mate zijn gebonden aan het buitengebied.

4.1.3.4.6.3. Uitbreidingsmogelijkheden

Aan bedrijven die positief zijn bestemd worden in principe uitbreidingsmogelijkheden geboden.

Ten aanzien van de uitbreidingsmogelijkheden van niet-agrarische bedrijven richt het plan zich op het voorkomen van structurele groei. Wel wordt een beperkte uitbreidingsmogelijkheid wenselijk geacht. Aan de in het plan positief bestemde niet-agrarische activiteiten wordt daarom in principe een uitbreidingsmogelijkheid geboden van 15%. Aan de zelfstandige bestemming "agrarisch hulpbedrijf" en aan hoveniersbedrijven is gelet op de binding met het landelijk gebied een uitbreiding van 25% opgenomen. Bij de medebestemmingen (bij het agrarisch bedrijf en bij wonen) is bij het agrarisch bedrijf een bescheiden uitbreiding (15%) mogelijk gemaakt, terwijl bij de woonbestemming de bestaande oppervlakte als maximum is gesteld.

Voor de ondergeschikte niet-agrarische activiteiten geldt dat deze ondergeschikt moeten blijven. Het gemeentebestuur is van mening, dat in deze gevallen de woonfunctie c.q. agrarische functie ook op langere termijn de bepalende functie dient te blijven. In dat licht acht het gemeentebestuur het niet wenselijk een bedrijfsbestemming toe te kennen. De basis om op te treden tegen ongewenste activiteiten is dan minder solide. Ook geldt voor de ondergeschikte activiteiten dat de betreffende activiteit (vastgelegd middels een aanduiding) niet vervangen mag worden door andersoortige bedrijvigheid.

In gevallen waar de bedrijvigheid de hoofdfunctie is, mag de bedrijvigheid wel vervangen worden door andersoortige bedrijvigheid, mits sprake is van een vergelijkbare activiteit, bij voorkeur een milieuvriendelijker vorm van bedrijvigheid.

In de bestemmingsregeling wordt door het opnemen van een oppervlaktemaat de schaal van de voorkomende bedrijfsactiviteiten gelimiteerd. Deze oppervlaktemaat heeft betrekking op de bebouwing die ten behoeve van de niet-agrarische activiteit mag worden gebruikt, exclusief de (bedrijfs)woning. De oppervlaktemaat is op de plankaart aangegeven.

4.7-4.7. Hergebruik van vrijkomende agrarische bedrijfsbebouwing

Het gemeentebestuur hecht grote waarde aan het creëren van mogelijkheden voor hergebruik van vrijkomende agrarische bedrijfsbebouwing. In "gebied B" en in bepaalde kernrandzones worden wat ruimere mogelijkheden geboden.

Het aantal agrarische bedrijven neemt af. De verwachting is dat deze tendens zich in de nabije toekomst voort zal zetten. Veel oorspronkelijk agrarische bebouwing heeft zijn functie verloren of zal deze in de toekomst verliezen.

Bij beëindiging van een agrarisch bedrijf gaat in veel gevallen de voorkeur uit naar hergebruik van de bebouwing door andere agrarische bedrijven. Het kan daarbij gaan om de vestiging van een geheel nieuw agrarisch bedrijf op de betreffende locatie, dan wel om gebruik van de bebouwing door een agrarisch bedrijf dat elders in de gemeente ligt. Beide mogelijkheden passen zonder meer in het bestemmingsplan. Vaak zal echter hergebruik van vrijgekomen agrarische bedrijfsbebouwing door een ander agrarisch bedrijf niet mogelijk zijn. Indien het verstorende

Met opmaak: opsommingstekens en nummering

Met opmaak: opsommingstekens en nummering

bebouwing betreft zonder cultuurhistorische waarde is het vanuit het oogpunt van de ruimtelijke ordening over het algemeen wenselijk tot sloop over te gaan. Omdat hergebruik door andere agrarische bedrijven of sloop van de bedrijfsbebouwing niet altijd mogelijk of wenselijk is, biedt het bestemmingsplan enkele alternatieve gebruiksmogelijkheden. Hiermee wordt beoogd verval van bebouwing tegen te gaan, de leefbaarheid van het landelijk gebied in stand te houden en kapitaalvernietiging te voorkomen.

De provincie stelt als belangrijke voorwaarde bij functieverandering van vrijkomende agrarische bedrijfsbebouwing dat de nieuwe functie niet ten koste mag gaan van de ruimtelijke kwaliteit van het landelijk gebied. De aanvaardbaarheid van een bedrijfsvestiging hangt in het algemeen af van de plaatselijke situatie en de aard en omvang van het bedrijf, in de nabijheid van woonkernen is een breder scala aan functies denkbaar. Als aan een aantal randvoorwaarden wordt voldaan en daarmee de risico's voor de aantasting van de ruimtelijke kwaliteit worden beperkt, vindt de provincie dat de tijdelijke vestiging van een startend bedrijf tot de mogelijkheden behoort.

Het gemeentebestuur is het in grote lijnen met de provincie eens. Echter, met de beleidslijn met betrekking tot het tijdelijke toestaan van startende bedrijven, die na vijf jaar naar een bedrijfsterrein zullen moeten worden verplaatst, kan het gemeentebestuur niet instemmen. Dit zou betekenen dat het gemeentebestuur na vijf jaar op zou moeten treden teneinde het tijdelijk gebruik te kunnen beëindigen. Dergelijke procedures lopen vaak zeer moeizaam. Bovendien kan op basis van jurisprudentie worden geconcludeerd dat beëindiging van de activiteiten lang niet altijd kan worden afgedwongen. Tegen deze achtergrond wordt geen onderscheid gemaakt in tijdelijk en permanent aanvaardbare functies.

Zoals hiervoor al is genoemd gaat bij beëindiging van agrarische bedrijven in veel gevallen de voorkeur uit naar hergebruik van de bebouwing door andere agrarische bedrijven of naar sanering van de bedrijfsbebouwing. Omdat dit niet altijd mogelijk en wenselijk is, is in dit plan een wijzigingsbevoegdheid opgenomen ten behoeve van:

1. een woonfunctie;
2. agrarisch verwante bedrijvigheid (loon- en veehandelsbedrijven, vis- en wormkwekerijen, dierenpensies en dergelijke);
3. sociale, culturele, kunstzinninge, medische en/of educatieve functies;
4. milieuvriendelijke ambachtelijke en kunstnijverheidsbedrijven;
5. een tuincentrum, manege, dierenartsenpraktijk en dergelijke.

Met dien verstande dat de vervolgfuncties genoemd onder punt 3 en 4 alleen - onder bepaalde randvoorwaarden - zijn toegestaan in "gebied B". Genoemde vervolgfunctie kunnen namelijk, wanneer ze onverhoopt toch doorgroeien, een belemmering betekenen voor agrarische bedrijven. In "gebied A" zijn dergelijke functies niet wenselijk, omdat hier de agrarische functie primair is. Om deze reden heeft de gemeente ervoor gekozen om in "gebied A" minder hergebruiksmogelijkheden toe te staan.

De vervolgfuncties welke genoemd zijn onder punt 5 zijn typische kernrandfuncties. Ze hebben een relatief sterke binding hebben met "stedelijk" gebied. Deze functies worden, als vervolgfunctie, alleen toegestaan in de op afbeelding A (bij de voorschriften) aangeduide kernrandzo-

nes. Het gaat hier om zones, die al een sterke concentratie van bebouwing kennen en die relatief goed ontsloten zijn. De kernrandzones kennen een hoge dichtheid aan woonfuncties.

In het kader van de wijzigingsbevoegdheid dient een afweging te worden gemaakt omtrent de vraag of meegewerkt kan worden aan vestiging van de vervolgfunctie. Voldaan zal moeten worden aan de volgende criteria:

- de vervolgfunctie moet worden gerealiseerd binnen de bestaande bedrijfsbebouwing, waarbij uitbreiding van de bebouwing niet is toegestaan;
- de karakteristiek van het gebouw (blijkens de hoogte, goothoogte en dakvorm) en het voormalige boeren erf, alsmede de landschappelijke kenmerken mag niet worden aangetast;
- ten behoeve van de nieuwe functie mag geen nieuwe bedrijfswoning worden gebouwd;
- de vervolfgactiviteit mag niet leiden tot een onevenredige aantasting van natuur, landschap en milieu;
- de verkeersaantrekkende werking mag slechts in beperkte mate toenemen (in relatie tot de bestaande verkeersintensiteiten) en de bestaande infrastructuur mag niet worden verzwakt.

4.8. Overige functies

De in het plangebied voorkomende bijzondere maatschappelijke functies, infrastructuur en nutsvoorzieningen krijgen in het plan een passende bestemming. Ten aanzien van windmolens en antennemasten ten behoeve van de mobiele telefonie heeft de gemeente een standpunt ingenomen.

Bijzondere maatschappelijke functies

Als "bijzondere doeleinden" zijn bestemd: de openbare basisschool aan de Hasseltweg, een gebouw van de Stichting Belangengemeenschap (HOLA), de Sterrenwacht in Buurse en de museumboerderij "De Bommelas". De begraafplaatsen aan de Waarveldweg en aan de Alsteedseweg zijn bestemd als "begraafplaats".

Infrastructuur

De bestemming "verkeersdoeleinden" is toegekend aan belangrijke regionale ontsluitingswegen en wegen met een duidelijk bovenlokale functie. Deze wegen zijn op basis van de verkeersintensiteit en toegestane snelheden nader onderscheiden in "B-weg", "C-weg" en "D-weg". Dit houdt in dat voor het oprichten van gebouwen bepaalde afstanden in acht moeten worden genomen in verband met de verkeersveiligheid. Met een cijfer op de plankaart wordt verwezen naar de bijbehorende dwarsprofielen. De overige wegen zijn "medebestemd" in de bestemming "agrarisch cultuurgebied" en de bestemming "bos en natuurgebied". De bestemming "spoorwegdoeleinden" is toegekend aan de recreatieve spoorlijn van Haaksbergen naar Boekelo. In dit bestemmingsplan is niet geanticipeerd op de mogelijk toekomstige Rijksweg 15/18. Op dit moment staat namelijk nog niet vast via welk tracé deze Rijksweg gerealiseerd gaat worden.

Nutsvoorzieningen

Aan de hoogspanningsleidingen, aardgastransportleidingen en het straalverbindingstraject zijn dubbelbestemmingen toegekend. Voor de dubbelbestemde gronden zijn in de voorschriften regels gesteld voor het oprichten van bebouwing en voorzover het de dubbelbestemming "archeo-

logisch waardevol terrein" en "waterwindoeleinden" betreft zijn ook regels gesteld voor het uitvoeren van werken, met het oog op gevaren die samenhangen met de aanwezigheid van de voorzieningen en met het oog op het veiligstellen van de belangen die samenhangen met de leidingen en het straalverbindingstraject. Aan het in de gemeente Haaksbergen gelegen gedeelte van het Rutbekerveld, waar sinds 1 januari 2000 waterwinning plaatsvindt, is de dubbelbestemming "waterwindoeleinden" toegekend. Aan de rioolwaterzuiveringsinstallatie ten oosten van Sint Isidorushoeve en de reinwaterkelder ten zuiden van Buurse is de bestemming "nutsdoeleinden" toegekend. Rondom de rioolwaterzuiveringsinstallatie is een hinderzone van 200 meter opgenomen. Voor de militaire laagvliegroute, waar op een hoogte van 75 meter boven maaiveld gevlogen wordt, zijn, gelet op de maximaal toegelaten hoogte aan bouwwerken (30 meter) geen extra bepalingen in de voorschriften opgenomen.

Windmolens

Het benutten van windenergie levert een bijdrage aan een meer duurzame energievoorziening. Het Rijk en de provincie Overijssel wil uitbreiding van deze energiebron bevorderen. In 'niet windrijke' provincies als Overijssel moeten windturbines al snel een ashoogte hebben van 70 à 100 meter.

Het overheidsbeleid ten aanzien van windenergie is nog volop in ontwikkeling. De ruimtelijke gevolgen van windturbines zijn groot. De provincie Overijssel is van mening dat het niet wenselijk is dat solitaire windturbines in het buitengebied worden opgericht (Ontwerp-Streekplan, 2000). In het buitengebied staat de provincie alleen clusteropstellingen (lijnen en parken) toe. Hieraan moet een gedegen afweging ten grondslag liggen.

De gemeente Haaksbergen staat positief ten opzichte van windenergie. Momenteel zijn er geen concrete initiatieven voor windenergieprojecten. Om deze reden en het feit dat in de gemeente geen windenergie-onderzoek heeft plaatsgevonden, is in het bestemmingsplan geen mogelijkheid opgenomen voor de plaatsing van windturbines. Mochten er op termijn initiatieven voordoen, dan zal de gemeente deze serieus in ogenschouw nemen. Via een partiële herziening van het bestemmingsplan kunnen dan alsnog mogelijkheden worden geboden.

Antennemasten ten behoeve van de mobiele telefonie

Het mobiel telefoneren is sterk in opmars. Van de operators (Libertel, KPN, Ben, Dutchtone en Telfort) wordt verwacht dat zij zo snel mogelijk een landelijk dekkend netwerk hebben. Om dit mogelijk te maken zijn voor het plaatsen van GSM zend- en ontvangstinstallaties enkele duizenden antenne-opstelplaatsen nodig. Voor een goed bereik zijn antennemasten nodig met een hoogte tussen de 20 en 40 meter. Deze hoogte kan bereikt worden door plaatsing op hoge gebouwen (flatgebouwen, kerktorens, schoorstenen) of door plaatsing van solitaire masten in het veld. De provincie is van mening dat nieuwe antennemasten via een artikel 19-procedure tot stand dienen te komen. Om deze reden zijn er in het bestemmingsplan geen mogelijkheden opgenomen voor het plaatsen van antennemasten.

Teneinde wildgroei en horizonvervuiling te voorkomen heeft de gemeente Haaksbergen in oktober 1999 een beleidsnotitie vastgesteld, waarin randvoorwaarden worden gegeven ten aanzien van de plaatsing van nieuwe antennemasten. Voor het buitengebied gelden de regels zoals vermeld in tabel 4.1. Voor wat betreft de vrijstaande masten is site-sharing verplicht.

Tabel 4.1. Ruimtelijke randvoorwaarden voor antennemasten in het buitengebied

	Buitengebied
Toegestaan	<ul style="list-style-type: none"> ♦ aan bouwwerken of gebouwen zonder woonfunctie; ♦ als vrijstaande mast (indien geen bouwwerk aanwezig is) binnen een agrarisch bouwperceel (maximaal 4 masten); ♦ in "agrarisch cultuurgebied" met aanduiding "gebied A", op stedenbouwkundig verantwoorde plaatsen; De gemeente denkt aan: langs de N347, S25/N18, Buurserstraat/Haaksbergerweg en de Hengelsestraat. ♦ in bossen indien niet anders mogelijk is en stedenbouwkundig inpasbaar.
Niet toegestaan	<ul style="list-style-type: none"> ♦ in waardevolle agrarische cultuurgebieden ("gebied B", "microreliëf", "hydrologische bufferzone" en "nieuwvestiging uitgesloten"); ♦ natuurgebieden; ♦ bos met natuurlijke waarde.

4.9.4.9. Relatie met milieuregelgeving

In paragraaf 3.4.3. is ingegaan op de consequenties van milieubeleid en -regelgeving op de ontwikkelingen in de landbouw. Deze paragraaf gaat in op de wijze waarop in dit bestemmingsplan buitengebied omgegaan wordt met de milieuregelgeving.

Met opmaak: opsommingstekens en nummering

4.1.1.4.9.1. Afstemming

Het ruimtelijk beleid is gericht op het komen tot een afstemming met de milieuregelgeving, waarbij dubbele regelgeving moet worden voorkomen.

Met opmaak: opsommingstekens en nummering

De Vierde Nota over de Ruimtelijke Ordening stelt dat ruimtelijk beleid en milieubeleid nauw op elkaar aansluiten. Er wordt een drietal relaties onderscheiden: het milieu stelt randvoorwaarden aan de ruimtelijke ontwikkeling, de kwaliteit van het milieu kan worden verbeterd door middel van ruimtelijk beleid en ruimtelijke ontwikkelingen worden mogelijk gemaakt door een schoon milieu. Op rijks-, provinciaal en gemeentelijk niveau is de laatste jaren sprake van integratie van beide beleidsvelden.

Onlangs het feit dat de ruimtelijke ordening en het milieubeleid zich bezig houden met dezelfde omgeving, bestaat, ook op basis van jurisprudentie, de opvatting dat de ruimtelijke ordeningswetgeving en de milieuwetgeving ieder hun eigen toepassingsgebied hebben. Overlap in de regelgeving is volgens het gemeentebestuur dan ook niet-wenselijk. Deze gedachte wordt wel de "twee-sporengedachte" genoemd. Het spoor van de ruimtelijke ordening heeft als belangrijkste wet de Wet op de Ruimtelijke Ordening, het milieuspoor kent de Wet Milieubeheer. Milieuwetgeving schrijft (veelal technische) voorzieningen voor aan individuele inrichtingen, met als gegeven de locatie van de inrichting. De ruimtelijke ordening daarentegen regelt de locatiekeuze van de functies met afweging van alle daarbij betrokken belangen, inclusief het milieubelang.

Het gemeentelijk beleid is gericht op afstemming van de twee sporen. Afstemming is noodzakelijk, omdat de beide sporen soms dicht bij elkaar komen. Voorkomen moet worden dat de sporen elkaar kruisen, en dat een stelsel van dubbele regelgeving en/of vergunningverlening ontstaat. Hierdoor ontstaat onduidelijkheid in de voorbereiding en de uitvoering van de regelingen,

die de rechtszekerheid schaadt. Ondanks de beperkingen die het wettelijk systeem oplegt, zijn er mogelijkheden te komen tot afstemming tussen het bestemmingsplan en het milieubeleid. In de voorbereiding en uitvoering van het bestemmingsplan komt afstemming tot uitdrukking in de toekenning van functies en de ontwikkeling van functies.

Toekenning van functies - Bij de toekenning van functies in het bestemmingsplan in de voorbereiding is rekening gehouden met de specifieke milieukwaliteit in bepaalde gebieden. De bestemmingen "bos en natuurgebied", en de op natuur en landschap gerichte aanduidingen, zoals "gebied B" en "hydrologische bufferzone", hebben over het algemeen betrekking op gebieden met een goede milieukwaliteit.

Ontwikkeling van functies - Bij ontwikkeling van toegekende functies dient een afweging te worden gemaakt. Bij deze afweging wordt in sommige gevallen milieuregelgeving betrokken, die in veel gevallen betrekking heeft op minimaal aan te houden afstanden (zonering). Te noemen zijn de Wet geluidhinder en de Richtlijn Veehouderij en Hinderwet. De zonering rond de rioolwaterzuiveringsinstallatie en de industrieterreinen in de kern Haaksbergen is concreet op de kaart aangegeven.

Daarnaast is in de voorschriften bij ontwikkelingen vaak bepaald dat zonder dat de milieutechnische uitvoerbaarheid en milieuhygiënische toelaatbaarheid is aangetoond, geen medewerking kan worden verleend aan de ontwikkeling. Met andere woorden: pas wanneer kan worden aangetoond dat de betreffende ruimtelijk relevante activiteit het milieu niet onaanvaardbaar schaadt, verleent de gemeente medewerking. De vraag naar de mate van schade, moet daarbij worden beantwoord door de op dat moment van toepassing zijnde milieuwet- en regelgeving.

Bij ontwikkelingen komt afstemming tussen de ruimtelijke ordening en de milieuwetgeving tot stand door de coördinatie-regeling in de Woningwet (Ww). De regeling voorziet in een procedurele afstemming tussen de bouwvergunning en de milieuvergunning. Tevens zijn enkele waarborgen gegeven voor een inhoudelijke coördinatie (bij bouwtechnische consequenties van de verleende milieuvergunning).

4.1.2.4.9.2. Ammoniak

De ammoniakproblematiek en -regelgeving is in paragraaf 3.4.3. aan de orde gesteld. De Interimwet Ammoniak en Veehouderij (IAV) en het door de gemeente Haaksbergen vastgestelde Ammoniakreductieplan (ARP) en de Verordening voor Verzuring Gevoelige Gebieden (vvgg) kent een exclusieve werking via de milieuvergunning. Met de komst van de IAV is de noodzaak om de ruimtelijke ordening bij de uitvoering van dit onderdeel van het milieubeleid te betrekken gereduceerd. Door bij een individuele vergunningaanvraag (bij nieuwvestiging of uitbreiding) rekening te houden met de toegestane depositie op voor verzuring gevoelige natuur- en bosgebieden (en daarmee samenhangend de afstand tussen de bedrijven en deze natuur- en bosgebieden) wordt op een adequate manier tegemoet gekomen aan de ammoniakproblematiek.

In de notitie "Handreiking afstemming ammoniak- en ruimtelijk beleid" geeft de provincie Overijssel aan op welke wijze het ruimtelijk beleid een bijdrage kan leveren aan het slagen van het ammoniakbeleid. Het gaat daarbij ondermeer om voorschriften die in de provinciale optiek be-

Met opmaak: opsommingstekens en nummering

leidsruimte kunnen bieden voor veranderingsprocessen in de landbouw in relatie tot de ammoniakproblematiek. De aandachtspunten worden hieronder opgesomd, waarbij wordt toegelicht hoe in het bestemmingsplan rekening is gehouden met deze punten.

Regeling bouw- en gebruiksmogelijkheden voor bestaande agrarische bedrijven; In de voorschriften zijn bouwmogelijkheden en gebruiksbepalingen voor agrarische bedrijven opgenomen.

Regeling van niet-agrarische nevenactiviteiten (recreatie, verkoop aan huis, caravanstalling etc.); In de voorschriften is in de doeleindenomschrijving bij de bestemming "agrarisch cultuurgebied" aangegeven dat deze gronden mede bestemd zijn voor een kleinschalig kampeerterrein en dagrecreatieve voorzieningen in directe relatie met een agrarisch bedrijf. Daarnaast is voor enkele nevenactiviteiten vrijstelling van de (algemene) gebruiksbepalingen mogelijk. Opgemerkt dient te worden dat onder de "uitoefening van het agrarisch bedrijf" tevens wordt verstaan de verkoop van eigen geteelde en gekweekte producten vanaf het bedrijf.

Regeling van gezamenlijke mestopslag, indien individuele opslag niet mogelijk is op het agrarisch bouwperceel; In het plan worden agrarische bedrijven voldoende mogelijkheden geboden om bedrijfsbebouwing, zoals voorzieningen voor mestopslag, op te richten. Het realiseren van gezamenlijke mestopslag (buiten het agrarisch bouwperceel) is in het plan mogelijk gemaakt, met uitzondering van de gebieden die in het plan zijn aangeduid met "microreliëf", "hydrologische bufferzone" en "nieuwvestiging uitgesloten".

Regeling ten aanzien van nieuwvestiging of verplaatsing van agrarische bedrijven, alsmede omschakeling van bedrijven naar extensieve of intensieve vormen van veehouderij; In zowel "gebied A" als in "gebied B" kan een nieuw bouwperceel worden gesticht ten behoeve van volwaardige agrarische bedrijven. Het bestemmingsplan biedt tevens ruimte voor de omschakeling naar andere productierichtingen. Omschakeling naar intensieve veehouderij dient in overeenstemming te zijn met de milieuregelgeving.

Bescherming van natuurwaarden; Bos- en natuurgebieden zijn beschermd door een specifieke gebiedsbestemming, met daaraan gekoppeld een aanlegvergunningstelsel. Landschapselementen zijn beschermd door ze apart te bestemmen of het verwijderen te koppelen aan een aanlegvergunning. Dit laatste geldt alleen voor "agrarisch cultuurgebied B".

Het aanleggen en beheren van landschapselementen; In het bestemmingsplan is in de gebieden met de aanduiding "microreliëf" en "hydrologische bufferzone" een aanlegvergunning opgenomen voor het zaaien of inplanten van bomen en andere houtopstanden. In "gebied B" is het verwijderen van bomen en andere houtopstanden aan een aanlegvergunning gekoppeld. In het bestemmingsplan is geen specifiek beleid opgenomen ten aanzien van het beheer van landschapselementen.

Het stimuleren van omschakeling naar voor het milieu minder belastende productierichtingen. Het bestemmingsplan biedt geen belemmering voor omschakeling naar milieuvriendelijke bedrijfsvoering. Het bestemmingsplan is echter geen geschikt instrument voor actief beleid die de bedoelde omschakeling stimuleert.

4.1.3.4.9.3. Onderscheid grondgebonden en niet-grondgebonden

In het kader van de Wet Milieubeheer en de Interimwet Ammoniak en Veehouderij gelden strikte normen voor de vestiging en uitbreiding van (intensieve) veehouderijbedrijven. Het gaat daarbij om een genuanceerd toetsingskader, waarbij de toelaatbaarheid van de vestiging of uitbreiding afhangt van de afstand tot voor verzuring gevoelige bos- en natuurgebieden en "geurgevoelige objecten" (bijvoorbeeld campings en wonen), het aantal dieren en het stalsysteem. Deze normen moeten afdoende worden geacht ter voorkoming van schade aan natuurlijke waarden door verzuring en ter voorkoming van onevenredige geurhinder. Het maken van onderscheid bij bestaande bedrijven tussen grondgebonden en niet-grondgebonden veehouderijbedrijven is in dit bestemmingsplan buitengebied daarom niet zinvol. De betreffende delen van de milieuregelgeving zijn specifiek ontworpen om geurhinder en schade aan natuurwaarden te voorkomen. Dat kader moet niet worden doorkruist door de ruimtelijke ordening, in casu het bestemmingsplan buitengebied.

Een tweede reden waarom in dit plan geen onderscheid gemaakt wordt tussen grondgebonden en niet-grondgebonden veehouderijbedrijven is een ruimtelijke overweging. Voorheen werd onderscheid gemaakt tussen grondgebonden en niet-grondgebonden veehouderij vanwege de hoeveelheid bebouwing. Tegenwoordig is dit onderscheid grotendeels achterhaald. De hoeveelheid bebouwing op melkveehouderijbedrijven is door de bouw van ligboxenstallen in het algemeen niet veel minder dan de hoeveelheid aan bebouwing op intensieve veehouderijbedrijven (varkens, pluimvee). Tegen deze achtergrond acht het gemeentebestuur het niet-wenselijk om in het bestemmingsplan buitengebied onderscheid aan te brengen tussen grondgebonden en niet-grondgebonden agrarische bedrijven.

4.1.4.4.9.4. Stankhinder

Op de problematiek en regelgeving op het gebied van stankhinder is in paragraaf 3.4.3. uitgebreid ingegaan. Op dit moment staat de afstandsgrafiek uit de Richtlijn Veehouderij en Hinderwet (1985) centraal. Het stankbeleid is echter volop in ontwikkeling.

Het bestemmingsplan neemt geen regels op ten aanzien van stank. Waar dat specifiek aan de orde is, zijn in de voorschriften coördinatiebepalingen opgenomen. Afstemming vindt plaats door in de voorschriften op te nemen dat aan bepaalde initiatieven alleen medewerking kan worden verleend als de "milieuhygiënische uitvoerbaarheid" is aangetoond. Getoetst wordt dan aan de op dat moment van kracht zijnde milieuregelgeving.

4.1.5.4.9.5. Milieuhygiënische zonerings

Met betrekking tot de milieuhygiënische zonerings (hinder en gevaar) worden in dit plan de volgende zones onderscheiden:

- zone rond industrieterrein (Wet geluidhinder);
- zones langs wegen (Wet geluidhinder);
- veiligheidszone in verband met een schietterrein;
- hinderzone rond rioolwaterzuiveringsinstallatie.

Met opmaak: opsommingstekens en nummering

Met opmaak: opsommingstekens en nummering

Met opmaak: opsommingstekens en nummering

Zone rond industrieterrein

In hoofdstuk V van de Wet Geluidhinder zijn voorschriften opgenomen waarbij wordt voorzien in de vaststelling van geluidzones rond industrieterreinen waarop inrichtingen, die in belangrijke mate geluidhinder kunnen veroorzaken, zijn gevestigd of kunnen worden gevestigd. Door een verplichte zonering te koppelen aan de vestiging van dit type inrichtingen, wordt gewaarborgd dat in het planologisch beleid de milieuhygiënische kwaliteitsdoelstellingen tot hun recht komen. In het buitengebied van Haaksbergen is de 50 dB(A)-contourlijn rond de terreinen Brammelo en 't Vark van belang. Een gedeelte van deze geluidzone valt binnen het buitengebied. Binnen de geluidzone wordt de realisatie van geluidsgevoelige bestemmingen, zoals (bedrijfs-)woningen, uitgesloten. Naast de industrieterreinen Brammelo en 't Vark komen in en de nabijheid van het buitengebied geen bedrijven voor die op basis van het Inrichtingen- en Vergunningenbesluit als "inrichting die in belangrijke mate geluidhinder veroorzaakt" moet worden aangemerkt.

Zones langs wegen

Bij vaststelling of herziening van een bestemmingsplan dat betrekking heeft op gronden, behorende tot een zone langs een weg, waarbij geluidsgevoelige bestemmingen, zoals (bedrijfs)woningen, mogelijk worden gemaakt, geldt in principe de verplichting tot een akoestisch onderzoek. Gelet op de mogelijkheid van het niet meer actueel zijn van de resultaten van het onderzoek op het moment van het verlenen van medewerking aan de bouwactiviteit, wordt voorgesteld akoestisch onderzoek langs wegen vooralsnog achterwege te laten. In plaats daarvan kan het onderzoek plaatsvinden op het moment dat de resultaten daadwerkelijk nodig zijn. Daartoe wordt in de voorschriften van dit bestemmingsplan geregeld dat een vergunning voor het oprichten van geluidsgevoelige functies binnen een bepaalde zone langs wegen slechts mogelijk is nadat is aangetoond dat kan worden voldaan aan de bepalingen van de Wet geluidhinder. In buitenstedelijk gebied geldt voor wegen bestaande uit één of twee rijstroken een onderzoekszone van 250 meter. Wanneer binnen deze zone geluidsgevoelige objecten zijn gepland, dan is akoestisch onderzoek vereist. Uit dit onderzoek moet naar voren komen wat de te verwachten geluidbelasting voor woningen en andere geluidsgevoelige bestemmingen is en – indien van toepassing - welke maatregelen worden getroffen zodat de maximaal toelaatbare grenswaarden niet worden overschreden. Voor (nieuwe) agrarische bedrijfswoningen is in artikel 83 van de Wet geluidhinder bepaald dat de maximale toelaatbare waarde (inclusief onthefing) 60 dB(A) mag bedragen.

Veiligheidszone in verband met een schietterrein

Voor het schietterrein bij Sint Isidorushoeve is in verband met het kleiduivenschietsen een veiligheidszone in het bestemmingsplan opgenomen. Deze zone wordt noodzakelijk geacht in verband met het feit dat deze gronden deeluitmaken van de bestemming "agrarisch cultuurgebied", waarbinnen in principe nieuwvestiging van agrarische bedrijven en de bouw van tweede agrarische bedrijfswoningen mogelijk is. Genoemde mogelijkheden worden binnen bedoelde zone vanuit een goed woonmilieu niet wenselijk geacht. Voor het schietterrein aan de Veenrietweg en de overdekte schietbaan aan de Hasselterweg gelden de hiervoor genoemde mogelijkheden niet. De noodzaak voor het aangeven van een veiligheidszone doet zich bij deze twee terreinen dan ook niet voor.

Hinderzone rond rioolwaterzuiveringsinstallatie

Om hinder ten gevolge van stank en geluid te voorkomen is rond de rioolwaterzuiveringsinstallatie in Sint Isidorushoeve op basis van de provinciale richtlijnen een hinderzone van 200 meter aangegeven op de plankaart.

5. Toetsingskader flexibiliteitsbepalingen en handhaving

In hoofdstuk 3 zijn de in het plangebied voorkomende natuurlijke, landschappelijke en cultuurhistorische waarden beschreven. Vervolgens is in hoofdstuk 4 aangegeven op welke manier met de betreffende waarden wordt omgegaan in de bestemmingsregeling. In dit hoofdstuk wordt een handreiking voor de toetsingspraktijk gegeven; er wordt een nadere toelichting gegeven op de wijze waarop bij de toepassing van dit bestemmingsplan om zal worden gegaan met de flexibiliteitsbepalingen uit de bestemmingsregeling. Het gaat daarbij om een aantal vrijstellings- en wijzigingsbevoegdheden en het aanlegvergunningstelsel, alsmede om de mogelijkheid voor het stellen van nadere eisen die is opgenomen met betrekking tot het oprichten van bebouwing op de agrarische bedrijven. Ook wordt in dit hoofdstuk ingegaan op de handhaving van de voorschriften van dit bestemmingsplan.

4.1-5.1. Toetsingskader flexibiliteitsbepalingen

5.1.1. Algemeen

Bij het toepassen van de flexibiliteitsbepalingen en de mogelijkheid tot het stellen van nadere eisen zal een afweging worden gemaakt met betrekking tot de toelaatbaarheid van de betreffende ontwikkelingen. Daarbij zal onder andere getoetst worden aan de voorkomende waarden van natuur, landschap en cultuurhistorie. Deze functies zijn als laagdynamische functies te kwalificeren, hetgeen inhoudt dat ze sterk plaatsgebonden zijn en dat de betreffende functies in belangrijke mate gevoelig zijn voor invloeden van andere, meer dynamische functies. In de praktijk betekent dat, dat landbouwkundige ontwikkelingen, maar ook bijvoorbeeld recreatie en verkeer, van invloed kunnen zijn op de kwaliteiten van natuur, landschap en cultuurhistorie. Met name vanwege de gevoeligheid voor ingrepen vormen de drie laatstgenoemde functies een belangrijk randvoorwaardenstellend kader voor andere functies. Overigens zijn alleen wanneer dat dringend gewenst en zinnig is, randvoorwaarden en nadere toetsingsmomenten opgenomen.

4.1-2-5.1.2. Richtinggevende kwaliteiten

Voor de verschillende aangegeven waardebepalende functies (natuur, landschap en cultuurhistorie) kan op basis van de beschrijving in de hoofdstukken 3 en 4 een lijst worden opgesteld met betrekking tot de aspecten die nadrukkelijk een rol zullen spelen in de toepassing van het flexibiliteitsinstrumentarium en het hanteren van de nadere eisen. Daarbij kan een onderverdeling worden aangehouden naar de verschillende gebiedseenheden op de bestemmingsplankaart. De volgende elementen zullen met name een rol spelen bij de toetsing in het bestemmingsplankader:

Algemeen in het agrarisch cultuurgebied

- schaal van het landschap en verschillen in schaal tussen gebieden A en B (relatieve openheid en relatieve kleinschaligheid);
- visueel-ruimtelijke aantrekkelijkheid van het landschap;
- landschapselementen in relatie tot ontginningspatroon (beplantingsstructuur);
- natuurwaarde van landschapselementen;
- ontginningspatroon en verkavelingstype;
- onverharde wegen.

Met opmaak: opsommingstekens en nummering

Met opmaak: opsommingstekens en nummering

Aanduiding microreliëf

- ♦ voorkomende reliëf; glooiing en hoogteligging maaiveld en voorkomende steilranden;
- ♦ relatieve openheid essen.

Aanduiding hydrologische bufferzone

- ♦ overgangsgebied naar gebieden met vochtgebonden natuurwaarden;
- ♦ openheid, het afwezig zijn van bebouwing en de relatieve rust in de overgangszone tussen natuurgebied en agrarisch gebied en in zones tussen de grotere natuurgebieden.

Aanduiding nieuwvestiging uitgesloten

- ♦ relatieve openheid handhaven;
- ♦ ontwikkelde EHS niet op voorhand frustreren.

Aanduiding bos met natuurlijke waarde

- ♦ bijzondere bosvegetaties.

Aanduiding Natuurgebied

- ♦ schraallanden;
- ♦ heidevegetaties.

Water met landschappelijke en natuurlijke waarde

- ♦ landschappelijke waarde: beken;
- ♦ natuurlijk ontwikkeling van/langs beekoevers.

Aanduiding monument

- ♦ karakteristieke, monumentale verschijningsvorm gebouwen.

Dubbelbestemming archeologisch waardevol terrein

- ♦ voorkomende cultuurhistorische waarden in de bodem.

Behoud van de aangegeven kwaliteiten is in het algemeen uitgangspunt. Bij de aangegeven aandachtspunten zijn overigens niet alle genoemde aspecten van even veel belang. Daarbij speelt de zeldzaamheid en de mate van vervangbaarheid een belangrijke rol. Zo is de cultuurhistorische waarde van een pand of het voorkomen van een vochtgebonden, bijzonder vegetatietype of plantensoort in principe onvervangbaar en daarmee een vrij harde randvoorwaarde, terwijl kleinschaligheid in relatie tot de landschapselementen een wat minder hard toetsingscriterium is. Door op een bepaalde plaats een landschapselement te rooien en in de omgeving ter vervanging een dergelijk element aan te leggen kan de schaal van het landschap in bepaalde gevallen in stand worden gehouden. Deze aspecten zullen een rol spelen in de afweging. Bovendien moeten aard van de ingreep en de gevolgen ervan altijd in onderlinge samenhang worden beoordeeld; dat is ook de reden dat op voorhand niet in absolute termen kan worden aangegeven welke ontwikkelingen wel en welke niet toelaatbaar zijn. In concrete gevallen zal moeten worden getoetst of een bepaalde ingreep op een bepaalde plaats toelaatbaar is. In de volgende paragraaf wordt hier nader op ingegaan.

4.1.3.5.1.3. Afweging

Met opmaak: opsommingstekens en nummering

In concrete gevallen waarin een afweging moet worden gemaakt met betrekking tot de vestiging of uitbreiding van bebouwing of het uitvoeren van bepaalde werken zijn de in de vorige paragrafen beschreven kwaliteiten, binnen het kader van de voorschriften, nadrukkelijk richtinggevend. In de voorschriften is daarbij aangegeven welke ingrepen aan welke kwaliteiten getoetst zullen worden.

Wanneer op basis van het aanlegvergunningstelsel of een vrijstellings- of wijzigingsbevoegdheid een nader toetsingsmoment is ingebouwd en in die gevallen waarin nadere eisen kunnen worden gesteld, is in principe sprake van gelijkwaardigheid (nevenschikking) van functies. Dat betekent dat het belang van de ingreep voor de betreffende functie (bijvoorbeeld de landbouw) en de mate waarin kwaliteiten worden geschaad (bijvoorbeeld landschappelijke waarden) ten opzichte van elkaar dienen te worden afgewogen. Daarbij wordt nadrukkelijk opgemerkt dat de mate van kwetsbaarheid, zeldzaamheid en vervangbaarheid van de aangegeven kwaliteiten een belangrijke rol speelt in de afweging. Dat betekent concreet dat wanneer sprake is van vervangbare en vrij algemeen voorkomende kwaliteiten eerder medewerking kan worden verleend aan een ingreep dan wanneer sprake is van onvervangbare en zeldzame waarden.

Uitgangspunt in de toetsing is dat de aangegeven kwaliteiten niet onevenredig worden aangetast. Daarbij zal in de beoordeling worden meegewogen in hoeverre compenserende en/of verzachtende maatregelen kunnen worden genomen. Het begrip "onevenredig" is een sleutelbegrip in de afweging. In concrete situaties zal moeten worden beoordeeld of sprake is van onevenredige aantasting. Zoals al aangegeven is daarbij sprake van twee aspecten:

- *de mate van aantasting van de richtinggevende kwaliteiten;*
- *het belang van de ingreep.*

Het belang van de ingreep dient te worden beoordeeld vanuit de functie met het oog waarop de ingreep wenselijk is; de mate van aantasting van de ruimtelijke kwaliteiten vanuit de betreffende kwetsbare functie.

Bij het beoordelen van *de mate van aantasting* van de richtinggevende kwaliteiten dient te worden vastgesteld:

- *wat de betreffende kwaliteiten zijn (of het gaat om beeldbepalende, en voor de omgeving en het landschapstypen kenmerkende kwaliteiten);*
- *wat de gaafheid, zeldzaamheid en de vervangbaarheid is van de betreffende kwaliteiten;*
- *of en in welke mate de gewenste ingreep afbreuk doet aan de in de vorige paragraaf genoemde waarden;*
- *of en in welke mate de betreffende waarden kunnen worden gecompenseerd.*

In dat verband is ook de aard en de schaal van de ingreep van belang. Zo zal bijvoorbeeld het egaliseren van een klein steilrandje (gering hoogteverschil, over een korte afstand, geïsoleerd gelegen) minder afbreuk doen aan het karakter van het landschap dan het egaliseren van een groter gebied waarin het voorkomen van steilranden nadrukkelijk beeldbepalend is.

Een belangrijk onderdeel van het aanlegvergunningstelsel in agrarisch gebied B is het vereiste van een aanlegvergunning voor het rooien van bomen en andere houtopstanden. Bij de toetsing van een aanvraag voor een aanlegvergunning voor het rooien van een landschapselement zal bij het beoordelen van de kwaliteiten van het element worden nagegaan wat de aard van het element is, hoe de structuur is, wat de leeftijd is, wat de plaats en het belang van het element in het landschapstype is. Voor wat betreft de mate van kenmerkendheid van het element in de omgeving is van belang of het betreffende element heel markant is in het landschap of dat het visueel-ruimtelijk van ondergeschikt belang is, doordat het bijvoorbeeld gaat om een houtwal met een zeer geringe lengte of om een element dat door aanwezige bebouwing nauwelijks zichtbaar is. In de afweging is tevens van belang in hoeverre het element kenmerkend is voor het landschapstype. Daarbij zal de beschrijving van de karakteristiek van de verschillende landschapstypen in het plangebied, zoals beschreven in hoofdstuk 3, als richtinggevend kader worden gehanteerd. In het algemeen zijn oudere elementen en houtwallen waardevoller dan jongere elementen en singels. Structuurrijke elementen, met een goed ontwikkelde kruid-, struik- en boomlaag verdienen een hogere graad van bescherming dan elementen die een slecht ontwikkelde structuur hebben. Daarbij moet een uitzondering worden gemaakt voor elementen die recent zijn afgezet. In het algemeen zal bijvoorbeeld een oude houtwal met een rijke structuur (boomlaag, struiklaag en kruidlaag goed ontwikkeld) die nadrukkelijk het ontginningspatroon markeert hoger worden gewaardeerd dan een recent aangeplante singel met een aantal open plekken in een open gebied. Hoe waardevoller een element is, hoe geringer de mate van vervangbaarheid en hoe minder makkelijk de betreffende waarde gecompenseerd kan worden.

Bij het beoordelen van het *belang van een bepaalde ingreep* dient inzicht te ontstaan in de volgende factoren:

- ♦ *uit welk oogpunt is de ingreep wenselijk (algemeen belang, individueel belang, groepsbelang, bedrijfseconomisch belang);*
- ♦ *in welke mate is uitvoering van de ingreep wenselijk en noodzakelijk;*
- ♦ *kan uitvoering van de ingreep op een andere plaats een alternatief zijn?*

Een ingreep is eerder acceptabel wanneer sprake is van een groot belang en een geringe mate van aantasting van bepaalde waarden dan wanneer sprake is van een gering belang en een grote mate van aantasting. Bij de aanvraag voor een bepaalde ingreep dient door de aanvrager te worden aangetoond waarom de ingreep wenselijk is. Als het daarbij gaat om bedrijfseconomische belangen zal in de regel een extern advies dienen te worden overlegd. In het algemeen is met het oog op het algemeen belang een bepaalde ingreep eerder acceptabel dan wanneer het gaat om individueel bedrijfseconomisch belang. Wanneer de ingreep elders evenveel rendement oplevert, neemt het belang van realisatie op de voorgestelde plaats af.

In tabelvorm kan de afweging als volgt worden samengevat.

Tabel 5.1. Toetsingscriteria

belang ingreep	mate van aantasting bepalende kwaliteiten		
	klein	matig	groot
klein	ja, mits	nee	nee
matig	ja	ja, mits	nee
groot	ja	ja	nee, tenzij

In de tabel is in het algemeen aangegeven in welke situaties een ingreep acceptabel wordt geacht. Daarbij worden in een aantal gevallen bepaalde ingrepen toelaatbaar geacht (als de mate van aantasting van de bepalende kwaliteiten klein is en als de aantasting matig is en het belang van de ingreep groot). Omgekeerd is in bepaalde situaties een ingreep niet toelaatbaar. In drie gevallen is een nadere nuancering aangegeven. Wanneer bijvoorbeeld sprake is van een matig groot belang van de ingreep en de mate van aantasting matig is, is de ingreep in principe toelaatbaar, mits wordt voldaan aan een aantal randvoorwaarden. Daarbij kan worden gedacht aan maatregelen ter compensatie of ter verzachting van de effecten van de ingreep. Een dergelijke benadering geldt ook voor situaties waar het belang en de mate van aantasting beiden klein zijn. Wanneer het belang van de ingreep en de mate van aantasting beide groot zijn, is uitgangspunt dat de ingreep niet plaatsvindt, tenzij nadere garanties kunnen worden gegeven of tenzij de effecten worden gecompenseerd of verzacht. In deze categorie zal nadrukkelijk worden bezien of de betreffende ingreep ook op een andere plaats kan worden gerealiseerd, waardoor de mate van aantasting af zal nemen.

Door de aangegeven factoren stuk voor stuk te beoordelen en vervolgens in onderlinge samenhang te bezien kan de toetsing van aanvragen aan het bestemmingsplan zo veel mogelijk worden gestructureerd. Het gaat daarbij echter in alle gevallen om relatieve waarden en belangen. In die zin kunnen op voorhand ook geen absolute criteria worden aangegeven, op grond waarvan de uitkomsten van de toets automatisch tot een absolute uitkomst leidt. Met de in dit hoofdstuk aangereikte elementen kan de toetsing echter zo veel mogelijk worden gestandaardiseerd, waardoor de eenduidigheid van de afwegingen en de uitkomsten zal worden vergroot.

Op basis van het hiervoor beschreven toetsingskader kan de nadere afweging bij de toepassing van het flexibiliteitsinstrumentarium en de mogelijkheid tot het stellen van nadere eisen worden gestructureerd. Het neemt echter niet weg, dat in concrete situaties een gedeeltelijk subjectieve inschatting zal moeten worden gemaakt van het belang van de ingreep, de gevolgen voor de richtinggevende kwaliteiten en de toelaatbaarheid van de ingreep.

4.2.5.2. Handhaving

De gemeentelijke overheid is verantwoordelijk voor de handhaving van het bestemmingsplan. Het doel is om situaties die in strijd zijn met de voorschriften tegen te gaan. Handhaving omvat verschillende activiteiten. Zo zal controle en toezicht plaats moeten vinden om te constateren of er overtredingen bestaan. Vervolgens zal in veel gevallen getracht worden om met overleg een einde te maken aan de overtreding. Als dit niet lukt zullen specifieke handhavingsmiddelen wor-

Met opmaak: opsommingstekens en nummering

den toegepast zoals bestuursdwang. Het legaliseren van een overtreding of het gedogen van een overtreding valt niet onder handhaving¹.

4.1.1.5.2.1. Preventieve handhaving

Preventieve handhaving heeft als doel om op voorhand overtreding van het bestemmingsplan te voorkomen. Voor een doelmatige handhaving van een actueel bestemmingsplan dient aan een aantal (algemene) voorwaarden voldaan te worden:

1. Voorlichting

Duidelijkheid verschaffen over de inhoud en de doelstellingen van het bestemmingsplan. Voorlichting heeft een groter effect wanneer per doelgroep de nadruk wordt gelegd op specifieke facetten uit het bestemmingsplan. Bijvoorbeeld door middel van het opstellen van een folder voor de agrariërs kan het draagvlak voor het bestemmingsplan vergroot worden. In de folder kan in algemene zin worden aangegeven wat het bestemmingsplan voor de agrariërs betekent. Ook kan vermeld worden welke activiteiten aan een aanlegvergunning zijn gebonden. Voor vragen en inlichtingen kan de naam van een contactpersoon worden vermeld.

2. Klachtenregistratie

Door toepassing van een (geautomatiseerd) klachtenregistratiesysteem kunnen de binnengekomen klachten worden geregistreerd. Bijvoorbeeld door het halfjaarlijks opstellen van een trendrapport kan inzicht verschaft worden hoe vaak een bepaald soort klacht voorkomt. Door verbeteracties kunnen in de toekomst klachten vermeden worden.

3. Toezicht

Structurele controle in het veld heeft consequenties voor de inzet van personeel. Er zal tijd beschikbaar moeten worden gesteld voor regelmatige controle in het buitengebied. In dit kader kan een afstemming tussen ruimtelijke ordenings- en milieucontroles mogelijk worden gemaakt door het geïntegreerd opstellen van een handhavingsprogramma. De buitendienst-ambtenaar dient herkenbaar te zijn, bijvoorbeeld door het beschikbaar stellen van speciale kleding of een auto met opschrift van de gemeente.

4. Heldere lijn

Door een eenduidige lijn te brengen in de gedragingen van de gemeente, kan het optreden tegen overtredingen gemakkelijker gemotiveerd worden. Er ontstaat meer draagvlak voor het bestemmingsplan, omdat op gelijke wijze tegen gelijke gevallen wordt optreden.

4.1.2.5.2.2. Repressieve handhaving

Handhaving kan plaatsvinden door publiekrechtelijk, privaatrechtelijk of strafrechtelijk optreden. Deze vormen van handhaving zijn repressief van karakter. Hiermee wordt bedoeld dat de gemeente middelen heeft, waarmee zij naleving kan afdwingen of tegen normafwijkend gedrag correctief kan optreden. De repressieve handhavingsmiddelen worden hierna kort beschreven.

¹ **Legaliseren** is het in overeenstemming brengen van de overtreding met de geldende regelgeving. Legalisatie is mogelijk door vergunningverlening, het verlenen van een vrijstelling of wijziging/herziening van het bestemmingsplan.

Gedogen is het bewust afzien van handhaving. Het gedogen kan zowel expliciet geschieden in een schriftelijke goedgoedbeschikking als impliciet in uitlatingen of gedragingen waaruit de overtreder kan afleiden dat wordt afgezien van handhaving.

Met opmaak: opsommingstekens en nummering

Met opmaak: opsommingstekens en nummering

Publiekrechtelijke handhaving

Deze vorm van handhaving bestaat uit het toepassen van bestuursdwang of het opleggen van een dwangsom. Bestuursdwang omvat het doen wegnemen of herstellen van hetgeen in strijd is met de te handhaven regels of verplichtingen die uit de regels volgen. Dit houdt meest in, dat illegaal gebouwde bouwwerken worden afgebroken en illegaal gebruik van gronden en opstallen wordt beëindigd. Het kan ook gaan om het beletten van een overtreding; in dat geval heeft een aanzegging tot bestuursdwang een preventieve werking. Voordat tot bestuursdwang wordt overgegaan moet sprake zijn van een volledige belangenafweging van het belang van de overtreder tegen het openbare belang.

Privaatrechtelijke handhaving

Een overheidsorgaan kan slechts in bepaalde gevallen privaatrechtelijk optreden in geval van een overtreding van een bestemmingsplan. Bij deze vorm van handhaving moet sprake zijn van een privaatrechtelijke relatie tussen de overheid en de burger. Dit kan het geval zijn doordat het overheidsorgaan eigenaar is van grond of gebouwen, als een privaatrechtelijke overeenkomst bestaat bij verkoop of erfpacht of als sprake is van een jegens de overheid onrechtmatige daad. Hierbij moet het belang van een overheidsorgaan geschaad worden; het enkel overtreden van een voorschrift is niet voldoende.

Strafrechtelijk optreden

In een bestemmingsplan is de strafbaarstelling opgenomen met daarbij de strafmaxima. Opsporingsambtenaren worden genoemd in de Wet op de Ruimtelijke Ordening. Daarnaast zijn algemene opsporingsambtenaren van het Openbaar Ministerie (politie) bevoegd tot opsporing van strafbare feiten. Het strafrecht wordt als laatste middel in handhaving gezien; het bestuursrechtelijk optreden heeft de voorkeur.

6. Toelichting op de voorschriften

6.1. Inleiding

In dit hoofdstuk worden de bij het bestemmingsplan behorende voorschriften, voor zover dat al niet in het hoofdstuk "Gemeentelijk beleid" is gebeurd, van een nadere toelichting voorzien. Alvorens daartoe over te gaan is het gewenst enige aandacht te schenken aan de (gewijzigde) Wet op de Ruimtelijke Ordening en met name het gewijzigde Besluit op de Ruimtelijke Ordening 1985 (Bro '85). De belangrijkste redenen om tot wijziging van de WRO en het Bro te komen hebben betrekking op de duur van de bestemmingsplanprocedure en op het vergroten van de mogelijkheden om globale en meer flexibele bestemmingsplannen op te stellen. Met de wetswijziging is vorm gegeven aan daartoe strekkende voorstellen uit het Actieprogramma Deregulering Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer en mogen de mogelijkheden voor de gemeentelijke overheid om de intensiteit van haar bemoeienis met het grondgebruik toe te spitsen op de feitelijke situatie en de daaruit voortvloeiende behoeften aanmerkelijk verruimd worden geacht. Dit moge ondermeer blijken uit de Nota van Toelichting, waarin ondermeer is gesteld: "niet meer regelen dan strikt noodzakelijk is en daarbij gemeente en provincie niet nodeloos in hun vrijheid beperken".

In dit verband is het dan ook van belang dat wordt voorzien in deugdelijke toetsingskaders. Beoelde kaders dienen voldoende ruim te zijn geformuleerd om ook toekomstige maatschappelijke en/of technologisch van belang zijnde ontwikkelingen in de beoordeling te kunnen betrekken. Anderzijds mag het ook weer niet zo ruim zijn geformuleerd dat onvoldoende duidelijk is waartoe de afweging dient plaats te vinden. Gelet op de Algemene Wet Bestuursrecht waarin aandacht wordt besteed aan ondermeer het feit dat bij de besluitvorming - weliswaar binnen de wet en gebonden aan de politieke besluitvorming - binnen zekere grenzen rekening gehouden dient te worden met de belangen van de bij de besluitvorming betrokken burger, zoals die burger deze zelf ziet, lijkt er een tendens waarneembaar een groter gewicht toe te kennen aan de besluitvorming op gemeentelijk niveau. Wat daar verder ook van moge zijn, vastgesteld kan worden dat voor de beoordeling van bepaalde aspecten zo goed mogelijke criteria dienen te worden geformuleerd oftewel eerder genoemd toetsingskader. Deze criteria kunnen evenwel niet meer zijn dan een kader waarbinnen, rekening houdend met de maatschappelijke ontwikkeling en de lokale situatie van dat moment, de besluitvorming tot stand dient te komen. Teneinde gedateerdheid te vermijden dient een zodanige redactie te worden nagestreefd dat daarin het te voeren c.q. na te streven beleid in algemeen geldende termen tot uitdrukking wordt gebracht. Als algemene leidraad voor het geven van toepassing aan vrijstellings- en wijzigingsbevoegdheden dient te gelden dat in ieder geval conform artikel 9 van het Besluit op de Ruimtelijke Ordening de uitvoerbaarheid dient te zijn aangetoond. Dit betekent dat duidelijk moet zijn dat uitvoering van het betreffende voornemen in ieder geval niet kan en mag leiden tot enige strijd met wettelijke bepalingen. Indien dat het geval is, is er sprake van onuitvoerbaarheid en kan derhalve geen medewerking aan het voornemen worden gegeven.

Met de inwerkingtreding van de herziene Woningwet is, indien het bouwen betreft, door middel van het daarin opgenomen coördinatie-artikel tevens een afweging binnen het vergunningsstelsel van de Wet milieubeheer noodzakelijk.

Bij de beoordeling ten behoeve van agrarische bedrijven zijn vooral de Interimwet Ammoniak en Veehouderij en de richtlijn Veehouderij en Stankhinder 1996 van belang voor de beperking van

de uitvoerbaarheid en derhalve of aan de voorgenomen activiteiten al dan niet medewerking kan worden verleend. In een aantal gevallen zal het aantonen van de uitvoerbaarheid via nadere advisering duidelijk moeten worden gemaakt. Het moet redelijk worden geacht dat in voorkomende situaties de betreffende ondernemer bij een aanvraag om vrijstelling of wijziging ex artikel 11 van de Wet op de Ruimtelijke Ordening gelijktijdig het advies van een deskundige instantie overlegt. Aan de hand daarvan kan vervolgens worden bepaald in hoeverre al dan niet medewerking zal worden verleend. Met betrekking tot de beoordeling van uitvoerbaarheid en noodzaak in het kader van het agrarisch bedrijf lijkt er geen al te groot probleem te zijn.

De voorschriften geven inhoud aan de op de plankaart aangegeven bestemmingen. Ze geven aan waarvoor de gronden en opstallen al dan niet gebruikt mogen worden en wat en hoe er gebouwd mag worden. Bij de opzet van de voorschriften is getracht het aantal regels zo beperkt mogelijk te houden en slechts datgene te regelen, dat werkelijk noodzakelijk is. Niettemin is, gezien het speciale karakter van het gebied de regeling relatief uitvoerig. Het kan in een concrete situatie voorkomen dat afwijking van de gestelde normen gewenst is. Hiertoe zijn in het bestemmingsplan diverse flexibiliteitsbepalingen opgenomen, zoals:

1. *vrijstellingsbepalingen;*
2. *ontwikkelingsregelingen (wijzigingsbepalingen);*
3. *aanlegvoorschriften.*

De bevoegdheid om vrijstelling van bepaalde normen te verlenen is gebaseerd op artikel 15 van de Wet op de Ruimtelijke Ordening. De uitvoering ervan berust bij burgemeester en wethouders. Deze flexibiliteitsbepaling maakt afwijkingen van geringe aard mogelijk, waarbij de aan de grond toegekende bestemming gehandhaafd dient te blijven. Bij een enkele vrijstellingsbepaling is voorgeschreven dat, alvorens burgemeester en wethouders de vrijstelling kunnen verlenen, Gedeputeerde Staten verklaard moeten hebben tegen het verlenen van de vrijstelling geen bezwaar te hebben. Deze zware procedure is opgenomen indien met het verlenen van de vrijstelling bovengemeentelijke belangen zijn gemoeid of indien de vrijstelling ingrijpende gevolgen kan hebben voor het plangebied.

Ontwikkelingsregelingen (wijzigingsbepalingen) maken een wijziging van een bestemming in een andere bestemming mogelijk. Deze mogelijkheid is gebaseerd op artikel 11 van de Wet op de Ruimtelijke Ordening. Bij de onderhavige regeling is er voor gekozen om de uitvoeringsbevoegdheid - evenals bij de vrijstellingsbevoegdheid - bij burgemeester en wethouders te leggen. Volgens de wet dient omtrent een wijzigingsplan overleg gepleegd te worden met belanghebbenden en is een dergelijk plan aan goedkeuring door Gedeputeerde Staten onderworpen. Volgens de jurisprudentie dient het "overleg" te geschieden door middel van een bezwarenprocedure. In de loop der tijd is voor deze wijzigingsplannen een procedure ontstaan die, althans in hoofdlijnen, landelijk wordt aangehouden en die als bijlage aan de voorschriften is toegevoegd. Gelet op de korte termijn van de tervisielegging en op het feit, dat Gedeputeerde Staten binnen uiterlijk 12 weken dienen te beslissen omtrent het plan en de eventueel hiertegen ingediende bezwaarschriften (bedenkingen) kan wijziging van bepaalde bestemmingen op grond van in het plan opgenomen wijzigingsbevoegdheden op snellere wijze worden geëffectueerd dan in het geval waarin een normale planherziening gevolgd moet worden. Tegen een besluit van Gedeputeerde Staten staat overigens beroep open bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State.

Het systeem van aanlegvergunningen is onder andere opgenomen bij de bestemmingen "agrarisch cultuurgebied" en "bos en natuurgebied", met name ter veiligstelling van bepaalde natuurlijke, landschappelijke en/of cultuurhistorische waarden. Door middel van het opnemen van aanlegvoorschriften bij een bestemming kan de uitvoering van bepaalde activiteiten - die niet op elke plaats, in elke omvang en op elk moment in strijd met de onderkende waarden behoeven te zijn - aan bepaalde voorwaarden gebonden worden. Het stelsel van aanlegvoorschriften biedt het gemeentebestuur de mogelijkheid om de toelaatbaarheid van bepaalde activiteiten en gebruiksvormen per geval na te gaan en eventueel aan de uitvoering bepaalde eisen te stellen. Hoofdstuk VII van de Wet op de Ruimtelijke Ordening bevat een aantal procedurebepalingen, die bij de aanvraag om een aanlegvergunning in acht genomen moeten worden. Een probleem bij de aanlegvoorschriften is, dat de Kroon heeft bepaald dat normale onderhoudswerkzaamheden te allen tijde zonder vergunning uitgevoerd moeten kunnen worden. Derhalve is bij alle aanlegvoorschriften aangegeven, dat normale onderhoudswerkzaamheden niet onder de vergunningsplicht vallen. In de praktijk levert het echter nogal wat problemen op om te bepalen of een bepaalde activiteit als "normaal onderhoud" kan worden aangemerkt. Wel is in de begripsbepalingen getracht het begrip "normale onderhoudswerkzaamheden" enigszins te verduidelijken. Ondanks deze bepaling zullen in de praktijk problemen kunnen blijven bestaan. In ieder geval zal het bij "normale onderhouds- c.q. exploitatiewerkzaamheden" moeten gaan om werkzaamheden die ter plaatse regelmatig terugkeren, teneinde tot een goed beheer van de gronden te geraken. Incidentele ingrepen in bijvoorbeeld de cultuurtechnische situatie kunnen niet onder normale onderhoudswerkzaamheden begrepen worden. Ook werkzaamheden die een onherstelbare aantasting betekenen van de aan een gebied toegekende waarde zullen per definitie niet als "normaal" beschouwd kunnen worden.

De bij dit plan behorende voorschriften zijn onderverdeeld in 3 paragrafen, te weten:

- I. Definities;*
- II. Bestemmingen;*
- III. Algemene Bepalingen.*

In paragraaf I worden enkele in de voorschriften gehanteerde begrippen nader verklaard, zodat interpretatieproblemen zoveel mogelijk worden voorkomen. Daarnaast wordt aangegeven op welke wijze bepaalde afmetingen dienen te worden gemeten.

In paragraaf II worden de op de kaart aangegeven bestemmingen omschreven en wordt bepaald op welke wijze de gronden en opstallen gebruikt mogen worden. Tevens worden per bestemming de bebouwingsmogelijkheden vermeld.

Paragraaf III bevat bepalingen die van toepassing zijn op meerdere bestemmingen, zodat het uit praktische overwegingen de voorkeur verdient deze in een afzonderlijke paragraaf onder te brengen.

4.2.6.2. Nadere toelichting op de voorschriften

Met opmaak: opsommingstekens en nummering

Agrarisch cultuurgebied (artikel 3)

Deze bestemming heeft betrekking op de binnen het plangebied uitgeoefende agrarische activiteiten. De gronden zijn bestemd voor de uitoefening van het agrarisch bedrijf en de daartoe dienende bebouwing. Voor zover de uitoefening van het boomkwekerijbedrijf op bepaalde gronden uit landschappelijke overwegingen onaanvaardbaar is, is dat tot uitdrukking gebracht. Binnen deze overkoepelende bestemming is door middel van nadere aanduidingen vorm gegeven aan de specifieke eigenschappen en/of functies van bepaalde gebieden. Indien de specifieke kwaliteiten in het gebied aanleiding geven tot terughoudendheid, is dit in de regelgeving met betrekking tot bepaalde ontwikkelingen via de vrijstellingsbevoegdheden, het aanlegvergunningstelsel en/of de ontwikkelingsregelingen vormgegeven.

De bestemming omvat niet alleen de agrarisch in gebruik zijnde gronden, doch heeft ook betrekking op de binnen dat gebied voorkomende ontsluitingswegen en watergangen. Terzijde kan worden opgemerkt dat de wegen en waterlopen van enig gewicht zelfstandig zijn bestemd. Voorts zijn de gronden bestemd voor het kleinschalig kamperen als bedoeld in artikel 8 lid 2 van de Wet op de openluchtrecreatie (kamperen bij de boer) en voor recreatief verblijf in agrarische bedrijfsgebouwen (kampeerboerderij). Met het hoog op de toenemende belangstelling voor agro-toerisme is in de doeleindenschrijving tevens aangegeven dat in principe bij elke boerderij ruimte gelaten kan worden voor ontvangstruimten ten behoeve van rondleidingen op de boerderij of voor de verkoop van eigen producten. De hiervoor aan te wenden oppervlakte mag ten hoogste 100 m² bedragen. Daarnaast zijn deze gronden mede bestemd voor de nader op de kaart aangegeven functies zoals bloemenhandel, kaasmakerij. Het gaat hier heel nadrukkelijk om activiteiten in relatie met het agrarisch bedrijf waarbij de agrarische activiteit dominant is. De ruimte die voor de medebestemming benut mag worden is expliciet in de doeleindenschrijving aangegeven (door middel van een verwijzing naar de plankaart).

Binnen de bestemming "agrarisch cultuurgebied" zijn twee gebieden onderscheiden. Voor de gronden, die op de kaart zijn aangeduid als "gebied A" geldt dat de prioriteit ligt bij de uitoefening van het agrarisch bedrijf; secundair zijn deze gronden bestemd voor de bescherming van natuur- en landschapswaarden. Voor de gronden, die zijn aangeduid als "gebied B" is de bescherming van de natuur- en landschapswaarden van evenveel belang als de agrarische functie van deze gronden.

Binnen de bestemming "agrarisch cultuurgebied" mogen de bedrijfsgebouwen worden gebouwd. De geboden bebouwingmogelijkheden zijn afgestemd op onder andere de bedrijfsomvang, die het betreffende reële agrarische bedrijf heeft. De daaruit volgende indeling (1, 2 of 3) is bepalend voor de rechtens toelaatbare bebouwingmogelijkheden op bouwpercelen met een oppervlakte van 1 hectare respectievelijk 0,5 hectare of 0,25 hectare. Binnen de (verbale) bebouwingvlakken (met een grootste lengte van 150 meter) dienen, rekening houdend met de in dit artikel en in artikel 27 voorgeschreven bebouwingsgrenzen, de gebouwen te worden opgericht. Teneinde te voorkomen dat op een bouwperceel de gebouwen te veel verspreid worden gebouwd, is bepaald dat deze binnen het daarvoor geldende (fictieve) bebouwingvlak, ten opzichte van elkaar dienen te worden geconcentreerd. Omdat over de wijze van concentratie ver-

schil van mening kan ontstaan is het instrument van "nadere eisen" opgenomen. Hiermee hebben burgemeester en wethouders de mogelijkheid gekregen om zich - op basis van landschappelijke en stedenbouwkundig-ruimtelijke motieven - nadrukkelijk over de situering van agrarische gebouwen uit te spreken. Nadrukkelijk moet ten aanzien van het eventueel stellen van nadere eisen worden opgemerkt dat een doelmatig gebruik i.c. de bedrijfstechnisch of bedrijfseconomisch meest doelmatige situering van gebouwen en/of bouwwerken door het stellen van eisen niet onevenredig mag worden geschaad. Per fictief bebouwingsvlak is slechts één agrarisch bedrijf toegestaan. Per bedrijf mag een bedrijfswoning worden gebouwd of aanwezig zijn. Ten behoeve van de bij deze bedrijfswoning te realiseren (zelfstandige) bijgebouwen is een regeling opgenomen analoog aan de regeling bij de uitgesproken woonbestemming.

Voor de (bedrijfs-)gebouwen is een maximale goothoogte opgenomen. Via vrijstelling is een grotere hoogte toegestaan. De hoogte van de bouwwerken, die niet als gebouw aangemerkt kunnen worden - waarbij gedacht moet worden aan erfscheidingen, silo's, hooibergen en dergelijke - mag in zijn algemeenheid 12 meter bedragen. Daarbij is enerzijds een verruiming mogelijk voor torensilo's (15 meter) en anderzijds een restrictie aangebracht ten aanzien van erf- en perceelscheidingen (2,50 meter).

Buiten het fictieve bouwblok, in het feitelijke agrarische productiegebied, zijn uitsluitend andere bouwwerken toegestaan waarbij met name gedacht wordt aan afrasteringen en kuilsilo's.

In het plan is voor de thans bestaande bedrijven geen onderscheid gemaakt tussen grondgebonden en niet-grondgebonden activiteiten. De noodzaak daarvoor wordt, voor zover het de hinderaspecten betreft, gezien de omvang en de kwaliteit van de huidige milieuwetgeving niet noodzakelijk geacht.

In het kader van het milieubeleid kan worden opgemerkt dat het onderhavige bestemmingsplan de reële agrarische bedrijven omvat. Deze zijn vergunningplichtig in het kader van de Wet milieubeheer dan wel geldt daarvoor een AmvB. Bij een voorgenomen uitbreiding van de bebouwing komt via het in de Woningwet opgenomen coördinatie-artikel bij de aanvraag om bouwvergunning ook het milieuaspect aan de orde. Bij mestbassins kan een toets aan de daarvoor geldende AmvB dan wel de beoordeling in het kader van de Wet milieubeheer zorgdragen voor het behoud van een goed leefklimaat.

Bij verplaatsing van bestaande bedrijven, waarvoor een procedure ex artikel 11 van de Wet op de Ruimtelijke Ordening dient te worden gevoerd, zal voor een intensieve veehouderij op basis van het aantal dieren als genoemd in de milieuvergunning en de gewenste groeimogelijkheid de afstand tot een gevoelig object worden bepaald door middel van de grafiek als opgenomen in de richtlijn "Veehouderij en Stankhinder 1996". Voor de verplaatsing en de nieuwvestiging van niet-grondgebonden bedrijven geldt dat voor het aspect "milieuhygiënische toelaatbaarheid" in principe zal worden uitgegaan van de afstanden als genoemd in de VNG-brochure "bedrijven en milieuzonering". Herhaald kan worden dat daar waar agrarische bedrijven zich verder ontwikkelen door middel van het bouwen van gebouwen middels het meergenoemde coördinatie-artikel de Wet milieubeheer van voldoende gewicht moet worden geacht om - in het kader van de milieuvergunning - negatieve effecten voor het milieu te voorkomen. Voor alle duidelijkheid zij ten aanzien van bedoelde milieuvergunning nog vermeld dat bij agrarische bedrijven onder andere de aanvaardbaarheid bezien wordt in relatie tot bijvoorbeeld een voor verzuring gevoelig gebied. In dat verband is een uitbreiding van een bouwperceel middels vrijstelling tot 1,5 hectare dan ook niet iets dat aanleiding kan geven tot verontrusting. In de aanhef van de betreffende vrijstellingsbevoegdheid wordt allereerst als voorwaarde gesteld dat er sprake dient te zijn van

"noodzakelijkheid". Daarnaast dient bij toepassing van deze vrijstellingsbepaling de milieuhygiënische uitvoerbaarheid en toelaatbaarheid te worden aangetoond. Dit betekent ondermeer dat aandacht wordt geschonken aan bijvoorbeeld de fosfaatnorm dan wel aan een oplossing via de mestbank, dat nagegaan wordt wat de invloed van een en ander is op voor verzuring gevoelige gronden alsmede wat de invloed van de voorgenomen ontwikkeling is op andere gevoelige objecten zoals individuele woningen, stads- en dorpskernen en verblijfsrecreatieve terreinen. Indien blijkt dat voor de voorgenomen ontwikkeling geen milieuvergunning zou kunnen worden verleend dan dient er in het kader van de Wet op de Ruimtelijke Ordening i.c. dit bestemmingsplan te worden geconstateerd dat de uitvoerbaarheid niet is aangetoond en dat derhalve geen vrijstelling kan worden verleend. Al met al een regeling waarmee op een eenvoudige manier niet alleen de thans bestaande maar ook toekomstige wet- en regelgeving kan worden toegepast.

Voor die gebieden waar op voorhand vaststaat dat het niet wenselijk is dat daar bebouwing wordt gerealiseerd is de nieuwvestiging van bedrijven uitgesloten. Het betreft hier gebieden die vooral cultuurhistorisch, natuurlijk en/of landschappelijk van belang zijn.

Van de verschillende hiervoor genoemde bepalingen kunnen burgemeester en wethouders vrijstelling verlenen. Op die manier is ook de bouw van een tweede bedrijfswoning mogelijk. Criterium daarbij is dat de noodzaak uit hoofde van de bedrijfsvoering, wordt aangetoond. Bij een veehouderijbedrijf wordt deze aanwezig geacht bij een arbeidsbehoefte van 1,75 volwaardige arbeidskracht. De wijze van onder andere het berekenen van volwaardige arbeidskrachten is weergegeven in de eerder genoemde notitie "Microplanologie". Vanuit een oogpunt van ruimtelijke ordening is het van belang dat er een directe relatie bestaat tussen het bestaande gebouwencomplex en de tweede bedrijfswoning. Uit dien hoofde is bepaald dat de onderlinge afstand tussen de bedrijfswoningen in het algemeen ten hoogste 25 meter mag bedragen en de tweede bedrijfswoning aan dezelfde oprit gelegen dient te zijn. Naast het ruimtelijk aspect speelt bij dit laatste tevens de verkeersveiligheid een rol. Opgemerkt dient te worden dat indien een tweede bedrijfswoning is gerealiseerd en deze inmiddels is vervreemd, het betreffende agrarisch bedrijf geen beroep meer kan doen op toepassing van deze vrijstellingsbepaling. Ter zake zal dan - indien medewerking wenselijk wordt geacht - een partiële herziening van het bestemmingsplan in procedure dienen te worden gebracht.

Ten aanzien van de opgenomen mogelijkheid voor dubbele bewoning, indien dat vanwege bedrijfsomstandigheden, persoonlijke of sociale omstandigheden wenselijk is, kan worden opgemerkt dat nadrukkelijk gesproken is over de huisvesting van twee huishoudens teneinde te voorkomen dat (op termijn) twee zelfstandige (vrijstaande) woningen kunnen worden gerealiseerd. Bij deze verbouwing kan de inhoud van de bedrijfswoning worden vergroot tot 700 m³. Indien de bestaande inhoud reeds meer dan 700 m³ bedraagt dan biedt deze vrijstelling alleen mogelijkheden voor een interne verbouwing. Genoemde mogelijkheid is analoog aan de opvattingen van het provinciaal bestuur ten aanzien van burgerwoningen in het buitengebied¹.

Een vrijstellingsbepaling maakt het mogelijk om bepaalde landbouwgronden (tijdelijk) te gebruiken voor snelgroeiend bos, daarnaast is de mogelijkheid opgenomen om ten behoeve van het agrarisch bedrijf één melk- of schuilstal te bouwen. Ook kan binnen het bouwperceel ruimte ge-

¹ Handleiding en Beleidsregels, blz. 22.

laten worden voor het oprichten van kassen ten behoeve van teeltondersteunende activiteiten. Voor uitgesproken glastuinbouwbedrijven biedt het bestemmingsplan geen ruimte.

Voorts is een vrijstellingsbepaling opgenomen voor het treffen van voorzieningen voor de mestopslag van afzonderlijke bedrijven. Ter nadere toelichting op de laatstgenoemde vrijstelling kan worden opgemerkt dat zich in bepaalde situaties problemen kunnen voordoen op milieuhygiënisch gebied. In die gevallen, waarin door het treffen van aanvullende voorzieningen, geen bevredigende oplossing in directe relatie met de overige bedrijfsbebouwing is te verkrijgen, dient daarin op een andere wijze te worden voorzien. Duidelijk moet zijn dat de belangen van de eigenaren en/of gebruikers van de aangrenzende gronden en nabij gelegen andere agrarische bedrijven niet onevenredig worden geschaad. Voor de mestsilos geldt dat een inhoud van ten hoogste 2.000 m³ is toegestaan. Voor de opslag van mest van meerdere bedrijven wordt via de daartoe opgenomen ontwikkelingsregeling een mogelijkheid geboden. De maximale inhoud is daarbij gesteld op 5.000 m³.

Met betrekking tot het zogenaamde "dumpen" van mest op één perceel kan voor alle duidelijkheid nog worden opgemerkt dat daardoor, omdat dit geen opslag kan worden genoemd in het kader van de normale agrarische bedrijfsvoering, strijdigheid optreedt met zowel de gebruiksbepaling (artikel 30) als met de Wet bodembescherming.

Met gebruikmaking van de vrijstellingsprocedure is het ook mogelijk een gedeelte van de boerderij (bedrijfsgebouwen) te gebruiken voor de inrichting voor boerderijkamers. In principe kan deze regeling ook benut worden voor het nog kleinschaliger bed-and-breakfast fenomeen waarbij in principe één kamer beschikbaar is voor het ontvangen van gasten.

Bij de beoordeling van de toelaatbaarheid van de vrijstellingen wordt niet alleen het belang van de aanvrager afgewogen, maar ook de belangen van de gebruikers en/of eigenaren van de aangrenzende gronden. Bovendien wordt wanneer de bouwlocatie is gelegen binnen gebied B, de landschappelijke waarden bezien en voor zover gelegen binnen of grenzend aan gronden met de bestemming "bos en natuurgebied", de landschappelijke en/of natuurlijke waarden van die gronden in de afweging betrokken.

Voorts kunnen burgemeester en wethouders de bestemming "agrarisch cultuurgebied", voor wat betreft de bestaande bebouwing, wijzigen in de bestemming "woondoeleinden" ten behoeve van het gebruik en de verbouwing van aan het oorspronkelijk gebruik onttrokken boerderijen voor burgerwoondoeleinden. Daarnaast biedt deze wijzigingsbevoegdheid de mogelijkheid, om de bestemming te wijzigen ten behoeve van aan het agrarisch bedrijf verwante functies, waarbij afhankelijk van de ligging nabij een dorpskern, meer of minder mogelijkheden aanwezig zijn. Het gaat daarbij om sociale, culturele, kunstzinnige, medische, therapeutische, algemeen maatschappelijke en educatieve functies, waaronder begrepen expositieruimten.

Behoudens voor het agrarisch hulpbedrijf geldt dat de omvang van de bestaande bebouwing ten behoeve van de vervangende functie niet mag worden vergroot. Ten aanzien van de educatieve functies kan worden opgemerkt dat hier vooral gedacht wordt aan activiteiten, die op enigerlei wijze in relatie staan tot het buitengebied zoals het bieden van inzicht over "het leven op een boerderij", hobbycursussen tuinbouw (biologisch/dynamisch tuinieren), landschapskunde of natuurstudie. Om te onderstrepen dat het hier niet gaat om dansscholen, therapeutisch centrum

en dergelijke is achter educatieve, weliswaar tussen haakjes, het woord "buitengebied" opgenomen.

Binnen de ontwikkelingsregeling (wijziging ex artikel 11 WRO) zijn daarnaast, twee wijzigingsbevoegdheden opgenomen specifiek voor de agrarische bedrijfsvoering. Deze bevoegdheden maken het mogelijk via een korte - niettemin zorgvuldige - procedure medewerking te verlenen aan zich nader aandienende ontwikkelingen. De bepalingen omvatten de mogelijkheid dat nieuwe agrarische bouwblokken kunnen worden aangegeven (indien verplaatsing of nieuwvestiging dat wenselijk maakt) en mestsilo's buiten het bebouwingsvlak kunnen worden opgericht. Deze bevoegdheid is in algemeenheid niet van toepassing voor de gronden, die op de kaart zijn aangeduid met "microreliëf", "hydrologische bufferzone", "nieuwvestiging uitgesloten" en/of "geleidzone industrieterrein".

Bijzondere vermelding behoeft de ontwikkelingsregeling die onder g tijdens de raadsvaststelling aan het plan is toegevoegd. Met deze regeling is het mogelijk dat binnen de op de beleidskaart (Hksb-314-6) aangegeven gebieden de gronden alsnog bestemd kunnen worden tot "bos en natuurgebied". Voorwaarde is daarbij wel dat de productiegerichte agrarische bedrijfsvoering van deze gronden geheel is beëindigd. "Geheel" dient daarbij niet gezien te worden als geldend voor het gehele gebied maar voor het geheel beëindigen van de agrarische bedrijfsvoering op de in het wijzigingsplan betrokken gronden.

Bij deze bestemming is ter veiligstelling van de binnen deze gronden aanwezige landschappelijke waarden alsmede ter bescherming van de natuurlijke waarden op de aangrenzende gronden het verrichten van bepaalde werken en/of werkzaamheden aan een aanlegvergunning gebonden. Binnen het totale agrarische cultuurgebied geldt de algemene vereiste van vergunning voor het verharderen van voet-, fiets- en/of ruitpaden alsmede het aanbrengen van andere oppervlakteverhardingen voor zover daarbij sprake is van een oppervlakte groter dan 100 m². Met betrekking tot deze kan nog worden opgemerkt dat het aanleggen en verharderen van wegen ter ontsluiting van agrarische percelen (bedrijfsniveau) niet vergunningplichtig is.

Op gronden met belangrijke landschappelijke waarden (gebied B) is tevens het kappen en rooien van bomen en houtopstanden gekoppeld aan een aanlegvergunning.

Voor de gronden, waarvoor het reliëf een belangrijk kenmerk is zijn bovendien vergunningvereisten gesteld voor die werken en/of werkzaamheden die een bedreiging voor de verschijningsvorm kunnen betekenen. Daar waar de gronden grenzen (hydrologische bufferzones) aan gebieden met belangrijke vochtgebonden natuurlijke kwaliteiten zijn specifieke vergunningen voorgeschreven, teneinde deze waarden te kunnen behouden.

In bepaalde nader omschreven situaties is geen vergunning noodzakelijk. Dit geldt onder meer indien de betreffende werkzaamheid zal worden uitgevoerd ter realisering van een bouwvergunning. In een dergelijke situatie heeft reeds een afweging in het kader van het bestemmingsplan plaatsgevonden en mag de verlening van de bouwvergunning tevens worden beschouwd als zijnde een aanlegvergunning.

Bos en natuurgebied (artikel 5)

Deze bestemming betreft gebieden waaraan diverse waarden kunnen worden toegekend. Voor zover gronden zijn aangeduid als "bos" geldt dat de primaire functie vooral is gelegen in de

houtproductie, waarop in dat deel van de bestemmingsomschrijving dan ook de nadruk is gelegd. Desalniettemin hebben deze bossen ook een landschappelijke en recreatieve waarde. Het uitgangspunt is echter bosbouw. De bestemmingsregeling kan zich voor deze gebieden dan ook - gezien de Boswet - beperken tot bebouwingsbepalingen voor gebouwen ten behoeve van het onderhoud en beheer en andere-bouwwerken, gebruiksbepalingen en een aantal aanlegvoorschriften. De laatste zijn vooral van belang voor handhaving van de landschappelijke en recreatieve waarden. Voor de bosbouw betekent een en ander geen beperking.

Voor de gebieden, die zijn aangeduid als "bos met natuurlijke waarde" geldt dat naast de houtproductie de landschappelijke en natuurlijke waarden nadrukkelijk van belang zijn. Gelet op het feit dat de Boswet, gelet ook op de daaromtrent bestaande jurisprudentie, voldoende bescherming biedt voor het behoud van de voorkomende waarden kan worden volstaan met aanlegvergunningen voor zaken, die in feit met de bebossing c.a. van minder belang zijn. De gronden, die op de kaart zijn aangeduid als "natuurgebied", betreffen gronden die niet in gebruik zijn bij de landbouw en waaraan belangrijke natuurlijke en landschappelijke waarden kunnen worden toegerekend. De bestemmingsregeling is dan ook gericht op het handhaven c.q. het versterken van deze waarden.

De aanlegvoorschriften zijn erop gericht de aanwezige waarden zoveel mogelijk te handhaven. Een aantal aanlegvoorschriften voorkomt, dat door het uitvoeren van diverse activiteiten de waarde van deze gronden onevenredig zou kunnen worden aangetast. Een aanlegvergunning is niet vereist, indien de andere-werken of werkzaamheden worden uitgevoerd in het kader van een beheersplan, zoals is voorzien in de Natuurbeschermingswet, dan wel indien een vergunning ingevolge deze wet is vereist. De bij deze bestemming opgenomen gebruiksbepalingen dienen vormen van ongewenst gebruik van de natuurgebieden te voorkomen.

Binnen deze bestemming, bevinden zich enkele terreinen voor de dressuur van honden en twee schietbanen voor de kleiduivenschietsport, welke dienovereenkomstig zijn meebestemd.

Een vrijstelling op het gebruik biedt, uitsluitend voor de gronden die nader zijn aangeduid met "bos", mogelijkheden voor bepaalde groepen om te recreëren in kampeermiddelen. Deze groepen betreffen in algemeenheid organisaties met een doelstelling van sociale, culturele, educatieve of wetenschappelijke aard. Het betreft hier een algemene mogelijkheid waaraan een nadere invulling (= plaatsbepaling) dient te worden gegeven. Met betrekking tot het zogenaamde "vrij kamperen" kan worden opgemerkt dat deze vorm van verblijfsrecreatie in principe niet is toegestaan. Indien daarvoor toch mogelijkheden dienen te worden geboden dan biedt artikel 15 lid 1 van de Wet op de openluchtrecreatie de mogelijkheid daarvoor. Het gebruik maken van die mogelijkheid betekent dat de gemeenteraad daartoe een verordening dient vast te stellen. Terzijde zij opgemerkt dat bij deze kampeervorm het bestemmingsplan op geen enkele wijze van directe invloed is of kan zijn.

Woondoeleinden (artikel 6)

De bestaande burgerwoningen zijn bestemd tot "woondoeleinden". Bij de benadering van deze functie is uitgegaan van een driedeling naar inhoud, te weten woningen met een inhoud tot 450 m³, tot een inhoud van 600 m³ en woningen met een grotere inhoud. De woningen tot

450 m³ omvatten zomerhuizen, die sedert jaren permanent worden bewoond. Gelet op het feit dat die situatie niet zal veranderen verdient het de voorkeur om over te gaan tot een positieve woonbestemming. Daarbij is vergroting van deze voormalige zomerhuizen tot 600 m³ niet aan de orde. Wel kunnen de "zomerhuizen" die nu reeds groter zijn dan 450 m³ deze grotere maat bij eventuele herbouw als uitgangspunt nemen. Voor de overige woningen geldt dat een kleinere woning mag worden vergroot tot maximaal 600 m³. Grotere woningen daarentegen zijn gefixeerd naar de inhoudsmaat die zij op het moment van de terinzagelegging van het ontwerpplan bezitten. Het tijdstip van de terinzagelegging is gekozen, omdat vanaf dat moment bouwvergunningen (afgezien van een eventueel voorbereidingsbesluit) kunnen worden aangehouden. Een dergelijke regeling heeft voor woningen groter dan 600 m³ het voordeel dat sprake is van een positieve bestemming voor de gehele woning in plaats van een regeling via het overgangsrecht.

Daar het uitsluitend bestaande woningen betreft, welke in de tijd zijn ontstaan en derhalve als een gegeven dienen te worden beschouwd, kan ook thans - indien gebruik gemaakt wordt van de opgenomen vrijstellingsbevoegdheden - niet gesproken worden van een ernstige landschappelijke aantasting en een vergroting van de belemmeringen voor het agrarisch bedrijf.

Bij de woonbestemming doet zich ook de situatie voor dat een medebestemming is opgenomen. Bewust is gekozen voor een medebestemming in plaats van een specifieke bedrijfsbestemming, omdat de uitstraling van het totale complex primair wonen is.

In combinatie met de inhoudsmaat is een aantal bepalingen opgenomen ten aanzien van (goot-) hoogte, breedte, dakhelling etc. die afgestemd zijn op het merendeel van de in het landelijk gebied voorkomende woningen. Voor zover binnen deze bestemming andere activiteiten voorkomen, waarvan de omvang zodanig is dat deze geen zelfstandige bestemming verdienen, zijn deze activiteiten als mede-bestemming opgenomen.

Analoog aan de regeling, welke is opgenomen ten behoeve van dubbele bewoning van boerderijen, is ook bij deze bestemming een dergelijke bepaling opgenomen omdat in veel gevallen sprake is van voormalige boerderijpanden.

De maximale oppervlakte aan bijgebouwen is gesteld op 50 m², dan wel de oppervlakte van het bijgebouw zoals dat bestond ten tijde van de terinzagelegging. Met de oppervlakte van 50 m² kan worden voorzien in de berging van gereedschappen en dergelijke, welke voor het onderhoud van de veelal grote percelen noodzakelijk zijn. In die situaties waarin de bestaande oppervlakte meer bedraagt dan 50 m² en men meerdere bijgebouwen zou willen samenvoegen dan is daarbij bepaald dat de gezamenlijke oppervlakte niet meer dan 100 m² mag bedragen waarbij een en ander dan wel dient bij te dragen aan een verbetering van de landschappelijke kwaliteit ter plaatse.

In het kader van mogelijke toekomstige ontwikkelingen moet het niet uitgesloten worden geacht dat voor een aantal voormalige boerderijen wederom een agrarische functie wenselijk is. Dienaangaande is terzake een ontwikkelingsregeling opgenomen die mogelijkheden biedt aan de vestiging van een (op redelijke termijn volwaardig) bedrijf. Met name voor paardenhouderijen wordt een dergelijke situatie toelaatbaar geacht.

De bevoegdheid tot wijziging geldt niet voor gronden, die uit een oogpunt van milieu dan wel om landschappelijke redenen kwetsbaar zijn voor bepaalde activiteiten c.q. toename van bebouwing.

Horecadoeleinden (artikel 8)

Bij deze bestemming verdient bijzondere vermelding de nadere aanduiding "sexinrichting". Als gevolg van het vervallen van het bordeelverbod is op dit punt door de gemeenten in de regio een gezamenlijke beleidslijn ontwikkeld. Kort gezegd komt deze erop neer dat buiten bestaande inrichtingen geen ruimte aanwezig wordt geacht voor extra sexinrichtingen.

Bijsondere doeleinden (artikel 9)

Bij deze bestemmingen zijn, evenals bij de in enkele andere artikelen geregelde bestemmingen, regels opgenomen voor een minimale en maximale dakhelling. Een kap is derhalve in principe vereist, omdat hiermee een zo goed mogelijke aansluiting kan worden gevonden bij de overige bebouwing in het landelijk gebied.

Hoewel niet in alle situaties een dienstwoning voorkomt, is een bedrijfswoning rechtens toegestaan. Gelet op de begripsomschrijving van een dergelijke woning is een deugdelijke toetsing omtrent de toelaatbaarheid mogelijk. Daar waar gelet op de aard van de activiteiten een bedrijfswoning niet noodzakelijk is, is op de plankaart de bouw van een bedrijfswoning uitgesloten.

Bedrijfsdoeleinden (artikel 10)

De bestemmingsregeling van dit artikel is zodanig, dat binnen de desbetreffende gronden de uitoefening van een ambachtelijk bedrijf is toegestaan en wanneer de gronden nader zijn aangeduid, uitsluitend de huidige bedrijfsvorm wordt toegestaan. Op grond van een verleende vrijstelling kunnen andersoortige bedrijven worden toegestaan, die overigens qua hinder en landschappelijke consequenties geen verslechtering mogen betekenen ten opzichte van de huidige situatie.

De in dit artikel opgenomen gebruiksbepalingen geven aan, dat detailhandel in principe verboden is. Door middel van een vrijstellingsbevoegdheid kan een ondergeschikte en logischerwijze uit de bedrijfsvoering voortvloeiende vorm van detailhandel worden toegestaan.

Tenslotte verdient een bepaling in dit artikel nog een nadere toelichting. Artikel 41 van de Wet geluidhinder (Wgh) heeft als consequentie dat rond een industrieterrein, dat de mogelijkheid biedt tot vestiging van grote, zeer hinderlijke bedrijven een grens dient te worden vastgesteld, waarbuiten de geluidsbelasting vanwege het terrein niet meer dan 50 dB(A) mag bedragen. De onder de bestemming "bedrijfsdoeleinden" gebrachte bedrijven vallen niet onder de categorie grote lawaaimakers, terwijl de vestiging van dergelijke bedrijven ook niet wordt verwacht. Ingevolge de Wgh kan de vaststelling van de vorenbedoelde grens, alsmede het daaruit voortvloeiende onderzoek achterwege blijven, indien in het bestemmingsplan de vestiging van dit soort inrichtingen wordt uitgesloten. Gelet op het feit dat dergelijke bedrijven niet in het buitengebied voorkomen, noch verwacht worden, is in dit artikel gekozen voor het uitsluiten van voornoemde inrichtingen.

Zomerhuizen (artikel 15)

De verspreid over het buitengebied voorkomende zomerhuizen (buiten de agrarische bouwblokken en op de bouwpercelen van een enkele woning) zijn als zodanig bestemd. Hoewel het

hier bestaande zomerhuizen betreft is zoveel als mogelijk aangesloten bij de provinciale hand-
leiding en beleidsregels.

Nutsdoeleinden (artikel 16)

Onder deze noemer zijn begrepen de rioolwaterzuiveringsinstallatie, de (drink-)waterwinning, reinwaterkelder en mogelijkheden voor het onderhoud van waterlopen en dergelijke. Middels een nadere aanduiding zijn de betreffende activiteiten specifiek bestemd. Voor de rioolwaterzuivering geldt dat deze bij een bepaalde capaciteit worden aangemerkt als een grote "lawaaia-maker" in de zin van de Wet geluidhinder (bedrijven die voorkomen in het Inrichtingen- en Vergunningenbesluit). De binnen de gemeente voorkomende inrichting blijft beneden de in het terzake strekkende besluit genoemde capaciteit. Daar ook niet verwacht wordt dat deze capaciteit in de toekomst zal worden opgevoerd ligt het in de rede de vestiging van dergelijke bedrijven op voorhand uit te sluiten.

Archeologisch waardevol terrein (dubbelbestemming) (artikel 21)

De bestemming is gegeven aan de ingevolge de Monumentenwet geregistreerde, archeologische monumenten respectievelijk archeologisch waardevolle terreinen. Het betreft een zogenaamde "dubbelbestemming", die, naast de bestemming die de gronden reeds vanwege hun ligging/gebruik/verschijningsvorm is toegekend, aan de desbetreffende gronden is gegeven. In lid A van dit artikel wordt de bestemming vermeld, die deze gronden tevens hebben. Ter bescherming van de archeologische waarden zijn aanlegvoorschriften opgenomen.

Opdat inzicht wordt verkregen in de gevolgen van een eventueel uit te voeren werk op de archeologische waarden, dienen burgemeester en wethouders in voorkomend geval het advies van de Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek in te winnen.

Straalpad (dubbelbestemming) (artikel 22)

Hoewel binnen het straalverbindingstraject geen bouwmogelijkheden aanwezig zijn, die boven de obstakelvrijhoogte (> 20 meter) uitkomen is uit een oogpunt van formaliteit de onderhavige bestemming met bijbehorende regeling opgenomen.

Hoogspanningsleiding (dubbelbestemming) (artikel 23)

In grote lijnen is de regeling gelijk aan de voorgaande bestemming, zij het dat hier het energietransport van primaire betekenis is. In relatie tot de opgenomen vrijstellingsbevoegdheid kan - gezien het feit dat de leidingbeheerder daarbij is betrokken - een evenwichtige afweging worden gemaakt met betrekking tot eventuele bebouwing.

Waterwindoeleinden (dubbelbestemming) (artikel 25)

Als belangrijkste in dit voorschrift moet worden genoemd het in lid B onder 2 bepaalde. Te weten: "de kwaliteit van het grondwater niet wordt geschaad". Met dit criterium wordt beoogd een directe relatie te leggen met de "Verordening Grondwaterbeschermingsgebieden Overijssel", hetgeen betekent dat alle bouw- en gebruiksactiviteiten - voor zover deze niet reeds bij andere

bestemming voor het beschermingsgebied zijn uitgesloten - mede getoetst dienen te worden aan de invloed die daarvan kan uitgaan op de kwaliteit c.q. de bescherming van het drinkwater. Teneinde te voorkomen dat de bodemopbouw in negatieve zin voor de drinkwaterwinning wordt verstoord is een aanlegvergunning vereist voor het aanleggen van leidingen en dergelijke. Omdat de aansluiting van percelen op het openbare voorzieningennet op een betrekkelijk geringe diepte plaatsvindt zijn dergelijke activiteiten uitgezonderd van de vergunningsplicht. Evenmin is het zinvol om een aanlegvergunning te eisen voor de leidingen die in het kader van de waterwinningsactiviteiten noodzakelijk zijn.

Algemene bepalingen met betrekking tot het bouwen binnen geluidzones (artikel 26)

Dit artikel bevat twee bepalingen, die zijn opgenomen in verband met de van kracht zijnde bepalingen van de Wet geluidhinder (Wgh). Het zijn bepalingen die uitsluitend toepassing vinden ten aanzien van gronden, die gelegen zijn binnen de in de wet genoemde geluidzones.

De eerste bepaling komt erop neer, dat indien door middel van toepassing van een vrijstellingsbevoegdheid een tweede dienstwoning wordt mogelijk gemaakt, dan wel door middel van toepassing van een wijzigingsbevoegdheid ten behoeve van de vestiging van een agrarisch bedrijf wordt mogelijk gemaakt, ten aanzien van de ontworpen woning de voorkeurswaarde, zoals neergelegd in artikel 82, lid 1 van de Wgh, in acht dient te worden genomen. Kan aan deze voorkeurswaarde niet worden voldaan, dan zal vrijstelling of wijziging ten behoeve van een woning niet kunnen plaatsvinden. Deze bepaling is ook van toepassing op de rechtens toegestane woningen binnen de diverse bestemmingen.

De tweede bepaling houdt in dat indien een bestaande woning binnen hetzelfde bestemmingsvlak vervangen wordt door een nieuwe woning, de afstand tot de weg niet mag worden verkleind, opdat een akoestisch ongewenste situatie wordt voorkomen. Dergelijke situaties kunnen zich met name voordoen bij de agrarische bedrijven die over ruime bestemmingsvlakken beschikken. Aangezien er zich nieuwe situaties kunnen voordoen waar bij plaatsing van de nieuwe woning dicht op de weg geen overschrijding van de voorkeurswaarde betekent, is aan deze bepaling een vrijstellingsbevoegdheid toegevoegd, waardoor aan de bouw toch medewerking kan worden verleend.

Bebouwingsgrenzen (artikel 27)

In dit artikel worden enkele voor alle bestemmingen geldende bepalingen gegeven voor de plaatsing van bouwwerken. Zo wordt - per wegencategorie - aangegeven welke afstand ten opzichte van de as van de weg in acht genomen dient te worden (voor de minder belangrijke wegen is een afstandsmaat binnen de bestemmingen "agrarisch cultuurgebied" en "bos en natuurgebied" opgenomen. Van de gestelde afstandseisen kan vrijstelling worden verleend, mits daartegen uit hoofde van het wegbeheer (onder andere verkeersveiligheid) geen bezwaar bestaat. Voor zover binnen deze grenzen bebouwing aanwezig is moet de vrijstelling als verleend worden beschouwd.

Aanvullende vrijstellingsbevoegdheden (artikel 28)

In dit artikel zijn een aantal vrijstellingsbevoegdheden opgenomen die op alle bestemmingen van toepassing zijn. De vrijstellingsbepalingen betreffen de mogelijkheid om op ondergeschikte

punten van het plan af te wijken in verband met de aanpassing aan de werkelijke afmetingen, de mogelijkheid om met ten hoogste 10% van de voorgeschreven afmetingen van de bebouwing af te wijken en de mogelijkheid om bouwwerken voor openbare nutsvoorzieningen op te richten. De mogelijkheid om op ondergeschikte punten van het plan af te wijken zal met name toepassing vinden om een geringe verschuiving van de op de kaart aangegeven bebouwingsvlakken in verband met een bepaalde terreingesteldheid of eigendomsverhouding toe te staan, zodat op een ingediende aanvraag om bouwvergunning positief kan worden beslist.

Binnen de bestemming "bos en natuurgebied" zijn bouwwerken voor openbare nutsvoorzieningen die normaliter middels vrijstelling kunnen worden gerealiseerd, voor zover het de gronden betreft met de nadere aanduiding "bos met natuurlijke waarde" en "natuurgebied" niet toegestaan. Wel is een (meer bijzondere) vrijstellingsregeling opgenomen voor het aanbrengen van eenvoudige recreatieve voorzieningen zoals picknickplaatsen en zitbanken.

Dubbeltelbepaling (artikel 29)

Deze bepaling is opgenomen om een ongewenste verdichting van de bebouwing te voorkomen. Deze verdichting kan zich met name voordoen, indien een perceel of een gedeelte daarvan, meer dan één keer betrokken wordt bij de berekening van een maximaal bebouwingspercentage.

Algemene gebruiksbe­paling (artikel 30)

Voor de redactie van de gebruiksbe­paling is de algemene formulering aangehouden. Deze gaat uit van de gedachte dat het gebruik uitsluitend mag plaatsvinden in overeenstemming met de bestemming. Dit maakt het noodzakelijk dat de bestemmingsomschrijving (in deze voorschriften steeds lid A van het betreffende artikel) voldoende duidelijk is. Bij een aantal artikelen is aangegeven wat in ieder geval onder "verboden gebruik" dient te worden verstaan. De strafbaarstelling geschiedt in dit artikel. De in de verschillende artikelen genoemde, verboden gebruiksvormen zijn slechts afgeleide verbodsbepalingen.

Het overgangsrecht met betrekking strijdig gebruik is nader ingeperkt (lid B), in die zin dat dit overgangsrecht niet geldt voor gebruik dat al in strijd was nadat het voorgaande bestemmingsplan rechtskracht had verkregen.

Het gebruik van gronden en opstallen in strijd met dit bestemmingsplan op het tijdstip van het van rechtskracht worden ervan, mag worden voortgezet. Wijziging van het gebruik is strafbaar gesteld, indien de afwijking van het plan wordt vergroot.

Het bepaalde in lid D ("toverformule") is, ondanks het subjectieve karakter, toch in de voorschriften opgenomen, omdat constante Kroonjurisprudentie dit vereist.

Overgangsbepalingen bouwwerken (artikel 31)

Bouwwerken welke op het tijdstip van de tervisielegging van het ontwerp-plan bestaan, in uitvoering zijn of mogen worden opgericht krachtens een bouwvergunning die voor dit tijdstip is aangevraagd en die afwijken van het bestemmingsplan, mogen gedeeltelijk worden vernieuwd of veranderd. Indien het bouwwerk door een calamiteit tenietgaat, is volledige herbouw toegestaan.

Strafbepaling (artikel 32)

Overtreding van de gebruiksbepalingen, alsmede het verrichten van werken, of werkzaamheden zonder of in afwijking van een aanlegvergunning, zijn in dit artikel uitdrukkelijk strafbaar gesteld, zodat strafrechtelijke vervolging mogelijk is.

Het gemeentebestuur van Haaksbergen heeft de integrale herziening van het bestemmingsplan "Buitengebied" in de inspraak gebracht. Van 31 maart tot 12 mei 1995 heeft het voorontwerp terinzage gelegen. Parallel aan de terinzagelegging is, in het kader van artikel 10 van het Besluit op de Ruimtelijke Ordening 1985, overleg gevoerd met de Provinciale Planologische Commissie (het Groot Beraad) en de overige daarvoor in aanmerking komende instanties.

4.1.7.1. Inspraak ex artikel 6a WRO

In het kader van het gestelde in artikel 6a van de WRO is aan een ieder de gelegenheid gegeven zijn of haar mening over het voorontwerp-bestemmingsplan "Buitengebied" kenbaar te maken. In totaal zijn 91 "particuliere" inspraakreacties ontvangen en 10 inspraakreacties namens organisaties/belangengroepen.

De "particuliere" reacties hadden met name betrekking op het al of niet toekennen van een agrarisch bouwperceel respectievelijk de grootte ervan, het feit dat het sinds jaar en dag gedoogde gebruik van zomerhuisjes een woonbestemming rechtvaardigde en de aard en ontwikkelingsmogelijkheden van de niet-agrarische bedrijven (inclusief recreatievoorzieningen). Met name de discussie over de zomerhuisjes heeft geleid tot een belangrijke vertraging van de planafrondding. Uit bestuurlijke overwegingen kon namelijk niet worden volstaan met uitsluitend in te gaan op diegenen die een inspraakreactie hadden gestuurd maar diende om tot een consistent beleid te komen alle ruim 270 recreatiewoningen aan een nader onderzoek te worden onderworpen. De uitkomsten van dit onderzoek waarover tussentijds ook nog overleg heeft plaats gevonden met de provincie, is de basis geweest voor de beantwoording op de inspraakreacties.

Met betrekking tot de agrarische bouwpercelen is aan de hand van aanvullende gegevens nagegaan in hoeverre er werkelijk aanleiding was om alsnog een agrarisch bouwperceel toe te kennen respectievelijk een andere grootte-klasse aan te geven. Dit onderzoek heeft slechts in een beperkt aantal gevallen geleid tot een aanpassing van de plankaart.

De wensen met betrekking tot de uitbreidingsmogelijkheden van de niet-agrarische bedrijven heeft geleid tot een belangrijke aanpassing van het plan. Slechts in een enkel geval is er aanleiding gezien om de in het voorontwerp opgenomen bouwmogelijkheid te verruimen. In veel gevallen is, mede naar aanleiding van de overlegreactie van de PPC (zie paragraaf 7.2. ad 11 e.v.), de bouwmogelijkheid verkleind.

De opmerkingen van de organisaties/belangengroeperingen hadden ten dele betrekking op zeer concrete onderwerpen en overigens betrof het opmerkingen over de plansystematiek. Waar mogelijk zijn de concrete opmerkingen in de planopzet verwerkt. De opmerkingen over de plansystematiek hebben ertoe geleid dat een verdergaande nuancering in de regeling naar de gebiedszonering is aangebracht en ook het aanlegvergunningstelsel is aangescherpt waarbij echter de systematiek niet ten principale is gewijzigd.

Voor een uitgebreide samenvatting van de inspraakreacties en de overwegingen van de gemeente wordt verwezen naar de zelfstandige inspraaknota.

Met opmaak: opsommingstekens en nummering

4.2.7.2. Overleg ex artikel 10 Bro '85

Van de volgende overlegpartners zijn reacties ontvangen:

1. *Nederlandse Gasunie;*
2. *Waterleiding Maatschappij Oostelijk Gelderland;*
3. *Gemeente Ambt Delden;*
4. *Stadt Vreden;*
5. *Stadt Ahaus;*
6. *Waterschap Regge en Dinkel;*
7. *Waterschap De Schipbeek;*
8. *Gemeente Neede;*
9. *Waterschap van de Berkel;*
10. *Gemeente Hengelo;*
11. *Provinciale Planologische Commissie.*

De gemeenten Ambt Delden en Neede, Stadt Vreden en Stadt Ahaus hebben meegedeeld dat het voorontwerpplan hen geen aanleiding heeft gegeven tot het maken van opmerkingen. De overige instanties hebben als volgt gereageerd:

Ad 1. N.V. Nederlandse Gasunie

Samenvatting reactie 1A

De Gasunie merkt op dat de ligging van twee gastransportleidingen, zoals aangegeven op de plankaart, niet geheel conform de werkelijkheid is. Ter informatie is op een kopie van de plankaart de ligging van de gastransportleidingen aangepast en wordt verzocht de plankaart overeenkomstig te wijzigen.

Overwegingen gemeente

Het tracé, tussen de Belthofsweg en de Kerkweg is op de bestemmingsplankaart niet geheel conform de werkelijkheid weergegeven. De bestemmingsplankaart zal op basis van de informatie van de Gasunie worden aangepast.

Samenvatting reactie 1B

In de voorschriften die betrekking hebben op de dubbelbestemming "aardgastransportleiding" (artikel 25) zijn enkel bebouwingsbepalingen opgenomen. Dit is volgens de Gasunie onvoldoende om een veilig en bedrijfszeker gastransport te waarborgen. Verzocht wordt om artikel 25 uit te breiden met aanlegvoorschriften. Het gaat daarbij om de volgende werken en/of werkzaamheden voor een zone van 4 meter aan weerszijden van de hartlijn van de transportleiding: - aanbrengen van verhardingen; - ontgronden en ophogen, - graafwerkzaamheden anders dan normaal spit- en ploegwerk; - aanbrengen van diepwortelende beplanting; - indrijven van voorwerpen in de grond en permanent opslaan van goederen. Voordat burgemeester en wethouders voor deze activiteiten een aanlegvergunning afgeven zou de leidingbeheerder gehoord moeten worden.

Overwegingen gemeente

Er bestaat geen bezwaar tegen om de bebouwingsvrije zone ter breedte van 5 meter ter weerszijden van de aardgastransportleiding terug te brengen naar 4 meter. De noodzaak om de planvoorschriften aan te vullen met aanlegvoorschriften en gebruiksvoorschriften

wordt niet onderkend. Een en ander is genoegzaam geregeld in de zakelijk-recht overeenkomst en is met het oog op de geringe breedte van de zone in de praktijk ook niet handhaafbaar.

Ad 2. N.V. Waterleiding Maatschappij Oostelijk Gelderland

Samenvatting reactie 2A

De Waterleiding Maatschappij Oostelijk Gelderland verzoekt de zogenaamde opjager met trafo aan de Elderingsweg op te nemen in zowel de toelichting (afbeelding 6) als in de voorschriften onder artikel 17 ("nutsvoorzieningen"), alsmede als zodanig aan te merken op de plankaart.

Overwegingen gemeente

Op het betreffende terreintje komen een parkeerstrook, een trafohuisje, de opjager en een hydrofoor voor. Het gaat daarbij om een terrein met een oppervlakte van minder dan 100 m². Er is, naast de technische installaties, sprake van een gebouw met een oppervlakte van ongeveer 18 m² en een inhoud van ongeveer 45 m³. Dergelijke voorzieningen zijn geen reden een specifieke bestemmingsregeling te treffen. Voor openbare nutsvoorzieningen tot een inhoudsmaat van 50 m³ is een algemene vrijstellingsbepaling opgenomen. De betreffende voorzieningen kunnen onder deze vrijstellingsbepaling voortbestaan.

Samenvatting reactie 2B

In het Waterhuishoudingsplan Overijssel wordt aangegeven dat op het grondgebied van de gemeente Haaksbergen nieuwe locaties voor grondwaterwinningen kunnen worden gerealiseerd. De waterleidingmaatschappij zou graag de mogelijkheden willen bespreken voor een locatie tussen de Enschedesestraat en de (toeristische) spoorlijn Haaksbergen-Enschede.

Overwegingen gemeente

De planopzet is op dit punt aangepast.

Ad 6. Waterschap Regge en Dinkel

Samenvatting reactie 6A

Het waterschap is van mening dat de tekst van het plan de indruk wekt dat verbeteringswerken aan watergangen enkel verdroging tot gevolg hebben. De eisen, die aan de afwatering worden gesteld, zijn echter afhankelijk van de functie van een gebied. Bij planvorming met betrekking tot afwateringswerken wordt zoveel mogelijk getracht de verschillende belangen recht te doen. Vanuit een oogpunt van integraal waterbeheer worden de waterhuishoudkundige aspecten bij de beschrijving van natuur en landschap te weinig belicht. De gemeente Haaksbergen is gelegen binnen stroomgebieden van diverse belangrijke beken, waartoe zowel Duitse gebieden als gebieden van diverse andere gemeenten behoren (bovengemeentelijke functie).

Overwegingen gemeente

De indruk, die de toelichting op dit onderdeel kan wekken, is niet terecht. In de toelichting is nader op het integrale waterbeheer, dat de waterschappen voorstaan, ingegaan.

Samenvatting reactie 6B

De watergangen in het beheersgebied van het waterschap zijn niet specifiek bestemd. Een aantal watergangen heeft niet alleen een functie voor de afvoer van water uit het landelijk gebied, maar ook een duidelijke functie voor de afvoer van stedelijk water waaronder riooloverstortwater

en het effluent van de rioolwaterzuiveringsinstallatie (watergang 20-4-1). Derhalve wordt verzocht de watergangen met een meervoudige functie (20-4-1 en 20-3-5; aangegeven op de bij de overlegreactie gevoegde kaart) specifiek te bestemmen.

Overwegingen gemeente

Het al dan niet hebben van een meervoudige functie is niet zozeer van belang voor de bestemmingsregeling van de voorkomende waterlopen. De bestemmingsregeling is veel meer afgestemd op het schaalniveau waarop de watergangen van belang zijn voor de waterhuishouding. Dat betekent dat kleinere waterlopen die een meer lokale functie hebben niet specifiek zijn bestemd. Deze niet op de plankaart aangegeven watergangen zijn echter wel door middel van de doeleindenomschrijving veilig gesteld.

Samenvatting reactie 6C

Het is gewenst in de tekst op te nemen dat, met betrekking tot de watergangen in beheer bij het waterschap, ingevolge de bepalingen van de Keur beperkingen zijn opgelegd aan het gebruik van de gronden gelegen binnen de beschermingszones van de betreffende watergangen.

Overwegingen gemeente

Er bestaat geen bezwaar om in de toelichting op het bestemmingsplan te vermelden dat de keur van het waterschap onverlet blijft. De toelichting is in de vermelde zin aangepast.

Samenvatting reactie 6D

Het waterschap vindt het vreemd dat binnen de agrarische gebiedsbestemming de waterlopen, met uitzondering van de Buurserbeek, met name een afwateringsfunctie hebben voor het agrarisch gebied en derhalve ondergeschikt zijn aan het agrarisch gebruik.

Gelet op het uitgangspunt dat het bestemmingsplan nauw zal aansluiten bij het ruilverkavelingsplan, wordt verzocht alsnog rekening te houden met de functie van ecologische verbindingzone van de Hegebeek en Hagmolenbeek en de realisering van een 5 meter brede natuurvriendelijk ingerichte oeverzone aan de linkeroever. Teneinde de doelstellingen in het provinciale waterhuishoudingsplan en de uitwerking daarvan in waterbeheersplannen te kunnen realiseren wordt verzocht om aan beken gelegen in kwetsbare gebieden (functie voor water voor natuur) een strook van minimaal 5 meter breed specifiek te bestemmen; het gaat daarbij naast de Hegebeek en de Hagmolenbeek ook om de Drekkersstrang en Buitenbeek.

Overwegingen gemeente

Zoals ook aangegeven in de overwegingen naar aanleiding van de overlegreactie van de PPC zal het bestemmingsplan nader worden afgestemd op de watergangen met de functie "water voor natuur". Deze watergangen zullen worden bestemd als "water met landschappelijke en natuurlijke waarde". Het gaat daarbij om de Buurserbeek, Schipbeek, Hegebeek, Hagmolenbeek, de Drekkersstrang en de Zoddebeek. De Buitenbeek is niet in het plangebied gelegen. In de toelichting zal een ander worden toegelicht.

Aan de overige watergangen wordt in de doeleindenomschrijving van de verschillende gebiedsbestemmingen een waterhuishoudkundige functie toegekend. Deze is evenwichtig aan de andere genoemde functies.

Samenvatting reactie 6E

Het beleid van het waterschap, onder andere vastgelegd in het waterbeheersplan 1995 en het onderhoudsbeheersplan Hagmolenbeek, komt niet aan de orde in het voorontwerpbestemmingsplan.

Overwegingen gemeente

Gelet op het feit dat de waterschappen nadrukkelijk actief bezig zijn met het uitwerken van het waterhuishoudkundig beleid, in het kader van de verbrede taakstelling en binnen het kader van het provinciale Waterhuishoudingsplan, zal daarop in de toelichting nader worden ingegaan.

Samenvatting reactie 6F

Opgemerkt wordt dat bij de aanduiding "microreliëf met name" wordt verwezen naar reliëf bij esen en steilranden. Beken en beekdalen dragen echter eveneens bij aan het reliëfrijke karakter van een gebied.

Overwegingen gemeente

In de met "microreliëf" aangegeven gebieden zijn de beken en beekdalen niet zozeer bepalend voor het voorkomende reliëf.

Ad 7. Waterschap De Schipbeek

Samenvatting reactie 7A

Opgemerkt wordt dat de functiekaart, onderdeel uitmakend van het provinciale waterhuishoudingsplan, en de bestemmingsplankaart niet op alle punten met elkaar overeen komen.

Overwegingen gemeente

Zoals hiervoor aangegeven bij de betreffende overwegingen naar aanleiding van de reactie van het waterschap Regge en Dinkel (Ad.6), zal de bestemmingsplankaart met name voor de beken nader op het provinciale Waterhuishoudingsplan worden afgestemd. Voor wat betreft grote delen van het agrarische gebied die in het Waterhuishoudingsplan zijn aangemerkt als gebieden met de "water voor natuur" wordt het, gelet op de voorkomende kwaliteiten, niet wenselijk geacht de bestemmingsregeling aan te passen.

De Buurserbeek, Schipbeek, Hegebeek, Hagmolenbeek, de Drekkersstrang en de Zoddebeek zullen als "water met landschappelijke en natuurlijke waarde" worden bestemd.

Samenvatting reactie 7B

Geconstateerd wordt dat voor verschillende waterhuishoudkundige werken een aanlegvergunning nodig is. Gelet op het feit dat het waterschap de aangewezen instantie is voor de uitvoering van het waterbeheer, is het gewenst dat zij op z'n minst betrokken wordt bij dergelijke vergunningaanvragen. Overigens is het waterschap van mening dat dergelijke regelgeving niet thuis hoort in een bestemmingsplan.

Overwegingen gemeente

In artikel 14 van de Wet op de ruimtelijke Ordening is gesteld dat bij een bestemmingsplan kan worden bepaald dat het binnen nader aan te geven gebieden de uitvoering van bepaalde werken en/of werkzaamheden niet mogen worden uitgevoerd zonder een schriftelijke vergunning van burgemeester en wethouders. Met deze vergunningplicht wordt ondermeer beoogd bepaalde waarden binnen een verwerkelijke bestemming te handhaven en te beschermen. De gewraakte aanlegvergunningsvereiste gaat in dergelijke situaties dan ook verder dan het enkelvoudige waterhuishoudkundige belang. Naar aanleiding van de in het kader van inspraak en overleg gemaakte opmerkingen zal het aanlegvergunningstelsel voor wat betreft de waterhuishouding overigens nader worden

genueanceerd. De vereiste van een aanlegvergunning voor het graven, vergraven, verbreden, verdiepen of dempen van watergangen, vijvers en poelen zal uitsluitend worden opgenomen voor gebieden met de nadere aanduiding "hydrologische bufferzone". Overigens kan worden opgemerkt dat de Keur van het waterschap onverlet blijft.

Samenvatting reactie 7C

Door de watergangen, uitgezonderd de Buursebeek, ondergeschikt te maken aan de onderliggende gebiedsbestemming is uit het bestemmingsplan niet op te maken waar de watergangen zich bevinden. Deze bestemmingssystematiek is niet in overeenstemming met het waterhuishoudkundige beleid van de provincie, dat voor het waterschap richtinggevend is.

Overwegingen gemeente

Binnen de gebiedsbestemmingen "agrarisch cultuurgebied" en "bos en natuurgebied" is de waterhuishouding - als zijnde een essentieel element - in nevenschikkende zin opgenomen in de doeleindenomschrijving. Gesteld moet worden dat met deze keuze de waterhuishoudkundige betekenis van de diverse sloten en watergangen als onderdeel van een gebied met een bepaalde functie in voldoende mate is gewaarborgd alsmede dat deze benadering niet strijdig moet worden geacht met het provinciale beleid op het gebied van zowel de waterhuishouding als op het gebied van de ruimtelijke ordening. Zoals al eerder is opgemerkt zijn beken met een belangrijke ecologische verbindingsfunctie, naar aanleiding van inspraak en overleg, apart op de plankaart aangegeven.

Samenvatting reactie 7D

Om de waterhuishoudkundige functies te kunnen waarborgen, zal het beheer en onderhoud van de watergangen ten alle tijden (zonder een vergunning) mogelijk moeten zijn. Door de profilering van watergangen en waterkeringen te koppelen aan een aanlegvergunning komt de uitvoering van de waterschapstaak in gevaar. Gesteld wordt dat in de toelichting zou staan dat de profilering van watergangen en waterkeringen als incidentele werkzaamheden wordt gezien en derhalve als aanlegvergunningplichtig moet worden beschouwd.

Overwegingen gemeente

In de bepaling van de vereiste voor een aanlegvergunning voor bepaalde werken en/of werkzaamheden is in de aanhef van het betreffende artikelgedeelte gesteld dat een aanlegvergunning voor de nader omschreven werken en/of werkzaamheden niet noodzakelijk is indien het normale onderhouds- en/of exploitatiewerkzaamheden betreft. Het normale waterstaatkundige onderhoud en beheer zoals het opschonen en het weer in oorspronkelijke staat brengen van het profiel van sloten en watergangen en dergelijke is derhalve niet aanlegvergunningplichtig.

In de toelichting staat (op pagina 99 van het voorontwerp) dat incidentele ingrepen in bijvoorbeeld de cultuurtechnische situatie niet als normale onderhoudswerkzaamheden begrepen kunnen worden. Daarmee wordt bedoeld op bijvoorbeeld het verleggen/graven van waterlopen en wegen en niet op het in oorspronkelijke staat brengen van profielen van waterlopen en waterkeringen. Dit laatste wordt gezien als regulier onderhoud.

Samenvatting reactie 7E

Om ongewenste situaties en ontwikkelingen langs watergangen en waterkeringen te voorkomen wordt verzocht de bebouwingsbepalingen af te stemmen op de Keurbepalingen van het waterschap.

Overwegingen gemeente

Zoals eerder is vermeld blijven de bepalingen van de Keur onverlet. Daar met de Keur een specifiek doel wordt gediend moet het niet raadzaam worden geacht het plan op dit onderdeel aan te passen.

Samenvatting reactie 7F

De watergangen zijn in het bestemmingsplan ondergeschikt geacht aan de aangrenzende gebiedsbestemming. Deze formulering is niet in overeenstemming met het provinciaal beleid. In dat kader wordt het waterbeheer afgestemd op de verschillende functies. De gebruikte methode en de beschrijving sluiten daar niet op aan. Voorgesteld wordt het bestemmingsplan af te stemmen op de zogenaamde watersysteembenadering. Afstemming is van belang omdat de watergangen naast de waterhuishoudkundige functie, een ecologische en/of landschappelijke functie kunnen vervullen.

Overwegingen gemeente

Het gestelde dat de watergangen ondergeschikt zijn aan de aangrenzende gebiedsbestemming is niet juist. In de doeleindenomschrijvingen van de gebiedsbestemmingen is aangegeven dat deze tevens bestemd zijn voor de waterhuishouding en alleen binnen de bestemming "bos en natuurgebied" voor zover het daarbij gaat om de bestaande watergangen.

Het afstemmen van de bestemmingsregeling op de diverse watersysteemeenheden zal in die zin worden ingevuld dat de watergangen met de functie "water voor natuur" een specifieke bestemmingsregeling zullen krijgen (zie onder 7A). Bovendien zal bij de begrenzing van de hydrologische bufferzones zo veel mogelijk worden aangesloten bij de watersysteemeenheden.

Samenvatting reactie 7G

Teneinde te voorkomen dat de indruk wordt gewekt dat kanoën op de Buurserbeek mogelijk is, wordt verzocht het begrip "waterrecreatie" in de doeleindenomschrijving te wijzigen in "hengelwater".

Overwegingen gemeente

Om de indruk weg te nemen dat betreffende beek geschikt is voor intensief recreatief gebruik zal in de doeleindenomschrijving het begrip "extensieve waterrecreatie" worden opgenomen.

Samenvatting reactie 7H

Watergangen in beheer bij het waterschap zouden als zodanig bestemd dienen te worden. Als doeleindenomschrijving wordt de volgende tekst voorgesteld: "De op de kaart als zodanig aangewezen gronden zijn bestemd voor de waterhuishouding alsmede voor het behoud, de versterking en/of het herstel van de aan de oevers eigen zijnde landschappelijke en ecologische waarden, alsmede langs de Buurserbeek gelegen waterkeringen".

Overwegingen gemeente

De bestemmingsregeling is afgestemd op het schaalniveau waarop de watergangen van belang zijn voor de waterhuishouding. Dat betekent dat kleinere waterlopen die een meer lokale functie hebben niet specifiek zijn bestemd. De niet op de plankaart aangegeven watergangen zijn door middel van de doeleindenomschrijving veiliggesteld.

Onderhoud en herstel van de waterkeringen langs de Buurserbeek moeten worden gezien als voorzieningen als beschreven in de doeleindenomschrijving. De beken met een natuurfunctie ("water met landschappelijke en natuurlijke waarde") zullen tevens worden bestemd voor het behoud en de bescherming van de landschappelijke en natuurlijke waarden.

Samenvatting reactie 7I

Het waterschap heeft aan de Meijersgaardenweg twee locaties in gebruik voor de uitvoering van waterschapstaken. Verzocht wordt deze locaties dienovereenkomstig te bestemmen.

Overwegingen gemeente

Het moet redelijk worden geacht dat het ontwerpplan i.c. de bestemming "nutsdoeleinden" aan het betreffende gebruik wordt aangepast. De betreffende terreinen zullen positief worden bestemd.

Samenvatting reactie 7J

Voorgesteld wordt om de tweede zin van de tweede alinea op bladzijde 14 van de toelichting aan te vullen met de tekst: "ten noorden van het Twenthe-kanaal".

Overwegingen gemeente

De opmerking van het waterschap is correct, in die zin dat een nieuwe drinkwaterwinning in het watersysteem Hagmolen-Schipbeek ten noorden van het Twenthe-kanaal zal worden gerealiseerd en dus buiten het plangebied ligt. Dat betekent dat het niet zinvol is de betreffende opmerking over de drinkwaterwinning te handhaven. De betreffende zin zal worden geschrapt.

Samenvatting reactie 7K

Naar aanleiding van de tekst op bladzijde 21 van de toelichting is de volgende opmerking gemaakt: "de verbeteringswerken ten behoeve van de landbouwkundige waterhuishouding hebben vóór de ruilverkaveling Haaksbergen plaatsgevonden. In de ruilverkaveling zelf gebeurde dit, voor wat betreft het beheersgebied van de Schipbeek, op kleine schaal (detailverbetering). Naast de verbetering voor de landbouw hebben er verbeteringen van de waterhuishouding voor de natuur plaatsgevonden, zoals hydrologische isolatie, vernatting en dergelijke van de natuurterreinen".

Overwegingen gemeente

De aangegeven nuancering is van belang voor een goed inzicht in de waterhuishouding in het plangebied. In de toelichting zal hier aandacht aan worden besteed.

Samenvatting reactie 7L

Op bladzijde 25 van de toelichting wordt opgemerkt dat er twee waterschappen in het plangebied actief zijn. Dit zijn er 3 (waterschap van de Berkel).

Overwegingen gemeente

Inmiddels zijn de waterschappen De Schipbeek en Van de Berkel opgegaan in het waterschap Rijn en IJssel. In de toelichting wordt op deze reorganisatie ingegaan.

Samenvatting reactie 7M

In het beleidshoofdstuk ontbreekt het beleid van de waterschappen. Gezien de noodzakelijke afstemming tussen beheersplannen en bestemmingsplan is verwijzing naar het waterschapsbeleid gewenst.

Overwegingen gemeente

Zoals aangegeven in reactie op een soortgelijke opmerking van het waterschap Regge en Dinkel zal in de toelichting aandacht worden besteed aan het beleid van de waterschappen.

Samenvatting reactie 7N

In hoofdstuk 4 (bladzijde 51), toekomstige ontwikkelingen, wordt volgens het waterschap over de waterhuishouding in zijn algemeenheid weinig verteld. Herbeoordeling van het waterhuishoudkundig systeem voor het stroomgebied van de Zoddebeek kan een gewijzigd beheer (inrichting, onderhoud en peilbeheer) tot gevolg hebben.

Overwegingen gemeente

Vooruitlopend op de uitwerking van het waterbeleid voor de Zoddebeek is de beek op basis van het provinciale beleid als "water met landschappelijke en natuurlijke waarde" bestemd.

Ad 9. Waterschap van de Berkel

Samenvatting reactie 9A

Het waterschap dient het waterbeheer af te stemmen op het provinciale waterhuishoudingsplan. De functies zoals opgenomen in het bestemmingsplan komen niet altijd overeen met de aangegeven functies in het waterhuishoudingsplan. Het niet als zodanig bestemmen van de watergangen in beheer bij het waterschap geeft problemen bij de inrichting en het peil- en maaibeheer. Het beheer wordt namelijk afgestemd op de bestemming. Omdat de beken onderdeel uitmaken van de onderliggende bestemming kunnen op een en dezelfde beek meerdere bestemmingen van toepassing zijn.

Overwegingen gemeente

Het gestelde dat de watergangen ondergeschikt zijn aan de aangrenzende gebiedsbestemming is niet juist. In de doeleindenomschrijvingen van de gebiedsbestemmingen is aangegeven dat de niet op de plankaart aangegeven watergangen bestemd zijn (dus nevenschikkend) voor de waterhuishouding voor zover het gaat om de bestaande watergangen. Normaal onderhoud en exploitatie is derhalve zonder meer mogelijk (geen aanlegvergunning noodzakelijk).

Het afstemmen van de bestemmingsregeling op de diverse watersysteemeenheden zal in die zin worden ingevuld dat de watergangen met de functie "water voor natuur" een specifieke bestemmingsregeling zullen krijgen (zie ook onder 7A). Bovendien zal bij de begrenzing van de hydrologische bufferzones zo veel mogelijk worden aangesloten bij de watersysteemeenheden.

Samenvatting reactie 9B

Door de watergangen specifiek te bestemmen is het eveneens mogelijk de voorschriften af te stemmen op de Keur van het waterschap (geen bebouwing langs de watergang).

Overwegingen gemeente

De bepalingen van de Keur blijven onverlet van toepassing. Daar met de Keur een specifieke doel wordt gediend moet het niet raadzaam worden geacht het plan op dit onderdeel aan te passen. In de toelichting zal hier nader op worden ingegaan.

Samenvatting reactie 9C

Het waterschap is van mening dat ingrepen in de waterhuishouding niet door de gemeente (middels het al of niet verlenen van een aanlegvergunning) maar door het waterschap beoordeeld moeten worden (met als instrument de Verordening Waterhuishouding Gelderland).

Overwegingen gemeente

In artikel 14 van de Wet op de ruimtelijke Ordening is gesteld dat bij een bestemmingsplan kan worden bepaald dat het binnen nader aan te geven gebieden de uitvoering van bepaalde werken en/of werkzaamheden niet mogen worden uitgevoerd zonder een schriftelijke vergunning van burgemeester en wethouders. Met deze vergunningplicht wordt ondermeer beoogd bepaalde waarden binnen een verwerkelijke bestemming te handhaven en te beschermen. De gewraakte aanlegvergunningsvereiste gaat in dergelijke situaties dan ook verder dan het enkelvoudige waterhuishoudkundige belang. Naar aanleiding van de in het kader van inspraak en overleg gemaakte opmerkingen is het aanlegvergunningstelsel voor wat betreft de waterhuishouding overigens nader genuanceerd. De vereiste van een aanlegvergunning voor het graven, vergraven, verbreden, verdiepen of dempen van watergangen, vijvers en poelen zal uitsluitend worden opgenomen voor gebieden met de nadere aanduiding "hydrologische bufferzone".

Wel kan worden toegezegd dat het gemeentebestuur, bij gebleken noodzaak, in overleg zal treden met het waterschap.

Samenvatting reactie 9D

Volgens artikel 3 lid E1 zijn ingrepen in de waterhuishouding voor het gehele agrarische cultuurgebied vergunningplichtig, in tegenstelling tot wat wordt beweerd in de toelichting (blz. 73 "bufferzone").

Daarnaast vindt het waterschap het vreemd dat in gebieden met de aanduiding "microreliëf" gronden zonder aanlegvergunning kunnen worden opgehoogd of afgegraven.

Naast watergangen, poelen en vijvers zouden ook sloten genoemd moeten worden in relatie tot ingrepen in de waterhuishouding (artikel 3 lid E en artikel 6 lid D).

Overwegingen gemeente

Toelichting en voorschrift zijn met betrekking tot het onderdeel (hydrologische) bufferzone met elkaar in tegenspraak. De opmerking met betrekking tot het microreliëf is gebaseerd op het feit dat de aanlegvergunning voor het afgraven en ophogen van gronden per abuis dubbel was opgenomen. Het ophogen en afgraven van gronden met de aanduiding "microreliëf" is aanlegvergunningplichtig. Binnen de definiëring van het bestemmingsplan wordt een sloot als watergang gezien. Het noemen van sloten in relatie tot ingrepen in de waterhuishouding is dan ook niet noodzakelijk.

Naar aanleiding van ondermeer de overlegnotitie van de PPC is het aanlegvergunningstelsel nader genuanceerd (zie Ad 11, samenvatting en overwegingen gemeente overlegreactie PPC), waarbij de opmerkingen van het waterschap met betrekking tot het aanlegvergunningstelsel zijn meegenomen.

Samenvatting reactie 9E

In artikel 6 lid D1g is "verdiepen" als ingreep weggevallen.

Overwegingen gemeente

De opmerking is terecht. De voorschriften zijn op dit onderdeel aangepast.

Samenvatting reactie 9F

Tenslotte worden enkele opmerkingen gemaakt over de tekst in de toelichting; "in de gemeente zijn niet twee, maar drie waterschappen actief (blz. 25)". In de toelichting ontbreekt het beleid van de waterschappen. In het kader van de afstemming tussen bestemmingsplan en de beheersplannen van het waterschap is dit, mede gezien de toekomstige ontwikkelingen, wel gewenst (blz. 51).

Overwegingen gemeente

In de toelichting zal nadrukkelijker worden ingegaan op het beleid van de waterschappen. De opmerking over het aantal actieve waterschappen in het plangebied is achterhaald. Inmiddels zijn de waterschappen De Schipbeek en Van de Berkel opgegaan in het waterschap Rijn en IJssel. In de toelichting wordt op deze reorganisatie ingegaan.

Ad 10. Gemeente Hengelo

Samenvatting reactie 10A

Negatieve ontwikkelingen als gevolg van het toekennen van de bestemming "agrarisch cultuurgebied" aan gronden in aansluiting op in de gemeente Hengelo gelegen kwetsbare gebieden, die deel uitmaken van de ecologische verbindingzone langs de Hegebeek/Hagmolenbeek, moeten worden voorkomen. Door het gebied langs de gemeentegrens ten oosten van de Hengelosestraat nader aan te duiden als "bufferzone" kan daarin worden voorzien. In samenhang hiermee wordt voorgesteld de voorschriften in artikel 3 lid A, sub 1 zodanig aan te passen dat de regeling, voor gebieden met de aanduiding "bufferzone", ook van toepassing is op de gebieden die in de gemeente Hengelo zijn bestemd als "natuurgebied", "bos", "bos en natuurgebied" en "agrarisch gebied met grote landschappelijke waarde".

Overwegingen gemeente

De aanduiding "hydrologische bufferzone" is in het bestemmingsplan Buitengebied van de gemeente Haaksbergen van toepassing op hydrologische bufferzones om natuurgebieden met vochtige vegetaties die gevoelig zijn voor ontwatering van het aangrenzende agrarische gebied. Op basis van gedetailleerde bodemgegevens uit de ruilverkaveling kan worden geconcludeerd dat het in de betreffende zone ten oosten van de Hengelosestraat grotendeels gaat om een nattere variant van grondwatertrap III en V. Aan de Buitenbeek, die direct ten noorden van de gemeentegrens stroomt, is in het provinciale beleid en in het beleid van het waterschap Regge en Dinkel de functie "water voor natuur" toegekend. In het kader van de ruilverkaveling is onderkend dat hydrologische buffering aan de zuidzijde van het natuurgebied in Hengelo wenselijk is. In dat licht kan worden ingestemd met het aanmerken van de zone ten noorden van een randzone langs de grens met Hengelo, tussen de Hengelosestraat en de Veldsnijderweg als "hydrologische bufferzone".

Samenvatting reactie 10B

Ambtshalve wordt gewezen op het feit dat bij de aanlegvoorschriften genoemd in artikel 3 lid E, sub 2, onder de letters f en i, beide "het afgraven en ophogen van gronden" vermeld staat. Verder staat onder letter d "egaliseren" vermeld, hetgeen onder letter h eveneens voorkomt. De gemeente Hengelo is van mening dat het gewenst is dat, de onder letters d t/m j genoemde andere-werken en/of werkzaamheden beter op elkaar worden afgestemd.

Overwegingen gemeente

De opmerking is terecht. De voorschriften zijn op dit onderdeel aangepast.

Samenvatting reactie 10C

In overweging wordt gegeven om, ter versterking van de ecologische verbindingszone, voor het gebied ten noorden van de camping Stepelerveld de aanduiding "nieuwvestiging uitgesloten" op te nemen.

Overwegingen gemeente

Gelet op de kleinschalige ruimtelijke opbouw van het gebied kan worden ingestemd met het uitsluiten van nieuwvestiging van agrarische bedrijven voor het betreffende gebied.

Ad 11. Provinciale Planologische Commissie

Planopzet

Samenvatting reactie 11A

Opgemerkt wordt dat het streven waarop het ontwerpplan voor een belangrijk deel is gericht (draagvlak, herkenbaarheid, flexibiliteit en hanteerbaarheid) gewaardeerd wordt. Vervolgens worden enkele kanttekeningen bij de planopzet geplaatst.

Gesteld wordt dat de bestemmingsregeling niet méér doelmatig en adequaat is dan een bestemmingsregeling die is afgestemd op de streekplansystematiek. Het gehanteerde model leidt juist tot een verdergaande globalisering dan een op het streekplan gebaseerde regeling. Daarbij wordt met name gedoeld op de globale agrarische gebiedsbestemming en het daaraan gekoppelde aanlegvergunningstelsel.

Overigens wordt aangegeven dat een gemeente vrij is om voor de meest passende plansystematiek te kiezen, mits deze systematiek voldoet aan de daaraan te stellen eisen.

Overwegingen gemeente

Het antwoord op de vraag of de bestemmingsregeling uit het voorontwerp-bestemmingsplan Buitengebied van Haaksbergen meer adequaat en doelmatig is dan een bestemmingsregeling die is gebaseerd op de streekplanzonering is niet in absolute algemeenheden aan te geven; het oordeel hangt voor een belangrijk deel af van de invalshoek van waaruit het plan wordt gezien. Ook na de overlegreactie van de PPC, de behandeling in de PPC en het gevoerde ambtelijke overleg met de provincie blijft de gemeente van mening dat de gekozen planopzet goede mogelijkheden biedt voor een uitgebalanceerde regeling, waarin zowel recht wordt gedaan aan de belangen van de landbouw (een zekere mate van globaliteit en flexibiliteit met name gericht op het oprichten van bebouwing, aanpassing van externe productieomstandigheden en functiewijzigingen), als aan de kwaliteiten en potenties van natuur en landschap. Door de voorkomende kwaliteiten specifiek op de bestemmingsplankaarten aan te geven ontstaat een grote mate van duidelijkheid en rechtszekerheid. Gelet op de PPC-reactie en de discussies naar aanleiding

daarvan moet echter worden geconstateerd dat een en ander op onderdelen onvoldoende duidelijk is geworden uit het voorontwerp-bestemmingsplan. Op de betreffende specifieke onderdelen zal in het vervolg van deze reactie worden ingegaan. In het algemeen wordt hier nog opgemerkt, dat er geen sprake is van een vergaande mate van globalisering in het voorontwerp-bestemmingsplan. Verder in dit advies zal daarop nader worden ingegaan.

Bij de PPC-reactie speelt een rol dat wordt gekozen voor een van de algemene standaard afwijkende planopzet, waarbij voor de PPC-leden de meerwaarde onvoldoende wordt (h)erkend. Wat daar verder ook van zij, essentieel voor de vervolgprocedure is, dat van de zijde van de PPC wordt erkend dat een gemeente in principe vrij is te kiezen voor een planopzet die het meest past, mits aan bepaalde eisen wordt voldaan. Van nog groter belang is te constateren dat, in het kader van de afstemming van bestemmingsplannen Buitengebied in de Hof van Twente, in overleg met de provincie gekozen is voor een systematiek waarbij wordt uitgegaan van één agrarische gebiedsbestemming, met daarbinnen verschillende aanduidingen voor de voorkomende kwaliteiten. Daaruit moet worden geconcludeerd dat de planopzet verder niet ter discussie staat. Bovendien is het mogelijk binnen de gekozen systematiek tegemoet te komen aan de meeste opmerkingen van de PPC. Geconcludeerd kan worden dat de planopzet kan worden gehandhaafd. Een en ander laat onverlet dat op onderdelen de bestemmingsregeling nader zal worden genuanceerd.

Samenvatting reactie 11B

Naar de mening van de commissie is de mate van flexibiliteit in het bestemmingsplan, in weerwil van hetgeen met het plan wordt beoogd, onvoldoende afgestemd op de bescherming van natuur- en landschapswaarden enerzijds en de belangen van de landbouw anderzijds. Het plan is te globaal, te weinig selectief en te weinig effectief. Deze waarden van natuur en landschap kunnen volgens de commissie slechts in beperkte mate van de bestemmingsplankaart worden afgelezen.

De opmerkingen hebben met name betrekking op de regeling binnen de bestemming "agrarisch cultuurgebied". Het aanlegvergunningstelsel is te weinig gedifferentieerd, waardoor de landbouw onnodig te maken krijgt met aanlegvoorschriften. De flexibiliteit voor de landbouw is beperkt tot een wat grotere flexibiliteit binnen het agrarisch bouwperceel en het mogelijk maken van functiewijzigingen via vrijstellingsbepalingen; het laatste is in strijd met het provinciaal beleid.

Aanbevolen wordt de flexibiliteit in het bestemmingsplan nadrukkelijker af te stemmen op de waarden van natuur en landschap enerzijds en de belangen van de landbouw anderzijds.

Overwegingen gemeente

De opmerkingen van de PPC hangen samen met een aantal aspecten. Enerzijds wordt gesteld dat de waarden van natuur en landschap onvoldoende zijn veiliggesteld en dat deze waarden onvoldoende van de bestemmingsplankaart zijn af te lezen. Voor dat onderdeel wordt verwezen naar de betreffende overwegingen verderop in deze notitie (onder "Veiligstelling waarden natuur en landschap").

Een ander deel van de opmerkingen wordt ingegeven doordat het aanlegvergunningstelsel voor een deel voor de totale bestemming "agrarisch cultuurgebied" geldt. Het gaat daarbij om aanlegvergunningen voor het verwijderen van houtopstanden en het graven en wijzigen van waterlopen. De redenering om deze aanlegvoorschriften voor de gehele

bestemming "agrarisch cultuurgebied" op te nemen was met name ingegeven door de relatie met het streekplan en door de bestemmingsregeling voor de waterlopen.

Voor wat betreft het verwijderen van houtopstanden speelt een rol dat in het streekplan het grootste deel van het plangebied is ingedeeld in de zone landelijk gebied II of hoger. Deze streekplanwaardering hangt voor belangrijke delen van deze gebieden samen met het voorkomen van landschapselementen. Bovendien komen in delen van de zone-I-gebieden kenmerkende landschapselementen voor (bijvoorbeeld Zuiderzandvelderveld en omgeving). Hoewel deze landschapselementen belangrijk zijn voor het karakter van de betreffende gebieden, is het gelet op de actuele kwaliteit in natuurlijk en landschappelijk opzicht niet reëel om veel van deze elementen positief te bestemmen en te fixeren op de huidige plaats. Tegen deze achtergrond is een meer algemeen toetsingskader gecreëerd voor bestaande landschapselementen. Hierdoor kan enerzijds het karakter van het plangebied (voor zover samenhangend met de landschapselementen) in stand worden gehouden, terwijl anderzijds de nodige flexibiliteit is ingebouwd. Door middel van de beschrijving van het toetsingskader wordt beoogd de regeling nader te nuanceren.

Naar aanleiding van de gemaakte opmerkingen is, naast het toetsingskader, ook op de plankaart en voorschriften een nadere nuancering aangebracht. Deze aanpassing van het bestemmingsplan wordt in de overwegingen onder 11G (veiligstellingswaarden natuur en landschap) nader uiteengezet.

Samenvatting reactie 11C

Kanttekeningen worden geplaatst bij de plansystematiek die sterk afwijkt van de systematiek die door de omliggende gemeenten is gebruikt (Enschede, Hengelo, Ambt Delden en Diepenheim). Betreffende gemeenten hanteren een bij het streekplan aansluitende planopzet. Verwezen wordt naar de Hof van Twente, waar gemeenten zich moeite getroosten om de bestemmingsplannen buitengebied op elkaar af te stemmen.

Daarnaast wordt opmerkt dat onvoldoende rekening is gehouden met het rijks- en provinciaal beleid.

Overwegingen gemeente

Zoals al eerder is opgemerkt is in het kader van de afstemming van bestemmingsplannen Buitengebied in de Hof van Twente, in overleg met de provincie gekozen voor een systematiek waarbij wordt uitgegaan van één agrarische gebiedsbestemming, met daarbinnen verschillende aanduidingen voor de voorkomende kwaliteiten. Daarnaast kan worden opgemerkt dat de gemeente Ambt Delden en Neede in het vooroverleg aangeven dat het ontwerp-bestemmingsplan geen aanleiding geeft tot het maken van opmerkingen. Naar aanleiding van de reactie van de gemeente Hengelo is het bestemmingsplan nader afgestemd op het bestemmingsplan "Buitengebied" (1974) van deze gemeente (zie Ad10).

Gezien het bovenstaande wordt het niet wenselijk geacht de plansystematiek als zodanig aan te passen.

Op de afstemming op het beleid van rijk en provincie wordt in het vervolg van deze nota ingegaan.

Afstemming op beleid van rijk en provincie

Samenvatting reactie 11D

Het voorontwerp-bestemmingsplan is onvoldoende afgestemd op de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) en Provinciale Ecologische Hoofdstructuur (PEHS). De basisbescherming voor de kerngebieden en de regeling van de buffergebieden schiet tekort. Bovendien is de realisatie van natuurontwikkelingsgebieden en verbindingszones niet in het bestemmingsplan opgenomen, voor zover dat verder gaat dan in het ruilverkavelingsrapport.

Overwegingen gemeente

Op de bescherming van de bestaande natuur- en landschapswaarden, in casu de kerngebieden, en de regeling met betrekking tot de buffergebieden wordt hierna ingegaan.

Over het beleid aangaande ruimtelijke vertaling van het natuurontwikkelingsbeleid kan het volgende worden opgemerkt. In de partiële herziening van het streekplan Twente heeft de ruimtelijke vertaling van het in het BNLO geformuleerde beleid plaatsgevonden. Daarin zijn een aantal (prioritaire) natuurontwikkelingsgebieden opgenomen. Deze zijn echter niet gelegen binnen de gemeente Haaksbergen. Voor de overige natuurontwikkelings- en relatienotagebieden geldt dat, teneinde de vrijwilligheid van het in het BNLO opgenomen beleid te garanderen, de aanwijzing als zodanig niet mag leiden tot extra planologische beperkingen. Daarnaast wordt in de nota "Evaluatie Beleidsplan natuur en landschap Overijssel 1992-1998" specifiek ingegaan op de situatie in Haaksbergen. Daarin wordt opgemerkt dat, gezien het ontbreken van een draagvlak bij de plaatselijke landbouworganisaties en de landinrichtingscommissie de begrenzingsprocedure is opgeschort. Pas na afsluiting van de landinrichtingsprocedure wordt deze procedure vervolgd. Gezien het bovenstaande acht de gemeente het niet wenselijk om in het bestemmingsplan "Buitengebied", vooruitlopend op de begrenzingsprocedure, een regeling op te nemen met betrekking tot natuurontwikkeling.

Tenslotte kan nog worden opgemerkt dat grootschalige ontwikkelingen zoals, woningbouw, industrieterreinen, nieuwe infrastructuur en andere grootschalige bebouwingscomplexen binnenplannen niet mogelijk zijn. Het bestemmingsplan biedt zodoende geen ruimte aan ontwikkelingen die realisering van natuurontwikkelingsgebieden en ecologische verbindingszones eventueel onmogelijk zouden maken.

Samenvatting reactie 11E

Buffergebieden dienen, waar nodig, te worden veiliggesteld. Opgemerkt wordt, dat het gebruik van de term "bufferzone" in het bestemmingsplan, vanwege de andere invulling dan in het provinciaal beleid, verwarring wekt.

Overwegingen gemeente

De bestemmingsregeling voor de bufferzones is niet op de juiste wijze in de voorschriften weergegeven. De intentie was nadrukkelijk om ingrepen in de waterhuishouding aan een aanlegvergunning te koppelen, met het doel de vochtgebonden natuurwaarden in de aangrenzende gebieden veilig te kunnen stellen. In de toelichting bij het bestemmingsplan is dat ook expliciet verwoord (blz. 73). De regeling is in het ontwerp-bestemmingsplan aangepast.

Samenvatting reactie 11F

Het wordt van groot belang geacht om de voorkomende beken in gebieden, waaraan in het provinciaal Waterhuishoudingsplan en de uitwerkingen daarvan door de verschillende waterschappen de functie "water voor natuur" is toegekend, positief te bestemmen. Het verdient daarbij overweging om langs de beken aan weerszijden een strook van minimaal 5 meter op te nemen in de bestemming "water", teneinde de natuurdoelstellingen te kunnen realiseren.

Overwegingen gemeente

De bestemmingsregeling voor de beken is in het voorontwerp afgestemd op de bestaande waarden van de beken. Er was derhalve geen reden om de beken afzonderlijk te bestemmen. Gezien het stadium waarin de uitwerking van de ecologische doelstelling voor verschillende beken zich bevindt is het aannemelijk dat de realisering van de doelstelling binnen de planperiode gestalte zal krijgen. In dat licht acht de gemeente het wenselijk de betreffende beken apart te bestemmen. Het gaat daarbij, naast de Buurserbeek/Schipbeek, om de Hegebeek, Hagmolenbeek, de Drekkersstrang en de Zoddebeek (de Buitenbeek ligt niet binnen het plangebied). Deze beken krijgen de bestemming "water met landschappelijke en natuurlijke waarde".

Gezien het vrijwillige karakter, dat aan de realisering van natuurontwikkeling op de oevers van de beken ten grondslag ligt, acht de gemeente het niet wenselijk om in het bestemmingsplan "Buitengebied", vooruitlopend op eventuele verwerving van gronden, een regeling op te nemen met betrekking tot ontwikkeling van natuur op de beekoevers.

Met betrekking tot de overige watergangen wordt nogmaals opgemerkt dat in de doeleindomschrijving van de verschillende gebiedsbestemmingen aan deze watergangen een waterhuishoudkundige functie is toegekend. Deze is nevenschikkend aan de andere genoemde functies.

Veiligstelling waarden natuur en landschap

Samenvatting reactie 11G

Opgemerkt wordt dat de bescherming van de bestaande waarden van natuur en landschap onvoldoende is gewaarborgd. Uitgaande van verschillende beleidsnota's van de provincie Overijssel en rekening houdend met de voorkomende agrarische bedrijven zou, binnen de bestemming "agrarisch cultuurgebied", onderscheid gemaakt moeten worden in gebieden waar natuur- en landschapswaarden ontbreken (of slechts in zeer beperkte mate voorkomen) en gebieden waar deze waarden in beperkte mate of veelvuldig voorkomen. Dit onderscheid moet tot uitdrukking komen in het aanlegvergunningstelsel. Daarbij moet voorkomen worden dat onnodige aanlegvoorschriften worden opgenomen.

In gebieden met weinig of natuur- en landschapswaarden kan de oppervlakte aan gronden, waarop de aanduiding "microreliëf van toepassing is, met een derde tot de helft worden teruggebracht. Daarnaast moet het aanbrengen van verhardingen voor kuilvoersilo's en het diep ploegen- en woelen als passend binnen de normale agrarische bedrijfsvoering worden beschouwd. Ter overweging wordt aangedragen om in deze gebieden ook waardevolle kleinere natuur- en landschapselementen positief te bestemmen.

Voor gebieden met beperkte en veel natuur- en landschapswaarden wordt in het bijzonder aandacht gevraagd voor hydrologische buffering.

Overwegingen gemeente

Gelet op het feit dat een aantal aanlegvergunningen geldt voor de totale bestemming agrarisch cultuurgebied kan worden gesteld dat het aanlegvergunningstelsel te weinig selectief is. Het bestemmingsplan is op dit onderdeel herzien. Daartoe wordt binnen de bestemming "agrarisch cultuurgebied" onderscheid gemaakt naar gebieden waar de uitoefening van het agrarisch bedrijf primair is ("gebied A") en gebieden waar het de uitoefening van het agrarisch bedrijf nevenschikkend is aan het behoud, de bescherming en/of het herstel van de landschappelijke en/of natuurlijke waarden ("gebied B"). In beide gebieden blijft het verhard van oppervlakten groter dan 100m² aanlegvergunningplichtig. Het kappen of rooien van bomen en houtopstanden op gronden met de bestemming "agrarisch cultuurgebied" met de nadere aanduiding "gebied A", in tegenstelling tot de gronden met de aanduiding "gebied B", wordt niet aan een aanlegvergunning gekoppeld. De reikwijdte van de Boswet en gemeentelijke kapverordening biedt hier voldoende waarborgen.

De aanduiding "microreliëf" is, ondanks dat de bestemmingsregeling nauw aansluit bij de streekplanzonering en de gebiedskenmerkentabel, nader bezien. De oppervlakte aan gronden waarop de aanduiding "microreliëf" was toegekend is aanzienlijk teruggebracht. Daarbij is de insteek om in het veld herkenbare deelgebieden, waarbinnen microreliëf als zodanig aan te duiden, losgelaten. In plaats daarvan is op perceelsniveau gekeken naar het voorkomen van microreliëf.

Voor wat betreft de overige aspecten van de regeling voor natuur en landschap (o.a. hydrologische buffering) wordt verwezen naar de volgende items in deze notitie.

Samenvatting reactie 11H

Een goed beoordelingskader voor het toepassen van de flexibiliteitsbepalingen ontbreekt. Naast de omvang van de ingreep is ook het deelgebied waar de ingreep plaatsvindt van groot belang voor een evenwichtige afweging van belangen. De weging van de beoordelingscriteria dient per gebied te verschillen. Het in de toelichting beschreven beleid vertoont een aantal gebreken. Onvoldoende bescherming van de natuurwaarden en de te globale en weinig selectieve opzet van het plan vormen hiervoor de aanleiding. Bovendien is het ontbreken van een door de raad vastgesteld landschapsbeleidsplan een gemis in dat verband.

Overwegingen gemeente

Erkend wordt dat aanvragen voor aanlegvergunningen in bepaalde gebieden anders moeten worden beoordeeld dan in andere gebieden. Wanneer bijvoorbeeld een aanlegvergunning wordt aangevraagd voor het rooien van een houtwal, dan zal een dergelijke aanvraag voor een beplanting op een steilrand op de Stepeleres anders worden beoordeeld dan wanneer het gaat om een elzensingel in het gebied ten westen van St. Isidorushoeve. Deze achtergrond is juist de aanleiding geweest om hoofdstuk 5 in de toelichting op te nemen. Het is spijtig te moeten concluderen dat dit hoofdstuk in de ogen van de PPC zijn doel voorbijschiet. De idee achter het hoofdstuk was, om samenvattend een beeld te geven van de verschillende kwaliteiten in het plangebied, voor zover van belang voor de toetsing. In dat licht is bijvoorbeeld een beknopte beschrijving gegeven van de belangrijkste kenmerken van de verschillende landschapstypen. Vervolgens is door middel van de afwegingsmatrix en de bijbehorende toelichting aangegeven dat de mate van aantasting van de richtinggevende kwaliteiten per situatie gewogen dient te worden. Daarbij is tevens aangegeven dat in het ene gebied een element anders gewogen dient

te worden dan in het andere. Bedoeld was een algemeen toetsingskader te schetsen, waarbij de elementen en de wijze van toetsen nader uiteen werden gezet. Naar aanleiding van de onderverdeling van de bestemming "agrarisch cultuurgebied" in "gebied A" en "gebied B" is ook het toetsingskader in hoofdstuk 5 aangepast. Overigens moet worden opgemerkt dat ook binnen bijvoorbeeld de traditionele bestemming "agrarisch gebied met landschappelijke waarde" in het ene deelgebied een andere waardering aan landschapselementen dient te worden toegekend dan in andere deelgebieden. In dergelijke plannen is nooit aangegeven dat het volledig ontbreken van een beschrijving van de wijze waarop aanvragen voor aanlegvergunningen worden getoetst bezwaarlijk wordt geacht.

Samenvatting reactie 11I

De toelichting bij het bestemmingsplan zou onvoldoende blijk geven van het onderzoek dat ter voorbereiding op de aanwijzing van bestemmingen en zones is uitgevoerd. Geadviseerd wordt nader onderzoek te verrichten, dan wel indien reeds afdoende onderzoek is verricht de resultaten - zo mogelijk met bronvermelding - in de toelichting op te nemen. Een en ander is vooral belangrijk gezien de hoge eisen die aan de motivering van de noodzaak voor het opnemen van aanlegvoorschriften worden gesteld.

Overwegingen gemeente

Ter voorbereiding van de uitwerking van de zonerings is een uitgebreide literatuurstudie verricht en hebben vervolgens aanvullend meerdere terreinbezoeken plaatsgevonden. In de veldinventarisatie is het beeld uit de literatuur nader uitgewerkt en geactualiseerd. Op basis van deze bronnen en de luchtfoto's is een goed beeld ontstaan van de kwaliteiten van natuur en landschap in het plangebied. Om enig inzicht te geven in de gebruikte literatuur wordt in de toelichting een literatuurlijst opgenomen.

Samenvatting reactie 11J

De gebiedskenmerkentabel uit het streekplan, de waardering van gebieden in het BNLO (gebieden met "geen tot beperkte" en met "beperkt tot veel" natuur- en landschapswaarden) en het provinciaal Waterhuishoudingsplan (gebieden met de functie "water voor natuur") zijn onvoldoende vertaald in het bestemmingsplan.

Overwegingen gemeente

Het bestemmingsplan is zo goed mogelijk afgestemd op de actuele waarden van natuur en landschap. Daarbij is naar een aantal gebieden een afweging gemaakt, die op onderdelen niet geheel overeenkomt met de waardering in de genoemde nota's. Voor wat betreft de beken en een aantal met name genoemde gebieden wordt verwezen naar de volgende items in deze notitie. Bij de waardering van de verschillende deelgebieden in de genoemde provinciale nota's spelen, behalve de bestaande kwaliteiten ook beleidsmatige afwegingen een rol. Zo is bijvoorbeeld het gebied tussen het Witte Veen en het Buurserveen in het provinciaal Waterhuishoudingsplan ingedeeld in de gebieden met de functie "water voor natuur" met het oog op de aan het gebied grenzende natuurgebieden, terwijl in het agrarische deel van het gebied geen bijzondere natuurwaarden voorkomen. Opmerkelijk is verder dat de aanduiding "microreliëf" nauw aansluit bij de tabel met de gebiedskenmerken in het streekplan, terwijl de PPC in de overlegreactie aangeeft dat de oppervlakte met de betreffende aanduiding met een derde tot de helft kan worden teruggebracht. In die zin is de PPC-reactie wat tweeslachtig. Uitgangspunt bij de verdere uit-

werking van het bestemmingsplan is dat de voorkomende kwaliteiten van natuur en landschap afdoende worden veiliggesteld. Het plan is op dat onderdeel nader bekeken.

Samenvatting reactie 11K

Met betrekking tot de Buurserbeek/Schipbeek wordt opgemerkt dat de opgenomen bestemmingsregeling onvoldoende recht doet aan de betekenis van de beken met hun oevers voor natuur en landschap en de verbindingsfunctie van deze beken.

Overwegingen gemeente

De actuele natuurwaarden van de Buurserbeek zijn niet dermate groot en kwetsbaar dat het gemeente bestuur een zwaardere bestemming dan "water" noodzakelijk achtte. Het gaat voor het overgrote deel om een sterk genormaliseerde beek, waar plaatselijk interessante waterplanten voorkomen. Gelet op de overlegreacties van de waterschappen is voor een aantal andere beken de bestemmingsregeling nader afgestemd op de functie van de beken in het kader van de ecologische hoofdstructuur. Ook de Buurserbeek/Schipbeek maakt hiervan deel uit en is bestemd als "water met landschappelijke en natuurlijke waarde".

Samenvatting reactie 11L

Het niet positief bestemmen van de meeste beken en wegen doet onvoldoende recht aan de actuele betekenis van de beek-, oever- en bermvegetatie en de verbindingsfunctie.

Overwegingen gemeente

Voor wat betreft de beken is de actuele waarde in het agrarische cultuurgebied in het algemeen niet zodanig dat hieraan een specifieke bestemming gegeven zou moeten worden, de beken zijn in het agrarische gebied over vrijwel de totale lengte gegraven dan wel genormaliseerd en door de invloed van de aangrenzende landbouwgronden komen slechts in beperkte mate waardevolle vegetaties voor. Tegen die achtergrond zijn de meeste beken opgenomen in de agrarische gebiedsbestemming. Dat neemt niet weg dat een deel van de beken een verbindingsfunctie heeft. Voor die beken waarvoor concrete uitwerkingsplannen zijn opgesteld is de bestemmingsregeling nader op de ecologische functie van de beken afgestemd. Betreffende beken zijn bestemd als "water met landschappelijke en natuurlijke waarde".

Voor wat betreft de wegen komt in een aantal bermen een schrale, relatief soortenrijke vegetatie voor. Een en ander hangt onder andere in belangrijke mate samen met het (gemeentelijke) wegbeheer. Overigens is dat beheer niet primair gericht op de vegetatie van de bermen. Het expliciet bestemmen van de wegen, inclusief de bermen, voegt daaraan weinig toe.

Met betrekking tot de opmerking dat de voorkomende watergangen en wegen niet positief bestemd zijn, kan overigens nog worden opgemerkt dat in de doeleindenomschrijving van de gebiedsbestemmingen "agrarisch cultuurgebied" en "natuur- en bosgebied" de bedoelde functies als zodanig (ergo dus positief!) zijn bestemd. Deze medebestemming betekent dat de onderwerpelijke functies nevenschikkend zijn aan de overige binnen de betreffende gebiedsbestemming voorkomende waarden en functies.

Samenvatting reactie 11M

Niet duidelijk is in hoeverre de indeling in de bestemming "bos" en de bestemming "natuurgebied" is gebaseerd op recent onderzoeksmateriaal en welke criteria zijn gehanteerd. Daarnaast

wordt opgemerkt dat niet alleen het voorkomen, maar ook het feitelijk beheer dat wordt uitgeoefend van belang is voor het toekennen van een bestemming. Heroverweging van de bestemmingen "bos" en "natuurgebied" is gewenst waarbij de bestemming "bos met natuurwaarde" een rol zou kunnen spelen.

Overwegingen gemeente

Zoals hiervoor aangegeven is in eerste instantie op basis van literatuur en beschikbare inventarisatiegegevens (onder andere in het kader van de ruilverkaveling en het ammoniakreductieplan) een beeld gevormd van de voorkomende kwaliteiten. Dat beeld is vervolgens in het veld getoetst (geactualiseerd en uitgewerkt). Het onderscheid tussen de bestemmingen "bos" en "natuurgebied" (voor zover het gaat om bosvegetaties) is met name gebaseerd op de voorkomende vegetatie. Soortenrijke en/of oude loofbosvegetaties, met een bijzondere kruid- en/of struiklaag zijn bestemd als natuurgebied. In het algemeen gaat het daarbij bijvoorbeeld om vegetaties die behoren tot de typen van de broekbossen, Wintereiken-beukenbossen, Eiken-essenbossen en Eiken-Haagbeukenbos, afhankelijk van de concreet voorkomende soorten. In de praktijk is in het veld echter geen totale vegetatiekartering uitgevoerd, maar is op basis van de gevonden soorten een inschatting gemaakt. De overige bossen zijn bestemd als "bos". De actuele kwaliteit van de vegetatie is daarbij primair maatgevend geweest, en niet het beheer of de beheersdoelen. De gemeente is van mening dat de bestemmingsregeling ook primair dient te worden afgestemd op de actuele kwaliteiten van de gebieden. Secundair speelt de functie van een gebied een rol; bijvoorbeeld in situaties waarin sprake is van vegetaties die nadrukkelijk in ontwikkeling zijn.

Uit de reactie van de PPC kan worden geconcludeerd dat het onderscheid tussen de bestemmingen "bos" en "natuurgebied" de nodige vraagtekens oproept, met name omdat de bosvegetaties, waaraan natuurlijke waarden zijn toegekend, zijn opgenomen in de bestemming "natuurgebied". Om genoemde vraagtekens weg te nemen is de bestemmingsregeling voor de natuur- en bosgebieden nader genuanceerd. Aan alle bos- en natuurgebieden is de bestemming "bos en natuurgebied" toegekend. Binnen deze gebiedsbestemming worden de categorieën "bos", "bos met natuurlijke waarde" en "natuurgebied" apart onderscheiden. Door deze regeling wordt recht gedaan aan de wens tot het nader onderscheiden van de categorie "bos met natuurlijke waarde" en wordt voor de niet-agrarische gebieden een vergelijkbare systematiek gehanteerd als voor de agrarische gebieden. Bovendien wordt aangesloten bij de systematiek die door de gemeenten in de Hof van Twente gevolgd wordt bij de herziening van de betreffende bestemmingsplannen.

Samenvatting reactie 11N

Als concrete voorbeelden van gebieden waar de bestemmingsregeling onvoldoende recht doet aan de voorkomende kwaliteiten worden een bos aan de Hulstweg en een terrein aan de Buurserbeek (tussen de Oldenkotsedijk en de Molenveldweg) genoemd. Beide terreinen zouden ten onrechte als "bos" zijn bestemd. Extensief beheerde graslanden in eigendom van natuurbeschermingsorganisaties, waarvan de ontwikkeling tendeert naar een heischrale vegetatie of een blauwgraslandvegetatie, zijn niet specifiek bestemd in het bestemmingsplan.

Overwegingen gemeente

In de veldinventarisatie is de vegetatie van de betreffende terreinen beoordeeld. Met betrekking tot het bos aan de Hulstweg is daarbij geconstateerd dat het gaat om een eikenberkenbos met veel Grove den, een beperkte ondergroei en een aardige structuur. Hier

en daar komt wat Dop- en Struikheide voor. Het terrein aan de Buurserbeek (tussen de Oldenkotsedijk en de Molenweg) bestaat uit een voormalig heideterrein dat voor een deel is dichtgegroeid met bos. Het gaat daarbij om een vegetatie met voornamelijk Grove den, Larix en Berk. In de toelichting (afbeelding 4 pagina 44) is het betreffende gebied aangegeven als heide- en hoogveenvegetatie omdat het voor een deel om een heideterreintje gaat. Op de plankaart is het onderscheid tussen het heide- en het bosgedeelte specifiek aangegeven.

Voor wat betreft de schrale graslanden gaat de discussie met name over de terreinen van Natuurmonumenten. Op basis van de veldinventarisatie is voor de betreffende terreinen de conclusie getrokken dat het weliswaar gaat om soortenrijke graslanden, die in ontwikkeling zijn tot schraalland, maar die in het algemeen op dit moment nog niet als typisch schraalland kunnen worden aangemerkt. In delen van deze percelen was Ridderzuring aspectbepalend. Tegen deze achtergrond was dan ook geen bijzondere regeling opgenomen voor de betreffende terreinen. Op grond van later toegezonden informatie wordt aan vier perceeltjes schraalland direct gelegen aan het natuurgebied Buurserveen alsnog de bestemming "bos en natuurgebied" toegekend.

Relatie met landinrichting en relatienota

Samenvatting reactie 11O

In verband met het vrijwillig karakter is het niet juist om de in het kader van de ruilverkaveling Haaksbergen overeengekomen inzet van het relatienota-instrumentarium in sterke mate bepalend te laten zijn voor de bestemmingsregeling.

Het valt bovendien te betreuren dat de uitkomsten van de ruilverkaveling als blauwdruk worden gehanteerd voor het bestemmingsplan zonder rekening te houden met toekomstige ontwikkelingen.

Overwegingen gemeente

Vanuit de achtergrond van de relatienota is een rechtstreekse vertaling naar de ruimtelijke ordening niet terecht. Om bestuurlijke redenen is ervoor gekozen om de begrenzing van de relatienotagebieden in de ruilverkaveling als maximale begrenzing voor de bufferzones te zien. Een dergelijke benadering lijkt op basis van de PPC-reactie en met het oog op de goedkeuring echter niet houdbaar. Om die reden is de relatie met de ruilverkaveling c.q. de aanwijzing van relatienotagebieden losgelaten en de bestemmingsregeling op die onderdelen gebaseerd op de feitelijke kwaliteiten en de hydrologische relaties. Op grond daarvan is de begrenzing van de hydrologische bufferzones op onderdelen aangepast. Hierbij dient te worden opgemerkt dat deze aanpassingen gebaseerd zijn op onderzoek dat is uitgevoerd in het kader van de Ruilverkaveling Haaksbergen. In die zin blijft er zodoende een relatie bestaan tussen bestemmingsplan en ruilverkavelingsplan.

Regeling zomerhuizen

Samenvatting reactie 11P

In de gehanteerde criteria voor het toekennen van een woonbestemming aan zomerhuizen wordt ten onrechte voorbijgegaan aan het bestaande gebruik. Het opnemen van criteria met betrekking tot de oppervlakte en inhoud is niet realistisch indien de betreffende zomerhuizen permanent bewoond zijn, als wordt voldaan aan de bouwregelgeving en als beëindiging van de

permanente bewoning niet binnen afzienbare tijd is te verwachten. Wel is het van belang de bouw- en uitbreidingsmogelijkheden te beperken in verband met de kwetsbare omgeving. Afstemming op het beleid van omliggende gemeenten (Enschede) is wenselijk.

Overwegingen gemeente

De bestemmingsregeling voor de zomerhuizen hangt nauw samen met het fenomeen van de permanente bewoning. Een duidelijk en uitvoerbaar beleid op dat onderdeel staat of valt met een zeer nauwgezette handhaving van duidelijke beleidsuitgangspunten. Op basis van jurisprudentie moet worden geconstateerd dat wanneer in het verleden niet een zeer actief handhavingsbeleid is gevoerd (aanschrijvingen, controles en dergelijke) en wanneer sprake is van een feitelijke permanente bewoning gedurende een bepaalde periode c.q. op een bepaalde peildatum, het gebruik voor permanente bewoning in ieder geval onder het overgangsrecht als zodanig kan worden gehandhaafd. Dat geldt voor de huidige bewoners en voor rechtsopvolgers. Een en ander moet onder andere worden geconcludeerd op basis van het K.B. Hessum-Bosweg (gemeente Dalfsen) uit 1993.

Het bovenstaande is voor de gemeente aanleiding geweest om de planologische inpasbaarheid, in casu het al of niet bestemmen van (voormalige) zomerhuizen als woning, nader te onderzoeken. De zomerhuizen zijn in dat kader beoordeeld op de volgende verruimde criteria: verschijningsvorm, bouwbesluit, bereikbaarheid, ligging en permanente bewoning. In de toelichting van het bestemmingsplan zijn de verschillende criteria nader uitgewerkt. Op basis van het onderzoek is aan de totaal aanwezige 272 zomerhuizen aan 64 woningen alsnog een woonbestemming toegekend. Daarbij is onderscheid gemaakt in grote en kleine woningen. Bij kleine woningen is een maximale inhoudsmaat van 450 m³ aangehouden, bij relatief grote woningen 600 m³. De bestaande situatie is daarbij uitgangspunt geweest.

Regeling niet-agrarische bedrijven

Samenvatting reactie 11Q

Veel waardering bestaat voor de compacte en inzichtelijke wijze waarop de afweging met betrekking tot de bestemmingsregeling voor de niet-agrarische bedrijven in de toelichting is verwoord.

Voor een aantal bedrijven voorziet het voorontwerp-bestemmingsplan in ruime uitbreidingsmogelijkheden; gevraagd wordt om een nadere motivering in die gevallen dat de uitbreiding groter is dan 15%. Voor een aantal adressen zullen de aangegeven oppervlaktematen uit het voorontwerp-bestemmingsplan leiden tot onthouding goedkeuring. De bedrijfseconomische noodzaak en de planologische inpasbaarheid zullen voor deze bedrijven afzonderlijk moeten worden aangetoond, met name voor bedrijven die geen belangrijke binding hebben met het buitengebied.

Het gaat daarbij om de bedrijven Alsteedseweg 64 (grenswinkel), Binnenveldweg 38, Haaksbergerweg 17 (landbouwmechanisatiebedrijven), Boonkweg 20-22 en Morsinkhofweg 30 (aannemersbedrijven), Eibergsestraat 183-185a (houthandel/timmerwerkplaats), Rondeelweg 12-20 (autoschade- en spuitbedrijf). Opgemerkt wordt dat Gedeputeerde Staten in eerdere instantie al hebben aangegeven uitbreiding van de grenswinkel (ook de parkeerruimte) en het aannemersbedrijf aan de Morsinkhofweg niet acceptabel te vinden.

Het wordt, met het oog op de kwetsbare waarden van natuur en landschap in de omgeving, wenselijk geacht dat voor een aantal agrarische hulpbedrijven, gekoppeld aan agrarische be-

drijven, een oppervlaktemaat in het bestemmingsplan wordt opgenomen. Het gaat daarbij om de adressen Alsteedseweg 60-62, Broekheurnerweg 45 en Morsinkhofweg 26.

De provincie kan in het algemeen niet instemmen met het toekennen van ruime uitbreidingsmogelijkheden aan veetransportbedrijven, grondverzetbedrijven, maneges en tuincentra. Veetransportbedrijven worden niet gezien als aan het buitengebied gebonden functies. In dat licht wordt een nadere onderbouwing gevraagd van de uitbreidingsmogelijkheden voor de bedrijven Rietmolenweg 62 (loon- en grondverzetbedrijf) en Oude Enschedeseweg 44 (veetransportbedrijf). Bij het eerste bedrijf is met name de relatie met enkele woningen in de omgeving van belang; bij het tweede bedrijf zou verplaatsing moeten worden nagestreefd met het oog op de relatie met het Buurserzand. Ook voor wat betreft de manege aan de Onlandsweg en de tuincentra aan de Wittepalenweg en de Broekheurnerweg zal een nadere afweging moeten worden gemaakt met betrekking tot de planologische inpasbaarheid. Daarbij speelt de relatie met omliggende bossen en natuurgebieden een rol; voor wat betreft het tuincentrum aan de Broekheurnerweg is de ligging ver buiten de kern Haaksbergen van belang.

Overwegingen gemeente

Naar aanleiding van de reactie van de PPC is de regeling voor de niet-agrarische bedrijvigheid nog eens kritisch gezien waarbij aan de aan het landelijk gebied gerelateerde bedrijvigheid uitbreidingsruimte is geboden van ongeveer 25% en voor de overige bedrijvigheid in een aantal gevallen maximaal 15%.

Voorschriften

Samenvatting reactie

(Artikel 3 lid A sub 1) Een specifieke benadering van hoveniersbedrijven is gewenst, waarbij de omschakeling van het agrarisch bedrijf naar een hoveniersbedrijf zou moeten worden geregeld via een wijzigingsbevoegdheid en nieuwvestiging via planherziening. De aanduidingen "bufferzone", "nieuwvestiging uitgesloten" en "geluidzone industrieterrein" worden in de doeleindenomschrijving niet nader omschreven, hetgeen wel een vereiste is.

Overwegingen gemeente

De hoveniersbedrijven zijn niet langer meer medebestemd binnen de bestemming "agrarisch cultuurgebied" en "woondoeleinden" maar zijn als bedrijfsbestemming opgenomen binnen de bestemming "bedrijfsdoeleinden".

In tegenstelling tot de aanduidingen "bufferzone" en "microreliëf" wordt de aanduiding "nieuwvestiging uitgesloten" in de doeleindenomschrijving inderdaad niet nader omschreven. De noodzaak daarvoor is ook niet aanwezig. Het betreft hier gebieden waar het vanwege de voorkomende waarden niet wenselijk is dat een aanmerkelijke toename van nieuwe bebouwing plaats kan vinden ergo is voor die gebieden de nieuwvestiging van bedrijven uitgesloten. De aanduiding "geluidzone industrieterrein", welke overeenkomt met de zone ex artikel 41 van de Wet geluidhinder, komt in het kader van geluidsgevoelige bestemmingen slechts voor in relatie met de opgenomen vrijstellings- en wijzigingsbevoegdheid. In de toelichting op het plan is nader ingegaan op deze geluidzone. Een nadere beschrijving van deze zone in de doeleindenomschrijving is, vanwege het ontbreken van enige waarde - anders dan het voorkomen van overlast voor nieuwe woningen en andere geluidsgevoelige objecten, hetgeen in genoemd wet doeltreffend geregeld mag worden geacht - niet doelmatig.

Samenvatting reactie

(Artikel 3 lid A sub 2) Opgemerkt wordt dat (op basis van artikel 3, lid G.1.) vestiging en/of verplaatsing van agrarische bedrijven niet mogelijk is voor de op de kaart met "geluidzone industrieterrein", "microreliëf", "bufferzone" en/of "nieuwvestiging uitgesloten" aangegeven gronden. Daarbij wordt geen onderscheid aangebracht tussen agrarische bedrijven en boomkwekerijen. Gelet op artikel 3, lid A.2. bestaat dat verschil wel voor bestaande agrarische bedrijven.

Het maken van een onderscheid tussen enerzijds het agrarisch bedrijf en anderzijds de boomkwekerij is noodzakelijk omdat dit bedrijfstype gelet op zijn uitstraling op de omgeving niet zonder meer op iedere willekeurige plaats in het buitengebied acceptabel is. Wel wordt opgemerkt dat het, ten behoeve van de nieuwvestiging van boomkwekerijen, wenselijk is een wijzigingsbevoegdheid op te nemen die rekening houdt met de uitstraling van dit type bedrijf op zijn omgeving. In aansluiting hierop wordt opgemerkt dat de bestemmingsregeling met betrekking tot de aanlegvoorschriften onvoldoende selectief is. In die zin wordt het niet zinvol geacht bebouwingvlakken eveneens aan te duiden met "microreliëf". Deze aanduiding kan beperkt blijven tot de natuur- en landschappelijk/cultuurhistorisch van belang zijnde steilranden, escomplexen en eenmansesjes.

Overwegingen gemeente

In gebieden met de aanduiding "geluidzone industrieterrein", "microreliëf", "bufferzone en/of "nieuwvestiging uitgesloten" wordt nieuwvestiging van agrarische bedrijven, met het oog op geluidhinder en landschappelijke/landschapsecologische aspecten, niet wenselijk geacht. Daarbij is primair het vestigen van een woonfunctie dan wel de realisatie van bebouwing maatgevend. In dat licht is het niet zinnig bij de wijzigingsbevoegdheid onderscheid aan te brengen tussen boomkwekerijen en andere agrarische bedrijven.

In de opvatting van het gemeentebestuur is een boomkwekerij een vorm van tuinbouw en dient deze derhalve in het algemeen gerekend te worden tot het agrarisch bedrijf. Daar het boomkwekerijbedrijf evenwel een geheel eigen verschijningsvorm heeft, dat niet in elk landschapstype aanvaardbaar moet worden geacht, is het uit een oogpunt van ruimtelijke ordening aanvaardbaar dat aan potentiële boomkwekerijactiviteiten beperkingen worden opgelegd. In dit verband heeft een nadere evaluatie plaatsgevonden met betrekking tot de relevante gebiedskenmerken van de in het ontwerp-plan onderscheiden gronden, hetgeen uiteindelijk heeft geleid tot een vermindering van de omvang van de gronden (hoofdzakelijk gronden met de aanduiding "microreliëf") met een beperking voor boomkwekerij-activiteiten.

Met betrekking tot de aanduiding van "microreliëf" op/over een agrarisch bouwperceel moet worden opgemerkt dat de gekozen systematiek van het verbale bouwperceel het niet mogelijk maakt om terzake uitzonderingen op de plankaart aan te geven. In het licht van het aanlegvergunningstelsel is, in relatie tot het bouwen op een (verbaal) bouwperceel, de regeling zodanig geredigeerd - geen aanlegvergunning noodzakelijk ter uitvoering van een bouwvergunning - dat geen onnodige beperkingen voor het rechtens toegestane bouwen zijn opgeworpen. Aanpassing van de regeling op dit onderdeel moet derhalve niet doelmatig worden genoemd.

Samenvatting reactie

(Artikel 3 lid B en lid C) De in het ontwerpplan opgenomen verbale regeling van het agrarisch bouwperceel moet zodanig worden aangepast dat op te richten bebouwing op het agrarisch bebouwingvlak geconcentreerd plaatsvindt. De nadere-eisenregeling is niet aanvaardbaar. Een

dergelijke regeling kan slechts dienen als aanvulling op hetgeen in de bouwvoorschriften is opgenomen.

Overwegingen gemeente

In artikel 3, lid B sub 1 onder b van het ontwerp-bestemmingsplan is gesteld:

"de (agrarische) bedrijfsgebouwen - waaronder begrepen (ruw-)voedersilo's en hooibergen alsmede, in afwijking van het gestelde in lid A, voorzieningen ten behoeve van de opslag van mest - ten opzichte van elkaar worden geconcentreerd en worden gebouwd binnen het daarvoor geldende bouwperceel;"

Een geringe aanpassing van het artikel op dit onderdeel is echter niet onterecht. Derhalve is naar aanleiding van de gemaakte opmerking de grootste lengte (150 m) van het agrarisch bebouwingsvlak vastgelegd.

Ten aanzien van de nadere-eisenregeling moet worden opgemerkt dat het onvervreembare recht om te bouwen is neergelegd in de bouwvoorschriften. Met het systeem van nadere-eisen kan dat recht derhalve niet worden "afgeroomd". De nadere-eisenregeling is bedoeld als een sturingsinstrument met betrekking tot de vereiste van het geconcentreerde bouwen en ten behoeve van een eventuele concretisering van een welstandsadvies in relatie tot de massa's van gebouwen. Mede gelet op de in deze regeling opgenomen voorwaarde dat de toepassing van het instrument "nadere-eisen" een doelmatig gebruik niet onevenredig mag schaden moet worden gesteld dat hier sprake is van een zeer doelmatige regeling met een grote mate van rechtszekerheid. Dienaangaande bestaat er geen reden om de regeling aan te passen c.q. achterwege te laten.

Samenvatting reactie

(Artikel 3 lid B sub 2 onder a.2) Het is van belang aan de vrijstellingsbevoegdheid, ter vergroting van een bedrijfswoning ten behoeve van inwoning, zodanige voorwaarden te verbinden dat de uitbreiding niet kan leiden tot het oprichten van twee afzonderlijke woningen.

Overwegingen gemeente

In de aangehaalde regeling is geen sprake van vrijstelling doch van een rechtens toegestane mogelijkheid om ten behoeve van de huisvesting van twee huishoudens tot vergroting van de bedrijfswoning te komen. Voor deze regeling is gekozen vanuit een pragmatische benadering; namelijk het vermijden c.q. het verminderen van procedures voor zaken waarvan de ruimtelijke relevantie afwezig dan wel slechts zeer gering is.

Omdat in de hoofdregel vermeld staat dat er slechts één bedrijfswoning is toegestaan moet het duidelijk zijn dat het hier inwoningssituaties betreft. Naar de mening van het gemeentebestuur kan de regeling dan ook niet leiden tot twee afzonderlijke woningen. Dienaangaande is er dan ook geen reden nadere voorwaarden aan de regeling te verbinden.

Samenvatting reactie

(Artikel 3 lid D sub 1 onder a) De vestiging van glastuinbouwbedrijven dient gelet op de ruimtelijke implicaties door middel van een wijzigingsbevoegdheid te worden geregeld. Tevens wordt opgemerkt dat regels/criteria, waaraan glastuinbouwbedrijven moeten voldoen in verband met de planologische inpasbaarheid (in het bijzonder natuur- en landschapswaarden), ontbreken.

Overwegingen gemeente

Gelet op de (herzieningen van) bestemmingsplannen voor het buitengebied van diverse Overijsselse gemeenten onder andere (Losser, Staphorst en Tubbergen) is het gemeen-

tebestuur van mening dat, mede gelet op haar bevoegdheid om toepassing te geven aan het gestelde in artikel 18 van de Wet op de Ruimtelijke Ordening, de uitoefening van het glastuinbouwbedrijf binnen het agrarisch bouwperceel in het kader van een vrijstelling ex artikel 15, lid 1 goed kan worden beoordeeld. Hierbij dient te worden opgemerkt dat de vrijstelling alleen van toepassing is op gronden met de bestemming "agrarisch cultuurgebied" en de nadere aanduiding "gebied A" de zogenaamde prioritaire landbouwgebieden. Door een nader onderscheid aan te brengen in tussen gebieden met relatief veel ("gebied B") en weinig landschappelijke waarden ("gebied A"), worden de voorkomende natuur- en landschapswaarden in voldoende mate beschermd.

Samenvatting reactie

(Artikel 3 lid D sub 1 onder b) De opgenomen vrijstellingsregeling met betrekking tot de opslag van mest buiten het bebouwingsvlak komt niet voor goedkeuring in aanmerking. Wel kan vrijstelling als bedoeld in artikel 15, lid 2 WRO worden verleend ten behoeve van de opslag van mest van een individueel bedrijf binnen de directe invloedssfeer van dit bedrijf. Gebundelde opslag van mest buiten het agrarisch bebouwingsvlak is alleen mogelijk door middel van planwijziging (artikel 11 WRO).

Overwegingen gemeente

De gemeente acht het niet bezwaarlijk om de regeling op dit onderdeel overeenkomstig de opmerking aan te passen. Voor de gebundelde opslag van mest buiten het bebouwingsvlak zal een wijzigingsbevoegdheid worden opgenomen.

Samenvatting reactie

(Artikel 3 lid D sub c) Het toestaan van bebouwing ten behoeve van hobbydoeleinden leidt tot versnippering van grondgebruik, ontsiert het landschap, vormt een belemmering voor de verbetering van externe productieomstandigheden en heeft een negatieve invloed op de gronddruk. De opgenomen vrijstellingsbevoegdheid voor dergelijke bebouwing is niet aanvaardbaar. Uitsluitend in het kernrandgebied rondom Haaksbergen zou hieraan desgewenst kunnen worden meegewerkt.

Overwegingen gemeente

De gemeente acht het, gezien de te verwachten negatieve invloed op de ruimtelijke kwaliteit, bij nader inzien niet wenselijk de regeling aangaande bebouwing ten behoeve van hobbystallen te handhaven. De betreffende regeling is niet langer in de voorschriften opgenomen.

Samenvatting reactie

(Artikel 3 lid D sub d) De uitbreiding van een bouwperceel tot 1,5 hectare dient met de wijzigingsbevoegdheid geregeld te worden en niet met de vrijstelling. Verder is uitbreiding van 0.5 tot 1 hectare niet geregeld en is geen nuancering aangebracht voor uitbreiding van bedrijven die zijn gelegen nabij gebieden met (grote) natuur- en landschappelijke waarden.

Overwegingen gemeente

Allereerst dient te worden opgemerkt dat hier geen sprake is van een wijziging van de bestemming doch uitsluitend van een verruiming van de bouw mogelijkheden binnen die bestemming. Bedoelde verruiming kan niet worden gezien als een aangelegenheid, die een gemeente-overschrijdend belang heeft. Derhalve wordt een wijzigingsbevoegdheid niet terecht geacht. Daarnaast is het gemeentebestuur bekend met het feit dat in een

aantal plannen voor het buitengebied van Overijsselse gemeenten middels een vrijstelling ex artikel 15 lid 1 een aanmerkelijke verruiming van de bouwmogelijkheden kan worden verkregen door een overschrijding van het bouwperceel met 25 meter. Bedoelde overschrijding is niet beperkt tot één zijde van het bouwperceel!

In het kader van het overleg over de afstemming van bestemmingsplannen buitengebied voor de Hof van Twente-gemeenten is de regeling, zoals die in het onderhavige plan is opgenomen, nadrukkelijk aan de orde geweest. In dit overleg is gebleken dat ook de provinciale vertegenwoordigers bedoelde regeling aanvaardbaar achten. Mede gelet op die opvatting is het gemeentebestuur van mening dat de aanpassing in de zin zoals de commissie die ten tijde van het opstellen van het advies voorstond, achterwege dient te blijven.

Met betrekking tot de uitbreiding van agrarische bedrijven nabij gebieden met (grote) landschappelijke en/of natuurlijke waarden is een nadere nuancering in de toetsingscriteria aangebracht.

Samenvatting reactie

(Artikel 3 lid D sub f) In lid B.1.c ontbreekt een in verband met het oprichten van bebouwing in acht te nemen afstand ten opzichte van bestaande wegen. De in lid D sub f opgenomen vrijstellingsbevoegdheid is daardoor zinloos. Lid B.1.c heeft in dit opzicht aanvulling.

Overwegingen gemeente

In artikel 3, lid B aanhef is bepaald: "... met inachtneming van het bepaalde in artikel 27 (bebouwingsgrenzen) ...". Aan de in lid D onder f opgenomen vrijstellingsbevoegdheid kan derhalve de zin niet worden onzegd.

Samenvatting reactie

(Artikel 3 lid D sub g) De opgenomen vrijstellingsbevoegdheid ten behoeve van het kunnen oprichten van een tweede bedrijfswoning is niet compleet. Van belang is dan ook om aanvullend op te nemen dat de woning nodig is uit een oogpunt van een doelmatige agrarische bedrijfsvoering (in aanvulling op de norm 1,75 v.a.k.).

Overwegingen gemeente

In artikel 3, lid D aanhef is bepaald: "... indien dit noodzakelijk is uit een oogpunt van doelmatigheid ...". Het komt het gemeentebestuur voor dat deze zinsnede min of meer synoniem is met hetgeen de commissie voorstelt.

Samenvatting reactie

(Artikel 3 lid D sub h) Naast het opnemen van een vrijstellingsbevoegdheid voor het kunnen oprichten van torensilo's tot ten hoogste 25 meter kan in dit verband ook gedacht worden aan het kunnen oprichten van windmolens.

Overwegingen gemeente

Uit de ontwikkeling zoals die ten aanzien van windturbines heeft plaats gevonden sinds het uitbrengen van het PPC-advies, is duidelijk geworden dat windturbines met een ashoogte van 35 meter in Overijssel niet tot rendabele investeringen leidt. In deze wat minder windrijke provincie moeten windturbines al snel een ashoogte hebben van 70 à 100 meter. Het gemeentebestuur acht de toelaatbaarheid van deze turbines met het oog op de grote ruimtelijke uitstraling niet gewenst.

Samenvatting reactie

(Artikel 3 lid E) Het stelsel van aanlegvoorschriften zoals opgenomen komt niet voor goedkeuring in aanmerking. In aanvulling hierop worden de volgende opmerkingen gemaakt. Het huidige lid E, sub 2 bevat een aantal dubbelingen (2.f./2.i. en 2.d./2.h.). Verder ontbreekt een aantal aanlegvoorschriften in relatie met de functie water voor natuur, respectievelijk in relatie tot de in het gebied voorkomende vochtgebonden vegetatie en fauna. Dergelijke waarden zouden ook binnen als "agrarisch cultuurgebied" bestemde gronden voorkomen en bescherming behoeven. Tenslotte wordt opgemerkt dat het belangrijk is om werken en/of werkzaamheden die passen binnen de normale agrarische bedrijfsvoering, waar mogelijk niet aan een aanlegvergunning te verbinden.

Overwegingen gemeente

In het opgenomen aanlegvergunningstelsel komen inderdaad onjuistheden voor. Het moet voor de handliggend worden geacht dat een aanpassing op dit onderdeel plaats vind.

Gelet op het feit dat een aantal aanlegvergunningen geldt voor de totale bestemming agrarisch cultuurgebied kan worden gesteld dat het aanlegvergunningstelsel te weinig selectief is. Het bestemmingsplan is op dit onderdeel herzien. Binnen de bestemming "agrarisch cultuurgebied" is onderscheid gemaakt naar gebieden waar de uitoefening van het agrarisch bedrijf primair is ("gebied A") en gebieden waar het de uitoefening van het agrarisch bedrijf nevenschikkend is aan het behoud, de bescherming en/of het herstel van de landschappelijke en/of natuurlijke waarden ("gebied B"). In beide gebieden zijn verhardingen groter dan 100 m² gekoppeld aan een aanlegvergunning. Daarnaast is op gronden met de aanduiding "gebied B" ook het kappen en rooien van bomen en houtopstanden gekoppeld aan een vergunningsvereiste. Op gronden met de aanduiding "micro-reliëf" wordt het egaliseren, afgraven en ophogen aan een aanlegvergunning gekoppeld. Het woelen en diepplougen moet worden gezien als normale onderhouds- c.q. exploitatiewerkzaamheden en worden niet langer aanlegvergunningplichtig gesteld. Daarnaast is op gronden met de aanduiding microreliëf" ook het zaaien en inplanten van bomen en het aanbrengen van leidingen aan een aanlegvergunning gekoppeld.

Daar waar agrarisch cultuurgebied grenst aan natuur- of bosgebieden met belangrijke vochtgebonden natuurwaarden is onderzocht of een zogenaamde hydrologische bufferzone gewenst is. Hierbij is gebruik gemaakt van onderzoek dat ten behoeve van de ruilverkaveling Haaksbergen is uitgevoerd. Naar aanleiding daarvan is aan verschillende gronden, grenzend aan natuur- of bosgebieden, de aanduiding "hydrologische bufferzone" toegekend. Deze gronden zijn alle gelegen binnen de bestemming "agrarisch cultuurgebied" met de aanduiding "gebied B". Het graven, verbreden, verdiepen en dempen van watergangen, vijvers en poelen in hydrologische bufferzones is aan een aanlegvergunning gekoppeld. Dit geldt eveneens voor het egaliseren, afgraven en ophogen van gronden en het verrichten van exploratieboringen en seismologisch onderzoek.

De gemeente is van mening met het aanlegvergunningstelsel zoals dat nu is opgenomen in de voorschriften, in relatie met het (aangepaste) toetsingskader in hoofdstuk 5 van de toelichting, voldoende recht wordt gedaan aan de voorkomende natuur- en landschapswaarden in het gebied enerzijds en de belangen van de landbouw anderzijds.

Samenvatting reactie

(Artikel 3 lid F sub 1 onder c) Er is onvoldoende aanleiding om verkoop aan huis aan particulieren van (grotendeels) op het agrarisch bedrijf voortgebrachte producten te verbieden. Aangenomen wordt dat dit ook niet de bedoeling is.

Overwegingen gemeente

In het betreffende artikelgedeelte is gesteld dat het gebruik van de gronden en opstallen voor handel en/of bedrijfsdoeleinden als strijdig gebruik moet worden aangemerkt. Agrarische bedrijfsdoeleinden en de daarmee samenhangende activiteiten zijn, gezien de redactie van het voorschrift, van dit verbod uitgezonderd. Voor wat betreft het detailhandelsaspect is voor het gemeentebestuur de notitie "directe verkoop af-boerderij" van april 1985 van het Ministerie van Economische Zaken richtinggevend, zodat de voorschriften op dit punt niet aangepast hoeven te worden.

Samenvatting reactie

(Artikel 3 lid F sub 4) Het wijzigen van de functie agrarisch bedrijf in een aantal aan het agrarisch bedrijf verwante kan alleen mogelijk worden gemaakt door hiervoor een wijzigingsbevoegdheid op te nemen.

Overwegingen gemeente

Overeenkomstig de opmerking van de commissie zijn de betreffende gebruiksveranderingen opgenomen in de ontwikkelingsregeling van dit artikel.

De vrijstellingsbevoegdheden zullen worden omgezet in wijzigingsbevoegdheden.

Samenvatting reactie

(Artikel 3 lid G sub 1 onder c3) De hier opgenomen wijzigingsbevoegdheid is te ruim en onvoldoende afgestemd op de provinciale notitie inzake vrijkomende agrarische bedrijfsbebouwing. Geadviseerd wordt sub 3.c te schrappen.

Overwegingen gemeente

Alhoewel Gedeputeerde Staten reeds eerder geen aanleiding hebben gevonden aan een dergelijke bepaling goedkeuring te onthouden (o.a. Staphorst, Gedeputeerde Staten-besluit d.d. 19-05-1995; IJsselmuiden, Gedeputeerde Staten-besluit d.d. 21-06-1994) is het gemeentebestuur van mening dat - gelet op de geringe frequentie van verzoeken in bedoelde richting - er geen principiële bezwaren bestaan tegen het niet langer opnemen van bedoeld artikelgedeelte.

Samenvatting reactie

(Artikel 4) Node worden bij de bestemmingsregeling vrijstellingsmogelijkheden, gebruiksbeperkingen en een ontwikkelingsregeling gemist.

Overwegingen gemeente

Aan de bestemmingstoedeling heeft een uitgebreide inventarisatie ten grondslag gelegen. In de bestemmingsregeling is de bestaande bebouwde oppervlakte vermeerderd met een passend te achten uitbreiding op de kaart aangegeven. De toegestane oppervlakte van deze bedrijven varieert, exclusief een bedrijfswoning, van 1200 m² tot 1750 m². Niet is gebleken dat gedurende de looptijd van het plan rekening zou moeten worden gehouden met functieveranderingen.

De noodzaak tot vrijstellings- en ontwikkelingsmogelijkheden, zeker waar de nadrukkelijke voorkeur van het provinciale beleid gericht is op het specifiek bestemmen van be-

drijfsactiviteiten, ontgaat het gemeentebestuur dan ook. De algemene gebruiksbeplating (artikel 30) wordt overigens voldoende duidelijk geacht om tegen een eventueel strijdig gebruik op te kunnen treden.

Samenvatting reactie

(Artikel 5) Het is van belang om de toepassing van artikel 17 WRO voor gronden met deze bestemming uit te sluiten. Voorts dient een vertaling plaats te vinden van de Wet op de openlucht-recreatie.

Overwegingen gemeente

In lid F van dit artikel is de toepassing van artikel 17 WRO alsnog uitgesloten.

Voor zover dat strookt met de binnen deze bestemming te onderscheiden kwaliteiten zijn planologische verblijfsrecreatieve mogelijkheden opgenomen. Het betreft hier uitsluitend de mogelijkheid voor bepaalde groepen en verenigingen. Overigens moet worden opgemerkt dat een vrijstelling of ontheffing alleen kan worden verleend als het bestemmingsplan zich daartegen niet verzet. Alleen voor de verblijfsrecreatie van bepaalde groepen trekt de WOR zich niets aan van het bestemmingsplan althans spreekt zich niet uit over de in een bestemmingsplan al dan niet aangegeven (on-)wenselijkheid c.q. (on-)toelaatbaarheid. Vooralsnog gaat het gemeentebestuur ervan uit dat de gronden, die voor een dergelijk verblijfsrecreatief gebruik als eerste in aanmerking komen, in beheer zijn bij een zodanige organisatie dat een zorgvuldige afweging met betrekking tot onder andere de beïnvloeding van de natuurlijke waarde is gewaarborgd.

Samenvatting reactie

(Artikel 6 lid A) In de doeleindenomschrijving zou ook de ontwikkeling van natuur- en landschapswaarden in de omschrijving tot uitdrukking moeten komen. Verder wordt de omschrijving van de geo(morfo)logische en bodemkundige waarden gemist en zou tot uitdrukking moeten worden gebracht wanneer extensieve recreatie is toegestaan.

Overwegingen gemeente

De bestemmingstoedeling is gebaseerd op de actuele natuurlijke waarden. Het behoud alsmede de bescherming en voor zover nodig het herstel van bedoelde waarden, zoals in de doeleindenomschrijving is weergegeven, moet inherent worden geacht aan een verdere ontwikkeling van die waarden. Een aanvulling van de doeleindenomschrijving op dit onderdeel wordt dan ook niet noodzakelijk geacht. Wel zal nadere aandacht worden geschonken aan de geo(morfo)logische en bodemkundige waarden. Opmerkt dient hier te worden dat bossen en natuurgebieden zijn ondergebracht binnen één gebiedsbestemming. Daarbinnen is nader onderscheid gemaakt tussen (multifunctionele) bossen, bossen met natuurlijke waarden en natuurgebieden. Op deze herziening van de zonerings is eerder in dit hoofdstuk ingegaan. Naar aanleiding daarvan is ook de doeleindenomschrijving aangepast.

Samenvatting reactie

(Artikel 6 lid D sub 3) In de "toelaatbaarheidsbeplating" zou ten onrechte de ten gevolge van andere-werken en/of werkzaamheden te verwachten gevolgen voor de agrarische waarde en functie van deze gronden als criterium worden opgevoerd. Naast de genoemde landschappelijke waarden gaat het vooral om de toelaatbaarheid in verband met de natuurlijke-, geo(morfo)logische en bodemkundige waarden.

Overwegingen gemeente

De betreffende toetsingswaarde moet worden beschouwd als een omissie en is aangepast.

Samenvatting reactie

(Artikel 7 lid B sub 4) De geboden mogelijkheid voor aan- en bijgebouwen is te vergaand (zie Handleiding en beleidsregels).

Overwegingen gemeente

De oppervlaktemaat is teruggebracht naar 50 m², en verder is de regeling afgestemd op het KB Denekamp.

Samenvatting reactie

(Artikel 7 lid C sub 2) De bepaling met betrekking tot het kunnen oprichten van een carport is overbodig en dient derhalve te worden geschrapt.

Overwegingen gemeente

Mede gelet op de wijziging van de Woningwet per 01-01-1999 kan deze regeling achterwege blijven.

Samenvatting reactie

(Artikel 7 lid E sub 1 onder b) Ten onrechte wordt er in de ontwikkelingsregeling een parallel getrokken met het beleid ten aanzien van vrijkomende agrarische bedrijfsbebouwing. Het bepaalde in lid E.1.b en c dient te worden geschrapt.

Overwegingen gemeente

De ontwikkelingsregeling is teruggebracht tot de mogelijke (her-)vestiging van een agrarisch bedrijf in een voormalige boerderij.

Samenvatting reactie

(Artikel 7 lid E sub 2) Bij de beoordeling of toepassing gegeven kan worden aan de ontwikkelingsregeling als bedoeld in het eerste lid dient tenminste uitgegaan te worden van de ontwikkelingsregeling voor de vestiging van nieuwe agrarische bedrijven overeenkomstig artikel 3.G.1.a.2.

Overwegingen gemeente

Er bestaat geen bezwaar tegen om de ontwikkelingsregeling op dit onderdeel aan te passen. Tevens aan deze ontwikkelingsregeling toegevoegd dat een wijziging alleen mogelijk is als het gaat om een volwaardig (grond)gebonden agrarisch bedrijf.

Samenvatting reactie

(Artikel 10) De noodzaak van het kunnen oprichten van een bedrijfswoning binnen de bestemming "bijzondere doeleinden" dient te worden aangetoond, dan wel dient de regeling te worden aangepast in die zin dat alleen de bestaande bedrijfswoning(en) positief worden bestemd.

Overwegingen gemeente

Uitgangspunt is geweest dat uitsluitend de bestaande bedrijfswoningen worden bestemd. Voor zover op bepaalde gronden met deze bestemming thans geen bedrijfswoning voorkomt en dit niet is aangegeven met een aanduiding dat geen bedrijfswoning is toegestaan berust dat op een vergissing.

Samenvatting reactie

(Artikel 11 lid A) Tenzij sprake is van een geringe of aflopende of recent op onregelmatige wijze tot stand gekomen bedrijvigheid, dienen bestaande niet-functioneel aan het buitengebied bedrijven een specifieke (positieve) bestemming te krijgen.

Overwegingen gemeente

In de doeleindenomschrijving zijn de voorkomende bedrijven, middels een aanduiding, specifiek bestemd. De aanduidingen zijn op de plankaart terug te vinden. Naar aanleiding van de inspraak is een klein aantal bedrijfsaanduidingen aan de plankaart toegevoegd.

Samenvatting reactie

(Artikel 11 lid C) Bij functiewijziging (andere bedrijven) dient toepassing gegeven te worden aan artikel 11 WRO waarbij het "stap-voortuit-beginsel" betrokken dient te worden.

Overwegingen gemeente

Het gemeentebestuur is van mening dat met de opgenomen vrijstellingsregeling ex artikel 15 lid 2 een zorgvuldig en flexibel planologische beleid gewaarborgd is. Het uitsluitend specifiek bestemmen van een bedrijf doet absoluut geen recht aan de ontwikkelingen zoals die zich in loop van de tijd hebben voorgedaan en zoals die zich zullen blijven voordoen. Derhalve hecht het gemeentebestuur aan een positieve benadering c.q. handhaving van de ontwerp-regeling. Terzake kan overigens nog worden verwezen naar onder andere de beslissingen van Gedeputeerde Staten d.d. 18-07-1995, 19-03-1985, 03-02-1987 en 21-06-1994 met betrekking tot respectievelijk de bestemmingsplannen buitengebied van Brederwiede (noordoost), Losser, Wierden en IJsselmuiden met daarin een variatie van specifiek bestemde bedrijven en vrijstellingen daarop.

Met "het stap-voortuit-beginsel" kan het gemeentebestuur instemmen. Doch een dergelijke regeling (zonder dat daar in financieel opzicht iets tegenover staat) is uiterst moeilijk afdwingbaar. Vandaar dat het gemeentebestuur in de hiervoor gewraakte vrijstellingsregeling heeft gesteld dat bij vervanging van een bedrijf door een ander een vermindering van de milieubelasting wordt nagestreefd doch dat in ieder geval de milieubelasting ten opzichte van het oorspronkelijke bedrijf niet mag toenemen.

Samenvatting reactie

(Artikel 11 lid D) Het is niet aanvaardbaar dat door middel van een dubbele ontkenning (voetnoot) voor alle bedrijven feitelijk detailhandel in producten wordt mogelijk gemaakt.

Overwegingen gemeente

De redactie van het betreffende onderdeel van de regeling is aangepast.

Samenvatting reactie

(Artikel 12) De doeleindenomschrijving is te ruim geformuleerd voor wat betreft detailhandelsactiviteiten in overige tuinartikelen en -benodigdheden. Geadviseerd wordt de detailhandel in deze producten aan een oppervlaktemaat te verbinden.

Overwegingen gemeente

Met de bestemming "tuincentrum" wordt ook inderdaad een tuincentrum bedoeld. Inherent aan een tuincentrum is dat naast de verkoop van bloemen en planten de detailhandel in allerlei tuinartikelen een belangrijke plaats inneemt. In de ogen van het gemeentebestuur bestaat er geen bezwaar tegen om binnen de gronden met deze bestemming tevens bloemen en planten te kweken. De opmerking van de commissie duidt op een kwe-

kerij (sec) met "verkoop af boerderij". Zo is de regeling niet bedoeld. Een kwekerij kan naar de mening van het gemeentebestuur worden beschouwd als een normaal tuinbouwonderdeel. Er bestaat dan ook geen reden om het plan op dit onderdeel aan te passen.

Samenvatting reactie

(Artikel 13) Opgemerkt wordt dat op de kaart niet is aangegeven dat bij een van de bestemmingsvlakken van de bestemming "actieve recreatie" een bedrijfswoning is toegestaan. Voor zover bekend is op geen van deze terreinen een bedrijfswoning aanwezig. Opgemerkt wordt dat de bestemming voor het schietterrein aan de Binnenveldweg niet overeen komt met de bestemming "actieve recreatie".

Geadviseerd wordt de uitbreidingsmogelijkheden, noodzaak voor een bedrijfswoning bij de manege en het positief bestemmen van de schietbaan nader te motiveren en het plan in verband hiermee zondig aan te passen.

Overwegingen gemeente

Bij de manege aan de Brammeloweg komt een bedrijfswoning voor. Bij de overige als "actieve recreatie" bestemde terreinen is geen dienstwoning aanwezig. De regeling is daarop afgestemd. Bij de manege aan de Brammeloweg is in dat licht de aanduiding "dienstwoning toegestaan" aangegeven.

Het schietterrein aan de Binnenveldweg wordt positief bestemd; het gaat om een legaal tot stand gekomen activiteit, waarvoor de gemeente een positieve bestemmingsregeling wenselijk acht. Gelet op het vrij extensieve gebruik van het terrein en het feit dat het gaat om een schietterrein in het bos, is het terrein primair als "bos" bestemd, waarbinnen door middel van een specifieke aanduiding het schietterrein wordt gelegaliseerd. Overigens is de begrenzing van het betreffende terrein conform de feitelijke situatie aangepast. Wellicht is verwarring ontstaan met de schietbaan aan de Hasseltweg, die is bestemd als "actieve recreatie". Het gaat daarbij echter om een schietbaan in het daar bestaande gebouw.

Samenvatting reactie

(Artikel 21) Er ontbreekt een verwijzing naar het profielenblad.

Overwegingen gemeente

Een zodanige verwijzing is in het betreffende artikel van de voorschriften opgenomen.

Samenvatting reactie

(Artikel 26) De verwijzing in lid A.1 naar artikel 3 lid C.1.f en lid F.1.a.1 is onjuist. Bedoeld zal zijn artikel 3 lid D.1.f.g en lid G.1.a.1.

Overwegingen gemeente

De betreffende verwijzing is gecorrigeerd.

Samenvatting reactie

(Artikel 28) Geadviseerd wordt om bos met belangrijke natuurwaarden ook uit te sluiten van de toepassing van de in lid 3 opgenomen vrijstellingsbevoegdheid.

Overwegingen gemeente

Er bestaat geen bezwaar tegen om de regeling op dit onderdeel aan te vullen.

oktober 1994,
gew.: januari 1995,
maart 1995,
september 1999,
november 2000.

Bijlagen

Bij de toelichting

1. Rijks- en gemeentelijke monumenten

Aaftinksweg 6	Jachthuis
Aaftinksweg 7	Boerderij
Aaftinksweg 8	Boerderij "Het Assink"
Aaftinksweg 17	Boerderij "Kleinsman"
Alsteedseweg 42-44	Boerderij
Alsteedseweg 50	Boerderij "Koelman"
Alsteedseweg 60-62	Schaapskooi
Appelhofweg 12	Woonhuis/kantoor
Assinkweg 10	Jachthuis
Beckummerweg 38-40	Boerderij
Beekweg 4	Boerderij
Bommelaspad 9	Boerderij "De Bommelas"
Broekheurnerweg 15	Boerderij
Brummelhuizerbrink 31	Boerderij "Brummelhoes" en schuur
Eibergsestraat 187	Boerderij
Eibergsestraat 250	Boerderij "De Haar"
Enschedeesestraat 188/190	Woonboerderij
Haaksbergerweg 13	Boerderij "Scholten"/"Eums"
Hasseltweg 19	Boerderij "Molenveld"
Korenmolenvweg 22	Watermolen
Lankheterweg 3	Boerderij "Nieuw Lankheet"
Lankheterweg 4	Boerderij "De Pingel" met schuur
Molenveldweg 6	Boerderij
Morsinkhofweg 22	Boerderij
Morsinkhofweg 34	v.m. blauwververij
Morsinkhofweg 36	Boerderij "De Boeskool" en landhuis "de Bleeck"
Niekerkerweg 8	Boerderijwoning
Oude Boekeloseweg 115	Boerderij
Rosinkweg ongenummerd (bij nr. 9)	Schaapskooi (niet nader aangeduid)
Stepelerveldweg 50	Boerderij
Stepelerveldweg 54	Dienstwoning
Veddersweg 15	Boerderij "Koortskotten"
Watermolenvweg 4	Boerderij "'n Top"
Weerninksweg 10	Boerderijcomplex

2.

Verblijfs- en dagrecreatie

In deze bijlage worden alle verblijfs- en dagrecreatieve voorzieningen in het buitengebied van de gemeente Haaksbergen genoemd, inclusief de bestemmingsregeling. Voor een verklaring van de toegekende bestemmingen en/of aanduidingen, zie bijlage 4.

Verblijfsrecreatieve voorzieningen

Reguliere kampeertreinen

Adres	Naam camping	Bestemming	Opp. na uitbreiding (in m ²)
Kolenbranderweg 93a	Camping Stepelerven	VR	650
Laakmorsweg 3	Camping Lage Nis	VR	300
Markslagweg 1	Camping het Markslag	VR	250
Markslagweg 6	Camping de Meene	VR	750
Oude Buurserdijk 1	Camping 't Hazenbos	VR	1000
Wargerinksweg 30	Camping de Leemkoel	VR	1500

N.B. De bebouwingsoppervlakte van Camping de Meene is inclusief een kamphuis. Ten dienste van het kamphuis mag maximaal 500 m² aan bebouwing worden opgericht.

Zomerhuisjes

In het buitengebied van de gemeente komen twee zomerhuisjesterreinen voor: bij Buurse (Aamweg/Hambree) en ten zuiden van de kern Haaksbergen (Oostendorperweg). Daarnaast komen er, voornamelijk langs de Buuserbeek, een groot aantal verspreid liggende zomerhuisjes voor. In het algemeen krijgen deze zomerhuisjes de bestemming "zomerhuizen". Een aantal zomerhuisjes hebben een woonbestemming gekregen. Deze worden in bijlage 3 opgesomd.

Kamphuisen

Adres	Omschrijving	Beleidsm. aspecten ¹	Bestemming	Bestaand oppervlak	Opp. na uitbreiding	Opmerkingen
Alsteedseweg 73	Natuurvriendenhuis	0	KH	250	300	
Haaksbergerweg 37	Kamphuis	2	KH	575	660	
Meyersgaardenweg 6-6a	Kamphuis	2	KH	650	750	Agrarische activiteiten worden afgebouwd

¹ Geeft aan op welke manier de "kamphuisen" in het voorgaande bestemmingsplan buitengebied geregeld waren (0= geen specifieke planologische regeling; 2= agrarisch bouwperceel).

Dagrecreatieve voorzieningen

Adres	Omschrijving	Bestemming / aanduiding	Bestaand oppervlak	Opp. na uitbreiding	Opmerkingen
Brammeloweg 21	Manege	AR (mg)	4.150	5.000	Bedrijfswoning toegestaan
Hanenbergweg 100	Scouting	AR (sc)	350	350	
Hasseltweg	Schietbaan	AR (sb)	250	250	
Krakeelsweg	Hondendressuurterrein	hd	100	100	
Olthuisweg	Schietterrein (kleidui- venschieten)	st	50	50	
Onlandsweg 2	Manege Sterruiters	AR (mg)	1.420	4.750	Concrete acceptabele uitbreidingsplannen
Veenrietweg	Schietterrein	st	110	110	
Weideweg	Motorcrossterrein	AR (mc)	400	400	

3. Tot woning bestemde zomerhuisjes

Een aantal zomerhuisjes (81) hebben een woonbestemming gekregen. In de tabellen op de volgende vier pagina's zijn de tot woningen bestemde zomerhuisjes opgesomd. Onderscheid is gemaakt tussen woningen met een maximale inhoud van respectievelijk 450 m³ en 600 m³ (zie ook gemeentelijk beleid paragraaf 4.4.1.).

4.

Niet-agrarische bedrijvigheid

In deze bijlage wordt in een tabel (op de volgende drie pagina's) alle niet-agrarische bedrijvigheid opgesomd, inclusief de bijbehorende bestemmingsregeling (toegekende bestemming en bebouwingmogelijkheden). De genoemde oppervlaktes in vierkante meters (bestaand en uitbreidingsmogelijkheden) zijn exclusief wonen. In de tabel is het volgende onderscheid gemaakt:

- I. Agrarische bedrijven met nevenactiviteiten en agrarische hulpbedrijven;
- II. Burgerwoningen met niet-agrarische bedrijfsactiviteiten;
- III. Niet-agrarische bedrijven.

Verklaring bij de tabel

Beleidsmatige aspecten - In de 3^e kolom wordt aangegeven of en zo ja, op welke manier de niet-agrarische activiteit in het voorgaande bestemmingsplan buitengebied geregeld was.

- 0 = geen specifieke planologische regeling
- 1 = toegespitste regeling in voorgaande bestemmingsplan buitengebied
- 2 = agrarische bouwperceel in voorgaande bestemmingsplan
- 3 = door middel van partiële herziening specifiek bestemd
- 4 = verklaring van geen bezwaar
- 5 = in concept-bestemmingsplan "niet-agrarische bedrijvigheid" positief bestemd

Bestemmingsregeling - In de 4^e kolom met de bestemmingsregeling worden de aan de niet-agrarische activiteiten toegekende bestemmingen en/of aanduidingen weergegeven.

Verklaring bestemmingen

- Ab1 = agrarisch bedrijf, bouwperceel tot 1 ha
- Ab2 = agrarisch bedrijf, bouwperceel tot 0,5 ha
- Ab3 = agrarisch bedrijf, bouwperceel tot 0,25 ha
- AH = agrarisch hulpbedrijf
- AR = actieve recreatie
- B = bedrijfsdoeleinden
- GW = grenswinkel
- H = horeca
- KH = kamphuis
- Tc = tuincentrum
- VR = verblijfsrecreatie
- W = wonen

Verklaring aanduidingen

- ah = agrarisch hulpbedrijf
- an = aannemersbedrijf
- as = autosleepdienst
- au = autoherstelinrichting
- bb = bosbouwbedrijf
- bh = bouwmaterialenhandel
- bl = bloemenhuis
- cb = constructiebedrijf
- di = discotheek / bar-dancing toegestaan
- dp = dierenpensioen
- hb = hoveniersbedrijf
- hd = hondendressuurterrein
- hh = houthandel, timmerwerkplaats
- ho = hoveniersbedrijf toegestaan
- is = installatiebedrijf
- ka = kleinschalige agr. bedrijfsact. toegestaan
- km = kaasmakerij
- lm = landbouwmechanisatiebedrijf
- mc = motorcrossterrein
- md = medische doeleinden
- mg = manege
- mm = meubelmakerij
- o = opslag
- pt = verkoop paardentrailers
- sb = schietbaan
- sc = scouting
- si = sexinrichting
- st = schietterrein
- tg = tingieterij
- vb = verkooppunt motorbrandstoffen
- vh = veehandelsbedrijf
- vt = veetransport- en veehandelsbedrijf
- vv = vrachtwagenverhuurbedrijf

5.

Geraadpleegde bronnen

Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS); *Landbouwtellingen 1980-1998*; 1999.

Centrale Cultuurtechnische Commissie; *Rapport voor de ruilverkaveling Haaksbergen*; 1984.

Gemeente Haaksbergen; *Beleidsnotitie Openluchtrecreatie, Kamperen*; 1996.

Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV), Directeur Landbouw, Natuur en Openluchtrecreatie in Overijssel; *Notitie Microplanologie. Uitgangspunten en criteria bij advisering aan gemeenten*; 1991.

Ministerie van LNV, Directie Beheer Landbouwgronden; *Beheersplan Haaksbergen*; 1992.

Ministerie van LNV; *Integrale Notitie mest- en ammoniakbeleid*; 1995.

Ministerie van LNV; *Structuurschema Groene Ruimte. Het landelijk gebied de moeite waard*; 1995.

Ministerie van LNV; *Structuurverandering varkenshouderij*; 1997.

Ministerie van LNV; *Reconstructiewet concentratiegebieden (wetsvoorstel)*; 1998.

Ministerie van LNV; *Kracht en Kwaliteit. Het LNV-Beleidsprogramma 1999-2002*; 1999.

Ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer (VROM); *Vierde Nota over de Ruimtelijke Ordening Extra*; 1993.

Ministerie van VROM en LNV; *Richtlijn Veehouderij en Hinderwet*; 1984.

Ministerie van VROM en LNV; *Richtlijn Veehouderij en Stankhinder 1996*; 1996.

Natuurwetenschappelijke Commissie van de Natuurbeschermingsraad; *Advies betreffende de ruilverkaveling Haaksbergen*; 1975.

Provincie Overijssel; *Streekplan Twente 1990*; 1990.

Provincie Overijssel; *Waterhuishoudingsplan Overijssel 1992-1995*; 1991.

Provincie Overijssel; *Beleidsplan Natuur en Landschap Overijssel 1992-1998*; 1992.

Provincie Overijssel; *Voorontwerp begrenzing Relatienota- en natuurontwikkelingsgebieden ruilverkaveling Haaksbergen*; 1993.

Provincie Overijssel; *Milieubeleidsplan Overijssel 1995-2003*; 1995.

Provincie Overijssel; *Handleiding en Beleidsregels Ruimtelijke Ordening*; 1997.

Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek (ROB); *Standaard Archeologische Inventarisatie ten behoeve van het opstellen van het bestemmingsplan buitengebied voor de gemeente Haaksbergen*; 1992.

Staatsbosbeheer; *Beheersplan Haaksbergerveen*; 1990.

Stichting voor Bodemkartering Wageningen; *Bodemkaart van Nederland, schaal 1:50.000, Blad 34 Oost Enschede*; 1979.

Vereniging tot Behoud van Natuurmonumenten in Nederland; *Handboek Natuurmonumenten, natuur- en wandelgebieden in Nederland*; 1991.

Vereniging Natuurmonumenten; *Buurserzand vol vogels*; Van Nature, jaargang 9, nummer 6, juni 1999.

Waterschap Regge en Dinkel; *Waterbeheersplan 1997-2000*; 1997.